خوجا جاھان ئەرشى

دىۋانى ئەرشى

نەشرگە ئۇيۇشتۇرغۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى

نەشرگە تەييارلىغۇچى : مۇھەممەتتۇرسۇن باھاۋىدىن

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئۇيغۇر كلاسسىك
ئەدەبىياتىغا دائىر كىتابلار
تەھرىر ھەيئىتى ئەزالىرىنىڭ ئىسملىكى

تۆمۈر داۋامەت (ش ئۇ ئا ر ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ پەخرىي رەئىسى).

سىجىت ناسىر (كاندىدات تەتقىقاتچى)

مەتتىمىن يۈسۈپ (تەتقىقاتچى)

مۇھەممەت ئىسمايىل (ش ئۇ ئا ر ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى)

ئابدۇرېھىم رەجەپ (دوتسېنت)

ئوبۇل ئىسلام (ئالىي مۇھەررىر)

جاڭ خوڭچاۋ (كاندىدات تەتقىقاتچى)

قەييۇم تۇردى (I - دەرىجىلىك يازغۇچى)

ئىمىن تۇرسۇن (ئالىي مۇھەررىر)

شەرىپىدىن ئۆمەر (پروفېسسور)

مەمەتتۇرسۇن باھاۋىدىن (كاندىدات ئالىي مۇھەررىر)

لىيۇ بىڭ (تەتقىقاتچى)

مۇندەرىجە

سۆز بېشى 1
نەشرگە تەييارلىغۇچىدىن 1
غەزەللەر 1
مۇستەھزاد 105
مۇخەممەسلەر 107
مۇسەممەنلەر 124
تەرجىئبەند 135
مەسنەۋىي 143
رۇبائىيلار 152
لۇغەت 154
فاكسىمىل 182

سۆز بېشى

ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى ئۇيغۇر مەدەنىيىتى خەزىنىسىنىڭ مۇھىم بىر تەركىبىي قىسمى . ئۇ قەدىمىيلىكى ، كۆلىمىنىڭ ئىنتايىن كەڭلىكى ، تۈرىنىڭ خىلمۇ خىللىقى ، شەكلىنىڭ رەڭمۇ رەڭلىكى ، مەزمۇنىنىڭ مولluqى ، دەۋرى جەھەتتە ئىزچىللىقى ، بەدىئىي سەنئەت يېقىدىن دۇنياۋى سەۋىيە يارىتالىغانلىقى ، تارىخىي ۋە رېئال ئىجتىمائىي تەربىيىۋى قىممەتكە ئىگە ئىكەنلىكى بىلەن خاراكتېرلىنىدۇ .

ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى كۆپ تەرەپلىمە تەتقىقات قىممىتىگە ئىگە بولۇپ ، ئۇ ئۇيغۇر مەدەنىيىتىنىڭ بارلىق ساھەلىرىگە ، مەسىلەن : پەلسەپە ، تارىخ ، ئېتنوگرافىيە ، دىن ، سەنئەت ، جۇغراپىيە ، لوگىكا ، تىلشۇناسلىق ، ئاسترونومىيە ، ئەخلاق ۋە ئىنسانشۇناسلىق ، ھوقۇقشۇناسلىق ، ئۆرپ - ئادەت ، تېبابەت ، مىللەتشۇناسلىق ، سىياسەت ، ئىقتىساد ، ھەربىي ئىشلار ... قاتارلىق ساھەلەرگىچە بېرىپ چېتىلىدۇ . بۇ مەنىدىن ئېلىپ ئېيتقاندا ، ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتىنى نوقۇل ئەدەبىي نۇقتىدىنلا ئەمەس ، بەلكى ئىلىم - پەننىڭ باشقا بارلىق ساھەلىرى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا توغرا كېلىدۇ .

ئەجدادلىرىمىز ئۇزاق ئەسىرلەر داۋامىدا ئۆزىنىڭ ئەقىل - پاراسەت جەۋھەرلىرىنىڭ نامايەندىسى بولغان كۆپلىگەن قىممەتلىك ئەدەبىي مىراسلارنى قالدۇرۇپ كەتكەن . ئۇلار بۇ مىراسلار ئارقىلىق ۋەتەنپەرۋەرلىك ، خەلقچىللىق ، قەھرىمانلىق غايىلىرىنى ئىلگىرى سۈرگەن . ئىنسانىي سۆيگۈ - مۇھەببەتكە ، ۋاپادارلىققا ، ساداقەت ۋە سەمىمىيلىككە ، چىنلىق ۋە گۈزەللىككە ، ئادالەت ۋە ھەققانىيەتكە مەدھىيە ئوقۇغان . مۇناپىقلىق ، زالىملىق ، رىياكارلىق ، ۋاپاسىزلىق ، ساختىلىق ، ياۋۇزلۇق ، ئادالەتسىزلىككە نەپرەت بىلدۈرگەن . ئۆزلىرىنىڭ گۈزەل ۋە ئەركىن ھاياتقا بولغان ئىنتىلىشىنى ، ئىزگۈ

ئارزۇ - ئارمانلىرىنى ئەكس ئەتتۈرگەن. ئۇلار بۇ خىل ئىلغار مەزمۇنلارنى بەدىئىي ئەدەبىيات تەقەززا قىلىدىغان گۈزەل شەكىل ۋە ۋاستىلەر ئارقىلىق كىشى ئەقلىنى ھەيران قالدۇرىدىغان يۈكسەك بەدىئىي ماھارەت بىلەن ئىپادە قىلغان.

ئەدەبىي مىراسلىرىمىز گەرچە تارىخنىڭ بوران - چاپقۇنلىرىدا دەۋر بارخانلىرى ئاستىغا كۆمۈلۈپ قالغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇلاردىن زامانىمىزغىچە يېتىپ كەلگەنلىرىمۇ ئاز ئەمەس. كلاسسىك ئەدەبىي مىراسلىرىمىزنىڭ تۈرلۈك قول يازما نۇسخىلىرى قولدىن قولغا ئۆتۈپ، كۆچۈرۈلۈپ، خېلىلا كەڭ تۈردە تارقالغان. بۇ ئەدەبىي مىراسلار مەيلى سەنئەت جەھەتتىن بولسۇن، ياكى مەزمۇن جەھەتتىن بولسۇن بىزنىڭ بىباھا مەنىۋى بايلىقىمىزدۇر.

ئازادلىقتىن بۇيان ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى مىراسلىرىنى يىغىش، رەتلەش، نەشر قىلىش ۋە تەتقىق قىلىش جەھەتلەردە كۆپلىگەن ئۈنۈملۈك خىزمەتلەر ئىشلەندى. بولۇپمۇ پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن مەركىزىي كومىتېت ۋە گوۋۇيۈەننىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرىنى يىغىش، رەتلەش، نەشر قىلىش توغرىسىدىكى بىر قاتار يوليورۇقلىرىنىڭ ئىلھامى بىلەن ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى ساھەسىدە تېخىمۇ كۆپ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلار ۋۇجۇدقا چىقتى. ھازىر خەلقىمىز ئارىسىدا ۋە مۇناسىۋەتلىك بەزى ئورۇنلاردا ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتىغا ئائىت يۈزلىگەن، مىڭلىغان قول يازمىلار ساقلىنىپ ياتماقتا. بۇ قول يازمىلار ئىچىدە ھازىرغىچە ئىلىم دۇنياسىغا مەلۇم بولمىغان ئاجايىپ نادىر نۇسخىلار، سىياھى ئۆچەي دەپ قالغان يەككە - يېگانە نۇسخىلارمۇ بار. ئۇلار بىزنىڭ قۇتقۇزۇشىمىزنى، تەتقىق قىلىشىمىزنى كۈتۈپ تۇرماقتا. كلاسسىك مىراسلارنى قۇتقۇزۇشنىڭ شەرت - شارائىتى پىشىپ يېتىلگەن ۋە بۇ مىراسلارنى قۇتقۇزۇشقا جىددىي ئېھتىياج تۇغۇلغان بۇ ئاچقۇچلۇق پەيتتە، ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى ئۆزىنىڭ نىزامنامىسىدىكى ۋەزىپىسىگە ئاساسەن، دەسلەپكى قەدەمدە 30 پارچە كلاسسىك ئەدەبىي ئەسەرنى نەشر قىلىپ قۇتقۇزۇشنى پىلانلىدى. بۇ ئەسەرلەر قىسمەن قەدىمكى

ئۇيغۇر يازما يادىكارلىقلىرى، كۆپ قىسمى 16 ـ ئەسىردىن 19 ـ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغىچە بولغان ئۇيغۇر ئەدەبىياتى تارىخىدىكى مەشھۇر نامايەندىلەرنىڭ خاراكتېرلىك ئەسەرلىرىدىندۇر. بۇ قېتىم نەشرگە تەييارلانغان بۇ 30 پارچە ئەسەر ھازىرغىچە بىزگە مەلۇم بولغان تۈرلۈك قول يازمىلارنى ئەستايىدىل سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق تاللاپ چىقىلغان مۇنەۋۋەر نۇسخىلاردۇر. يەنە بەزىلىرى باشقا نۇسخىلىرى تېخى بايقالمىغان، يەككە ـ يېگانە قول يازمىلاردۇر. بۇلارنى قۇتقۇزۇش، تەتقىق قىلىشتىن مەقسەت ــ قەدىمكىنى ھازىرقى ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش ئارقىلىق ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش يولىدا تېگىشلىك تۆھپە قوشۇشتىن ئىبارەت.

جەمئىيىتىمىز بۇ ئەسەرلەرنى نەشرگە تەييارلاشتا ئالدى بىلەن نەشرگە تەييارلاشنىڭ كونكرېت ئىلمىي پرىنسىپلىرىنى تۈزۈپ چىقتى. ئاندىن مۇناسىۋەتلىك مۇتەخەسسىسلەرنى تەشكىللەپ يۇقىرىقى پرىنسىپلار ئاساسىدا بۇ 30 پارچە ئەسەرنى نەشرگە تەييارلاشقا ئۇيۇشتۇردى.

بۇ ئەسەرلەرنى نەشرگە تەييارلاشتا ئەسلىگە سادىق بولۇش (ئەسەرلەرنىڭ تارىخىيلىقى، قەدىمىيلىكى، ئېنىقلىقىغا قەتئىي كاپالەتلىك قىلىش)، كلاسسىكلارنىڭ دۇنيا قارىشى، بەدىئىي ئۇسلۇبى ۋە تىل ئىشلىتىش ئالاھىدىلىكلىرىگە ھۆرمەت قىلىش، ئۇيغۇر تىلىنىڭ ھەرقايسى تارىخىي دەۋرلەردىكى خاس خۇسۇسىيەتلىرىنى ئىمكانقەدەر تولۇق ئەكس ئەتتۈرۈش، تېكىستولوگىيىلىك قائىدىلەرنى قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇش قاتارلىق ئىلمىي پرىنسىپلارغا ئەمەل قىلىندى.

جەمئىيىتىمىز دەسلەپكى قەدەمدە قۇتقۇزۇشنى پىلانلىغان بۇ كلاسسىك ئەدەبىي ئەسەرلەرنىڭ نەشر قىلىنىشى پارتىيە مىللىي سىياسىتىنىڭ ئەمەلىي نەتىجىلىرىنىڭ بىرى بولۇپ، ئۇيغۇر مەدەنىيەت تارىخىدىكى خۇشاللىنارلىق مۇھىم ۋەقە ھېسابلىنىدۇ. كلاسسىك مىراسلارنى قۇتقۇزۇش ۋە ئۇنى كېيىنكى ئەۋلادلارغا يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت بۇ ئۇلۇغۋار ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش جەريانىدا جەمئىيىتىمىز ھەر دەرىجىلىك پارتىيە ۋە ھۆكۈمەت

ئورگانلىرى، كۆپلىگەن كەسپىي ئورۇنلار، كارخانىلار، ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ، شۇنداقلا ئۆزىنىڭ مەدەنىي مىراسلىرىنى قەدىرلىگۈچى مەرىپەتپەرۋەر كىشىلىرىمىزنىڭ قىزغىن قوللىشىغا، ماددىي ۋە مەنىۋى ياردىمىگە ئېرىشتى. بۇ جەھەتتە ئۇلارغا سەمىمىي مىننەتدارلىق بىلدۈرىمىز.

ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى گەرچە يۈزلىگەن پېشقەدەم، ئوتتۇرا ياش ۋە ياش تەتقىقاتچى، مۇتەخەسسىسلەرنى ئۆز ئەتراپىغا ئۇيۇشتۇرۇپ، بۇ ئۇلۇغۋار ئىشقا قەدەم قويغان ۋە دەسلەپكى قەدەمدە بەزى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرگەن بولسىمۇ، ئۇ يەنىلا كەڭ ئاممىنىڭ ۋە خەلقىمىز ئىچىدىكى ئىقتىدارلىق يوشۇرۇن كۈچلەرنىڭ يېقىندىن ياردەم بېرىشىگە، ماسلىشىشىغا مۇھتاج. شۇڭا، جەمئىيىتىمىز مۇشۇ مۇناسىۋەت بىلەن كۆپچىلىكنىڭ خىزمىتىمىزگە يەنىمۇ يېقىندىن ياردەم بېرىشىنى، يېڭىدىن بايقالغان كلاسسىك ئەسەرلەرنىڭ قول يازمىلىرىدىن ئۇچۇر يەتكۈزۈشىنى، شۇ ئارقىلىق بۇ خىزمەتكە بىۋاسىتە قاتنىشىشىنى مۇراجىئەت قىلىدۇ. تەجرىبىمىزنىڭ كەملىكى تۈپەيلىدىن كۆرۈلگەن كەمچىلىك ۋە سەۋەنلىكلەرنى ئۆز ۋاقتىدا تۈزىتىشىمىز ئۈچۈن قىممەتلىك پىكىرلىرىنى سۇنۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

ئاخىرىدا شۇنىمۇ ئېيتىپ ئۆتۈش كېرەككى، ئۇيغۇر ئەدەبىي مىراسلىرى دۇنيادىكى بارلىق مىللەتلەر ئەدەبىي مىراسلىرىغا ئوخشاش مۇئەييەن دەۋرنىڭ مەھسۇلى بولغاچقا، ئۇنىڭدا يا ئۇنداق، يا مۇنداق تارىخىي چەكلىمىلىكلەرنىڭ بولۇشى تەبىئىي ئەھۋال. شۇڭا، كلاسسىكلار ۋە كلاسسىك مىراسلارغا باھا بەرگەندە، تەتقىق قىلغاندا چوقۇم تارىخىي ماتېرىيالىزملىق نۇقتىئىنەزەر بىلەن مۇئامىلە قىلىشىمىز لازىم.

بۇ كىتابلار شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىغا سوۋغا قىلىندى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر كلاسسىك

ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى

نەشرگە تەييارلىغۇچىدىن

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان كلاسسىك مىراسلار ئۈستىدىكى ئىزدىنىش چوڭقۇرلىشىشقا قاراپ يۈزلەندى. بۇ خىل يۈزلىنىش نەتىجىسىدە دەۋر بارخانلىرى ئاستىغا كۆمۈلۈپ قالغان كۆپلىگەن ئەدەبىي مىراسلار ئارقا ـ ئارقىدىن نامايان بولۇپ، ئۆزىنىڭ چوڭقۇر ئىجتىمائىي مەزمۇنى، يۈكسەك بەدىئىي قىممىتى بىلەن مەدەنىيەت خەزىنىمىزنى تېخىمۇ بېيىتىشقا باشلىدى. يېڭىدىن تېپىلغان «دىۋانى ئەرشى» ئەنە شۇ قىممەتلىك مىراسلارنىڭ بىرى.

«دىۋان» نىڭ ئاپتورى خوجا ياقۇپ بولۇپ، ئۇ تارىختا «خوجا جاھان» نامى بىلەن مەشھۇر. «ئەرشى» ئۇنىڭ ئەدەبىي تەخەللۇسىدۇر.

خوجا جاھان ئەرشىنىڭ ھايات ـ پائالىيىتى توغرىلىق «تەزكىرەئى ئەزىزان»، «تارىخىي ھەمىدى»، «تارىخىي نادىرىيە»، «شەھنامەئى تۈركى» قاتارلىق مەنبەلەردە بەزى مەلۇماتلار ئۇچرايدۇ. بۇ مەنبەلەردە كۆرسىتىلىشىچە، خوجا جاھان «قارا تاغلىقلار» گۇرۇھىغا مەنسۇپ خوجا شۇئەيبىنىڭ نەۋرىسى، دانىيال خوجىنىڭ چوڭ ئوغلى بولۇپ، مىلادىيىنىڭ 1685 ـ يىلى خوجەنتتە تۇغۇلدى. بۇ يەردە شۇنى ئەسكەرتىپ ئۆتۈش كېرەككى، ئافاق خوجا ھاكىمىيەتنى چاڭگىلىغا كىرگۈزۈۋالغىنىدىن كېيىن، «قارا تاغلىقلار» غا قارىتا دەھشەتلىك تۈردە باستۇرۇش ئېلىپ باردى. شۇ مەزگىلدە خوجا جاھانىنىڭ بوۋىسى خوجا شۇئەيب ئافاق خوجىنىڭ ئۇمۇمىيۈزلۈك قىرغىنچىلىقىدىن ساقلىنىش

ئۆچـۆن بىر قىسىم « قارا تاغلىقلار » بىلەن كەشمىر ئارقىلىق 1677 ـ يـىلـى ئوتـتـۇرا ئاسـىياغا چىقىپ كەتتى . ئوغلى دانىيال خوجەنتكە ئورۇنلاشـتـى . ئارىـدىن سەككىز يىل ئۆتكەندە خوجا جاھان دۇنياغا كەلدى .

خـوجـا جاھان ئوتتۇرا ئاسىيا ۋە مەركىزىي ئاسىيانىڭ ئەينى دەۋرىـدىـكى مەدەنىي مەركەزلىرىدىن بولغان خوجەنت ، يەركەن قا-تـارلـىق شـەھەرلـەردىـكـى مـەدرىـسلەردە ئىلىم تەھسىل قىلدى . بۇ جـەريـانـدا ئۇ ئەرەب ، پارس تىللىرىدا كامالەتكە ئېرىشىپ ، ئۆز دەۋ-رىـنـىـڭ مـۇتەپەككۇرلىرىدىن بولۇپ يېتىلدى . بۇخارا ، سەمەرقەنت ئالـىـمـلىرى ۋە شائىرلىرىنىڭ ئەدەبىي ، ئىلمىي مۇھاكىمىلىرىگە ئىش-تىراك قىلىپ بەلگىلىك شۆھرەت قازاندى .

1690 ـ يـىـلـى يـەركەن خانى ئارسلانخان (ئاقباشخان) نىڭ تـەكـلـىپى بويىچە ئاتىسى دانىيال خوجا بىلەن بىللە يەركەنگە قايتىپ كەلدى .

1716 ـ يـىـلـى سـىـۋانـابـدان بـاشـچـىلىقىدىكى جۇڭغارلار تـەرىـپـىدىن يەركەن خانلىقى يىمىرىلگەندىن كېيىن ، خوجا جاھان ئاتـىـسى بىلەن بىللە ئىلىغا سۈرگۈن قىلىنىپ ، جۇڭغار خانلىقىنىڭ نازارىتى ئاستىدا 14 يىل تۇتقۇنلۇقتا ياشىدى .

1735 ـ يـىـلـى دانىيال خوجا ۋاپات بولغاندىن كېيىن ، خوجا جـاھان تـۇتـقـۇنـلـۇقـتىن بوشىتىلدى ۋە پايتەخت يەركەندە 20 يىل دۆلـەت ئەربـابـى سۈپىتى بىلەن ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇردى . مۇ-ھەمـمـەت سـادىق قەشقەرى ئۆزىنىڭ « تەزكىرەئى ئەزىزان » ناملىق ئەسىرىدە خوجا جاھان ھۆكۈم سۈرگەن چاغلارنى سۇلتان ھۇسەين بايقارا دەۋرىگە ئوخشىتىدۇ .

دەرھەقىقەت ، شۇ دەۋردە سۇ ئىنشائاتى ، قاتناش ، مەدەنىيەت

قۇرۇلۇشى جەھەتلەردە ئۆز دەۋرىگە خاس بەلگىلىك تەرەققىياتلار بارلىققا كەلدى. يەركەندە يېڭىدىن ئېرىق - ئۆستەڭلەر ئېلىندى، قەشقەر - خوتەن تاشيولىنى بويلاپ كۆپلىگەن قۇدۇقلار قېزىلدى ۋە لەڭگەرلەر ياسالدى، بۇ ئارقىلىق قاتناش ئىشلىرى تېخىمۇ راۋانلاشتۇرۇلدى. شۇنداقلا خوجا جاھاننىڭ كۆرسەتمىسى بىلەن يەركەندە «ئاق مەدرىسە» ناملىق بىر ئالىي ئوقۇش يۇرتى بىنا قىلىندى. بۇ ئوقۇش يۇرتى كېيىنچە «مەدرىسەئى خاموش» دەپ ئاتالدى» ①

خوجا جاھان ئەرشى ئۆز ئەتراپىغا خاموش ئاخۇن ياركەندى، مۇھەممەد سىددىق زەلىلى، خوجا سىددىق فۇتۇھى، مىرئابىددىن ئاخۇندى... قاتارلىق ئالىم، شائىر، تەرجىمانلارنى توپلاپ ئەدەبىي مەجلىسلەرنى تەشكىل قىلدى. نەتىجىدە، كۆپلىگەن دىۋان، غەزەلىيات ۋە داستانلار مەيدانغا چىقتى. خوجا جاھاننىڭ بىۋاسىتە تەۋسىيىسى بىلەن خاموش ئاخۇن ياركەندى تەرىپىدىن فىردەۋسىنىڭ مەشھۇر داستانى «شاھنامە» ئۇيغۇر تىلىغا نەسرىي يوسۇندا تەرجىمە قىلىندى. «سىيەرى شەرىف» ناملىق چوڭ ھەجىملىك ئەسەرمۇ دەل شۇ دەۋردە ئۇيغۇر تىلىغا تەرجىمە قىلىنغاندى.

يەنە بىر تەرەپتىن ئىدېئولوگىيە جەھەتتە سوپىزمنىڭ مۇتەئەسسىپ كۈچلىرىگە قارشى جىددىي كۈرەش ئېلىپ باردى.

خوجا جاھان ئەرشى 1756 - يىلى «ئاق تاغلىقلار» گۇرۇھىغا مەنسۇپ مۇتەئەسسىپ كۈچلەرنىڭ ۋەكىلى بولغان بۇرھانىددىن خوجا تەرىپىدىن پۈتۈن ئەۋلادى بىلەن قوشۇپ قەتلى قىلىندى.

① مۇھەممەد سادىق قەشقەرى — «تەزكىرەئى ئەزىزان»

ئەرشىنىڭ ئىجادىي پائالىيىتى قاچاندىن باشلانغانلىقى ۋە قانچە-لىك ئەسەر قالدۇرۇپ كەتكەنلىكى هازىرچە بىزگە مەلۇم ئەمەس، ئۇنىڭ پەقەت «ئەرشى» تەخەللۇسىدىكى بىر قول يازما دىۋانى بىزگىچە يېتىپ كەلگەن بولۇپ، ئۇنىڭ بىر نۇسخىسى هازىر ئاپتونوم رايونلۇق مۇزېيدا ساقلانماقتا. دىۋان خوتەننىڭ يىپەك قە-غىزىگە خەتتى پارسى بىلەن هەر بېتىگە 11 قۇردىن ئىككى قاتار قىلىپ ئىنتايىن چىرايلىق كۆچۈرۈلگەن، جەمئىي 132 بەت، فورماتى 12.5×21 س·م· قول يازمىنىڭ ئاخىرىغا خوجا جاھاننىڭ ئوغلى خوجا سىددىق فۇتۇھىنىڭ غەزەللىرى كىرگۈزۈلگەن. بۇ قول يازمىنىڭ قاچان، كىم تەرىپىدىن كۆچۈرۈلگەنلىكى مەلۇم ئەمەس. ئەينى هالىتىدىن قارىغاندا ئۇنىڭ خېلى قەدىمىيلىكى چىقىپ تۇرىدۇ. يەنە ئۇندىن باشقا ئەرشى دىۋانىنىڭ ئۈچ نۇسخا قول ياز-مىسى قولىمىزدا ساقلىنىۋاتىدۇ. بىر قىسىم شېئىرلار يۇقىرىقى نۇسخىلار ئاساسىدا تولۇقلاندى.

«دىۋان» نىڭ بۇ قول يازما نۇسخىسىغا دىۋان تەرتىپى بو-يىچە ئەرشىنىڭ 90 غەزىلى كىرگۈزۈلگەن. ئۇندىن باشقا، دىۋان سەككىز رۇبائى، بىر ساقىينامە، ئالتە مۇخەممەس، ئىككى مۇسەم-مەن، ئۈچ مۇھەببەتنامە، بىر مۇستەھزادنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

يۇقىرىقىلاردىن ئېنىق كۆرۈنۈپ تۇرۇپتۇكى، شائىر خوجا جاھان ئەرشى ئۆزىنىڭ لىرىك شېئىرلىرىنى كلاسسىك شېئىرىيەت-نىڭ تۈرلۈك ژانىرلىرىدا، ئەرۇز ۋەزنىنىڭ خىلمۇ خىل بەھرىلىرىدە يارىتالىغان ئىستېدادلىق شائىردۇر.

ئەرشىنىڭ ياراتقان شېئىرلىرى مەزمۇنىنىڭ چوڭقۇرلۇقى، تەپەككۇرىنىڭ ئوبرازلىقلىقى، تەسەۋۋۇر كۈچىنىڭ يۇقىرىلىقى، ھېسسىياتىنىڭ بايلىقى، تىلىنىڭ راۋانلىقى بىلەن خاراكتېرلىنىدۇ.

خوجا جاهان ئەرشى جۇڭغارلارنىڭ پاراكەندىچىلىكى، «ئاق تاغلىق» لار گۇرۇھىنىڭ ئىچكى قالايمىقانچىلىقىدىن ئىبارەت زىددىيەتلەر ئۆزئارا گىرەلىشىپ كەتكەن مۇرەككەپ بىر تارىخىي شارائىتتا ياشىدى. ئەينى دەۋر جەمئىيىتىدىكى بۇ خىل رېئاللىقلار ئەرشى دىۋانىدا ئەكس ئەتمەي قالمىدى.

ئەرشى ئىجادىيىتىدە مۇھەببەت تېمىسى ئاساسىي ئورۇندا تۇرسىمۇ، لېكىن ئۇ ئۆز نۆۋىتىدە رېئالىست سۇپىتى بىلەنمۇ مەيدانغا چىقىپ، خەلقپەرۋەرلىك، ۋەتەنگە مۇھەببەت، تەرەققىيپەرۋەرلىكنى تەشەببۇس قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئۇ «ھىممەت ئەھلىنى تۇتقۇن قىلىپ، رەزىللەرنى ئازاد قىلغان زالىم، ۋاپاسىز تەتۈر زامان» دىن قاتتىق شىكايەت قىلىپ، ئەينى دەۋردىكى مەۋجۇت ئىجتىمائىي رېئاللىقنى چوڭقۇر ئەكس ئەتتۈرۈدۇ.

شائىر يەنە «دۇنيادىكى مەۋجۇداتلار ئىچىدە خەلقتىنمۇ شەرەپلىك يەنە بىر مەۋجۇدىيەت يوق» لۇقىدىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار پىكىرنى ئالغا سۈرىدۇ. شۇنداقلا دەۋر تەرەققىياتىغا توسقۇن بولۇۋاتقان تەسەۋۋۇپچىلىق ئېقىمىنى قاتتىق تەنقىدلەيدۇ ۋە تەقۋادارلىق قىلىپ چىقىش يولى تاپقىلى بولمايدىغانلىقىنى، ئەمدى باشقىچە يول تۇتۇش لازىملىقىنى چۈشىنىدۇ. ئەپسۇسكى بۇرھانىددىن باشچىلىقىدىكى قارا كۈچلەر شائىرنىڭ بۇ ئارزۇسىنىڭ تولۇق ئىشقا ئېشىشىغا يول بەرمىدى.

خوجا جاهان ئەرشى ئۇلۇغ سەنئەتكار ئەلىشىر نەۋائىنىڭ تراditسىيىسىنى ئۆز ئىجادىيىتىدە ئىزچىل جارى قىلىپ، نەۋائى مۇقامى بىلەن ناۋا چەككەن لىرىك شائىردۇر. ئۇ ئۆزىنىڭ 30 ـ غەزىلىدە:

گويىيا يەر ئۆزرە گۈللار كۆرسەتۈر فەسلى رەبىئ،

سەفھەدە ئەرشى ئاچىلدۇرمىش گۇلى ئەشئارلار .
دەپ كۆرسەتكىنىدەك ، باھار زېمىننى گۈل بىلەن بېزىسە ، ئەرشى ئۆز دىۋانىنىڭ ھەر بىر سەھىپىسىدە شېئىرىيەتنىڭ ئاجايىپ چىرايلىق گۈللەرنى ئېچىلدۇرۇپ كەتكەن تالانتلىق شائىردۇر .
تۆۋەندە بىز شائىر قالدۇرۇپ كەتكەن شېئىرىي گۈلدەستىنى كىتابخانلارنىڭ ھۇزۇرىغا تەقدىم قىلىمىز .

غەزەللەر

1

ئەتلەئەت مىن جەبھەتىس ــ ساقى تەجەللىيۇل ــ ھۇدا ①،
مۇرشىدى ئەھلى ھەقىقەت ۋەجھ ئەيلەر ئىقتىدار.
ئوخشاماس كەئىسغە شەمسۇ كەيفىگە فەيزى مەسىھ،
لامەكان سەير ئولغۇسى بۇ نەشئەدىن تاتغان گەدا.
غەم غۇبارى مەي خۇمارىدىن كۆڭۈل كۆزگۈسىدە،
ساقىيا، بىر جۇرئە تۇت ئانداغكى يوقتۇر غەمزىدا.
بادە زورىدىندۇر ئەل ئىچرە بەسى ئوتلۇغ فىغان،
يوقسە مەي گەر ئەرغەنۇن قاندىن چىكەر تۇرلۇك سەدا.
قەترە ــ قەترە يەرگە تۆككەچ جۇرئەسىن مەيخارەلەر،
بولسە يۈز جان ھەر بىرىنى بىرگە ئەيلەر يۈز فىدا.
ساقىيا، مەي تەشنەسى مەندىن بۆلەك كىمدۇر بۇدەم،
مەي تەمامىن مەندە سىپقار، مەندىن ئەتكىل ئىبتىدا.
زەر قىزى كەيفىيەتى سەندەكلەدىن مەستۇردۇر،
بىلمەي ئەسرارىن نىچۆك نەفىنى قىلغۇڭ زاھىدا.
جامۇ مەي ئىسمىن جۇدا زىكر ئەيلەمەك مەرغۇب ئەمەس،
زىكرىنى ئەيلەر كىشى بىر ھەرف ئىلە قىلغاي ئەدا.
مەھۇ مۇتلەق بولسە ئانداغ بادە زورىدىن ئىرىپ،
قايدا قالسۇن بۇ كۆڭۈل جامىدا نەقشى مائەدا.
ئەرشىيا، مەي ئىچ دەما ــ دەم، قىلماغىل تەئخىر كىم،
« ئىشرەبۇ يائەييۇھەل ــ ئەتشان » ② كېلۇر ھەردەم نىدا.

---

① « ساقىنىڭ پېشانىسىدىن ھىدايەت نۇرى چاقنىدى »

② « ئەي تەشنالار، ئىچىڭلار! »

2

زىھى تاپىپ نىشان ئاندا ، ئەمەس مەھرەم نىشان ئاندا ،
سىغىپ ئانداكى سىغماس نۇكتەئى ھەرفى بەيان ئاندا .
ئاتاپ ئاتىنى ئىسىيان ئەھلى كۆڭلى ئەرسەسىدەكىم ،
يازۇقلار سەفلەرىن سىندۇرغالى ساھىبقىران ئاندا .
بۇ رەڭ خىلۋەتكى نې تاڭ بەلكى ئادەت بۇ دۇرۇر بولغاچ ،
كى تالىب مىيزبان ، مەتلۇب بولغاي مىھمان ئاندا .
ھۇزۇرى غەيرىدىن گەرچە ھەرىمى قۇدس ئېرۇر فارىغ ،
كى تۇفراق ئۆزگەدىن تاپماقغە بولدى پاسبان ئاندا .
بۇ رەڭ بارماغلىقۇ كەلمەگىلىك ئاڭلاپ تىشلەبان بارماغ ،
تەجەللى جىلۋە قىلدى باربان خۇرشىدى سان ئاندا .
ۋۇجۇدى مەجمەئۇلبەھرەين رەھمەتدىن تاپىپ تەركىب ،
بىجۇز لۇتفۇ شەفائەت ئىستەسەڭ يوق ھەر قايان ئاندا .
نەبى ياخۇد مەلەك فەرز ئەيلەدىم گەرچە مەكان تاپمىش ،
زەمانى ئول مەكان تاپتى بىجۇز ئول ھەر زەمان ئاندا .
ھەرىمىكىم نە مىھر ئولغاي ئانىڭ يا ھەمدەمى ئەيسا ،
يوق ئېرمىش جىلۋەئى جانانىدىن ئۆزگە ھېچ جان ئاندا .
ئاجايىب تۇھفە بۇ مىھمانغە چۇنكىم شەھ چېكىپ خۇشراق ،
يوق ئېرمىش جۇز مەتائى فەقر بەھرى ئەرمۇغان ئاندا .
مەكان گەر لامەكان ئېردى بەسى فەزلى شەرافەتدىن ،

يەقىن ئول نەۋئىكىم « قەۋسەيىن » ①دىن تاپتى مەكان ئاندا .
خەيالى ئاندادۇر گەرچە ئۆزى دەئۋات ئولمىشكىم ،
نى تاك ئېردى ئەگەر بولسە ئۆزى ھەم ھەر قاچان ئاندا .
يازۇقلارغە كى ئەفۋ ئىشكىن ئاچۇرماق ئىددىئاسىدىن ،
لەۋايى مەرھەمەت باشقە چىكىپ شاھى جەھان ئاندا .
بۇ خىلۋەت بەزمىدە مەھجۇر بولماغلىق تەرىقىدە ،
نەبى بولغاي ھەمان ئاندا ، ۋەلى بولغاي ھەمان ئاندا .
نەفۇسى قۇدسىلەر ئەۋجىگە يوق بىر زەررە كۇنجايىش ،
ئەجەب ئولدۇركى ، بۇ سۇرەت بىلە بولدى ئەيان ئاندا .
ئىلاھا ، بارچە جۇرمىن ئەفۋ ئېتەردە ئول شەفىئ ئولغاچ ،
فەرامۇش ئولماسۇن ئەرشى قۇلۇك ھەم ناگەھان ئاندا .

① « فەكانە قابى قەۋسەيىن ئەۋ ئەدنا » ــــ ئىككى ياچاق مىقدارى ياكى ئۇنىڭدىنمۇ يېقىنراق يېقىنلاشتى (مۇھەممەد پەيغەمبەرنىڭ مىئراجغا چىققان ۋاقتىدا تەڭرىگە قانچىلىك يېقىنلاشقانلىقىنى كۆرسىتىدۇ) . «قۇرئان كەرىم » 53 ـ سۇرە ، 9 ـ ئايەت .

3

جۇنۇن تاراجىدىن مەندە نې جان ، نې خانمان پەيدا ،
نىشانى سورماغىل چۇنكىم ئەمەس نامۇ نىشان پەيدا .
كۆڭۈل يادىدا خۇرسەنددۇر ، خەيالى بىرلە جان خۇشتۇر ،
نە هاجەت بولماسا ئول مەھ قاشىمدا هەر زەمان پەيدا .
هۇما گەر ئۇستىخانىم كۆرسە كىرپىك تارى دەپ باقماس ،
قاچان ئالەمدە مۇنداغ ئېردى جىسمى ناتەۋان پەيدا .
رەۋاجى هۇسن ئۇچۇن چىھرەمنى كاهى ئەيلەمىش ئەز بەس ،
بولۇر گۈل هۇسنى زاهىر بولسە گەر رەڭگى خەزان پەيدا .
مېنى كۆرگەنچە نەفرىن قىلماڭىز ، ئەي ئەهلى ئالەمكىم ،
جەهان ياخشىلىغى مەئلۇم ئەمەس گەر يوق يامان پەيدا .
جەهان مىكرىغە خۇرسەند ئولماي ئاهىستە باسىغىلكىم ،
بۇ دەهر ئىچرە بولۇپدۇر فىتنەئى ئاخىر زەمان پەيدا .
فەلەك ئۇستىدە مىھرۇ يەر ئۆزە مەھۋەشلە مەھۋ ئولمىش ،
سەمەندىن سەكرەتىپ ئول شوخ بولسە ناگەهان پەيدا .
سۇجۇدى دەرگەھىدىن باش كۆتەرمە ، ئەرشىيا ، ۋەهكىم ،
جەهاندا بولمادى مۇنداغكى شاهى خۇردەدان پەيدا .

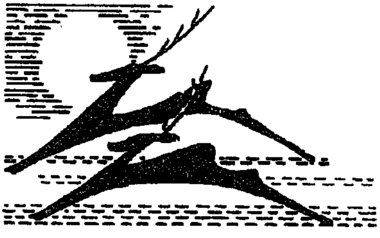

4

كۈندۈزۈمدۇر كېچە، ئۇل خۇرشىدى تابان بولماسا،
قامەتىم خەمدۇر، ئەگەر سەرۋى خىرامان بولماسا.
زاھىدا فىردەۋس ئارا جەۋرۈڭ تەماشاسىن نېتەي،
كۈلبەم ئىچرە گەر خەيالى ھۇسنى جانان بولماسا.
بەس، نەدىن دەرسەن بۇ يەڭلىغ سوزى ئەفغانىم كۆرۈپ،
بۇ كۆڭۈل گەر ئاتەشى ئىشقىدا گىريان بولماسا.
بۇلبۇلى شورىدە قايدىن كەسب ئېتەر ئېردى نەۋا،
گەر بۇ شورىش ئىلە كۆڭلۈم ئۆيى ۋەيران بولماسا.
دۇررى يەكتا تاپماس ئېردىكىم سەدەف ئىچرە ۋۇجۇد،
كۆزلەرىم ئەبرى ئەگەر مېھرىڭدە گىريان بولماس.
بارچە تەشۋىشى زەمانە چۇغز بىلكىم ئاشيان،
قىلماس ئېردى گەر بۇ كۆڭلۈم ئۆيى ۋەيران بولماسا.
گەر يىراق تاشلارسە ئۇل ھەم، خوب ئېرۇر، دەر ھېچكىم،
بىلمەس ئېردى لەززەتى ۋەسلىڭنى ھىجران بولماسا.
ئەرشى، يارىڭ نەقدى ئىمانىنى تاراج ئەيلەدى،
نېگە بەس ئۇل شوخ زالىم نامۇسۇلمان بولماسا.

5

خۇشا ، ھۇسنۇڭ زۇھۇرى مەسجىدۇ مەيخانەدە پەيدا ،
بولۇپدۇر ئىشقىدا ھەيرانۇ بىخۇد مۇئمىنۇ تەرسا .
بولۇپ ھۇسنۇڭگە زارۇ ئىشقىڭگە ئارامسىز ھەردەم ،
يۈرۈرلەر شەمئىۋەش ھەربىر ساچىڭ باشىدا يۈز غەۋغا .
ئەگەر ئول گۇل گۇزەر قىلسە چەمەن سارى ، بولۇر گۇللار ،
بىرى مەستۇ بىرى بىخۇد ، بىرى ۋالە ، بىرى شەيدا .
قونۇپ سۆز شاخىغە بۇلبۇلدەك ئەتسەم نالە شەۋقۇڭدا ،
بولۇر فەيزى فىغانىمدىن سەرا ـ سەر بەرگلەر گويا .
تۈشۈپ مەزمۇن رەڭگىنكىم ، بۇ گۇل كۆڭلىگە سالغاچ بەرق ،
گۇلىستانى سۇخەن ئىچرە بولۇر بىر نەۋئ گۇلى يەكتا .
نىچۈك ئەي ئاشقى شەيدا ، دىمەسسەن ۋەسفىدە گۇلرۇخ ،
كىم ئول ئەكسى تۈشەر گۇللار گۇلىستان ئىچرەدۇر رەئنا .
دىمە ، ئەي بىخەبەر ، ئەرشنى كەمگوي كەم ئىستىئداد ،
سەدەف بىر قەترەگە قانىئ بولۇپ تاپتى دۇرى يەكتا .

6

چىقىپ كەتتى تۈنى قاشىدىن قۇياشىم ئىزتىراب ئەيلەب ،
ئانىڭدەك دەيكى ، جان چىقمىش بۇ جىسمىمدىن شىتاب ئەيلەب ،
ۋىسالى جامىدىن بىر نەچچە كۈن سەرشار ئىدىم ، يارەب ،
بۇ كۈن كەتتى مېنى فۇرقەت خۇمارىدا خەراب ئەيلەب .
لەبىلىڭ يادىدا تۆككەن قان ياشىمدۇركىم شەھىدى ئىشق ،
تەمەننا ئەيلەگۈم « يا لەيتەنى كۇنتۇ تۇراب » ① ئەيلەب .
ئاياغىلىڭ رەخشىنى فەرخۇندە ئۆزرە كۆزلەرىم سۈرتۈپ ،
ھەياتى تازە تاپمىش نۇشىدىن سامى گۇلاب ئەيلەب .
فەلەكدە مىھر ، گۇلشەن ئىچرە گۇللار يافراغىن ناگەھ ،
تەزەلزۇل ئىچرە سالدى ئارەزىنى پىچۇتاب ئەيلەب .
فىراقى رەڭگى رۇخسارى لەبىڭدە تۈنلەپۇ كۈنلەپ ،
سىرىشكىم يىغلارەم ھەر قەترەسىن دۇررى خۇشاب ئەيلەب .
دىيارى ھۇسنىدىن ئەزم ئەيلەسە كۇلبەم سارى ناگەھ ،
يولىنە كۆزلەرىم سەردابەلەر قىلغۇم پۇرئاب ئەيلەب .
يۈزۈڭ مىھرىدە كۆڭلۈم زەررە يەڭلىغ ئىزتىراب ئەيلەر ،
ساچىڭ يادىدا تۈنلەر تولغانۇرمەن پىچۇتاب ئەيلەب .
كىشكىم تۈشتە كۆرسە ئول پەرىنى ، جىلۋەگەر يۈرمەس ،
نىگە ئەرشى كەبى تا روزى مەھشەر تەركى خاب ئەيلەب .

---

① « ئەي كاشكى مەن تۇپراق بولۇپ كەتكەن بولسامچۇ ! » « قۇرئان كەرىم » سۈرە نەبەئ ، 40 ـ ئايەت .

7

مۇھەببەتنامە يازدىم قانلىغ ئەشكىمدىن مىداد ئەيلەب ،
ئاڭا كۆز مەردۇمىن بەل مۇزمەر ئەتتىم ئىئتىقاد ئەيلەب .
سەلامەت يەتكەچ ئوق لۇتف ئەيلەباب شىرىن پەيامىڭنى ،
نە بولدى گەر ئىبەرسەڭ بۇ ھەزىن كۆڭلۈمنى شاد ئەيلەب .
سەبا يەتكۈرسە بۇ ئوتلۇغ پەيامىڭ دەرد ئىلە كۆڭلۈم ،
نىي تاڭ فەرياد قىلسە ئەرغەنۇن بىرلە باياد ①ئەيلەب .
فىراقىڭ تۈنلەرى ۋەسلىڭ خەيالى گەر مۇيەسسەردۇر ،
پەرى گەر مۇمكىن ئېرمىشدۇر نە ئەيلەي ئىنتىھاد ئەيلەب .
بۇ بارىم بىرلە پاك ئىشكىڭدە گەر مۇمكىن ئەمەس سىغماق ،
كى بارى سەبقەي ئېردىم ھەرنە بارىمنى بېباد ئەيلەب .
كويۇڭدا مەن كەبى ئەۋۋارە بولغان زەئفلىغ ئىتلەر ،
سورارسەنمۇ گەھى ھالىن بۇ ئايتغان ئىتنى ياد ئەيلەب .
قاشىڭدىن كەمتەرىن قۇل كەلسە ئەرشى مۇھتەرەم تۇتمىش ،
گەھى جەمشىد ، گەھى خۇسرەۋ ، گەھى شاھى قۇباد ئەيلەب .

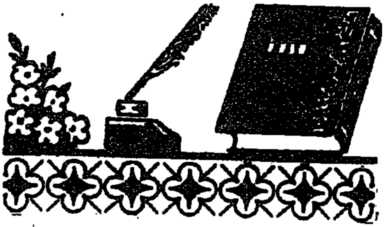

---

① بايـاد ـ بـايـات مـۇقامىنىڭ نامى بولۇپ ، بۇ يەردە قاپىيە ئېھتىياجى بىلەن « باياد » ئېلىنغان .

8

ئۆزى ئۆز ھۇسنىگە ئول مەھ مەيل ئېتەر كۆزگۈ كۆرۈب ،
سۇدا گويا تەلپىنۇر قۇش ئەكسىنى ئۇترۇ كۆرۈب .
ھىيلەگەر زاھىدنى كۆرگەچ ئىشق ئېلى بولمىش بۇ رەڭ ،
قەسدى جان ئانداغكى بۇركۇت ئەيلەگەي تۈلكۈ كۆرۈب .
ھەر نەچە زەخمىم ئارا بولغانسارى ئۇريان سۆڭەك ،
تاڭ قىلۇر ئالەم ئېلى جىسمىمدە بۇ كۈلكۈ كۆرۈب .
دۇد سالدىم كىرفىك ئىلە كەلمەكىن ئىستەر زەبەس ،
جەمئ ئولۇپ كەلمىش پەرى ھەر سارىدىن خۇشبۇ كۆرۈب .
نەچچە شامى غەمدە ئولسام ، بولمايىن فەرياد رەس ،
شاد ئولۇپ ئىلكىن قاقار بىللاھكى ئول مەھرو ① كۆرۈب .
دەھر بەريان ، شوخ بەريان زۇلم ئېتەر گەردۇن داغى ،
كۆرمەدىم مۇنداغ جەفا ئەھلىنى مەن ئەسرۇ كۆرۈب .
ۋەھمدىن ئۆرتەندى جانىم جانلار ئۆززە داغكىم ،
قويغانىدىن نەچچە يۈزدە خال ئەمەس بەلگۈ كۆرۈب .
كۆز قاراغى تۈشسە گەر ئول كۆزگە ئارتار شوخلۇق ،
غەيرىنىڭ چۇنكىم سەۋادىن پۇتراشۇر ئاھۇ كۆرۈب .
شەۋقى ئارەز تۈشكەن ئول گۈلگۇن مەگىز ياد ئەيلەمىش ،
ئەرشى ئاي رۇخسارىدىن گۈلبەرگ ئۆزە ياغدۇ كۆرۈب .

① ئەسلى نۇسخىدا « چىھرەم » دەپ يېزىلىپ قالغان .

9

تۇغمىش ئېردى ئىلگەرى مەشرىق سارىدىن ئافتاب ،
بۇلئەجەب پاتتىڭ سەن ئول سارى، مېنى ئەيلەپ كەباب .
تولغانىپ تۈشكەن ساچىڭ يادىدا فۇرقەت تۈنلەرى ،
ياد قىلسام تولغانىپ بىلگىل بەسى مەن پىچۇتاب .
جانفەزا لەئلىڭ بىلە شىرىن سۆزۈڭ ،سۈۋۈق كۆزۈڭ ،
قىلغۇسىدىن نەچچە كۈندۈر كۆزلەرىم بولدى پۇرئاب .
دەۋلەتى ۋەسلىڭ بىلە بىر نەچچە كۆڭلۈم ئېردى خۇش ،
فۇرقەت ئىچرە خەستە ئەيلەپ نېگە قىلدىڭ ئىجتىناب ؟
دېمە لېك ئەبرۇلەرىڭ تاقىنى ياد ئەتكەن زەمان ،
ئاقار ئانداغكىم ياشىم ئۈستىدە گەردۇندەك ھۇباب .
ئەي ، نە بولغاي كېلىبان كۆزۈمگە قويساڭ قارەدەك ،
سىزدى كۆزۈم قارەسى كەتكەن يولۇڭ سارى قاراب .
لەبلەرىڭ كەيفىيەتىن ھەردەم تەسەۋۋۇر ئەيلەسەم ،
ئىچەرەم خۇنابە ھەسرەت گاھى ھەم گۈلگۈن شەراب .
ناتەۋان جانىمغە جانا ئۇلفەتىڭ دەرمان ئىدى ،
ماڭا ئەمدى فۇرقەتىڭدىن نې تەۋان قالدى نې تاب .
يەتكەچ ئوق بۇ نامە بەرگىل سۇنبۇلۇڭدىن نەچچە تار ،
قىلسە خۇش كۆڭلىنى ئەرشى يىغلابان گاھى پۇراب .

10

سەيلى ئەشكىم لالەگۈندۇر لەئلى رەخشانىن كۆرۈپ ،
خاتىرىم ئاشۇفتەدۇر زۇلفى پەرىشانىن كۆرۈپ .
يەر ئۆزە پەيدا ئەمەس خىزر ، فەلەك ئۆزرە مەسىھ ،
بولدىلار پىنھان ئىكەۋ لەئلى دۇرەخشانىن كۆرۈپ .
خۇسرەۋۇ فەرھادۇ مەجنۇن باش كۆتەرمەس روزى ھەشر ،
بۇ جەھاندا چۇنكى ئىشقىم شەئنە ئەلۋانىن كۆرۈپ .
تەۋئەمان مىھرىدە فەھم ئەت ھەر سەھەركى سۇبھىنىڭ
كۆڭلەكىم چاكى ئىلە چاكى گەرىبانىن كۆرۈپ .
باغى كىسرەتدە نىھانى ۋەھدەتى كۆردى كۆڭۈل ،
جىلۋە نەخلىستانىدا نەخلى خىرامانىن ① كۆرۈپ .
سۇزى دىلدىن پەيكەرى قەقنۇسنىڭ كۆيگەنلەرىن
فەھم ئېتەرمەن بۇ كۆڭۈلدە سۇزى ھىجرانىن كۆرۈپ .
قاشلارى ياسى ئوقىنىڭ تەككەنىنى بىلدى ئەل ،
خەستە ئۇلغان جاندا ھەريان زەخمى پەيكانىن كۆرۈپ .
سەبز تەھ گۇلگۇن كۆرۈنۇر ھەر نەزارەم تۇتىسى ،
خىزر خەتتى بىرلە لەئلى شەككەر ئەفشانىن كۆرۈپ .
بىنەۋا ئەرشى تىلەر رۇھى نەۋائىيدىن فۇتۇھ
مۇرغىزارى نەزم ئارا مۇرغى خۇش ئەلھانىن كۆرۈپ .

---

① ئەسلى نۇسخىدا « خىرمان » دەپ يېزىلىپ قالغان .

11

ئانىڭ گۈلزارى ھۆسنىنى خەزاندىن ئاسراغىل، يا رەب،
نىھالى قەددىن ئاسىي زەماندىن ئاسراغىل، يا رەب.
مېنى ئۇچراتماغىل ئول زاھىدى تەررار زەھرىگە،
كۆڭۈل ئەھلىن بەلايى ناگەھاندىن ئاسراغىل، يا رەب.
قاچار بۇلبۇل گۈلىستان ئىچرە گەر چەكسەم فىغانلار ھەم،
چەمەن ھۆسنىنى ئول سۆزى فىغاندىن ئاسراغىل، يا رەب.
قۇتۇرغان ئىت كەبى بەدمەست ئولۇپ ھەريان چىقار ئېرسەم،
جەھان ياخشىلارىنى مەن ياماندىن ئاسراغىل، يا رەب.
تەنىم چۈن ناتەۋان لالە، يۈزۈم ھەمرەڭگى نەي ئولمىش،
بۇرەك ئەمدى ئىتابى مېھرىباندىن ئاسراغىل، يا رەب.
ئىتابى شوخدا كۆردۈم بەسى لۇتفۇ مۇھەببەتلەر،
نە دەي ئەمدىكى لۇتفى مېھرىباندىن ئاسراغىل، يا رەب.
بۇ ئىشقىم غەيرەتىدىن ئىككى ئالەمنىكى ئايتماسمەن،
نەزەرنى ئەمدى ئول ئىككى جەھاندىن ئاسراغىل، يا رەب.
قايانكىم مەيل ئېتەر جانان مۇھەببەت ئەھلى رىز ئەيلەپ،
كۆڭۈل ئىچرە نىھانراق ئانى جاندىن ئاسراغىل، يا رەب.
ئۇلۇسنىڭ غارەتى ئىمانىغە گەر چىقسە ئول كافىر،
فەرامۇش ئولماسۇن ئەرشىكىم، ئاندىن ئاسراغىل، يا رەب.

12

كېلۇرمۇ جان ئېلىگە گەھ دەبان جانانە ئاندىن كۆب ،
ياساپ مەن ھۇجرەلەر كۆپ ـ كۆپ ، ئۇلۇغ كاشانە ئاندىن كۆب .
مۇيەسسەر بولسە گەر ۋەسلى غەنىمەت بىلمەكۇ قۇتماق ،
كەتۈرمەكدۇر سۇراھى نەچچەۋۇ پەيمانە ئاندىن كۆب .
بۇ دەم گەر قۇيسە جامى مەي ئالىپ ئىلكىگە ئول ساقى ،
جەۋاھىرلار باشىدىن ساچماقۇ دۇردانە ئاندىن كۆب .
قىلۇر ھەركىم چۇ ئۇسرۇك نەرگىسىن يادى ، نە ھاجەت مەي ،
ئېرۇر خۇمخانەلەر ھەريان بۇدەم مەيخانە ئاندىن كۆب .
گەر ئول مىھر نۇزۇل ئەتمەكنى ھەر يەرگە خەيال ئەتسە ،
مۇھەييا ساغەرى گۇلفام ميناخانە ئاندىن كۆب .
ئۇزارى شەۋقى ئولغاچ جىلۋەگەر بۇ خىلۋەت ئىچرە ، ۋەھ !
گۆيەر شەمئى جەھان ھەر تۈن داغى پەرۋانە ئاندىن كۆب .
مەگەر تەشرىف ئەتسە ، ئەرشىيا ، سال پەردەسىدىنكىم ،
كۆزۈڭ مەئۋالار ئەيلەپ مەسنەدى شاھانە ئاندىن كۆب .

13

ئەزدى كۆڭلۈم جىلۋەگەر كۆرگەچ بۇ رەڭ ئاقىل يىگىت ،
بەرقدەك جەۋلان قىلۇردا ھەر تەرەف مايىل يىگىت .
سۆرگەلى قەتلىم فۇسۇنى كۆز بىلەن مەسرۇر مەن ،
كىم فۇشەيمان ئولماغاي ، يا رەبكىم ، ئول قاتىل يىگىت .
پەرتەۋى ھۇسنۇڭ قەمەرمۇ ، لەززەتى لەئلى شەكەر ،
بولۇبان شىرىن سەمەر ھەر سۆزىدىن ھاسىل يىگىت .
نې ئۈچۈن ئەھلى جەھان ئىشقىدا كامىل ئولماسۇن ،
كىم ئېرىلمەي دەرسى ئىشق ئەيلەرگەدۇر قابىل يىگىت .
كۆرگۈزۈپ ئارەزدە خالى كۈن چاغى يەلدا كەبى ،
روزىگار ئېلىنۈرنى بىزگە ئەيلەدى مۇشكىل يىگىت .
ئەيلەمىشمەن ئاڭلاماي قادىرلىغىم ۋەسفىن ھەۋەس ،
كىم قاچان ئەيلەر قارىنى بەزمىگە داخىل يىگىت .
مۇمكىن ئېرمەس ، ئەرشىيا ، ھۇشغە كەلمەك تا ئەبەد ،
مەستدۇر كۆرگەچ بۇ يەڭلىغ مەستى لايەئقىل يىنگىت .

14

كۆردى كىم ئالەمدە مۇنداغ شوخ بىپەرۋا يىگىت ،
خۇلقى خۇش ، ئايىنە دىلكەش ، ھەيئەتى زىيبا يىگىت .
قاش ھىلالى ، ئېيدى كىرپىك ، ناۋەكى دىلدۇز ئېرۇر ،
قەددى ئەرئەر ، لەئلى شەككەر ، كۆزلەرى شەھلا يىگىت .
ئىستەسەم گەرچە پەرى رولار تەمامىن دەھر ئارا ،
بارچەسى خۇر – مىھر ، بۇ بىر گەۋھەرى ۋالا يىگىت .
نېگە ۋەسلىڭ فۇرقەتىدىن مېنى قىلغۇڭ تىيرە روز ،
كىم شېئار ئەيلەپ ئۆزۈڭگە مۇنچە ئىستىغنا يىگىت .
مەستمەن بىر باقماغىدىنكىم ، جەھانغە كەلمەگەي ،
كۆزلەرى جامى بىلە مۇنداغ قەدەھ پەيما يىگىت .
مۇمكىن ئېرمەس مەھجەبىنلەرغە بۇ رەڭ ھۇسنۇ جەمال ،
بۇ جەھەتدىن ئۆزى ئۆز ھۇسنىگەدۇر شەيدا يىگىت .
مۇمكىن ئېرمەس دەھر ئارا بۇ شەكل ئىلە بىر كافىرى ،
بۇ كەبى ھەيئەت ئارا ھەم يوقتۇرۇر ھاشا يىگىت .
يارۇدى شەمئى تەجەللى يا مەگەر كىم ياغدى نۇر ،
تىيرە كۇلبەمنى تۇنەكۈن ئەيلەدى مەئۋا يىگىت .
نەچچە بىپەرۋا ئېسەڭ گەر ھۇسنى ئىستىغناسىدىن ،
قىلغاي ئېردىڭ گاھى – گاھى ئەرشىغە ① پەرۋا يىگىت .

① ئەسلى نۇسخىدا « ئەرشىيا » دەپ يېزىلىپ قالغان .

15

ئاھكىم، كەتتى بۇ ئاقشام مېنى زار ئەتكەن يىگىت،
شىش پەر مىژگان بىلە جانىم فىگار ئەتكەن يىگىت.
ئاچىبان گۇلدەك يۈزىن ئەيلەپ كۆكۈل سەھنىن چەمەن،
بىر نىگاھى تىغىن ئاندا خار ـ خار ئەتكەن يىگىت.
دېمەدىم شەيدا بولاي ئۆزلۈكدىن ئول جادۇسىنە،
ئاسراسام ھەر چەند كۆڭۈلنى ئىختىيار ئەتكەن يىگىت.
ئەيلەر ئېردىم بىر ئۆزۈم دەئۋايى ئاشىقلىق ساڭا،
ئاقىبەت يۈز مۇنچە مەندىن شەرمسار ئەتكەن يىگىت.
بىر كېچە كۇلبەم يارۇپ، بۇ شەمئى ۋەسلى ماھۋەش
بەلكى يۈزىن يۈز تەجەللى ئاشكار ئەتكەن يىگىت.
مەن ۋەفاۋۇ مېھر ئايىننى خۇ قىلغان سارى،
سەن جەفاۋۇ جەۋر رەسمىينى شىئار ئەتكەن يىگىت.
ئانەشى لەئلىڭ ئىلە ئۈستىدە خالىڭ داغىدىن
ئاھكىم، بۇ خەستە كۆڭلۈم لالەزار ئەتكەن يىگىت.
ئالىبان مەندىن قەرارىم، سەبرۇ ھۇشۇم بىدەرىغ،
بەلكى يۈز مەندەكىنى ھەردەم بىقەرار ئەتكەن يىگىت.
ئەرشىيا، گەرچە نەۋائى ھەم ئەسىر بولمىش ئىكەن،
بولماغاي مۇنداغ ئانى دىۋانەۋار ئەتكەن يىگىت.

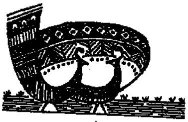

16

ئەي كۆڭۆل ، دەۋران غەمىدىن سۆز دېمە خۇنابە يۇت ،
ئاندىن ئەيلە غۇنچەدەك كۆڭلۈڭگە قۇۋۋەتى لايەمۇت .
يادى ۋەسلىڭدىن ئېتىپ مەھزۇن كۆڭۆل سەرمايەسىن ،
لەئلىڭ ئارمانىن قىلاي مەرجان كەبى جانىمغە قۇت .
نەچچە ئۆزلۈك رىشتەسىگە قىلغانىن ۋابەستەلىك ،
ئال ئاچىغ مەيلىك قەدەھ سىپقار دەمى ئۆزنى ئۇنۇت .
كۆز يۇمۇلماستىن بۇرۇن كۆرسەت جەمالىڭ ، ئەي ھەبىب ،
ئاق ساقالىم قار كۆرۈنۈپ قۇرۇتۇر قىلماقغە ھۇت .
چار فەسل دەير ئىچىدە فارىغ ئېرمەس غۇسسەدىن ،
چەك مۇغەننى چارگاھىڭ ، كەل ، بۇ كۆڭلۈمنى ئاۋۇت .
دەھر ئەسبابىن نېتەرسەن كۆر ھەۋادىس ئوقلارىن ،
كەيگەنىڭدۇر گەر ساۋۇت ، پەرران ئۆتەر ، كۆڭلۈڭ ساۋۇت .
كارۇ بارى دەھر ئارا يوقدۇر تەفاۋۇت ئەي خرەد ،
غەم يىمە كۆپ ، غەم غۇباردىن ئۆزۈڭ مەسرۇر تۇت .
دىلرەبالار قەسدىن ئەيلەپ بولماغىل مەغرۇركىم ،
شاھىدى دەۋران ساڭا گەر كۆرسەتۇر بادى بۇرۇت .
چۇن نەزەرگە تىيرەلىك يوق چەرخ مىھرىن كۆردىكىم ،
كويى گەردىن سۈرمە ئەيلەپ ، ئەرشى ، كۆزۈڭنى يارۇت .

17

كۆز فىداسى قىلغالى كۆڭلۈم قىلۇر جان بىرلە بەھس،
دىن قىلۇر تاراج ئالۇرغە بەلكى ئىمان بىرلە بەھس.
زۇلفى ئۆلتۈرمەككە يۈز تىرگۈزگەلى قىلمىش جەدەل،
چۈن قىلۇر يەلدا تۈنى خۇرشىدى تابان بىرلە بەھس.
ئابىھەيۋان نىگە بولسە جىلۋەئى خىزرى مەسىھ،
قىلماغاي ھەددىن ئاشىپ ئول لەئلى خەندان بىرلە بەھس.
سۆز دېمە رەسۋالىغىم ئەنىڭ ئەيلەبان، ئەي شەھر كىم،
ئەقل ئېلىگە خوب ئەمەسدۇر قىلسە ھەيران بىرلە بەھس.
بۇيى لەب ئول دەھر ئارا ھەر يان ساچىلۇر گەر نەسىم،
قايدىن ئەتكەي تۈندە ئول زۇلفى پەرىشان بىرلە بەھس.
لەئلى يوقكىم يادى مەردۇم تىرگۈزۈر ئۆلگەن كۆڭۈل،
ئار ئېتەر ئاندىنكى قىلماق ئابىھەيۋان بىرلە بەھس.
زۇلم چاغى گەر بىر ئاي گەر دېسە، ئەرشى، چەك نەۋا،
كىم ئەجەل مۇجىبىدۇر ھەر كىمكى سۇلتان بىرلە بەھس.

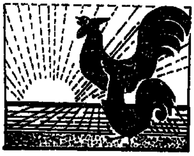

18

ئېرۇر دەردىم نىھايەتسىزكى مەن جانىمدىن ئايرىلغاچ ،
نە تەنھا جانىم ئېردى ، بەلكى ئىمانىمدىن ئايرىلغاچ .
كۆرۈك ھەجر قارارتتى روزگارىم يوق قارالىقدىن ،
قالىپ زۇلمەتدە سەندەك ماھى تابانىمدىن ئايرىلغاچ .
يۈزۈڭ ئۆزرە ئەرەقلەر يادى كۆزۈمنى پۇرئاب ئەيلەپ ،
دەۋا تاپماي قالىپ دەرد ئىچرە دەرمانىمدىن ئايرىلغاچ .
بىلىك ئارمانىدا مەندە نېچۈككىم قالمادى دەرمان ،
كى سەندەك شوخ نەبىئى ، شوخ جەۋلانىمدىن ئايرىلغاچ .
ماڭا مۇمكىن ئەمەس بۇ كۈن بۇلاردىن بىرى ھەم ئەسرۇ ،
سىنىڭدەك نۇشى جان ، خۇرشىدى رەخشانىمدىن ئايرىلغاچ .
فىراقىم زورىدىن گاھى بارىم بەرباد ئەيلەرمەن ،
كى سەندەك بىر سۇخەن فەھم سۇخەندانىمدىن ئايرىلغاچ .
كى ئاندىن سەۋتى دىلكەش بۇ مىنىڭ تارىمغە يەتكۈرگىل ،
نەۋا تۈرلۈك چىكەي شەمئى شەبىستانىمدىن ئايرىلغاچ .

....

① ....

① بۇ يەردە ئىككى مىسرا چۈشۈپ قالغان بولۇشى مۇمكىن .

19

كۆڭۈل مىژگان خەدەڭگىلىك كۆزلەرىڭدە ناگەھان كۆرگەچ ،
ھەراسان يەلدەك ئۇلىمىش كافىر ئىلكىدە سىنان كۆرگەچ .
سۇ ئىچكەن كۆز ياشىمدىن فەھم ئېتىپ سورماڭ كۆڭۈل چاكىن ،
جەفا شەمشىرىنى رەڭگىن سىتەم تىغىدا قان كۆرگەچ .
تىكىلمىش كۆزلەرى كۆڭلۈمدە تائەت نەقدىن ئەتسەم جەمئ ،
سىتىز ئانداغكى غارەتگەرلەر ئەيلەر خانىمان كۆرگەچ .
كۆزى مىژگان چىن جان قەسدىغە تىير ئەيلەر ئانداغكىم ،
سىنان نەۋكىن قاراقچىلار ئىتىكلەر كارۋان كۆرگەچ .
دېگەيلەركىم مەساس ئولماق ئۈچۈن ئاي كۆكدىن ئەتمىشدۇر ،
ئاياغىڭ نەقشىدىن فەرخۇندە يەر ئۆزرە نىشان كۆرگەچ .
يۈزۈڭ شەۋقىنى زۇلف ئىچرە سەئادەت ئەھلى جۇرم ئەيلەر ،
تەجەللى يەر يۈزىنى قىر كۈنۈ تۈندە ئەيان كۆرگەچ .
مۇنەۋۋەر يەر ئۆزە تەم ـ تەم ئەرەقلەرگە مىسال ئەتمەك ،
نەچە رەخشەندە ئەختەرلەرگە ئاي بىرلە قىران كۆرگەچ .
كۆزۈم ئاقۇ قاراسى ئالىشىپ تۆككەن ياشىم فەھم ئەت ،
بولۇتلار يامغۇرىدىن دېمەكىم مۇھلىك قىيان كۆرگەچ .
ۋەفاسىزدۇر جەھان بىھبۇدى ، ئەرشى ، بولماغىل خۇرسەند ،
نەچە كام ئەھلىدىن ئارتۇق ئۆزۈڭنى كامران كۆرگەچ .

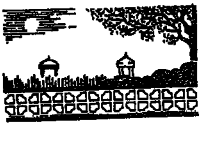

20

ئەي ، كۆزلەرى نەرگىس ، خەتى رەيھان ، قەدى شەمشاد ،
بۇلبۇل كەبى ئىشقىڭدا ئىشىم نالەۋۇ پەرياد .
جان مۇلكىنى سەئيى ئىلە نەھاجەت ئاڭا بۇزماق ،
بىر نىمى نىگاھى بىلە كىم ئەيلەدى بەرباد .
شىرىن لەبىنىڭ يادىدا بىر لەيلىۋەشىنىڭ ،
قان يۇتغان ئەمەس مەن كەبى مەجنۇن ئىلە فەرھاد .
كۆڭلۈم قۇشى كۆپ خەستە دۇ مىژگان ئوقىدىنكىم ،
سەيدىگە ئانىڭ ئىردى مەگەر كۆزلەرى جەللاد .
ئوقۇپ تۈنۈكۈن زەمزەمە قىلغۇم سەبەقى ئىشق ،
چۇنكىم يەنە ھەرفى ماڭا ئۆرگەتمەدى ئۇستاد .
گەر تۈشسە سىنىڭ بەندەلىكىڭ تەۋقى بويۇنغە ،
بولغۇمدۇ بۇ ھالەتدە ئىكى كەۋندىن ئازاد .
كىم ئول پەرىسىز قىلغۇسىدۇر دىۋە تەسەۋۋۇر ،
ئەرشىكى ئانىڭ بولسە چۇ ھەمخابە پەرىزاد .

21

خەيالى شۇئلەئى رەڭگىن قوياشىم قىبلەگاھىمدۇر ،
دەمى فىكرى ھىلالى نازەنىنىم سەجدەگاھىمدۇر .
مەيۇ مەيخانەنىڭ دائىم رەۋاجى مەندىن ئولغاندىن ،
رىياۋۇ زۇھد ئېلى فەرياد ئەيلەپ دادخاھىمدۇر .
يۈزى مەيگۇن ئەمەس قانلىغ ياشىم تەئسىرىدۇر ، بىلكىم ،
قارا كاكۇل ئەمەس باشىمدا پۈتكەن دۇدى ئاھىمدۇر .
دېسەڭكىم : « يوق ھەدىڭ ۋەسفىمدە سۆز سورماق ، ئەلىم تۇتماق »
جەۋابىم ئولدۇرۇركىم : « ئۇزكۇرۇنى ① » ھەق گۇۋاھىمدۇر .
قاچان ۋابەستە ئولغۇم رىشتەئى ئىشقىڭغە ئۆزلۈكدىن ،
ماڭا لېكىن ئەسىر ئولماق چۇ تەقدىرى ئىلاھىمدۇر .
نە ھەد مەھجۇر ئەرشگە ۋىسالىڭ ئىددىئا قىلماق ،
سۇلۇك ئىچرە ۋەلې « ئەھبەبتۇ ئەن ئەئرىف » ② پەناھىمدۇر .

① « مېنى ياد ئېتىڭلار » سۈرە بەقەرە . 152 ــ ئايەتنىڭ باش قىسمى .
② « سېنى تونۇشقا مۇھەببەت باغلىدىم » (ئاپتور)

22

يا رەب ، ماڭا يۈز ۋەفا نېدىندۇر ،
كۆڭلۈمگە بەسى بەلا نېدىندۇر .
ئىشقىڭ ھەۋەسىدە گەر يۈرۈرمەن ،
دىيدەم ئۆزەسىدە جا نېدىندۇر .
بىر مەھۋەشى يۈز جافا قۇلدىن ،
ھەردەم ماڭا يۈز بەلا نېدىندۇر .
سەن رەھم نىگاھى بىرلە باقماي ،
مەندىن ساڭا بۇ ۋەفا نېدىندۇر .
ئەي ئىشق كويىغە تۇشمە ھەرگىز ،
جانۇ جىگەرىڭ يارا نېدىندۇر .
گەر ئاشىق ئۇلۇپسە نەگدىن كەچ ،
بۇ كوي ئىچىدە ھەيا نېدىندۇر .
گۇلچېھرەئى چىھرەسىنى كۆرمەي ،
بۇلبۇل كەبى بۇ نەۋا نېدىندۇر ،
ئىشۋە ئوقىنى جانىمغە ئاتماي ،
بولماق ئاڭا مۇبتەلا نېدىندۇر .
ئۇششاق ئاراسىدا شاھ ئەرشى
سۇلتانۇ گەدا نەما نېدىندۇر .

23

سىنى جانا ھەمە كۆڭلۈم ئالۇرغە دىلرەبا دەرلەر ،
مىنى دائىمكى زۇلفۇڭ رىشتەسىغە مۇبتەلا دەرلەر .
سىنى تەختى مەلاھەت ئۇستىدە بىر شاھى مەھرويان ،
مىنى كويوڭدا خارۇ زار بولغان بىر گەدا دەرلەر .
ئەگەر ئول شوخلاركىم كەلسە ھەرياندىن خىرام ئەيلەر ،
ئىرۇر بۇ لەشكەرى كافىر ۋەيا جەمئى بەلا دەرلەر .
ئىنىڭ دەۋرىدە بولماقنى ھەمىشە فەخر ئىتەر ئۇششاق ،
ئىشىكىڭ تىيرە گەردىن كۆزىمىزگە تۇتىيا دەرلەر .
بۇ ئۇمر ئىچرە نەچە مەھرويلار ئىشقىدە جان چەكسەم ،
نە ئاشىق مىھرىبان قىلدۇرسە بىزگە ئاشنا دەرلەر .
يۈزۈ زۇلفۇڭنى كۆرگەچ مۇشكدۇر يا سۇنبۇلى سارا ،
يۈزۈڭ تابىن كۆرۈپ « ۋەششەمسى » ① بىرلە « ۋەززۇھا» ② دەرلەر .
مىنى ئەل دائىما فەرھاد بىرلە تەۋئەمان كۆرگەچ ،
فەلەك بىدادىدىن ناكام كەتكەن بىنەۋا دەرلەر .
جۇنۇن سەھراسىدا ئەرشنى ئەل خۇنىن كەفەن كۆرگەچ ،
شەھىدى ئىشق سەنمۇ يا بۇ دەشتى كەربەلا دەرلەر .

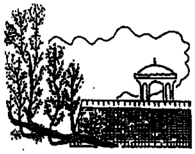

① «قۇياش بىلەن قەسەم » ، « قۇرئان كەرىم » 91 ــ سۈرە 1 ــ ئايەتنىڭ 1 ــ سۆزى .
② « چاشگاھ ۋاقتى بىلەن قەسەم » « قۇرئان كەرىم » 93 ــ سۈرىنىڭ 1 ــ ئايىتى .

24

جەھاندا بىر مېنىڭدەك يانە زارۇ بىنەۋا يوقتۇر ،
مۇھەببەت تارىغە دائىم ئەسىرۇ مۇبتەلا يوقتۇر .
نېتاڭ گەر ئىشۋە بىرلە ئەيلەسەڭ كۆڭلۈم بارىنى غارەت ،
نېچۇككىم سەن كەبى بۇ ئالەم ئىچرە دىلرەبا يوقتۇر .
ئەبەس گەرچە يۈرۈرمەن ئاھ ئۇرۇپ ئىشقىڭدا قان يىغلاپ ،
زەبەس مەھبۇبلار ئىچرە سېنىڭدەك بىۋەفا يوقتۇر .
بىلالمان بۇ تۇلۇئى تالەئىمدۇر قايسى كەۋكەبدىن ،
جەھان ئىچرە ماڭا ھەرگىز رەفىقۇ ئاشنا يوقتۇر .
مەتائى ھۇسنۇڭا ھەر سارى سائىل كۆپدۇرۇر ، لېكىن ،
كويۇڭدا مەن كەبى ئەۋارە بولغان بىر گەدا يوقتۇر .
مېنى بەسكىم شەھىد ئەتكەچ ئېرۇر قانىم بىلە گۈلگۈن ،
ۋە گەرنە ئول سەنەم تىرناغىدا رەڭگى ھىنا يوقتۇر .
مىژەڭ ناۋەكلەرى ھەر قايسىدۇر كۆڭلۈمگە بىر ئافەت ،
جانىم كۆيدۈرگەلى بەرقى نىگاھىڭدەك بەلا يوقتۇر .
كۆڭۈل ئەھلىنى ھەرگىز سالماغىل فۇرقەت ئارا ، يا رەب ،
شەھىدى ئىشقىغە ئول نەۋئ دەشتى كەربەلا يوقتۇر .
نېگە يادىدا ، ئەرشى ، روزگارىڭ بولماسۇن تىيرە ،
زەبەسكىم دەھر ئارا ئانداق كۆزۈ قاشى قارا يوقتۇر .

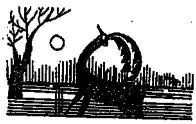

25

ئەي سەنەملەر سەرۋەرى ، جانىم ساڭا دىۋانەدۇر ،
كىم چىراغى ھۇسنۇڭغا كۆڭلۈم قۇشى پەرۋانەدۇر .
بۇ كۆڭۈل ئۆيىگە زىيب ئولدى سەفاۋۇ سىدقىدىن ،
كىم نۇزۇل ئەتسەڭ نە بولغاي دىلكۇشا كاشانەدۇر .
دەيچۇ كويۇڭدا تاپىپ ئىشقىم كەمال ئول نەۋئىكىم ،
ئالغامەن ۋەقتى سۇجۇد ئەر كەئبەۋۇ بۇتخانەدۇر .
خەستە كۆڭلۈمگە نۇزۇل ئەتسەڭ خىرام ئەيلەپ نىتاڭ ،
نەڭ ئەمەس خۇرشىدغە تۇشمەك ئەگەر ۋەيرانەدۇر .
بۇ تەلەب ۋادىسىدە ھەر كىمگە بىر مەقسۇد بىل ،
زاھىدا ، سالۇسغە جەننەت ، ماڭا جانانەدۇر .
تاڭ ئەمەس گەر مەست يۈرسەڭ دەھر ئارا ، چۇنكىم نەسەب
بار رىيا ئەھلىگە مەسجىدۇ ماڭا مەيخانەدۇر .
شەۋكەتى ھۇسنۇڭ بىلە شەئنى جۇنۇنۇمغە باقىپ ،
دەفتەرى پەرھاد ـ شىرىن پارەئى ئەفسانەدۇر .
تەشنەلەب جامى مۇھەببەتدىن نوغا سەرشار ئەمەس ،
چۇن ئەزەل ساقىسىدىن ھەردەم ماڭا پەيمانەدۇر .
خەستە ئەرشى نامەسىن ئول گۇلغە بەرگىل ، ئەي سەبا ،
بۇيى مىھرى كەلگەي ئول ھەرچەندىكىم پەيكانەدۇر .

26

نىگارا ، خاكى پايىڭغە نىسار ئەز خانۇمانىمدۇر .
دەمى تىيغى ھىلالىڭغە فىدا يۈز قاتلە جانىمدۇر .
نېچۈك نۇشى مەيى لەئلىڭنى ئەيلەي ئاررۇ ئەزبەس ،
ھەياتى تازە قانىمغە ئىزىڭ ئۆپكەن زەمانىمدۇر .
كۆزۈم گەۋھەلەرى خالىڭغە بىر ـ بىرىدىن نىسار ئولمىش ،
نىھالى قەددىڭە ھەردەم فىدا رۇھى رەۋانىمدۇر .
سىپاھى ئىشق زۇلم ئەتسە ، ئەجەب ھالىمنى بىر سورماس ،
مۇھەببەت كىشۋەرىغە گەرچە ئول نۇشىرىۋانىمدۇر .
ھەزەر ئەيلەر توقۇز ئەفلاك ئاھىم بەرقىدىن ئەزبەس ،
جەھانى كۆيدۈرۈپ كۆل ئەيلەگەن ئوتلۇغ فىغانىمدۇر .
ۋىسالىڭدىن نەچۈك مەھجۇر ئولاي بىرلەھزەئى لېكىن ،
مېنى سەندىن جۇدا قىلغان قەزايى ئاسمانىمدۇر .
فىراقىڭ ئەيلەدى ئانداغ زەلىلۇ ناتەۋان گويا ،
يۈزۈم ھەمرەڭگى نەيى ، نال جىسمى ناتەۋانىمدۇر .
ھەزىن كۆڭلۈمنى ئەزبەس ناۋەكى ئىشقىڭ نىشان ئەتكەچ ،
كۆزۈم ياشىنى گۈلگۈن ئەيلەگەن زەخمى نىھانىمدۇر .
لەبى لەئلى ، تۈنى لەئلى سەراپا لەئل گەر كەلسە ،
دېمەڭ بىر گۈل قەبا ، بىلكىم قەزايى ئاسمانىمدۇر .
كۆزۈ قاشىڭغە جانۇ دىل بارىن ئىسار قىلمىشلار ،
لەبىڭ يادىدا گەۋھەربار چەشمى خۇن فىشانىمدۇر .
خەدەڭگىڭ تەئنەسىگە ، ئەرشىيا ، كۆكسۈڭ نىشان ئەتكىل ،
دەمى پەيكانى ئەزبەسكىم ھەياتى جاۋىدانىمدۇر .

27

ئويناشىپ تۇرغان كۆز ئۆزرە ئىككى قاشىڭ ياراشۇر ،
ياراشىپ بەلكىم ئىكەۋ ئۆلتۈرگەلى جان تالاشۇر .
غەمزە كافىر كۆزلەرىڭنى نەقد تاراجى ئۈچۈن
سەبقەت ئەيلەرگە ئىكەۋلەن بىر ـ بىرىنى ماراشۇر .
غەمدە سارغۇلغان تەنىم گەردىن كۆرۈپ شاشماس كۆزىن ،
تۇغ كۆرۈپ ئانداغ كىيىكلەركىم تىڭىرقاپ قاراشۇر .
مىكر ئايىن ، دام پىشە ئەنبەرىن كاكۇللارىڭ ،
خاتىرىم تارقاتماق ئۈچۈن ھەر تەرەفكە تاراشۇر .
ئەنبەرىن خالىڭ فىداسى قىلغالى ئۇششاقلار ،
جان فۇلۇرىن ئىلكىگە ئالىپ دەما ـ دەم ساناشۇر .
ئويناشىپ تۇرغان ئىكى كۆز ... ... ① . جادۇيى مەست ،
يا ئىكى ئاھۇ بەچە ئىككى قازاندا قايناشۇر .
ئايۇ كۈن دەرمەن قىران قىلمىش مەگەركىم بۇ مەھەل ،
ئويناغان چاغ قوۋلاشىبان بىر ـ بىرىنى ماراشۇر .
بۇلئەجەب يار ئالىدا مەھرەم بولۇپ نەچچە رەقىب ،
ئاھ ، نەيلەي ، كەلمەگىل دەپ مىنى دائىم قاۋلاشۇر ،
ئەرشى مەھزۇن[نىڭ]جانى كۆرگەن زەمان سەكرەپ چىقار ،
سەكرەتىپ گاھى سەمەندىن شوخلاركىم ئويناشۇر .

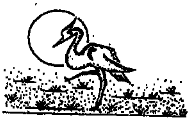

① بۇ يەردىكى سۆز ئېنىق ئەمەس .

28

ئول بۇتى چابۇكسەۋار ئولغاچ سەمەندىن سەكرەتۇر ،
تىترەگۈچ باشىغە سانجىپ ئالەم ئەھلىن تىترەتۇر .
ئىشق ئېلى كۆڭلىن بارىن غارەت قىلۇرغە ، قالپاقىن
گاھى تۈزۈ گاھى ئەگرى قويۇبا ، گەھ ئېرغەتۇر .
قامەتىم خەم ئەيلەبان جانىمنى سەكرەتمەك ئۈچۈن ،
گاھى قاشىن تەبرەتىپ ، گەھ كۆزلەرىنى ئوينەتۇر .
كەئبەۋۇ خۇلدى بەرىننى كۇلبەئى ئەھزان دېمىش ،
كىمسە گەر شەمئى جەمالىڭنى قوياشقە ئوخشەتۇر .
ئاھلار كىم ئارەزىڭ مېھرىدە چەكسەم زەررەدەك ،
ئايۇ كۈن بەلكىم توققۇز چەرخى بەرىننى تىترەتۇر .
ئول شەھى چابۇكسەۋار ئالسە ئۇقابىن ئىلكىگە ،
ئىشق ئېلىن ① سۆدرەتمە ئەيلەپ خەستە جىسمىن سۆدرەتۇر .
نەيلەسۇن ئەرشىكى قىلماي دەمبە ـ دەم تەكرار ئىشق ،
ئىشق پىرى مەنئ ئېتىپ ، ئۆزگەنى مۇنى ئۆرگەتۇر .

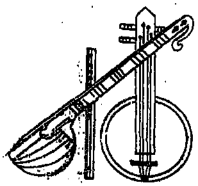

① ئەسلى نۇسخىدا « ئېلى » دەپ يېزىلىپ قالغان .

29

مەھۋەشىم رۇخسارىدىن خۇرشىدى پەرتەۋراسى بار ،
خىزىر خەتتى ئاستىدا لەئلى مەسىھ ئەنفاسى بار .
ئارەز ئۆزرە خالى خەتتى سۇنبۇلى تۈشكەن ئۈچۈن ،
لەشكەرى كۇففارىنىڭ ئىسلام ئىلە غەۋغاسى بار .
پەرتەۋى ھۇسنى تەجەللى يا يەدى بەيزا ئېرۇر ،
كەئبەئى كويىنى كۆركىم لامەكان ئىماسى بار .
نەچچە غەم خەيلى ئاراغە سالسە ، مەھزۇن ئولماغىل ،
كىم غەمى مەھبۇبىنىڭ يۈز جەننەتۇلمەئۋاسى بار .
قاشلارى فەررۇخ ھىلالى تىشلارى دۇررى گۇھەر ،
لالە يەڭلىغ لەبلەرىنىڭ لەئلى ناپەيداسى بار .
نەچچە ئۆلسەمكىم مەقامىدىن سەنەم لۇتف ئەيلەمەس ،
بارگاھى ناز شاھى ئېچرە ئىستىغناسى بار .
نازىش ئەتمە ئەي كۆڭۈل ئىشقىدا ئول گۇلروينىڭ ،
ھەر تەرەفدە يۈز سىنىڭدەك بۇلبۇلى شەيداسى بار .
فەخر ئېتەرمەن ۋەسفى ئول ئايىنە رۇخدىن ھەر سارى ،
ۋەسف ئېتەرگە گەرچە يۈزمىڭ تۇتىئى گوياسى بار .
دىمە ئىشقىم ئەنئىدىن ، گەرچە ئەبەسدۇر گەر دىسەڭ
ئەرشىنىڭ ئەغيار سۆزىدىن نىچۈك پەرۋاسى بار .

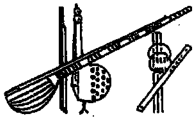

30

ۋەھ، نە خۇشتۇر فەسلى گۈل ھەر سارى كۆپ گۈلزارەلەر،
گۈل ئاراسىدا يەنە ئولتۇرسە گۈلرۇخسارەلەر.
گۈل ئارا ئەيلەپ نەسىمىن قىلسە ھەريان زەۋقى گۈل،
بولسە ئول چاغ ۋەسلى يارۇ، بولماسە ئەغيارەلەر.
يوق ئىدى مەئلۇم، گۈل رەڭگى قىزاردى ئول زەمان،
ئوتلى كۆڭلۈم ئۇردى تاكىم ئاھى ئاتەشپارەلەر.
گۈل چاغى گۈلگۈن قەدەھلىك گۈل ئەراقىن سەۋت ئىلە
بىخۇد ئولماي نەيلەيىن تۇتسا شەكەر گۇفتارەلەر.
ساۋۇرۇغان گۈل بەرگىنى بىلمان خەزان يىلدۇرۇر،
يا مەگەر يەتمىش نەسىمى ئاھى دىلئەفكارەلەر.
گۈلشەن ئىچرە رەشكى گۈل ساقى قولىدىن گۈل مەيىن
سىپقارىپ جان نەقدىنى قىلسە كىشى ئاسارەلەر.
بەسكى نەرگىس بۇ چەمەندە جىلۋە خۇنكار ئەيلەدى،
يوق چەمەن نەرگىسلەرى، بەل نەرگىسى بىمارەلەر.
گۈلشەنۇ گۈلبەرگۇ ساقى، سايەئى بەرگى كەدۇ،
بىل غەنىمەت گەر ئىرۇر ئەترافىدا كەنارەلەر.
گويىيا يەر ئۆززە گۈللار كۆرسەتۇر فەسلى رەبىئ،
سەفھەدە ئەرشى ئاچىلدۇرمىش گۈلى ئەشئارەلەر

31

كۆرمەگۈر سىنى دىمىشلەر ، كەل ، گۈلى رەئنانى كۆر ،
نازغىبان جەۋلانغە كىرگەن بۇ ئىكى رەئنانى كۆر .
جان مۇسەۋۋەر بولغانىن كۆرمەك تىلەرسەن ئەي رەفىق ،
جىلۋەئى قاش ـ كۆز ئىلە ئول قامەتى زىبانى كۆر .
داغلىغ كۆڭلۈم تالاشقان قاش ئىلە كۆزلەرگە باق ،
پۇلپۇق ئۆي ئۆزرە بۇ كۈلگەن لەشكەرى يەغمانى كۆر .
كۆزى نەچچە قەتلىك ئىستەر ، بولماغىل نەۋمىدكىم ،
دۇرجى لەبدىن تىرگۈزۈرگە خەستە سۈپ ئىمانى كۆر .
قۇش بالاسى ئاشىيان ئۆزرە يىلان كۆرگەچ كەبى ،
خاتىرى شەيداۋۇ زۇلفى تابىدىن غەۋغانى كۆر .
نەرگىس ئالتۇن جامىدىن مەي ئىچمەك ① ئەتسەڭ ئاررزۇ ،
گۈل نەزەر ۋەقتىدە كۆزدىن بۇ قەدەھ پەيمانى كۆر .
مىھر ئوتى بىتاب قىلغان كىمسەنى قەتلىك تەلەب ،
مۇزتەرىب كۆپ زەررە يەڭلىغ ئەرشىئى شەيدانى كۆر .

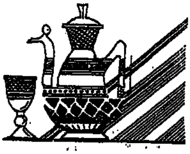

① ئەسلى نۇسخىدا « ئىچمەك » دەپ يېزىلىپ قالغان .

يۈزمۇ بۇ يا مىهرى تابان يا يەدى بەيزامۇدۇر ،
يا كۆگۈللەر كۆزگۈسى يا بىر گۈلى ھەمرامۇدۇر .
شەھپەرى جىبرىل يا نەۋرەس نىھالى باغى ئىشق ،
جىلۋەگەر يا رۇھ شەكلى يا قەدى رەفتامۇدۇر .
رىشتەئى ھىجرانمۇ بۇ يا سۇنبۇلى باغى بىھىشت ،
ئاھ دۇدىدىن نىشان يا زۇلفى ئەنبەرسامۇدۇر .
كۆز ئىكى خۇنرىز كافىر يا ئىكى ئاھۇ بەرە
يا ئىكى جان نۇقتەسى يا نەرگىسى شەھلامۇدۇر .
سەھنى گۇلشەن يا تەجەللى يا مەگەر ئەينى جەمال ،
مەشئەلى خۇلدى بەرىن يا مىھرى رۇھ ئەفزامۇدۇر .
مەددى بىسمىللاھمۇ بۇ يا سەر خەتى ئاياتى ھۇسن ،
يا جەفا جىيمى يازىلمىش يا خەتى زىبىبامۇدۇر .
نۇقتەئى مەۋھۇم ئىرۇر يامىمى فەم يا ئەينى ئىشق ،
يا ئاغىز يا غۇنچە يا يوقلۇق سارى ئىمامۇدۇر .
كويىدۇرمۇ رەشكى جەننەت يا مەلائىككە مۇتۇف ،
يا كۆگۈللەر خىلۋەتى يا مەسجىدى ئەقسامۇدۇر .
بۇلبۇلى باغى سىيادەت مەنبەئى فەيزى غەفۇر ،
جامدىن جام ئىزدەگەن يا ئەرشئى گويامۇدۇر .

33

يۈزدە بۈرنۈك ھۆكمىدە ئاياتى «ۋەنشەققەلقەمەر » ①،
لەبدە خەتتىنىڭ سەفھەسى گۈلگۈن ئاياتى «زەمەر » ②،
غەبغەب ئۇل سيمىن زەقەن دەۋرىدە ئانداغكىم ئېرۇر ،
ھالە ئۆز جىرمىدىن ئۇل دەۋرىگە قىلغاندەك كەمەر .
سەر ـ بەسەر سۈرئەتدىن ئۇل ئارەز ئۆزە تەم ـ تەم ئەرەق
نەۋنىھال ئۈستىدە قۇدرەت يېلىدىن شىرىن سەمەر .
گوي ئۇلۇپ كويۇڭدا باشىم ياتتى چەۋگانىڭدا كۆپ ،
ئەيدى ئىنساف ئەيلەسەڭ كەل ئايلانىپ ئانى كەمەر .
خۇنى دىلدىن تۇشە ئەيلەپ ، ئەرشى ، قىل قەتئى تەرىق ،
ئىشق ئەتۋارىندا يوقتۇر مۇندىن ئارتۇغراق مەمەر .

① « ئاي يېرىلدى » . «قۇرئان كەرىم » ، 54 ـ سۈرە ، بىرىنچى ئايەتنىڭ ئاخىرقى سۆزى .

34

ئول پەرى ھۇسنى ، جەھان ھۇسنى ئارا شەھدۇر مەگەر ،
كۆزلەرىم ئاقۇ قارالىق ئىككى خەرگەھدۇر مەگەر .
چەشمى گىريانىم جىلا تاپتى ئىزى پەرتەۋ ساچىپ ،
ئىتىنىڭ ھەر نەچچەسى يۈز نەچچەئى مەھدۇر مەگەر .
جان سۇجۇد ئەيلەر كۆرۈبان ئافتابى ئارەزىن ،
جىلۋەگەر رۇخسارەسىدە نۇرى لىللاھدۇر مەگەر .
يوقتۇرۇر فەرزەندى ئادەمدە بۇ رەڭ ھۇسنۇ جەمال ،
دەرمە بۇ شەكلى شەمايىلدىن فەرىشتەھ دۇر مەگەر .
چەشم گىريانىم ۋۇجۇدۇمنى قىلۇر ئانداغ خەيال ،
ھەلقەئى گىردابغە تۈشكەن پەرق كەھدۇر مەگەر .
گۇشەئى بۇرقەئ كۆتەرسە يۈزىدىن ، دەر بۇ كۆڭۈل :
جىلۋەگەر شەمئى تەجەللى پەيكەرى گەھدۇر ① مەگەر .
ئەرشىنىڭ باشى فەرھدە ئەرشدىن ئۆتكۈسىدۇر ،
گەر دېسەڭ ، بۇ زارۇ مىسكىن خاكى دەرگەھدۇر مەگەر .

① ئەسلى نۇسخىدا « كاھ پەيكەر » دەپ يېزىلىپ قالغان .

35

ئۇل سەنەم ئاشۇفتە بولغاچ بۇ كۆڭۈل خۇررەم ئەمەس،
بىۋەفالىق قىلغاچ ئۇل جانىم مېنىڭ بىغەم ئەمەس.
سەر بەسەھرا ئۇرغۇمۇ جاندىن داغى كەچكۈمدۇرۇر،
بۇ جەھان ئىچرە ماڭا جانان ئەگەر ھەمدەم ئەمەس.
ئىككى گىرىيان كۆزلەرىم كويۇڭدا يىغلاپ ئولتۇرۇر،
كەئبەدە ئەھلى جەھان كۆرگەن چەھى زەمزەم ئەمەس.
خۇشەزارى دەھر ئارا بىر ھۇسن كۈندەم كۈن كۆرۈپ،
پۇشتى پايى ئۇرماسە فىردەۋسنى، ئادەم ئەمەس.
قان يۇتۇپ شامۇ سەھەر لەئلى لەبىڭ ئارمانىدا،
بىر زەمان كىرپىكلەرىم شاخىدا مەرجان كەم ئەمەس.
ئالەم ① ئارا قامەتىڭ چۇن سەرۋى بولماي جىلۋەگەر،
بوستانلار بوستان، ئالەم ماڭا ئالەم ئەمەس.
ئەرشىئى مەھجۇردىن ئۆتتى نىچۈك تەقسىرلەر،
ۋەسلىڭە ئەي شاھى خۇبان بىر زەمان مەھرەم ② ئەمەس.

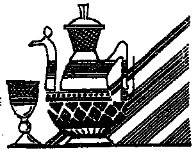

① ئەسلى نۇسخىدا «ئام» دەپ يېزىلىپ قالغان.
② ئەسلى نۇسخىدا «مەھرۇم» دەپ يېزىلىپ قالغان.

36

دەرىغ، ئول كۆڭلۈم ئىچرە پارە قىلغان يارەلىغ بىلمەس،
ئۆكۈپ جانىم ئارا بارچە غەمىن ئەفكارەلىغ بىلمەس.
كۆرۈڭ بىر دىلبەرىدە تۇرفە ھالەت تۇرفە كەم بولماس،
بولۇر ھۇش ئەھلىدىن گەرچە، ۋەلې ھۇشيارەلىغ بىلمەس.
نەچە كۈندۈركى بىر شوخى ستەمگەر ئىشقى زورىدىن
كېچىپمەن ھۇرمەتىمدىن گەرچە ھۇرمەتدارەلىغ بىلمەس.
بېرىپ كۆڭلۈم، ئانى دىلبەر دەبان سەھۋ ئەتكەن ئېرمىشمەن،
غەلەت دىلبەر دېمەكلىك، غەيرى ① دىل ئازارەلىغ بىلمەس.
تەغافۇلدىنمۇ يا دانالىغىدىنمۇ بىلالمانكىم،
ئالىپ ئۇيقۇنى مەندىن لەھزەئى بىدارەلىغ بىلمەس.
بولۇپ ھەر كىمسەگە يار مۇنچە دىل ئازار بولغايمۇ،
مېنى بىزار ئۇمرۇمدىن قىلىبان، زارەلىغ بىلمەس.
كۆزۈم ئەيلەر تەماشاسىدە نەچە راستلىق پىشە،
كۆزىن فەھم ئەيلەسەم جۇز شىۋەئى مەككارەلىغ بىلمەس.
ئەگەرچە ئول ئېرۇر خۇرشىدى خۇش دىل، بىخەبەرۋەش ھەم،
ئېرۇر بۇ تۇرفە ئەرشى غەيرى دىل ئەفكارەلىغ بىلمەس.

① ئەسلى نۇسخىدا «ئەر» دەپ يېزىلىپ قالغان.

37

جان ماڭا ئېرمەس كېرەك ، دەھر ئىچرە جانىم بولسە بەس ،
مېھرى كۆڭلۈم مەھۋ ئەتكەن مېھرىبانىم بولسە بەس .
گەرچە كۆپدۇر دىلرەبالار ۋەسلىن ئەتمەن ئارزۇ ،
دەھرە ئارا دىلجويلۇق ئەتكەن دىلستانىم بولسە بەس .
مېھر ئەگەر پۇر نۇردۇر چەرخ ئەۋجىدە ، سالمان نەزەر ،
كۇلبەم ئىچرە جىلۋەئى ماھى جەھانىم بولسە بەس .
هۇر ۋەسلى بىرلە ئۇچماق قۇشلارىن لەفزىن دېمەي ،
گاھى ـ گاھى شىۋەئى شېرىن زەبانىم بولسە بەس .
يەتتە ئىقلىم ئۆزرە كۆپ شەھلەر ماڭا مەنزۇر ئەمەس .
كىشۋەرى هۇسنى مەلاھەت ئۆزرە جانىم بولسە بەس .
نېتكۈلۈك ئەي جان گەرچە ئىستەر بۇتى ئارامىڭ سېنىڭ ،
رام ئولغان كۆپدىن ئوق ئارامى جانىم بولسە بەس .
بىلمەگەن قەدرىم يىگىتلىك چاغى ، ئەمدى كىم بىلۇر ،
ئەرشى تاشلاپ ئۆزگەنى بۇ قەدردانىم بولسە بەس .

38

گۆلنى نەيلەي گۆلشەن ئىچرە بولسە گۇلرۇخسار بەس ،
شىۋەئى ھۇسنى مەلاھەت جىلۋەئى دىيدار بەس
زۇلفىغە نى ھەد ماڭا كۇفر ئىستەبان سالماق نەزەر ،
تارى زۇلفى يادى بىرلە ئەيلەسەم دىيدار بەس .
دەۋلەت ئىستەپ ئىستەمەن دەۋلەت قۇشىنىڭ سايەسىن ،
تەگسە بىر كۆن كويى سارى سايەئى دىۋار بەس .
ئول جەفاۋۇ جەۋرى ئايىنىنى گەر ئەيلەر فۇزۇن ،
سەن ۋەفاۋۇ مىھر رەبسمىن قىلماغىل زىنھار بەس .
گەرچە كۆپدۇر بۇ چەمەندە جىلۋەئى ھۇرى ـ پەرى ،
بولسە دائىم كۇلبەم ئىچرە بىر پەرى رۇخسار بەس .
كۆزۇ كۆڭلۈم خۇشلۇغىن خالۇ لەبىدىن ئىستەمەن ،
ھەجرىدە كۆڭلۈمگە داغۇ دىيدەئى خۇنبار بەس .
كۆيدۈرۈپ جانۇ كۆڭۈل ھەم قانىن ئىچمەكلىك ئۈچۈن ،
لەئلى ئاتەشبار ئىلە ئول نەرگىسى خۇنخار بەس .
كۇفر زۇلفىدىن يانارغە تەۋبە قەسدىن ئەيلەسەڭ ،
كىم بۇ يەڭلىغ تەۋبەلەردىن قىلمە ئىستىغفار بەس .
سايىراساڭ كويىدا بىھەد قىلماغىل ئاندىن سەرىھ ،
ئەرشى ، ئەرزىڭ قۇش تىل ئىلە ئەيلەسەڭ ئىزھار بەس .

39

ئەي ، بۇ چاغلىغ قامەتىڭ نەخلىغە رەفتار ئولسە بەس ،
پۇر شەكەر لەئلى لەبىڭگە مۇنچە گۇفتار ئولسە بەس .
گەر دېسەڭكىم ، باق مېنىڭدەككە ، كۆزۈڭ يىغ ئۆزگەدىن ،
قىيمەتى ھۇسنۇڭگە مەندەك ھەم خەرىدار ئولسە بەس .
يۈز بۇزۇغلۇق تۇشسە كۆڭلۈمگە يۈزۈڭ ئاشۇبىدىن ،
ئىستەبان ھەرگىز پۈتۈنلۈك قانچە ئەفكار ئولسە بەس .
مۇنچە ھەم بولمىش غۇرۇرى ھۇسن شەيدا تۇرفەكىم ،
دېمەگەيسەن ھەر سارىدىن يۈز گىرىفتار ئولسە بەس .
گۇلشەنى ۋەسلىڭ تەمەننا سىدا سايرار جان قۇشى ،
ئۇمر باقى كۆرگەنىدىن مەھۋ دىيدار ئولسە بەس .
نېگە بەس قىلدىڭ جەفا رەسمىن ۋەفا ئايىن ئولۇپ ،
مەن قاچان دېدىم : قوي ئەمدى مۇنچە ئازار ئولسە بەس .
كىملىك ئىستەپ ئەرشى قىلغاي يارلىق سەندىن تەمەئ ،
زار كۆڭلۈمگە خەيالى ئۇلفەتىڭ يار ئولسە بەس .

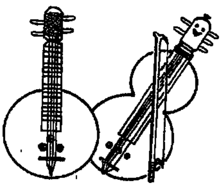

40

كۆزۇ لەئلى بەرق سىررىن بىلمەك ئەتسەلڭ ئىلتىماس ،
ئۆرتەمەكلىكدۇر جەھان ئەھلىن ئەلا ھازەل ـ قىياس ① .
خىلئەتى زەربەفت كۆرگەچ ئەگنىدە ، كۆڭلۈمگە ھۇسن
بولدى ئانداغكىم زەرۇ ياقۇتغە خارا لىباس .
زۇلفى سەۋداسى ئاشىپ ھەددىن ، كۆڭۈلگە كىپچەكىم
كۆزگە تاڭ ئولدى سەھەر ئۆتكەنچە تۈندىن نەچچە پاس .
ئاشقى شورىدەدىن قورقۇپ قاچار ئەھلى ۋەرەئ ،
شىير كۆرگەچ يوق ئەجەب گەر تۈلكەگە بولسە ھەراس .
قىلمامىش كۆڭلۈمدە قىرقىلماي مەئاشى سەبرىدىن ،
ھەجرىدە بولغان نىگۈن قەددىم ئاگادۇر ھۇكمى داس .
خانىقەھ شەيخى ئۇماچىن ئىچمەكىم يوق ئەمدى سۇد ،
ساقى ئەمدى جامى مەي ئىچ ، بول ھەم ئولدەم ھەقشىناس .
كۆزۇ قاشى ، يۈزۇ زۇلفى ، لەئلىدىن ئول بەس بولۇپ ،
ئالدى مەندىن جىلۋەلەر ئەيلەپ بۇ بەس ھۇسن ھەۋاس .
خانىقەھ تەۋفىنى قىلسام ئەرز ، شەيخ ئەتمەس قەبۇل ،
مەرھەبا ، دەر دەير پىرىدىن گەر ئەتسەم ئىلتىماس .
ئەرشى ، گەر رىندە فەناسەن كەي لىباسى فەقركىم ،
زەر قۇماشدىن مۇرەججەھ كەلدى فەقر ئىچرە لىباس .

① بۇ قىياسقا ئاساسەن ، بۇ قىياس بويىچە .

41

ئارەزىن جانان ئاچىپدۇر مىھرى نۇر ئەفزا ئەمەس ،
خۇش نىگاھى گەرم قىلدى نەشئەئى سەھبا ئەمەس .
ئاغنامىش گۇلزار ئارا مەئشۇقۇ ئاشىق بىر بولۇپ ،
ئىككى رەڭلىك جىلۋە قىلغان بىر گۇلى رەئنا ئەمەس .
قاشىن ئەگمىش ھۆسن ئەۋجى ئۆزرە يوق قەۋسى قۇزەھ ،
كاكۇلىن قىلدى فەرىشان خاتىرى شەيدا ئەمەس .
زەربى ئىشقىمكىم قاتىغ كۆڭلىگە ئانداغ بولدى نەقش
زەئفى فەرھاد [ئىلە] مەجنۇن قاش ئۆزە پەيدا ئەمەس .
ئايدا كۆرگەچ داغ تىمسالىن دىمەڭ ئىشق ئەھلىدىن ،
دۇدى ئاھىمدىن قارارىپدۇر يۈزى سەۋدا ئەمەس .
كىمسەنىڭكىم مىھر ، ماھى كۆڭلىدە قىلماس سۇكۇن ،
سىدق ئەتۋارىندا ئول چۇن چەرخى پا بەرجا ئەمەس .
باغ ئارا سەرۋۇ سەنەۋبەر قەددى گەر مەۋزۇن ئىرۇر ،
نەۋ نىھالى قامەتىڭ يەڭلىغ ۋەلې زىبىبا ئەمەس .
قامەتى مەۋزۇنۇڭ ئۆزرە ئارەزىڭ گۇلگۇنەسى ،
سەرۋى باشىدا ئاچىلغان بىر گۇلى ھەمرا ئەمەس .
ئىشق جامىدىن ئاچىلغان مەست ـ بىخود بولغان ئەل ،
ئەرشى ، گەر ھەددىن فۇزۇن سەندەك ۋەلې رەسۋا ئەمەس .

42

ماڭا بىر گۇشەئى فەقر فەنا بەس ،
فەراش ئورنىدا يىرتۇق بورىيا بەس .
ئۇلۇس ۋەسلى مەيى نۇشىن تىلەردە ،
ماڭا فۇرقەت چاغى خارى بەلا بەس .
بۇزۇغلۇقدۇر ئەزەلدە ئوق سىرىشتىم ،
تۈزۈكلۈك نېدىن ئەت ، ئەي ، پارسا بەس .
چەمەندە نەيلەيىن ئاچىلسا يۈز گۈل ،
گەر ئۇلسە جىلۋەئى گۇلگۇن قەبا بەس .
مېنى كۆيدۈرسە گەر ئوتتەك تۇتاشىپ ،
نىگاھىڭ قىلماغىل ، ئەي ، دىلرەبا بەس .
كىشى ۋەسلىدە قىلماس شۇكر ئۆزە شۇكر ،
ئاڭا يۈز ھەسرەت ئىچرە ئىبتىلا بەس .
سىرىشت ئۇلسە چۇ بىزگە شۇرىشى ئىشق ،
نېچۈك قىلغايمىز ئاندىن ماجەرا بەس .
نېتەي جەننەتدە بولسە يۈز تۈمەن ھۇر ،
جەھان باغىدە بىر ھۇرىلىقا بەس .
چەك ئەمدى ، ئەرشىيا ، تۈرلۈك نەۋانى ،
نەۋائى سەۋتىدە چەكسەڭ نەۋا بەس .

43

ئەي ھەرىمكىم، ساڭا جۇز سەن ئاڭا مەھرەم ئەمەس،
لىي مەئەللاھ ①، كەلدى شاھىد بەسكى بۇ مۇبھەم ئەمەس.
دەرگەھىڭ فەيزىدىن ئولمىش بارچەغە قۇربى كەمال،
قۇررەتۇلئەيىنگنى ② زىكرىن قىلماغان ئادەم ئەمەس.
چەشمە سارى مەشرەبىڭ ھەر يان قىلۇر تۇرلۇك زۇھۇر،
ئۆزلۈكىدىن كۆكدە كەۋسەر، يەر ئۆزە زەمزەم ئەمەس.
مىھر ئايىن شەرئىڭ ئەنۋارىنى قىلماي ئارزۇ،
مىھر ئەۋجىن مەسكەن ئەتكەن ئەيساۋۇ مەريەم ئەمەس.
فەتھۇلئەبۋابى ③ فۇيۇزاتىڭدىن ئېردى ئىززۇ جاھ،
مايەئى مۇئجىز سۇلەيمان ئىلكىدە خاتەم ئەمەس.
ئالمايىن بۇيى نەسىمى خلئەتىڭ ئەنۋارىدىن،
ھاشا لىللاھ ④ بىر گۇلى بۇ باغ ئارا خۇررەم ئەمەس.
نەردبان ئولغاندا سىررىڭ چاغى توققۇز چەرخكىم،
پايەلەردىن پايە ئېردى نەيىيرى ئەئزەم ⑤ ئەمەس.
ئاي كەبى ئەلبەسكىڭ ئۆپەي قەسدىدە چەرخ ئولدى دۇتەھ،
شەيخلىق دەئۋاسىن ئەيلەپ قەددى ئانىڭ خەم ئەمەس.
كويۇڭ ئىچرە ھەر گەدا ئىلكىدە بىر كاچكۇلكىم،

---

① « مەن ئاللاھ بىلەن بىللە » دېگەن مەنىدە، (ئەۋلىيالىقنىڭ بىر دەرىجىسى).
② كۆز نۇرى.
③ ئىشكلەرنى ئېچىش.
④ ھېچقاچان، ھېچبىر؛ خۇدا ساقلىسۇن.
⑤ قۇياش.

سىلكىدە بولماقىغە ئالىنىڭ ھەددى جامى جەم ئەمەس .
رەھمەتەن لىلئالەمىن ① سىررى ساڭا مۇختەس ئۇچۇن ،
گەرچە سەرۋەر كۆپ سىنىڭدەك سەرۋەرى ئالەم ئەمەس .
كۆرمەك ئىستەپ تاپتى كۆرمەسلىك نىداسىنى كەلىم ،
ما ئەرەفناك ② ئېردى چۇنكىم سىررىغە مۇلھەم ئەمەس .
مەقدەمى سۇرەت بىلە بەزمىگەكىم قويدۇڭ قەدەم ،
شەھپەرى رۇھۇل ـ ئەمىن ③ ھەم لال ئولۇپ ھەمدەم ئەمەس .
ئەرشى ھەم نەۋمىد ئەمەس ، چۇنكىم ئېرۇر لۇتفۇڭ ئەمىم ،
بارچە جۇرم ئەھلىدىن ئالىنىڭ جۇرمى گەرچە كەم ئەمەس .

---

① (سىنى) ئالەملەرگە رەھمىتىم سۈپىتىدە ئەۋەتتۇق (مۇھەممەد پەيغەمبەرگە قارىتىلـ
غان) «قۇرئان كەرىم» 21 ـ سۈرە، 107 ـ ئايەت .

② سىنى ئۆزەڭگە[خاس سۈپەتلىرىڭگە]لايىق تونۇيالمىدۇق .

③ جىبرىل ئەلەيھىسسەلامنىڭ سۈپىتى .

44

چەرخ زالىن كۆركى ، يۈزرەڭ مىكر بۇنياد ئەيلەمىش ،
يۈز جەھان شاد ئەھلىنى بىر دەمدە ناشاد ئەيلەمىش .
كۆرە ئالماي ئافىيەتدىن دەھر ئېلى خۇررەملىغىن ،
شادلىغ مەئمۇرەسىنى فىتنە ئاباد ئەيلەمىش .
مىكرى تارىدىن يۈزىگە سالىبان تۈرلۈك تۈگۈن ،
ئۆزىگە ئازادەلەر قەيدىنى مۇئتاد ئەيلەمىش .
فىتنە ئەھكامىن سورۇرگە دانەئى ئەنجۇم ساچىپ ،
ئىگنەسىن غەم خىرقەسىن تىكمەككە فۇلاد ئەيلەمىش .
ۋۇسئەتى كۆڭلۈمدە سالسام شادلىغدىن يۈز بەنا ،
فىتنەلەر ئەيلەپ دەما ـ دەم ، جۇملە بەرباد ئەيلەمىش .
بۇ نە تالېئدۇر ، مۇسۇلمانلار ، نە بەختى ۋاژگۇن ،
ھىممەت ئەھلىن بەند ئېتىپ ، دونلارنى ئازاد ئەيلەمىش .
يۈز جەفاۋۇ جەۋر ئەسبابىن تۈزەر ، كۆركىم ، بۇ دەھر ،
خاتىرىم خۇررەملىغىن ھەر لەھزەكىم ياد ئەيلەمىش .
ئىستەمە قەددىڭ جەھاندىن بەسكى ئەفرىدۇن ئەسىر ،
مىدھەتى دېۋ ئەيلەبان سۇلبى پەرىزاد ئەيلەمىش .
بارچەغە ئەيلەپ سىتەم ھەم ئەيلەپ ئارتۇغراق ماڭا ،
زۇلمكەشلىك بابىدا ئەرشىنى ئۇستاد ئەيلەمىش .

45

نه ئەنبەر بۇي خەتدۇر ئول گۇلى رۇخسارە ياستانمىش ،
كى دۇدى ئاھى ئاشىقلار مەھى ئەنۋارە ياستانمىش .
دىمە كويىدا ھەر سارى ئاچىلغان نەرگىسى شەھلا ،
سەرا ـ سەر رەھگۇزارىن لەشكەرى نەززارە ياستانمىش .
كۆز ئۇچىدا قىيا باقمايمۇ دەپ ئەي شوخ ، بىپەرۋا ،
سەرى كويۇڭنى يىللار ئاشىقى بىچارە ياستانمىش .
مەنى ھەيران باشىغە سايەسى تۇشنە ئەجەب ئىرمەس ،
نىتاڭ ، خۇرشىدى شەۋكەر كىم سەرى دىۋارە ياستانمىش .
قاچان پەيكانلارىڭ يادى كىتەر مەجرۇھ كۆڭلۈمدىن ،
كى گويا مەرھەمى كافۇرىدۇر كىم يارە ياستانمىش .
بىلۇر مەنسۇر ئەسرارىڭ مەيى تەۋھىد ئىچكەنلەر ،
چىقىپ دارى فەناغە دەرگەھى جەببارە ياستانمىش .
كۆتەرمە باش سۇجۇدى ئاستانە يار دىن ، ئەرشى ،
چۇ ھەر كىم بولسە ئاشىق دەرگەھى دىۋارە ياستانمىش .

46

مەي تۇتۇپ ساقى بۇ كۆڭلۈم تەرەبناك ئەيلەمىش ،
بادە ئىچكەن شوخلاردەك داغى چالاك ئەيلەمىش .
گاھى چېھرە كۆرسەتىپ گەھ مەي بىلە دەفئىن قىلۇر ،
غەم سىفاھى زور ئېتىپ ھەر نەچچە غەمناك ئەيلەمىش .
بۇ كۆڭۈل ئايىنەسىنى گەرچە تۇتسە زەڭگۇ غەم ،
بادە ساقىن رىز ئېتىپ ئۇل نەۋئىكىم باك ئەيلەمىش .
ئۇرغان ئاھىم سۇبھى چاغى بادەئى گۇلگۇن ئىچىپ ،
كۆك ياقاسىن سۇبھۋەش بىر دەمدە ئۇل چاك ئەيلەمىش .
كۆيدۇرەي دەپ ئاتەشىن مەي بىرلە ئۇل بۇت مەستكىم ،
ھەجر ئوتى يانىمدا جىسمىم خارۇ خاشاك ئەيلەمىش .
ئەيلەمىش دەم سەرد ئېتىپ گەز چەرخى مۇستەغنا مېنى ،
ساقى ئوتلۇغ مەي ئانىڭ دەفئىگە تەرياك ئەيلەمىش .
قانىئ ئولغىل دەردىغە كىم ، ئەرشىيا ، گەر پىرى دەير
جۇرئەئى غەم سافىدىن بەرمەككە ئىمساك ئەيلەمىش .

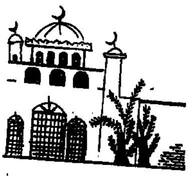

47

تۈنۈ كۈن ئەزم ئەيلەپ ئول ئالەمگە بولغاچ نۇر تاش ،
خىجلەت ئەيلەپ ئاي قارالىق بولدى ، سارغاردى قۇياش .
ھۆسن ئارا كۆركىم قىلىپ دىن قەسدىغە كۆزلەر سىتىز ،
غارەتى ئىمان ئىشىن بىلماقغە قۇشلار قويدى باش .
تۇرفەكىم سەرگەشتەلىك ھەم قىلغاي ئول ئەفكەندەلىك ،
لېك ئېتەر بۇ شىۋەلەرنى ناز پەرۋەر ئەگمە قاش .
ئىلكىدە كۆزگۈ بولۇپ ھايىل كۆرەلمەن يۈزىنى ،
كىم قۇياش نەززارەسىن مەنئ ئەيلەگەندەك كۆزدە ياش .
داغدىن جىسمىم ئارا ھەر سارى ئاچىلغان سۆگەك
كۆرسە ، رەھم ئەتكەي كۆلۈمسۈپ ، شاد ئولۇر ئول باغرى تاش .
خەت ھۇجۇمى بۇ كۆڭۈل قەسدىغە ئانداغكىم ئېرۇر ،
نەچچە كافىر جەمئ ئولۇپ بىر سەيد ئۆزە قىلغاي تالاش .
بىر دەمى ۋەسلى خەيالىدىن كۆڭۈل فارىغ ئەمەس ،
سۇھبەتىم ئەھلى جەھان بىرلە ئېرۇر مەھز مەئاش .
ئەقل دەر : رەسۋا بولۇرسەن بۇت بىلە باقىشمە كۆپ ،
ئىشق ئايتۇر : بىر ـ بىرىڭگە كۆز ئۇچى بىرلە قاراش .
مەن قاچان دېدىم : كۆڭۈل دەردىنى ، ئەرشى ، فاش ئېتەي ،
قىلدى ئىشقى بىتەھاشى ياشۇرۇن دەردىنى فاش .

48

فەھم ئېتەرمەن بولماغۇم ئۆلگۈنچە ھىجراندىن خەلاس ،
ھەجرىدە شامۇ سەھەر يۈز ئاھۇ ئەفغاندىن خەلاس .
بىر ساچىپ زۇلفىنى ، يۈز ئالەم فەرىشان ئەيلەسە ،
مەن نېچۈك بولغايمەن ئول زۇلفى فەرىشاندىن خەلاس .
ئىشق ۋەھمىدىن ئەبەسدۇر بۇ كۆڭۈلدە ياشۇرۇن ،
كىم كىرىپ ۋەيرانە ئىچرە بولدى تۇفاندىن خەلاس .
ئىلتىماس ئەت جۇرئەئى دەير ئىچرە پىرى جامىدىن ،
ئىستەسەڭ دەردى جەھان ئەندۇھىدۇر ئاندىن خەلاس .
ئىشق تىغى بىرلە جانىم ، دەرمە ، قۇربان ئەيلەسە ،
بولسە يۈز جان ، بولماسۇن ھەر كۈندە قۇرباندىن خەلاس
كىمسە گەر ئىشكىڭنى ياستانماقدىن ئۇلمىشتۇر مەلۇل ،
ھەجر ئىلە تا رۇزى مەھشەر قىلمە ھىرماندىن خەلاس .
ئەرشنى قەيدى نىگاھىڭدىن خەلاس ئەتكىل دېسەم ،
دېدى : قىلمام بولماسا گەر ھۆكمى سۇلتاندىن خەلاس . ①

---

① ئەسلى نۇسخىدا مۇشۇ غەزەلدىن كېيىن ئىككى بەت ئاق تاشلانغان بولۇپ ، «زات » (ض) ھەرپى بىلەن قاپىيەلىنىدىغان غەزەللەر كۆچۈرۈلمەي قالغان .

49

باش ـ ئاياغىمدىن نىشان بەرمەككە گەر تارتىلسە خەت ،
ئول خەتى مەۋھۇمدەك باشدىن ـ ئاياغ بولغاي غەلەت .
سەجدە ئەيلەپ قاشلارىڭ ئۇترۇسىدىن ئالمان باشىم ،
نې ئۈچۈن مەتلۇب ئېرمىشدۇر ماڭا ھەددى ۋەسەت .
نەچچە غەم چەكسەم خەتىڭدىن بولدى چىھرەم زىينەتى ،
لەۋھى زەررىن ئۆزرە ئانداغكىم ياراشقاندەك شەمەت .
بىر دەرەم چاغلىق زەكاتى ھۇسنىدىن قىلمىش دەرىغ ،
دۇررى ئەشكىمدىن تەلەب كويىدا ساچسام يۈز تەمەت .
كۆزلەرىڭ مەردۇملارىنى كۆزگە ئافەتمۇ دەيىن ،
يا مەگەر كەلدى جەفا جىمىدا يازىلغان نۇقەت .
يا مەلەك خەيلىغە گەردۇن زەۋرەقى نىلىن ئېرۇر ،
ھەجرىدىن تا كۆككە تەگرۇ سىلى ئەشكىم بولدى سەت .
زەر قىزى ھەنگامەسىدىن ئەرشى ئانداغ بولدىكىم ،
كۆزلەرىم شەكلى مۇھىتى مەردۇمى ئوينارغە بەت .

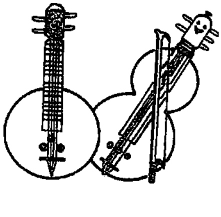

50

کىمسە ھەرگىز كۆرمەگەي بۇ تەرز ئىلە بىر نازلىق ،
ناز شىرىن پەردەسىدە قىلغاي ئۇل تەننازلىق .
قوزغالىپ ئەھلى جەھان تۈرلۈك تەماشا ئەيلەگىز ،
ئوت ساچىپ ئاھىمدىن ئەيلەي تۈرفە ئاتەشبازلىق .
چەكسەم ئول رەشكى پەرى ھەجرىدە تۈرلۈك نالەلەر ،
قاندىن ئەتكەي بۇلبۇلى بىخانىمان دەمسازلىق .
مۇنچەمۇ بولغاي ستەم چۇن زۇلم پىشە سەگىدىل ،
ھەر دەمى يۈز جەۋرى قىلسە ئۇل قىلۇر ھەم ئازلىق .
سارغارىپ خۇرشىد كۆكتە ، يەردە گۇل يەپ ھەسرەتىڭ
مۇنچە ھەم بولمىش ساڭا ھۇسن ئىچرە ئەي شەھبازلىق .
ئات ئاياغىدا قالۇر فەرھاد ـ مەجنۇن خۇبلاشىپ ،
ئىشق مەيدانىدا قىلساڭ نەچچە تۈركتازلىق .
مىھر كىم سەركەشلىغىدىن شۇئلەسى تۈشمىش قەۋى ،
دانە ئەيلەر يەرگە ياتغاچ ، كۆركى ، بىر ئەفرازلىق .
چەرخ ئۆزە خۇرشىددەك بار مەن جەھان ئىچرە غەرىب ،
دەردمەندى تاپمادىم قىلغاي ماڭا ھەمرازلىق .
شاھىدى مەئنىغە ئەرىشى كەيدۈرۈپ تۈرلۈك لىباس ،
كۆرگۈزەي ئەمدى خىرەد ئەھلىغە سىئەتسازلىق .

51

پەرىلەرگە شىئار ئۇلمىش ئەگەرچە بىۋەفا بولماق ،
ماڭا مۇئتاددۇر كويىدا ئانىڭ بىنەۋا بولماق .
ھەسەل ئىردىكى ئادەمگە پەرى ۋەسلى ئەمەس مۇمكىن ،
ۋەلې بولدى ماڭا يۈز ئانچە مۇشكىل ئاشنا بولماق .
فەلاسى فەقرنى ھەر كىم كۆرەر زەربەفتدىن ئەلا ،
مۇيەسسەر بولسە گەر ئول شوخ كويىدا گەدا بولماق .
ھەۋايى سۇنبۇلى ئەزبەس كۆكۈل كوينغە بەد ئۇلمىش ،
نە ھاجەت ئول سەنەمنىڭ تارى زۇلفىدىن رىدا بولماق .
ئەزەلدىن ئوق كۆكۈل نەقدى نىسارى ئىشق ئۇلغاندۇر ،
ئەمەس ھاجەت پەرىلەرگە كىم ئولدى دىلرەبا بولماق .
خىرامىڭ چاغى لۇتف ئەيلەپ نە بولغاي پايمال ئەتسەڭ ،
ماڭا بەسكىم تەمەننادۇر كويۇڭدا خاكى پا بولماق .
نە مۇمكىن جان قۇشى تاپماق رىيالىق ئۇمر ئىچى بەسكىم ،
كى باشدىن ئوق ئاڭا قىسمەت ئىمىشدۇر مۇبتەلا بولماق .
بۇ جان باشىغە ئاي زالىم دەمى تىغىڭ تەمەننادۇر ،
زەبەس جان باشىغە مىئراج تىغىڭغە فىدا بولماق .
چۇ ھەر ئوت ئىچرە سالغىل ، سالما ھىجران ئوتىغە ، يارەب ،
بەسى مۇشكىلدۇرۇر مەئشۇق ئاشىقدىن جۇدا بولماق .
ئەگەرچە بىنىشان بولماق ماڭا مەتلۇبدۇر ، ئەرشى ،
ۋەلې مەرغۇبدۇر مەھرويلەرغە ئاشنا بولماق .

52

كۆردى كىم ئالەمدە مۇنداق قاتىلى يەكتنا ساۋۇق ،
زىشت رويۇ تۇندخۇي سەخت بىھەمتا ساۋۇق .
قىشلار ئەتفالىغە توگدۇرماق بەسى تەئلىم ئېتىپ ،
دەرسى سەرد ئەيلەرگە يوقتۇر بۇ كەبى موللا ساۋۇق .
بىر نەفەسدە ئىچۇ تاشىن ئەيلەر ئول ئۆز ھالىدەك ،
بولسا يۈزمىڭ ئالەم ئىچرە سەرۋ گەر بەرنا ، ساۋۇق .
كۆر بۇ دەم ئەشجار ھالىنى ، ساۋۇق زاھىد كەبى ،
ئىچىدە مۇزلار توگىبان تاشى سەر تاپا ساۋۇق .
دەلۋ چاغى ، جىدد چاغى جىلۋەگەردۇر بۇلئەجەب ،
يوقدۇرۇر دەۋزەخدە مۇنداغ ھەم يانا ھاشا ساۋۇق .
نەچچە يىل كوھسار ئارا كۆردۇم ساۋۇقلار كىم بەسى ،
كۆرمەدىم مۇنداغ ساۋۇق دەملىق يانا ئەسلا ساۋۇق .
كىلىبان كەلمەكلىكىدىن كىمگە غەم بىل ، كاشكى ،
سۇد يوق پەيدالىغىدىن بولسا ناپەيدا ساۋۇق .
يوق ساۋۇقراق بۇ جەھان ئىچرە ساۋۇق ئەلدىن بۆلەك ،
ئەرشى نادان بولسە بولغىل ، بولماغىل [ئەسلا] ساۋۇق .

53

يۈز گىرىھ دەۋراندىن ئۆلغاچ ئەيلەمىش كۆڭلۈم قەلەق ،
شايەد ئەتكەي دەفئ بۇ مۇشكىللەرىم رەببىلفەلەق ① .
مەن قاچان ئۆزلۈكدىن ئەتتىم جۇستۇجو ئەۋۋەلدىن ئوق ،
قىسمەتىم كەلمىش زىبەس مەي بىرلە كەيفۇلمۇتتەفەق ② .
ئەشك دۇررىن تىزغالى جىسم ئۆزرە كۆزلەر ھېكمەتى ،
گوييا كەۋكەب ساچىلغان يەر ئۆزە يەتتى تەبەق .
بىلمەي ئۆز ھەددىن قەلەم قىلغاچ ھەۋەس تەسۋىرى ئىشق ،
سەنگۇنۇ يۈزى قارا ھەم بولۇپدۇر باشى شەق .
كىرگەچ ئول كافۇر پەردە جىلۋە گۇلگۇن ئەيلەمىش ،
كۆن ياشۇنغاچ جەمئ ئولغان [دەك] ئۇفۇق بىرلە شەفەق .
كۆر نەزاكەت گۇل كەبى تاڭ يەلدىن گۇلبەرگىكىم ،
مەيلى رەفتار ئەيلەسە زاھىر قىلۇر يۈزدە ئەرەق .
زىكرىم ئولدى ئىشق ئۇمر ئىچرە ، نېچۇككىم بەرمەدى
ئىشق پىرى « ئەين » ، « شىن » ، « قاف » دىن ئۆزگە سەبەق .
ئوتغە تۈشسە مەھۋ ئولماي نېتكۇسى ناگاھ قىل ،
قايدا قالسۇن سوزىشى ئىشق ئىچرە بۇ جاندىن رەمەق .
گەر فەرشانمەن ، فەرىشانراق بولايكىم ، ئەرشىنىڭ
قىسمەتى قىلمىش زىبەس مەي بىرلە كەيفۇلمۇتتەفەق .

---

① « سوبھىنىڭ پەرۋەردىگارى » دېگەن مەنىدە .
② « بىرلەشمە كەيف » دېگەن مەنىدە .

54

سەرىغ كۇلاھ ئىلە ئول شوخ گۇل قەباغە باقىڭ ،
كۇلاھى ئۈزرە ساچىلغان داغى جىلاغە باقىڭ .
سىنانى ئىلكىدە بىر كافىر ئەر سوراغىنە سىز ،
قارا ــ قارا مىژە بىرلە كۆزى قاراغە باقىڭ .
زۇھۇرى زاتىدىن ئەيلەپ نەچچەئى كاكۇل ،
بۇ رەڭ رەمۇزى بىلە سەنئەتى خۇداغە باقىڭ .
يانىدا بىر نەچە قاتىل ، ئۆزىدۇرۇر خۇنخار ،
ھۇجۇمى مار بىلە كاكۇل ئەژدەھاغە باقىڭ .
نەمۇد زۇلۇف يۈزىگە تىلەر ئەسىز تەشبىھ ،
قارا تۈن ئۈيقۇ قوپۇبان سەھەر سەباغە باقىڭ .
بۇ شىۋە بىرلە مەگەر غەرەتى جەھان قىلماس ،
خەلايىق ئىچرە بەسى شور ئىبتىلاغە باقىڭ .
سەداغى ئۇچىدا ئاسرابدۇ بىر بۆلەك قاتىل ،
جەھان خەرابىغە ئول كافىرى بەلاغە باقىڭ .
ۋەفا ئىبلىگە ئۇرار دەم ــ بەدەم جەفا تىغىن ،
فەلەك ئىشىنى كۆرۈڭ شوخ بىۋەفاغە باقىڭ .
نەۋائى گەرچە نەۋا تاپمايىن ئۆلۈپ سىزدىن ،
كېلىڭكى ، ئەمدى سىز ، ئەرشى ، ھەۋاغە باقىڭ .

55

نە مۇمكىن سەئىيى ئىلە كويى سارىغە نەچچە ئۇرسام تەك ،
تەمەننا ھەلقەسىدۇر ئول قۇياش ئىشكىدە سالىنچەك .
كۆيۈپ ۋەسلىدە ھەم ھەجرىدە سارغارماقلىغىم گويا
ئېرۇر كەيگەنگە ئوخشا نەستەرىن يافراغىدىن كۆڭلەك .
ئۇلۇۋۋى دەرگەھىڭغە تىكلەنىپ بىر دەم باقا ئالماي ،
ئىنىڭ سىنغان سەفالىدىن ياساپمەن كۆزۈمە ئەينەك .
ئەلىف تىمسالىكىم جانلار ئارا قاش ياسىدىن ئالغان ،
خەدەڭگى تارى مىژگان پارەسىدۇر دىمەڭىز ناۋەك .
مۇھەببەت غەيرەتى گۇلگۇن ھەرىرىن قىلمىش ئانداغ رەفۇ ،
تۈن ئاقشام تۆكمەئى جىيبىغە گەر مەھكەم ئېرۇر ئىلمەك .
نە ھەد زۇلفۇڭ ھەۋاسىن قىلغامەن كۇفر ئىستەبان كۈنلەر ،
ئىنىڭ بوينى تەنابىدىن ئالاي زۇننار ئۈچۈن ئۆلچەك .
لەبىڭدە ئاستىن ـ ئۈستۈن ئىككى خالىڭ جانغە ئىككى داغ ،
نە ئىمكان بولغاي ئول سەئيى ئىلە ئىككى نۇقتەسىدەك ھەك .
بولۇپ ھەم سەئب ھالەت بولماغاي ھىجران بەلاسىدىن ،
خۇشا ئىككى كۆڭۈللۈك بولسە ۋەسل ئاقشامىدا بىردەك .
لەبى لۇتفى بىلە ئوتلۇغ ئۇزارى شىۋەسىن بىلدىم ،
بىرىگە قەسد تىرگۈزمەك ئىكەندەك بىرگە كۆيدۈرمەك .
فىراق ئەندۇھىدىن ئۇمر ئىچرە بىر دەم بولمايىن فارىغ ،
كىچىكدىن ئوق ماڭا ۋەرزىش ئىكەن ماڭماي يۈرۈپ [كۆيمەك] .
فىراق ئەندۇھىدىن ئۇمر ئىچرە بىردەم بولمادىم فارىغ ،
بەھەم بولماس كىشىگە يار كويىدا بۇ رەڭ ئۆلمەك .

56

ساچسه گەر ئەندەك زەكاتى هۇسن ئول كانى نەمەك ،
تۇزغه قانمىشدۇر جەهان ئەهلى سەمادىن تا سەمەك .
فارىغ ئولسه ئالتەدىن رىندانه يۇركىم ، باك ئەمەس
خاهى ئوگۇ خاهى سول چەۋرۇلسه گەر يەتتى فەلەك .
خاهى كۆيدۇرسۇن ئۇزارى ، خاهى تىرگۇزسۇن لەبى ،
خال يەگلىغ نەيلەيىن ، چۇنكىم تۇشۇپمەن مۇشتەرەك .
پەردەدە بولغاچ نەزەر كۆز ئەيلەمىش مەيلى نەزەر ،
كۇن ياشۇنغاندىن كىيىن چۇنكىم ئۇچارلار شەبپەرەك .
دىدى ، گەرچە ئاشىقى سەن [كىم] ۋەلې شەرتى بۇدۇر :
ناله بىهەد چەكسە چەككىل ، بولسه هەم ئاهىستەرەك .
ئاھ ، كۆپ پىچىش ئىله چەكتىم ئاگا نىسار ئۇچۇن ،
خاھ ئانى فاش ئەيلەسۇن ، خاھ ئەمدى بۆركىگە كىچەك .
خالىن ئىزدەپ داغ تاپتىم ، زاتىن ئەيلەپ كۆپ شەفىئ ،
چۇنكى ، « شەيئۇللاھ » ① چىكىپ سائىل دەرەم ئۆزره تىلەك .
گەر ماگا ئىشق ئەهلى شىركەت دەئۋىسىن قىلسه نې غەم ،
غەيرەتى ئىشق ئىلغامىش چۇنكىم ئىبرۇر ئەسلى مەهەك .

....

② ....

---

① ئاللانىڭ يولىدا بىر نەرسە بېرىڭلار .

② بۇ يەردە ئىككى مىسرا كۆچۈرۈلمەي قالغان .

57

ئاتەشىن لەئلىكىم ئوت لەبدىن نەمۇدار ئەيلەمەك ،
بۇلئەجەبكىم ئوتدىن ئوت ئىزھارى ئازار ئەيلەمەك .
رەسم ئاڭاكىم دەفەرى ھۇسنىن كۆڭۈل قىلسە ھەۋەس ،
يەلدە سارۇلغان ۋەرەقلەردىنمۇ ئەفكار ئەيلەمەك .
دېمەسە بىلمەس كۆڭۈل دەردىنى ، دېسە قەھر ئېتەر ،
مۇشكىل ئولدى ئاسراماغلىق يا ھەم ئىزھار ئەيلەمەك .
بىلمەدىم ۋەجھىدىن نېدىندۇر ئەيلەبان قەتئى نەزەر ،
زار كۆڭلۈم زار ئەيلەپ زار ئۆزە زار ئەيلەمەك .
يوق ماڭا خەلۋەت ، ۋەلې بار ئۆزگەلەرگە ، تۇرفەكىم ،
يارنى ئەغيار ئېتىپ ئەغيارنى يار ئەيلەمەك .
ئاچمە كۆز گۇستاخ ئولۇپ ، ئۇيقۇ چاغىدا ئانىكىم
خۇپ ئەمەس كىرپىك سەداسى بىرلە بىدار ئەيلەمەك .
يوقسە جان قەسدى ئاڭا ، ئەرشى ، نېدىن دەرسەن بۇ كىم :
لەبنى بىر ئەفسۇنگەرۇ كۆزلەرنى ئەييار ئەيلەمەك .

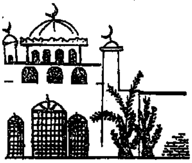

58

بەسى كۆڭلۈمنى ئالدىڭ بىر نىگاھى بىرلە ، ئەي جانىم ،
ساڭا ئەمدى فىدا ئەيلەي بۇ جانىم ، بەلكى ئىمانىم .
ئىشتىسەم ھەر كۈنى سەن ئاندا شادۇ خۇررەم ئېرمىشسەن ،
بەسى سەنسىز زەبۇن بولدى مېنىڭ ھالى فەرىشانىم .
مۇھەببەت ۋادىسىدا ھەر كىشى بىر سارى مەيلاندۇر ،
بۇ ئالەمدە مېنىڭكى سەندىن ئۆزگە يوقتۇر ئارمانىم .
كۆزۈڭ سەر فىتنەئى ئىمان نىگاھىڭ ئافەتى جاندۇر ،
قاشىڭ ئىتتىك قىلىچمۇ كىم ، قىلۇر ئول قەسدى قۇربانىم .
تىشىڭ گويا دۇرى گەۋھەر ، لەبىڭ ياقۇتى ئەھمەردۇر ،
ساچىڭ چۇن سۇنبۇلى سارا ، يۈزۈڭدۇر ماھى تابانىم .
كۆزۈڭ شەۋقى سالىپ ئالەمگە ئوتلار ئانچەكىم كۆيگەچ ،
جەھاننى كۆيدۈرۈپ كۈل قىلغۇسىدۇر سوزى ئەفغانىم .
ماڭا بەس گۇشەئى خاتىر ئېرۇر ئول شاھى خۇباندىن ،
ئەجەب ئېرمەس ئەگەر ئىشق ئەھلى بولسە بەندە فەرمانىم .
مىژەڭ چۇن ناۋەكى جاندۇر ، داغى تەڭ غۇنچەدىن ئاغزىڭ ،
بىلىڭ چۇن خىفچەئى گۇلدۇر ، قەدىڭ سەرۋى خىرامانىم .
تەلەب ئولدۇركى ئەرشىنى ئۇنۇتمە ، گاھى ياد ئەتكىل ،
بەسى كۆڭلۈمنى ئالدىڭ بىر نىگەھى بىرلە ، ئەي جانىم .

59

تۈن ئولسە كەلمەگەچ ماھىم ، كۈن ئولسە مېھرى رەخشانىم ،
بولۇر بىتابلىغدىن زەررە يەڭلىغ مۈزتەرىب جانىم .
دېمە تۈنلەر ئارا كۆرگەچ بۇلۇتدىن ئوت چاقىنمىشدۇر ،
شەرەرلەر ئۆرلەتۈر كۆڭلۈم ئوتىدىن دۇدى ئەفغانىم .
تامىپ يەر يۈزىگە ئەشكىم نىشان كۆرگۈزسە كۆرگۈزسۈن ،
نە چاغ مەخفى قىلۇر ئۆزنى كۆڭۈلدە داغى پىنهانىم .
جەھان تەركىن تۇتۇپ تاپىنىم تەجەررۇد رۇتبەسىن ئانداغ ،
قەبۇل ئەتمەس قەبا گەر ھۇللەدىندۇر جىسمى ئۇريانىم .
ئەمەس كەۋكەب فەلەك ئايىنەسىدە كۆزگۈزۈپ ئەكسىن ،
جەھان سەتھىدە گەۋھەردەك ساچىلغان ئەشكى غەلتانىم .
كۆز ئايتۇر تۇتمە جاندىن كۆزلەر ئىلە غەمزە خۇنرىزىم ،
لەب ئايتۇر كۆڭلۈك ئۆلسۈن يوق مېنىڭكى ئابى ھەيۋانىم .
دېسە كۆكسۈڭنى تۇت ئەرشى ، ئاتاي دەپ كۆزلەرىم ئۈستۈن ،
دېيەلگەيمەن دەپ ئول ئافاتكە شايەد بەندە فەرمانىم .

60

ۋادەرىغا ، ئالەم ئىچرە ئاشنايى تاپمادىم ،
بىر باقىپ كۆڭلۈم ئالۇرغە دىلرەبايى تاپمادىم .
مەن ۋاپا قىلغانسارى ئارتار جەفاسى يارنىڭ ،
دەردىمە نۇشى لەبىدىن بىر دەۋايى تاپمادىم .
ئاستانى يار مەندەككە نىچۈك بولسۇن بەھەم ،
ئىتلارىنىڭ كويىدا بولماقغە جايى تاپمادىم ،
سەرنەۋىشتىم ئىردىمۇ يا تالىئىمنىڭ دونلۇغى ،
بۇ ھەمە مەھرويلاردىن بىر دەۋايى تاپمادىم .
ئالەم ئىچرە تۆرت بازارى ئەناسىرنى كېزىپ ،
بار خەلايىق گەۋھەرىدە بىر جىلايى تاپمادىم .
بۇلبۇل ئاسايى چەھار باغ ئالەم ئىچرە ، ۋادەرىغ ،
يۈز نەۋا قىلدىم ۋەلې بەرگى نەۋائى تاپمادىم .
دانەئى ھۇسنىن كۆرۈپ ، ئەي ئەرشئى ئاشۇفتە دىل .
ئىشق دامىغە سىنىگدەك مۇبتەلايى تاپمادىم .

61

ئۇزارى ئۆزرە نىقابىن نەزارە ئەيلەمەدىم ،
نەزەردە پەردەئى غەيرىڭنى پارە ئەيلەمەدىم .
فىراق تىغى بىلە دەم بەدەم بەلا تاشى ،
يېتىشسە كۆكسۈمى تۇتتۇم ، چارە ئەيلەمەدىم .
تېنىمدە ناۋەكى زەخمىن نىھايەتىن سورما ،
زىبەسكى بىھەد ئېرۇر دەپ شۇمارە ئەيلەمەدىم .
كەۋاكىب ئۇيلە فەلەك چېھرەسىغە دۇر زىينەت ،
چۇ تىيرە ئاھ ئىلە مەن ئانى يارە ئەيلەمەدىم .
قارا كۆزۈم قارا زۇلفۇڭ قاراسىدۇر ئۆزدىن ،
كۆزۈم قاراسىن ئىزىپ ئانى قارە ئەيلەمەدىم .
تىلەر چۇ زۇھد ئىلى ھەر تۈن ئۇلسە جەننەتكىم
بىجۇز ۋىسالىڭە مەن ئىستىخارە ئەيلەمەدىم .
قىلىپ نىھان جىگەرىم زەخمى كۆز ياشىم زاھىر ،
مەن ئوتلۇغ ئاھ ئۇرۇپ ئاشكارە ئەيلەمەدىم .
كۆيۈپ فىراقىدا مەخپى كۆل ئىچرە قالمىشمەن ،
ئەجەبكى ئوت كەبى بىر دەم شارارە ئەيلەمەدىم .
نى تاڭ چۇ بەزمىدە ئەرشىنى يوقلاسە مەھۋەش ،
زەبەس چۇ كويىدىن ئانىڭ كەنارە ئەيلەمەدىم .

62

قىلدى ماڭا ئۇل جىلۋەئى ناگەھ باقا قالدىم ،
دۇنيا بىلە ئۇقبانى جويغە ساتا قالدىم .
شىرىن لەبىدىن بەردى مەگەر ۋەئدەئى ئۇل شوخ ،
جان نەقدىنى ئىلكىمگە ئالىبان بارا قالدىم .
مەئشۇق دېدى : باۋەر ئەمەسدۇر ماڭا ئىشقىڭ ،
غەيرەت تىغى بىرلە يۈرەكىمنى يارا قالدىم .
غەمزە ئوقى بىرلە ئېتىپ ئېردى يۈرەكىمگە ،
بەرداشت قىلالماي ئىشكىمدە ياتا قالدىم .
مەجلىس ئارا ئۇل شەمئىنى كۆردۈم ، بارا ئالماي
پەرۋانە كەبى ئۆيرۈلۈپ ئەلدىن ياقا قالدىم .
قىلدى مەگەر ئۇل نۇھ سۇفەت دەئۋىئى پۇر شور ،
تۇفانى بەلا ئىچرە بىناگەھ ئاقا قالدىم .
ۋەسلىن تەمەئ ئەيلەپ بارىپ ئېرىدىم ئىشكىگە ،
نەۋمىد بولۇبان كىرە ئالماي يانا قالدىم .
مەي سۇندىكى ئەغيارغە ئۇل ، رەشك يۈزىدىن
دەرھال قوپۇبان مەينى قولىدىن ئالا قالدىم .
ساقىكى بەسى مەينى بۇ كۇن ئەرشىگە تۇتتى ،
سافىنى ئېچىپ دەردىغە باغرىم ياقا قالدىم .

63

ئىشق ئوتى باشىمدا يانغاچ ھەمزەبانىمدۇر چىلىم،
نالەلەر تۈرلۈك چېكەر دائىم فىغانىمدۇر چىلىم.
ئوت بىلە سۇنى بەھەم ئەيلەپ، چىقارىپ دۇدلار،
شىر ـ شىر شۇرىش بىلە مۇئجىز بەيانىمدۇر چىلىم.
سوزى دىل تەقرىر ئېتەر چاغ ئاغزىدىن ئوتلار ساچىپ،
تۇمتەراقى سىينە بىرلە نۇكتەدانىمدۇر چىلىم
بۇ جەھاندا يوقتۇرۇر بىر ئاندىن ئۆزگە مۇنىسىم،
رازدارىم، غەمگۇسارىم، مېھرىبانىمدۇر چىلىم.
دۇدنى تارتىپ ئانى دەر قىلماسام يوقتۇر ئەجەب،
قۇتى دىل ھەم قۇۋۋەتى رۇھى رەۋانىمدۇر چىلىم.
رويى زەردۇ ئاھى سەردىم كىمگە تەقرىر ئەيلەيىن،
ئۆزىدە بۇ سۇرەت ئولغاچ رازدارىمدۇر چىلىم.
تا قىيامەت ئۇزمە كۆڭلۈك، ئەرشىيا، بۇ نەشئەدىن،
بەسكى، ئالەم ئىچرە ئۆمرى جاۋىدانىمدۇر چىلىم.

64

نستەمگەر بىمۇرۇۋۋەت چەرخى كەجرەفتار بۇ ئالەم ،
ئانىڭدا زەررەئى مىھرۇ ۋەفا يوق ، ئەي بەنى ئادەم .
قانى ئىسكەندەرۇ دارا ، قانى جەمشىد ، ئەفرىدۇن ،
نەسىب ئەتمەي ئۇلارغە تەختىدە ئىچمەككە جامى جەم .
ئەگەر يۈز يىل ئەمىرى سەلتەنەت ئەۋجىگە يەتكەندە ،
ۋۇجۇدۇم فانى ئەيلەپ ، يەر يۇتۇپ قىلغاي ئانى مەھكەم .
جەھانىنىڭ تەختۇ بەختىنى مۇھەببەت فەقرىگە ساتقاچ ،
جەمىئى ئەھلى ھىممەت باشىغە تاج ئولدىلار ئادەم .
كى ھەر كۈن ناز بىرلە جىلۋە قىلسە زال مەككارە ،
يۈزىنى كۆرسەتىپ كۆڭلىن ئالىپ ، ئۇمرىنى قىلغاي كەم .
ئەگەر شاھۇ گەدالار فانى بىلسە ئۇشبۇ ئالەمنى
يۈزىگە لۇتف ئىسانىنى قىلغاي قەترەئى شەبنەم .
ئىلاھا ، رەھىم ئېتىپ ئەرشى دۇئاسىن مۇستەجاب ئەيلە ،
رەھىمى رەھنەماسەن ، سەن ماڭا قىل مەغفىرەت ئەرھەم .

65

كىردىگارا، لۇنى ئېتىپ قىلغىل گۇناھىمنى كەرەم،
كۆپ يازۇقلار ئەيلەگەن فېئلى تەباھىمنى كەرەم.
غەفلەت ئىلە ھەر زەمان يادىڭنى قىلماي، قىل بۇدەم
تارتغان ئىشقى مەجازى ئىچرە ئاھىمنى كەرەم.
رەھمەتىڭ ئىشكىن ئاچىپ قەھر ئەتمەي ئەمدى، ئەيلەكىم
قىلغان ئۇشبۇ جۇرمدىن رويى سىياھىمنى كەرەم.
ئەيلە، يا رەب، فەقر كويى لەززەتىن بىلدۇرمەيىن،
ئىلتكەن كۆڭلۈمنى ئانداغ ئىززۇ جاھىمنى كەرەم.
كۆز لىمەي ھۇسنۇڭ زۇھۇرىن بارچە ئەشيا ئىچرە كىم،
غەيرىگە سالغان نەزەر قىلغىل نىگاھىمنى كەرەم.
يا رەب، ئەتكىل خەستە ئەرشى بىر دەم ئاگەھ ئولمايىن
غەفلەت ئىچرە ئۆتكەن ئۇشبۇ سالۇ ماھىمنى كەرەم.

66

يېھر دەيرى ئىچرە مۇنداغ قايدا بىر زىبا سەنەم ،
گوييا بۇ ھۇسنۇ خەللاقىغە مەزھەردۇر ئەنەم .
كاشىفلىئەسرارلىق زاھىر قىلۇر نەرگىسلەر ،
ئەھسەنۇتتەقۋىم ئانىڭ شەئنىگە بىر مۇختەس رەقەم .
قامەتىڭ كۆرگۈزمەدى تا قىلمادى مەۋزۇن خىرام ،
جۇز تەكەللۇم فەھم ئولماس ئاڭا رۇخسار ئىچرە فەم .
باۋەر ئەتمەن تىلدىن گەر دېسەلەر ئەخبار قىل ،
مۇمكىن ئېرمەس كەلمەكى تەئرىفىغە نەۋئى ئەدەم .
نۇش لەب بىرلە ئاغىز شەھدىنمۇ دەي شىرىن شەكەر ،
يا مەگەر ھەيۋان سۇيىدۇر ئابى زەمزەم بىرلە زەم .
نۇر ئەر مىشكىن ھىلال ئۇستىدە مىژگان يوق ئەجەب ،
مەسھەف ئىچرە كەلسە « نۇن » يانىدا ھەم باردۇر « قەلەم » .
بىنەھاشا چەكمە ئۇن زىكرىدە ئەرشى تۇت مۇرۇر ،
ھەق كەلامىغە زەبەس مەرغۇب ئىمىش سەۋتى غەنەم .

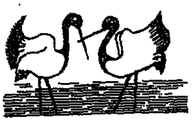

67

ئەگەر رىقئەتلىكىم ۋەسلىن تىلەپ ھەر چەند ھەۋا قىلدىم ،
كۆرۈپ بىر تازە گۇل زەۋقىدە بۇلبۇلدەك نەۋا قىلدىم .
جەھان ئاشۇبى بىر شوخى جەفاجو جىلۋەگەر ئولغاچ ،
نەزەر مەنئىن قىلا ئالماي خەستە بۇ جانغە جەفا قىلدىم .
قۇچالماسدىن مېنى قۇچقان لەبى بولغايمۇ دەپ گۇلبەرگ
قىزىلگۇل يافراغىن پەيۋەندلەر ئەيلەپ قەبا قىلدىم .
ھەياتى تازە ئىستەپ لەئلىك ئارمانىن نەچە چەكتىم ،
نە ئۇمرى قۇتى جان تاپتىم ، نە دەردىمگە داۋا قىلدىم .
ئۇزارىڭ شەۋقىدە تۈنلەر ماڭا ھەيرەت بولۇپ ئەفزۇن ،
نەۋالار ئەيلەگەنچە ئەيلەي ـ ئەيلەي تا سەبا قىلدىم .
بەلەند پەرياد ئۇرماي ئول پەرىغە يوق ئۈچۈن مەرغۇب ،
ھەزىن نالىش ئىلەن جان ئۇدىدىن ئەندەك سەدا قىلدىم .
كەل ئەمدى ، ئەرشى ، ئۆز كۆڭلۈڭ سەلاھى پارىسالىقدىن ،
نىچۈككىم پارە ئەيلەپ خىرقە تارىدىن رىدا قىلدىم .

68

كەمالى ھۆسنۈڭە « ئەلھەمد» ئىلە دۇئا قىلايىن ،
يۈزۈڭ سىفاتىنى « ۋەششەمس » ئىلە ئەدا قىلايىن .
سەۋادى سايەئى سەرۋى قەدىڭ ئەگەر تۈشسە ،
ئىكى جەھاندا ئىكى يۈزۈمە قارا قىلايىن .
ھەۋايى كاكۇلى كۇفرۇڭنى ئەيلەبان زۇننار ،
ساچىڭ سەۋادى خەيالىنى مەن رىدا قىلايىن .
بۇ دەير ئىچرە نىچە يۈرگەمەن خۇمار ئالۇد ،
شەرابى شەۋق ئىچىپ زەۋقنى راسا قىلايىن .
مەيى لەبىدىن ئەگەر ئەيلەسەم رەۋا كامىم ،
كى نەقد ، جانۇ جەھاننى ئاڭا فىدا قىلايىن .
بۇشۇرىش ئىلە سالاي ئالەم ئىچرە يۈز غەۋغا ،
كى تىيرە ئاھ ئىلە كۆك كۆكسىنى يارا قىلايىن .
نىتەي بۇ زۇھدى رىيانى مەسجىد ئىچرە مۇدام ،
بارىپ سەنەمكەدەگە زىكرى رەببەنا قىلايىن .
مۇيەسسەر ئولماسە گەر ئىتلارىڭ ئىزىن ئۆپمەك ،
ئۆپۈپ كۆزۈمگە غۇبارىنى تۇتىيا قىلايىن .
بۇ نەزم تارىغە مەئنى دۇرىن تىزىپ ئەرشى ،
سۇخەنسەرا لە يۈزىن مىسلى كەھرەبا قىلايىن .

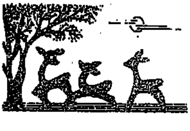

69

ئاتىپ ئېردى غەمزە ئوقىن جانىمە قاش ياسىدىن ،
يارەلىغ قۇشدەك ئۇچۇپ كەتتى كۆڭۈل مەئۋاسىدىن .
مەن نېچۈك شاد ئەيلەي ئەمدى ، بەسكىم ئول گۇلرۇيىنىڭ
خاتىرى ئازۇردە ئولمىش بۇلبۇلى شەيداسىدىن .
گۇشەئى ۋەيرانەدە يۇرسەم نىشمەن نې ئەجەب ،
خاتىرىم ئاشۇفتەدۇر چۇنكىم ئۇلۇس غەۋغاسىدىن .
پەرتەۋى ھۇسنىن كۆرۈپ مەجلىس ئارا خۇرشىد چىھر ،
چەۋرۇلۇر پەرۋانە يەڭلىغ شەمئ بەزم ئاراسىدىن .
تۇتى گەرچە نۇقل شەككەردىن ئېرۇر شىرىن دەھەن ،
كىم بۇ جانگە مەي خۇش ئولمىش لەئلى شەككەر خاسىدىن .
ئولسە گەر زۇلفۇڭ خەيالى بۇ كۆڭۈلدە جىلۋەگەر ،
شانە يەڭلىغ چاك ـ چاك ئولمىش كۆڭۈل مەئۋاسىدىن .
سەر نىگۇندۇر باغ ئارا شەمشاد ، بوستان ئىچرە سەرۋ ،
كۆرسە گەر رەڭگى خىرامى قامەتى زىباسىدىن .
زەر قىزىنىڭ ھەسرەتىدە تەشنە كەلدىم ساقىيا ،
نەشئەئى ياب ئىلە [ئول] لەئلى لەبى ئەفزاسىدىن .
قىلغۇسىدۇر ئەرشى كۇندىن ـ كۇن جۇنۇنىنى فۇزۇن ،
كۆرسە گەرچە بىۋەفالىق شوخ بىپەرۋاسىدىن .

70

لۇتف ئىلە جانان نىگاھ ئەتسە ، نىسار ئەتكۈم بۇ جان ،
چۇن نىسار ئەتسە بۇ جان جانان ئىلە قىلمىش قىران .
گۇل چاغى بۇلبۇل نېچۈككىم ئەيلەمىش تۈرلۈك نەۋا ،
مەن ھەم ئول گۇل زەۋقىدە ئەيلەرمە گۇنا ـ گۇن فىغان .
گۇل ۋەرەق ئاچىپ چەمەندە مۇسھەفى ۋەسفىن ئوقۇر ،
غۇنچەلەر شەرھى گۇلى ھۇسنى ئۈچۈندۇر سەد بەيان .
ئارەزى دەۋرىدە دەۋرى زۇلفلار گويا ئېرۇر ،
كەئبە ئەتراپىنى ئالغان لەشكەرى ھىندۇستان .
سۇرەئى ئىشقىڭنى تەفسىر ئەتكەلى بار كىمدە تىل ،
مەكتەبى خامۇشلۇقغە كىردى ئەربابى بەيان .
ناۋەكى ئىشقىڭ تېگىپ ئانداغ كۆڭۈل مەجرۇھدۇر ،
ھەر قايان بولدى رەۋان ، ھەر قەترە قانىمدىن قىيان .
ئەھلى ئالەم گەرچە ئىسكەندەرنى ئالەمگىر دەر ،
ئالەمى ئىشق ئىچرە مەن گويا سۇلەيمانى زەمان .
خۇد نەما ئەنقايىدىن سورما نىشانىمنى مېنىڭ ،
بى نىشاندىنكىم قاچان ئەھلى نىشان بەرگەي نىشان .
ئەرشئى مەھجۇرنى مۇنچە نەزەردىن سالماغىل ،
لۇتف ئىلە جانان نىگاھ ئەتسە ، نىسار ئەتكۈم بۇ جان .

71

ئىككى بۇت بىر كېچە كۆڭلۈم كافىرىستان ئەيلەبان ،
ئالدىلار ئىمانۇ دىنىم ئانچە ئىمكان ئەيلەبان .
بىرى لۇتف ئەيلەپ ھەمىشە تىيرە كۆڭلۈم يارۇتۇر ،
شۇئلەئى نەرگىسلەردىن شەمئى شەبىستان ئەيلەبان .
بىرى گاھى قالپاقىن ئەگرى قويۇپ گەھ سىندۇرۇر ،
سىندۇرۇر جانۇ كۆڭۈل مۇلكىنى ۋەيران ئەيلەبان .
بىرى خەتتى بىرلە چەكتى گۇل ئۈزە تۇرلۇك رەقەم ،
لالەۋۇ رەيھانىنىكىم رەشكى گۇلىستان ئەيلەبان .
بىرى ئىشق ئەھلىنى قەيد ئەتمەككە دامى سۇنبۇلىن ،
كۆزگۈ مەۋجىدەك ئۇزار ئۈزرە پەرىشان ئەيلەبان .
بىرى ئەخزەر تون كىيىپ باشىغە ھەم گۇلنار بۆرك ،
گويىيا باشىدا گۇل سەرۋى خىرامان ئەيلەبان .
بىرى كىيدى قىرمىزى تون ئەستەرىن نەيرەڭ ئېتىپ ،
كۆزگۈ ھالىدەك گۇلى رەئنانى ھەيران ئەيلەبان .
بىرى شىددەت بەلگۈرۈر ، بىرى جەمالىن كۆرسەتۇر ،
بىرى گەر ئۆلتۈرسە ، بىرى لۇتفۇ ئېھسان ئەيلەبان .
بىرى قاش ياسى بىلە كىرپىك ئۇقىنى كەزگەرىپ ،
ئاتتى ۋەھكىم ئول ئىكەۋگە جانىنى قۇربان ئەيلەبان .
بىرى نۇشى لەب بىلە گەر دېسە كامى جان بىرەي ،
رەشكىدىن ئۆلتۈرمىش ئول بىر تىيرى باران ئەيلەبان .
ئەرشى ئول دامەن نەھەد تۇتغىل نەۋائى دامەنىن ،
نەيلەگۈڭ ناياب ئىش ئىستەپ ئۆزگە بۇھتان ئەيلەبان .

72

کۆزدىن ئۇچتى ئول پەرى تەندىنمۇ يا جانمۇ دەيىن ،
« جان » ئاراسىدىن ئەلف يا تاجى ئىمانمۇ دەيىن .
ئانسىزىن جانسىز كۆرەرمەن گەر تىنىم جانلىغ ئېرۇر ،
يا ماڭا جان بەرگۈچى يا جانغە دەرمانمۇ دەيىن .
قامەتىن ياد ئەيلەسەم ئەيلەر دىماغىمغە تۇتۇن
چەككەن ئاھىمدۇرمۇ بۇ يا دۇدى ھىجرانمۇ دەيىن .
كۆيدۈرۈپ ئوتدەك مىنى ئوتدەك ئۆزىن كۆزدىن يىنەر ،
ئافەتى دەۋرانمۇ بۇ يا تەبئى ئىرانمۇ دەيىن ،
ئوت سالىپ كۆزدىن نەپەس تىرگۈزگەلى لەبدىن سورار ،
ئۆرتەگەچ جانلار بەلاسى ياكى جانانمۇ دەيىن .
نەچچە سەنئەتلەر كۆرۈپ تەزمىم ئارا ھەر كۈن بۆلەك ،
ھىكمەتى يۇنانمۇ بۇ يا تەبئى ئىرانمۇ دەيىن .
ئەرشنى قۇشلار تىلى بىرلە بۇ يەڭلىغ سايراغاچ ،
بۇلبۇلى نالانمۇ بۇ يا مۇرغى خۇشخانمۇ دەيىن .

73

ئىشق ئوتى كۆيدۈردى ئانداغ يوقۇ بارىم نەيلەيىن ،
ئالدى ئىلكىمدىن ئىنانى ئىختىيارىم نەيلەيىن .
كۆيدۈرۈپ كۆل قىلسە جەھرى كۆرمەسەم پەرۋانەدەك ،
ئۆرتەسە ۋەسلىدە داغى ھەرنە بارىم نەيلەيىن .
كۆرمەسەم بىردەم ئانى ھەرگىز قەرارىم يوق ئىدى ،
بىر يولى ئانداغ كۆزۈمدىن ئۆچتى يارىم نەيلەيىن .
بىر كۆرۈندۈردى قاراسىن قاراسام ھەر نېچەكىم ،
بىقەرارىم ئەيلەدى ئالغاچ قەرارىم نەيلەيىن .
بىر زەمان شەمئى ۋىسالىڭدىن جۇدا بولغايمىدىم ،
قۇدرەتىم بولسە ئىدى يا ئىقتىدارىم ، نەيلەيىن .
تۇرماغىمنىڭ بائىسى دەھر ئىچرە ئېردى ئۇلفەتىڭ
قالمادى ئەمدى جەھان ئىچرە تۇرارىم نەيلەيىن .
ئەرشىيا ، ھەرنېچە قىلدىڭ ئىشقىدا كۆپ نالەلەر ،
ھېچ يەرگە يەتمەيىن بۇ ئاھۇ زارىم نەيلەيىن .

74

ۋەھ ، نە خۇشنۇر خۇش نىگاھىم باقسە نەرگىسزارىدىن ،
ئىشۋە بىرلە ھال سورسا ئاشىقى بىمارىدىن .
سىپەرلەر كۆرگۈزدى ئول يۈز غەمزەئى جادۇ بىلە ،
مەن نىچۈك جان ئىلتەيىن بىر غەمزەئى خۇنخارىدىن .
لەئل يەڭلىغ رەڭگىلىغ چىقمىش ئۆيىدىن ئافتاب ،
بادەئى رەڭگىن مەي ئىچتى [ئول] لەبى سەرشارىدىن .
مەن جەمالىغە ئاچارمەن ھەر تەماشا كۆزىنى ،
خۇش قىلۇر كۆڭلىنى زاھىد ھۇرلار دىيدارىدىن .
مەن شەرابى لەئلىدىن سەرشاردۇرمەن ، ئەي رەقىب ،
سەن يۈرۈرسەن تەشنەلەب ئىچمەي مەيى رۇخسارىدىن .
مەندە تەبئى شائىرى يوقتۇر نىشانى ئاشىقى ،
ھەرنە فەيزى تاپمىشەم مەن مەھرەمى ئەسرارىدىن .
بار مەلەك نىشانىدۇرلار ئىشق زاتىدىن تەمام ،
ئەرشىيا . كەل ، جامى مەي ئىچكىل مۇھەببەت سارىدىن .

75

تاپماساڭ گەر ھۇش باتەن ئەھلى كارى ـ باريدىن ،
ئال نەسىب ئەتمەك ھەزەر بارى بۇلار ئىنكاريدىن .
دۇرد كەشلەر بىر نەفەسدە كۆيدۇرۇپ كۇل قىلغۇسى ،
ئەي فەلەك ، قىلغىل ھەزەر بۇ ئاھ ئاتەشباريدىن .
تاز غەفلەتدىن تۇشۇپدۇر بوينۇمە بەند ئۆززە بەند ،
يارەب ، ئەت خالىس كۆڭۇل بوينىن باغىر زىنناريدىن .
قىل تەسەۋۋۇر جۇملە ئالەم سۇرەتىن مەھز خەيال ،
لېك باردۇر جىلۋەگەر زەمىندە ھەق ئاساريدىن .
ئەندەك ئەر باقى ئېرۇر بارلىغ نۇقۇشىدىن ئەسەر ،
مۇمكىن ئېرمەس شىممەئى بۇي ئالماغىڭ ئەسراريدىن .
ئالەمۇ ئادەمگەدۇر نۇرى سىفاتىدىن سەبۇت ،
مەھۋ مۇتلەق ئولغۇسى كۆرسەتسە گەر ديداريدىن .
خاھلا سا ئول ئارىفىكىم بىر نەزەردە مەھۋ ئېتەر ،
بولسە كىمنىڭ كۆڭلىدە يۈز نەقش يوقۇ باريدىن .
مېھرى مۇتلەق پەرتەۋىدىن بارچە ئەل مەھرۇم ئەمەس ،
قىلغۇسى دەريۈزە ئەرشى زەررەئى ئەنۋاريدىن .

بۇ باشۇ تاش ئارا ھەر كۈن نە چاغ ، يا رەب ، تالاش ئۇلسۇن ،
فەلاخەن گەر ئاتار ئول يار تاش ئورنىغە باش ئولسون .
سەمەندى نەقش پايىن يەر ئۆزە كۆرگەچ بەدەل قىلمان ،
تالۇن ئاي شۇئالەلىغ چولپان ۋەيا كۆكدە قۇياش ئولسۇن .
ماھۇق ھەر نەچچە ئوتنى تۆكسە كۆڭلدە شەرار ئارتار ،
نە چاغ مەخفى قىلۇرسەن ئىشق ئوتىن ، فاش ئولسە فاش ئولسۇن .
مۇسىبەتلەركى سالدى كۆڭلۈمە ھىجران تۈنى گەردۇن ،
يۈزى بىھەد يارالىغ بۇ كۆڭۈلدىن ھەم خەراش ئولسۇن .
قۇياشكىم مىھر ئەمەس ناز ئەۋجىدە ئول نەۋئىكىم تىنماس ،
دەمى ئىسا بىلە ئاھىم ئۇرۇجى گەر تۇتاش ئولسۇن .
بۆلەكلەر زۇلم ھەددىن ئول ئىكەۋغە يەتكۈرە ئالماس ،
جەفانىڭ « جىم » ى كۆزۇ ، سىتەمنىڭ « سىن » ى قاش ئولسۇن .
سۇغارىپ بۇ كۆڭۈل قانىدا پەيكانىن يەنە ئاتمىش ،
چىقىپ ئول يول بىلە ئەمدى بۇ كۆزلەر ئىچرە ياش ئولسۇن .
كۆڭۈل ۋەھشىسىن ئول بىر زۇلفى دامىغە ئەسىر ئەتكىل ،
نە چاغ سەييادلارغە بىر كىيىك ئۆزرە تالاش ئولسۇن .
تەرەھھۇم يۈزىدىن تارتىپ ئاتاردا قىلماغىل تەئخىر ،
ئىكى ئوقۇڭغە مەئۋا كۆز ھەدەف ، كاش ئولسە كاش ئولسۇن .
نە سۇدا ئەر بولسە زەر ئەۋراقىدىن شەھلەرغە كۆپ مەفرەش ،
گەداغە .... ① گەر فەراش ئولسۇن .
نەۋائىيدەك نىشانە ئورنىغە باشىن تۇتار ئەرشى ،
ئەگەر ئىشقىڭ ھەۋاسىدىن ياغار ھەر ژالە تاش ئولسۇن .

---

① بۇ يەردىكى سۆزلەر ئەسلى نۇسخىدا كۆچۈرۈلمەي قالغان .

77

کۆزى ، ئايا كۆر ، قان ئىچمە [ككە] بىر ئاچمۇ ئىكىن ،
جان ئالا جۇقىنە ئوت ياقماقغە ئوتقاچمۇ ئىكىن .
نەرگىسى ئەفكارنى نىسبەت بىرۇرلەر كۆزىنە ،
يىرتىلاج ئىرمەس ئانىڭدەك هەم بۇ قىماچمۇ ئىكىن .
ئەۋجىدىن تا ئەۋجىگە سالماق نەزەر مۇمكىن ئەمەس ،
يا ئىرۇر بۇ دۇدى هىجران [يا] ئۇزۇن ساچمۇ ئىكىن .
نەچچە ئاشقكەشلىك ئۆتسە زاهىر ئولماس سىررىلىك ،
يا ئۆزى خۇنرىز قاتىل يا كۆزى ئاچمۇ ئىكىن .
تىر گۇزۇر هەر چەندلەب قىلمىش ئۆلۇم ۋەهمىن كۆڭۇل ،
هەر دەمى قەتلىم خەيالىن كۆزى قىلغاچمۇ ئىكىن .
گەرچە ئالەمگىردۇر يۈز ۋەسلىنى قىلمان ئۇمىد ،
كۆيدۇرۇپ هىجران ئوتى داغى ساۋۇرغاچمۇ ئىكىن .
ئوتلۇغ ئاهىمدىن يۈزۈم كۆيمەسلىكىنى بىلمەدىم ،
ئەرشى هەردەم سەيلى ئەشكىم ئوتغە ئۇرغاچمۇ ئىكىن .

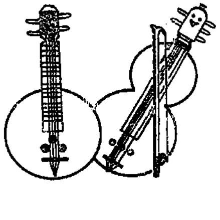

78

سالىبان كۆڭلۈمگە مىھرىڭ ، مىھرىبانىم قايدا سەن ،
جانىم ئارامىن ئالىپ ، ئارامى جانىم قايدا سەن ؟
جاننى نېتكۈم جان ئارا تۇشكەن « ئەلىف »دەك قامەتىڭ
بولمەسە گەر ۋەسلى ئانىڭ ، ئاھ جانىم قايدا سەن ؟
گەرچە مەن فەرھاد ئەمەسمەن ، دەردىم ئاندىن كەم ئەمەس ،
يوقسە سۆز شىرىن ۋەلې شىرىن زەبانىم قايدا سەن ؟
كۆرگەلى كافىر كۆزۈڭنى ئالماساڭ ئەمدى كۆڭۈل ،
كەتكۈدەك بولدى كۆڭۈلدىن ، دىلىستانىم قايدا سەن ؟
سەنسىزىن كۈندۈز ماڭا ھەم تۈندىن ئارتۇق تىيرە تۈن ،
رەۋشەن ئەيلەرگە ئانى ماھى جەھانىم قايدا سەن ؟
گەرچە ياش نادانلاردەك قەدرىمنى ھەر كۈن بىلمەدىڭ ،
بىلگەلى قەدرىمنى ئەمدى قەدرىدانىم قايدا سەن ؟
سەرۋ ئىلە شەمشاد تۈرلۈك دەئۋ قىلسە ، سەن كېلىپ
قىل خىرام ئەيلەپ خەجىل ، سەرۋى رەۋانىم قايدا سەن ؟
كۆزلەرىمگە سايە ئەيلەپ مەردۇمىن تەخت ئەيلەدىڭ ،
ئەمدى ئولتۇرسەڭ بۇ تەختىڭ ئۆزرە جانىم ، قايدا سەن ؟
كۈندە يۈز ئۆلگۈنچە فۇرقەت ئىچرە ، ئۆلتۈر بىر يولى
ئەر شىنى ئەمدى بەلايى ناگەھانىم قايدا سەن .

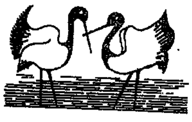

79

تاكى ، ئەي زالىم ، ماڭا جەۋرۇ سىتەم كەم قىلغاسەن ،
بۇ نىھالى قامەتىم غەم بىرلە خەم كەم قىلغاسەن .
يۈز نىگاھى لۇتۇف ئىلە ئەغيارنى سەرشار ئېتىپ ،
گۇلشەنى لۇتفۇڭنى مەندىن نېچەكىم كەم قىلغاسەن .
جۇرئەئى جامى ۋىسالىڭدىن مۇيەسسەر ئەتمەيىن ،
كىم ئەرۇسى ئىشقىلڭ ئىلە مۇتتەھەم كەم قىلغاسەن .
ۋادەئى ھىجران ئارا ئەيلەپ مېنى خارۇ زەلىل ،
ۋەسلى ئارا ئاغيارلارنى مۇھتەرەمكىم قىلغاسەن .
ئىشقىڭە جانىنى بەرگەن ئەرشىنى ئەيلەپ گەدا ،
بۇلھەۋەس ئەغيارلارنى مۇھتەشەمكىم قىلغاسەن .

80

كۆگۆل ئالۇردا نە مۇئجىز نەما ئىمىشدۇكسەن ،
كۆگۆل بىرۇردە كۆگۆلگە جىلا ئىمىشدۇكسەن .
دېدىمكى : «لەئلى لەبىلڭ تۇت ماڭا ئۆپۈپ قويايىن ، »
دېدىكى سەسكەنىبان : «بىھەيا ئىمىشدۇكسەن .»
كويۇڭدا ياتتىم ئىبسە ياستانىپ ئىلاجىم يوق ،
نە رەھمئەيلەگۆگۆ بىر بەلا ئىمىشدۇكسەن .
دېدىمكى : « ھالىمى ئايتاي ساڭا » ، دېدى : « بىلدىم ،
كى ئىشق كوچەسىدە بىر گەدا ئىمىشدۇكسەن . »
كويۇڭ سارى بارۇرۇمدا قاچان سېنى بىلدىم ،
بۇ خەستە جانىمە مۇنداغ جەفا ئىمىشدۇكسەن .
بۇ ناز بىرلە ئانى كۆرگەچ ئايدىم : «ئەي كافىر ،
سەنەملە قاشىدا خۇش خۇدنەما ئىمىشدۇكسەن . »
ئاياغى ئاستىدا كۆرگەچ كۆلۈپ دېدى : «ئەرشى ،
كەمەندى زۇلفۇمە خۇش مۇبتەلا ئىمىشدۇكسەن .»

81

ئارەزىن زۇلف ئىچرە قىلدىم مىھر پۇرتاب ئارزۇ ،
تاڭ ئەمەس خەففاش قىلسە تۈندە مەھتاب ئارزۇ .
بۇكى مەجنۇنلۇقدە تۈشتى كۆڭلۈمە سەۋدايى زۇلف ،
قىلغان ئېرمىشمەن مەگەر زەنجىرى قۇللاب ئارزۇ .
لەئلىگۇن لەبنى قىدىغان جان ئەگەر ئىلكىمدەدۇر ،
نېگە قويغايمەن بۇ دەمدە لەئلى سىراب ئارزۇ .
ئوگدا تاپمان تۈشدە كۆرگەچ ئارەزىڭ بىر يول كۆزۈم ،
قىلدى كۆزلەر قىلماغاي مۇنداغ شەكەر خاب ئارزۇ .
جىلۋەگەر ئول تەب ھىلالى كۆرگەچ ئوق باش ئىندۈرۈك ،
كەئبەدە گەر سەيرگاھدۇر شەيخ مىھراب ئارزۇ .
قانىئ ئولماي كويىدا ئىتلار ئاياغى قانىغە ،
تەشنە ئۆلگەيمەن گەر ئەتسەم بادەئى تاب ئارزۇ .
نەۋكى مىژگان نىش نۇشى ئەرشى گەر قىلدى ھەۋەس ،
باۋەر ئەتمە چىن دەبان قىلدى چۇ ئوبىناب ئارزۇ .

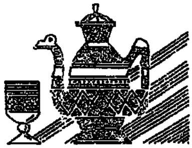

82

كۆرمەدىم كۆڭلۈم ئالۇرغە سەن كەبى يارى يەنە ،
خەستە جانىم تىرگۈزۈرگە لەئلى دۇربارى يەنە .
جەننەتى فىردەۋس ئارا گەر ھۇرى رىزۋان ئىزدەسەم ،
تاپماغايمەن بىر سىينىڭدەك ساھىب ئەسرارى يەنە .
ئايۇ كۈن بىلكىم يەدى بەيزاغە پەرتەۋ سالدى بۇ ،
كىم كۆرۈپتۇر بۇ كەبى دەھر ئىچرە دىيدارى يەنە .
تىشلارىن يادىدا ھەردەم دۇررى غەلتان يىغلادىم ،
بولماغاي ئىشقىڭدا مۇنداغ چەشم خۇنبارى يەنە .
ۋەسف ئېتەي دەپ گەر ئاتىن تۇتسام زەبانىم ئۆرتەنۇر ،
يوقتۇرۇر ئالەمدە بىر مەندەك گىرىفتارى يەنە .
تاغ ئارا غەم تىشەسىن ئۇرماقغە فەرھاد ئەيلەدىڭ ،
كۆرمەس ئېرمىش ھېچكىشى سەندەك ستەمكارى يەنە .
گەر ھەقىقەت ئىستەسەڭ بەلكىم ئەجايىب دىلبەرى ،
تۇرفە مۇنداغ بولماغاي بىر مەست خۇنخارى يەنە .
تىيرە قىلغان رۇزگارىمنى بۇ كۆزى قارەدۇر ،
مەئلۇم ئولكىم يوقتۇرۇر مەندەك دىل ئەفكارى يەنە .
بىنەۋادۇر گەرچە كويۇڭدا تۈمەنمىڭ شاھلار ،
بارمۇدۇر ئەرشى كەبى بىر ئاشىقى زارى يەنە .

83

كەئبەۋۇ رۇم ئېتەي نىسار ئارەزىنىڭ خەتاسىنە ،
ھىندۇ ھەبەش باغىشلايىن كۆزلەرىنىڭ قەراسىنە .
ناۋەكىن ئاتسە ھەر زەمان جانۇ كۆڭۇلگە بىدەرىغ ،
كۆز قاراسىن فىدا قىلاي ئوقلارىنىڭ ياراسىنە .
رەمزى رەمۇزى نارىغە يوقۇ بارىم نىياز ئېتىپ ،
جانۇ كۆڭۇل گەرەۋ قىلاي شىۋەئى خۇش ئەداسىنە .
نەچچە كويىدا يۈردۈمۇ گەھ يىقىلىپ گەھى قوپۇپ ،
بىر نەزەرىنى سالمادى ئاشىقى بىنەۋاسىنە .
ئۆرتەسەلەر خەيالىكىم ئايتۇر ئىمىش ئەجەب بۇدۇر ،
ۋەسلى چاغى ئەگەر كىشى ئەرزەئى دىلرەباسىنە .
خالى خەتىكى يۈزدەدۇر جەۋھەرىدىن ساچىپ ئاگا ،
لەئلى ئۆزە لەئلىلۈككە مەن لەئلى رەۋان قاراسىنە .
ئۆلگۈچە ئەرشى كۈندە يۈز ، بىر كۈنى ئۆلكى ، يەتكەي ① ئول
زالىمى شوخ ، پۇر جەفا بىر يولى مۇددەئاسىنە .

① ئەسلى نۇسخىدا بۇ سۆز «نېتكەي» دەپ يېزىلىپ قالغان .

84

خىلافى رەسم ئۈچۈن بۇ رەمزىدىن بولمىش كىشى ئاگەھ،
پەرىزادى پەرى ئاسىيىدىن تەئۋىز تاپغاي ۋەھ.
فىغان ھەجرىدە چەكسەم، ۋەسلىدە ئاندىنمۇ ھەم ئارتار،
نىچۈككىم گۈل ۋىسالىن تاپسە بۇلبۇل كۆپ چىكەر چەھ ـ چەھ.
مەنۇ زاھىد چىكەرمىز ئاھۇ ۋەھ بۇ دەھر ئارا ھەرچەند،
كى بىر باغ ئىچرە گويا نالە بۇلبۇل، چۇغز ئۈرار قەھ ـ قەھ.
نەسىبىم گەر ئەمەسدۇر گۈلشەنى ۋەسلىڭ تەماشاسى،
ئىبرۇر باغى ئىرەم دەۋزەخ ماڭا، فىردەۋس ئاتەشگەھ.
كۆزۈم جامى مەيى ۋەسلىڭدىن ئەر مەھرۇملۇق كۆرسە،
ئىبرۇر كەۋسەر سۈيىن نۇش ئەيلەمەك كۆڭلۈمگە مۇستەكرەھ.
گەدايى كويۇڭ ئولغاچ نەچچە يىلدۇر ئىزز دەرگاھىم،
قويار باش باشىغە ھەردەم مۇرەسسەئ تاج قويغان شەھ.
سۇنۇق كۆڭلۈم ئۈزارىڭ شەۋقىدىن تاپمىش تولگۇنلۇككىم،
ھىلال ئانداغكى ئولمىش مىھرىدىن ئونتۆرت كۈنلۈك مەھ.
كۆڭۈللەر يۇسۇفىن ھەردەم ئەسىر ئەتمەك ئۈچۈن، ھەيھات،
زەنەخدانى ئارا نۇن چەشمەسىدەك كۈلكۈ قازمىش چەھ.
ماڭا مەتلۇب دەردى سۇز ئىبرۇر، زاھىدغە ئاسايىش،
نىچۈككىم مەن ئىبرۇرمەن ئاشىق، ئول ھەردەم فىرىب ئىلەھ.
نەچە ئۆرلەر باشىڭدىن دۇدى ھىجران، ئەرشى، بىلمەنكىم،
قارا پەر باشىغە چەككەن پەرى بولماس نىچۈك ئاگەھ.

85

قىيا باقىپغىنە بىر كۆزى قارە ،
قىيا باشلادى كۆڭلۈمنى ، نە چارە .
مىژەلەر تارىدىن ئاتماقغە ، ھەيھات ،
بىرىنى ئوق ، بىرىن ئەيلەر كەنارە .
مەن ئۆز دەۋرىمدە كۈسى نەزم ئۇردۇم ،
سۆز ئەھلى بارچە چالمىشلار نەقارە .
كۆزىن يۇمسە گەھى يوق ئۇيقۇ زەيلى ،
جەھان شورىغە ئوقدۇر ئىستىخارە .
ماڭا قىلغانلارىن تەئداد ئېتەرگە
يوق ئەختەر ، تۆكتى كۆك سەڭگى شۇمارە .
كۆڭۈلنى دەرد ئىلە دەرمان پەزىر ئەت ،
كىشىكىم دەردى يوق ئول ھېچ كارە .
تۈنۈ كۈن شىۋەڭ ئولسۇن ئىشق بازى ،
دېسەڭكىم ، كۆرگەمەن ئۇمر دۇ بارە .
كۆڭۈل ئەگرەش خىرەد پەيدىن ئەبەس تۇت ،
تۇرۇپ بۇلبۇل ، زەغەن سەۋتى چەكارە .
تەرەب ۋەقتىنى ، ئەرشى ، مۇفتەنەم بىل ،
سۇمۇر گەردۇنغە ئۆلچەپ بىر تەغارە .

86

ئىشق ئارا مەن ئۆلدۈمۇ ئەغيار ئۇلدى كام ئىلە ،
تۇرفەكىم ئۇل جان تاپىپ گەر ئۆلسەمەن بەدنام ئىلە .
خۇش ئىرۇر نارىندەك چۇنكىم تاپىپ ئاچچىغ - چۇچۇك ،
لۇتف بىرلە سورسا گەر ھالىمنى ھەم دەشنام ئىلە .
سارغارىپ تىش ، باش ئاقارىپ ، پىشمادى ئاخىر ئىشىم ،
چۇنكى يۈردۇم ۋەسلىن ئىزدەپ كۆپ ئۇمىدى خام ئىلە .
نەچچە ئىمساك ئەتكەسەن ، ئەي ساقى ، مەي دەر پەي تۇتۇپ ،
بىر يولى ياغۇ يىقىت يا ياز خۇمارىم جام ئىلە .
بىر كۇن ئۇلغاچ سوفىلار سەۋتى سەمائىدىن مەلۇل .
چالدۇرۇپ چەڭگو چەغانە ، ئويناديم ئەسنام ئىلە .
گاھى چىھرەم ئۆزرە ياش ئۇل شەرھى ھال ئەيلەپ تۇرۇپ ،
ئەيلەگەيمەن ئەرزى ھالىمنى نىچۇك ئىئلام ئىلە .
زۇھد ئەھلىن قويكى ، ھەرچەند نۇش ئىتەر كەۋسەر سۇيىن ،
بىردەمى ھەم بولسە بولغىل رىندە دەرد ئاشام ئىلە .
كۆيدۈرۈپ كۆل ئەيلەدى جىسمىمنى ئانداغ ئىشقكىم ،
ئۇمر ئىچى بولدۇم نە بىر ئاغاز نى ئەنجام ئىلە .
ئىشق ئارا بۇدۇر مۇسەللەم ، ئەرشى ، تۇرلۇك تەركىن ئەت ،
ئۆلگۈچە رەسۋالىق ئىزدەپ ئۆل بۇ نەڭگۇ نام ئىلە .

87

كۈلمۈسۈپ ئاچتى جەمالىن بىر كۈن ئول ماھ ئۆزگەچە ،
دەرمەن ئۆز ھالىمغە بۇ دەم ، شۇكر لىللاھ ئۆزگەچە .
چىن چىنىدىن ئالىپ ئولدەم ئاچىلسە گۈل كەبى ،
بولماغاي ناگەھ بۇ ئافەت پىشە ، ناگاھ ئۆزگەچە .
ئۇمر ئىچى سەئىد ئەيلەبان بىر شوخ ھالىن تاپمادىم ،
بۇ نە ھالەتكىم ، بولۇر گاھى تۈزۈك گاھ ئۆزگەچە .
خاھىشىن ھەرچەند ئىزدەپ ، خاھىشىغە سىغمادىم ،
بارمۇ بۇ ئافەتكە بىلمان تاكى دىلخاھ ئۆزگەچە .
ئەي فەلەك ، كۆكسۈگدە زەخمىن گەرچە كۆپدۇر ، قىل ھەزەر ،
تىيرە دىلدۇز ئۆزگەدۇر بۇ ناۋەكى ئاھ ئۆزگەچە .
يوقۇ بارىن تەرك قىلماي يار تاپماق يوقدۇرۇر ،
تۇرفەدۇركىم بۇ زەماندىن ئىزدەر ئەل خاھ ئۆزگەچە .
ئەرشى ، ياستان فەقر كويىن ، قىلمە شەۋكەت ئاززۇ ،
شىۋەئى گۈلخەن بۆلەكدۇر ، شەئنە خەرگەھ ئۆزگەچە .

88

دەھرنىڭ شەكلىنى كۆركىم، بولدى ھالى ئۆزگەچە.
بىلمان، ئايا، بارمۇدۇر ئانىڭ خەيالى ئۆزگەچە.
تەقۋا ئەيلەپ دەير ئارا يول تاپمادۇق، كەل، ئەي رەفىق،
مەست ئولۇپ مەيخارەلەر يەڭلىغ بارالى ئۆزگەچە.
ئەي مۇسەۋۋىر، سەھۋ ئەيلەپ قىلما تەسۋىرىن خەيال،
كۆزۈ قاشى ئۆزگە ئانىڭ، خەتتۇ خالى ئۆزگەچە.
بۇلھەۋەسلەر غەمىنى ئەيلەپ كىبلىك ئەھبابكىم،
تەلمۈرۈپ ئۈترۇسىدا ئانىڭ تۇرالى ئۆزگەچە.
تاب كەلتۈرمەس نەزەر ھۇسن جەھان ئاراسىغە،
ياشۇرۇن كۆپ پەردە كەينىدىن قارالى ئۆزگەچە.
سارغارىپ گاھى قىزارىپ مىھرۇ مەھ بىر ھال ئەمەس،
ئەيلەمىش ئانى ئۇزارى ئىنفىئالى ئۆزگەچە.
ئىشق ئارا قەدر ئىستەسەڭ بىباك بولكىم، ئۆزگەدۇر
ئەھلى تەقۋا ئاندا، رىندى لا ئۇبالى ئۆزگەچە.
قىلسە كۆز غارەت كۆڭۈلنى، يۈز قىلۇر ئۆرتەرگە جەھد،
زۇلفى ئاڭا تەقۋىيە ئەيلەپ جىسمى دالى ئۆزگەچە.
دەھر ھەر چەند كۆلسە، ئەرشى، سەن سارى بىل زەھرخەند،
بارمۇ جان قەسدىن قىلۇردىن ئىھتىمالى ئۆزگەچە.

89

جىلۋەگەر بولدى ماڭا بىر كەنزەكى نازۇككىنە،
كاكۇلى ھەريان ساچىلغان، قاپقارا كۆزلۈككىنە.
ياشلىغ ئەيلەرمۇ ۋە يا شوخلۇق قىلۇرنى بىلمەدىم،
لابەلەر كۆرگۈزمىش ئول ھەرلەھزە يۈز تۈرلۈككىنە.
لەبلەرىدىن جان بېرۇردە ناز ئىھمالىن كۆرۈك،
جان ئالۇردا يوق ئىمىش مۇنداغ يەنە چابۇككىنە.
سەبزەئى گۇل رەڭگىدە بىر ھال يوقتۇر يازۇ قىش،
تۇرفەدۇركىم قىپقىزىل مەڭزى، قاشىدۇر كۆككىنە.
ئايىتىپ ئېردى بىر كۈنى، كەلگىل، خۇمارىڭنى يازاي،
دەپ ئىكەن بارسام ئۇمىد ئەيلەپ بارىن ئۇترۇككىنە.
شوخلۇق ئىجناس ئېتىپ، بىلمەي نەچەدىن تۇتما سەھل
گەرچە ئوغلانۇەش ئېرۇر ئول بولسە ھەم سۆزلۈككىنە.
شوخ جەۋلان جىلۋە كافىر شىۋەسى سەيپادلىق،
سەرۋى قەد، سىيمىن زەقەن ھەم ئارەزى ئوتلۇككىنە.
نىمچە نارەنجى، قىزىل كۆڭلەك، باشىدا قەرقارا،
سۇنبۇلى بەشدىن ئۆرۈلگەن تالچىبىق بۆركلۈككىنە.
ئەرشى، ياشلار ۋەسفىدە ياشلىقلىقىڭنى قويمايىن،
لائۇبالىقدىن دىدىلىك سۆزلەر، بول ئەمدى شۇككىنە.

90

ئەيلەمەس گەر ماڭا ئول شوخ جەفادىن غەيرى ،
يوق ئاڭا مەندە سەھەر سىدقۇ سەفادىن غەيرى .
رەھمەتىڭ ئىشكى ئاچۇقدىن تۇتارەم كۆز ، ۋەرنە
نە قىلۇر ئۇمر ئىچى بەندە خەتادىن غەيرى .
بارمۇ قىلغان كۆڭلنى تىيرە قارا تۈندىن ھەم ،
سۇنبۇلۇڭ ھەجرى مېنى بەختى قارادىن غەيرى .
ئۇمر ئىچى باشۇ ئاياغ پويەگەر ئولغان كىمدۇر ،
ئىشق دەشتىدە مېنى بىسەرۇپادىن غەيرى .
تۇرفەكىم سىررى نىھانىم بارىغە كاشىفسەن ،
غەيب ئىشىن بىلمەس ئىدى كىمسە خۇدادىن غەيرى .
قاينا ئالمان بويۇن ئاندىن نەچە زۇلم ئەيلەسە كۆپ ،
قۇلدا يوق ئاچچىغلاسە خابە رىزادىن غەيرى .
ئەرشى ، كەۋنەين ئىچىدىن ئىستەمە جۇز فەقر ھۇسۇل ،
يوق ئىمىش ئەھلى شەرافەت فۇقەرادىن غەيرى .

91

ئارەزىلىڭ ئۈستىدە قاشلار كۆك ئانىڭ ئەفكەندەسى ،
ئاي يۈكۈنۈپ ، كۈن سىغىنىپ سەجدە ئەيلەر بەندەسى .
قامەتىڭ سەۋداسىدىن بولغاچ قەلەندەر سەرۋىكىم ،
باشىدا شەكلى كۈلەھ ، بەرگىدىن ئولدى ژەندەسى .
ئاغزى تەھقىقىدا كۆپدىن بار ئىدى كۆڭلۈمدە شەك ،
ناگەھان شەكدىن چىقاردى لۇتىف بىرلە خەندىسى ،
فەرش ئولغان خىشتلارىكىم كويىدا قىلمان بەدەل ،
ئەيلەسە گەر ئەرز ئۆزىن كۆكنىڭ مەھى رەخشەندەسى .
ئانى شاھەنشەھ بىلىڭ كۆرگەچ زۇمۇرەد تەخت ئۆزە ،
بىر گەدا تەرزىدە گۈلخەن ئىچرەدۇر جويەندەسى .
كىمسەنى گەر دەر ماگا بىر كەمتەرىن قۇل تۇغدىكىم ،
قايسى تالەئ بۇرجىدىن بۇ ئەختەرى فەرخۇندەسى .
يار ئەكسىن ئەرشىدە كۆرگەچمۇ بولدى باغ ئارا ،
سارغارىپ گاھى قىزارىپ نەستەرىن شەرمەندەسى .

92

ۋەھ، نە بەلادۇرۇر بۇ كۈن جىلۋەگەر ئولدى بىر بەتى،
ئارەزى گۇلفەشان ئىكەن، تامشادۇر مەلاھەتى.
كاكۇلىن ئەژدەھاسى دەي، زۇلفى مۇسەلسەلىنمۇ دەي،
نەرگىسى جادۇسىنمۇ دەي، كۆڭلۈم ئالۇرغە ئافەتى.
ئارەزى شەمس يا قەمەر، تىشلارى دۇرر يا گۇھەر،
خىنچەئى ① گۇلمۇدۇر بۇ يا كۆرسەم ئانىڭكى قامەتى.
خەستە جانىڭنىڭ ئەي كۆڭۈل ئىستەر ئىستەڭ دەۋاسىن ئەر،
چارە قىلۇرغە لۇتف ئىلە باردۇر ئانىڭ ھەزاقەتى.
بولغالى ئىشق تۇھمەتى كۆڭلۈمە بەھرە كۆپدۇرۇر،
خەستە جانىمنى تىر گۈزۈر يەتسە تۈمەن مەلامەتى.
يەتتى فەلەكنى ئۆرتەسە ئاھىم ئەگەر چىقىپ نىپتاڭ،
چۇنكى تۈشۈپدۇر كۆڭلۈمە ئىشق ئوتىنىڭ ھەرارەتى.
ناز قىلىپ رۇمۇز ئىلە قىلدى كۆڭۈلنى پۇر جۇنۇن،
بارمىدى ياكى بىلمەدىم لەيلى بىلەن قەرابەتى.
لەبلەرى رەشكى لەئل ئۇلۇپ، لالە داغى ئىرۇر خىجىل،
سۆزلەرىدىن چۇ دۇر تامار، كۆپدۇر ئانىڭ نەزاكەتى.
قان بىلە چۇنكى يىغلاسا ئەرشئى خەستە دىل، نىپتاڭ،
باردۇر جانىدا يۈز تۈمەن ئىشق ئوتىنىڭ ھەرارەتى.

① ئەسلى نۇسخىدا « خۇمچەئى » دەپ يېزىلىپ قالغان.

93

ۋىسالى ھەجرىدىن نالان كۆرەرمەن جانى زارىمنى ،
ماڭا ، يا رەب ، نەسىب ئەتسەڭ نە بولغاي گۈلئۇزارىمنى .
نەچە بىرەھم ئىلكىگە بولۇپمەن مۇبتەلا ئاخىر ،
ساۋۇرمىشلار ھەۋاغە ھەر كۈنى غەمكىن غۇبارىمنى .
تاپىپ ئىشقىم كەمال ئانداغكى رۇھى ۋامىقۇ فەرھاد ،
كېلىپ پەرۋانە يەڭلىغ ئۆيرۈلۈر شەمئى مەزارىمنى .
كۆرۈپ ئەھلى تەماشا نەۋبەھارى لالەزارى دەر ،
باغىر قانىن شەفەقگۈن ئەيلەگەن گاھى ئۇزارىمنى .
دېگىل بۇ ئۆمر ئالەمدىن ۋەفانى كۆرمەدىم ھەرگىز ،
بۇ دەھر ئىچرە نەفەس ئالغۇنچە بىلمەسمەن تۈرارىمنى .
ئەگەر گۇل پەردەدە بولسە ، نېچۈك ئارام ئالۇر بۇلبۇل ،
يۈز ئاچقىل بىقەرار ئەتكىل بۇ جانى بىقەرارىمنى .
نەچەكىم خەستە جاندۇرمەن مەيى لەئلىڭگە ، ئەي ساقى ،
تەبەسسۇم جامىنى پۇر ئەيلەگىل ، دەفئى ئەت خۇمارىمنى .
جەمالىڭدىن نېچە مەھرۇم ئولۇپ مەھرۇن يۈرۈي ، جانا ،
ۋىسالىڭ بىرلە مەمنۇن قىل دىل ئۇممىدۋارىمنى .
بولۇرمەن شاد كۆكسۇم داغىنى قايغۇ قاناتغاندىن ،
كۆرۈپ خۇرسەند ئولۇپ بىرەھم ئاچىلغان لالەزارىمنى .

ئەگەر ئەنقا ئالۇر بولسە نىشان ، مەندىن نىشان تاپماس ،
فەنا دەشتىدە ناپەيدا كۆرەرمەن مۇرغىزارىمنى .
لىقا مۇمكىن ئەمەس تەجرىد ھاسىل قىلمايىن ، ئەرشى ①،
خەزان بەرگى كەبى بەرباد ئەيلەي ھەرنە بارىمنى .

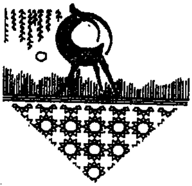

① ئەسلى نۇسخىدا « ھاسىل » دەپ يېزىلىپ قالغان .

94

دەرىغاكىم ، مېنى تاشلاپ بۇكۇن ئول دىلرەبا كەتتى ،
قالىپدۇرلار نەچە نائاشنا ئول ئاشنا كەتتى .
نەزەردىن كەتتى ئاتىن ئويناتىپ ئول چابۇكى چالاك ،
ئىزىنىڭ تۇفراغىن كۆزۈمگە ئەيلەپ تۇتىيا كەتتى .
نە سۇد ئەمدى ئەگەرچە بولسە چۇن خەرمۇھرەلەر پەيدا ،
نېتەي ئەمدى ئىكى ئالەمنى ، دۇررى بىبەھا كەتتى .
خۇشا ، بەزمى ۋىسالىدىن نەچە كۇن كامران ئېردىم ،
بۇ كۇن مەھتاب ئەينىم تىيرە ئەيلەپ مەھلىقا كەتتى .
ئەبەس مەھبۇبلاردىن ئەمدى ئۇممىدى ۋەفا قىلماق ،
ئەسىرى دەردى ھىجران ئەيلەبان ئول بىۋەفا كەتتى .
نېچۇك بىر بىۋاقا بىر شوخ زالىم شوخ ئىدى ، يا رەب ،
نۇمەن دەرد ئىلە بەس ئەرشىنى ئەيلەپ بىنەۋا كەتتى .

95

سەھەر خۇرشىدى شاھى تاغ ئۆزە زەررىن ئەلەم چەكتى ،
داغى پەرتەۋ ساچىپ گەردۇن ئارا تۇرلۇك رەقەم چەكتى .
فەنا فەرراشى ئەيلەپ سۇبھىنىڭ سىيمىن پەرۇ بالىن ،
مۇرەسسەئ تارى مىژگانىنى جارۇبى ھەرەم چەكتى .
كى ۋائىز كەئبەدە ھەردەم سەمەد زىكرىن بەيان ئەيلەپ ،
بەرەھمەن دەيرى تەختى ئۆزرە ئەسرارى سەنەم چەكتى ۔
باش ئالىپ كەئبەدىن شەيخى ھەرەم ، دەير ئىستەدى ئولدەم ،
كى ئول بۇت زولفى ئەنبەر بار ناگەھ پىچۇ خەم چەكتى .
ھەقىقەت ئەھلى تەئرىف ئەتمەيىن فەھم ئەيلەگەي بىردەك ،
مۇغەننى ئەرغەنۇن تارىنى نەچچە زىرۇبەم چەكتى .
كىشىكىم كويىدا كۆل ياستانىپ ، قان ئىچمەك ئىزدەر ، ۋەھ ،
فەرىدۇن بەل سۇلەيمان تەختى ئۆزرە جامى جەم چەكتى .
خۇشا ، ئول رىندكىم ئۇمر ئەساسى يوقلۇغىن بىلگەچ ،
تەرەب جامىن تەرەننۇم زەۋقى بىرلە دەم ـ بەدەم چەكتى .
جافە تىغىنى دەۋران تىغل ، ئەي ئەھباب ، بىلمەيكىم ،
نە تەنھا شىرى نەرگە ئۇردى فىل ئۆزىگە ھەم چەكتى .
دىيارى نەزم ئارا شەھلىغ نەۋائى گەرچە كۆپ سۈردى ،
گەدا ئەرشىمۇ ھەم سۆز مۇلكىدە يىللار قەدەم چەكتى .

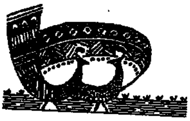

96

ياشۇرۇپ گۇلدەك يۈزىن گۇلنار شۇپۇكى ئىچرە ، ۋاي ،
گويىيا بولمىش قىزىل ئەبر ئىچرە پىنهان تولۇن ئاي .
شۇئىلەدىن سالمىش يۈزىگە پەردە ئانداغكىم قۇياش ،
بولمادى مۇمكىن ، دېسەمكىم تىكلەنىپ بىردەم قاراي
نەچچە ئەرزى هال قىلسام باۋەر ئەتمەس ، ۋايكىم ،
داغى دىل زاهىر قىلۇرغە ئەمدى كۆسۈمنى ياراي .
ياد قىلسۇن بۇرقەئىن ئەسمەك نەسىمى سۇنبۇلى ،
دېسە گەر ئەهلى دىل هەر لەهزە ئۆزۈمدىن باراي .
جان سەمەندىن سورسا ئىشق ئەهلى نەچە ۋەسلىن تىلەپ ،
قۇيرۇغىي مەهكەم سوزۇپ مەن ئەلدىن ئىكەرەك قاتاي .
نېگە كۆكسۈم ئاچغامەن ، بەل چاك ئېتەر قان پەردەسىن ،
دېسە گەر سىدقى تىلەپ كۆكسۈڭنى ئاچغىل بىر ئاتاي .
ئىتلارىڭ نەقشىن سافالىن گەر نەسىبىم ئەيلەسەڭ ،
تەشنەلىكدىن قانىن ئانداغ نەقشى بىرلە سىپقاراي .
نەچچە تەسكىنىم تىلەرسەن ، ئال جەمالىڭدىن نىقاب ،
ئارەزىڭ مىهرىدىن ئانداغ زەررەلەردەك ئالدىراي .
ئەرشى ، جانان يادى بىرلە بىر قەدەه نۇش ئەيلەگىل ،
گەر دېسەڭ ، ئۆزۈڭنى ئۆزلۇكدىن هەمىشە قۇتقاراي .

97

بارىپ سەنەمكەدەگە سەجدە ئاشىقانە قىلاي ،
كى مەنئ ئەيلەسە زاھىد ، مەن ئانى يانە قىلاي .
قاشىڭ قىلىچى دەمىگە فىدا قىلىپ بۇ كۆڭۈل ،
قەبۇل تۇتسەكى قان باشىن ئاشيانە قىلاي .
كۆڭۈل ئۆيىن غەم شوخىغە ئەيلەبان مەئۋا ،
كۆزۈم قاراغىن ئانىڭ ئوقىغە نىشانە قىلاي .
خەيالى زۇلفى پەرىشانىدىن ئېتىپ تارى ،
كۆڭۈل دەمامەسىدە سەۋتى ئاشقانە قىلاي .
كى ھۇسن شۇئلەسىدىنكىم يارۇت كۆزۈڭ ، ئەرشى ،
كى شامى ھەجرىنى تا سۇبھى سادىقانە قىلاي .

98

قايدا ئۆز يارىمغە ئوخشار ، بولسە گەر يۈزمىڭ پەرى ،
ئول ئېرۇر خۇرشىدى تابان ، ئۆزگەلەردۇر مۇشتەرى .
نەچچە ھۇسن ئەھلى كېلىپ يانداشسا ئانداغ بەلگۈرۈر ،
بىر تىزىغ خەرمۇھرە ئىچرە گويىيا بىر گەۋھەرى .
قىيمەتى ھۇسنۇڭنى مەندەك ئۆزگەلەر فەھم ئەيلەمەس ،
ئاڭلاماس گەۋھەر بەھاسىن گەر ئەمەسدۇر جەۋھەرى .
ئول يىگىت ئەزمىن كۆرۈپ ناگەھ يۇگۇردى كۆپ يىگىت ،
ئول يىگىتلەردىنمۇ ھەم ئارتۇق يۇگۇردۇم مەن قەرى .
دەۋرەئى خەت ئارەزى دەۋرىدە ئانداغكىم ئېرۇر ،
مىھر ئەترافىدا نىلى رەڭگى چەرخى چەنبەرى .
ھۇسن ئەتفالىغە لەۋھى ئارەزىدىندۇر سەبەق ؛
ئايغە تالقىن ئەيلەگەندەك شۇئلە مىھرى خاۋەرى .
ئادەمىيلىق پىشە ئەيلەپ ئىشق ئەفزۇن ئەيلەگىل ،
مۇمكىن ئېرمەس ئول پەرىگە گەرچە ئاشىق پەرۋەرى .
ئەۋۋەلا سىيراب ئىتنىڭ ئىزلارىن ئۆپ ، ئەرشكىم ،
ئۆپمەك ئىستەرسەن جەھاندىن نەچچە گۈلبەرگى تەرى .

99

جىنسى ئادەمدىنمۇ بۇ يا ھۇرى جەننەت يا پەرى ،
يا ئىبرۇر رۇھى مۇجەسسەم يا مەلائىك شەھپەرى .
بەرقدەك جەۋلان قىلىپ ئوتلار ساچىلدۇرغان چاغى ،
فەخرى رازى بولسە بۇ دەم يولغاي ئىبردى ئازەرى .
چەرخ ھەرگىز كۆرمەكەچ ئۇمر ئىچرە مۇنداغ چەرخكىم ،
چەرخ ئۈستۈن چەرخ ئۇرغاي ، ئاندىن ئارتۇق مەن قارى .
نازغىنىپ ھەريان نىھالى ئىشقىدەك قىلغاچ خىرام ،
مەست ئولۇپ تاۋۇسى جەننەت مەھۋ ئولۇر كەبكى دەرى .
تۇرفە جەۋلان بۇ چەمەندە قىلغاچ ئول گۇل پىرەھەن ،
يەر ئۆزە گۇل بەرگى تىترەر كۆكدە مىھرى خاۋەرى .
بۇلئەجەب قىلماسسەن ئانداغ جىلۋە قىلغاچ تەركى ھوش ،
ئەي كۆڭۈل ، كەلگىلىكى ئەمدى مەن بىربىۇ سەن نارى .
جان نۇقۇدىنى نىسار ئەتمەي نىيتەي ، گەر ئەيلەسە ،
شىيۋەلەر بۇ شوخ شەڭ مايىل بولۇبان ھەر سارى .
راست رەفتارىڭ رەۋان شەكلىن مۇسەۋۋەر ئەيلەمىش ،
جان ئارا پۈتكەن ئەلىفسەن ياكى جانان سەرۋەرى .
ئەرشى ، كەل ، ئەمدى خەرابات ئەھلىدىن دەريۇزە ئەت ،
جامى بىخۇدلۇقدىن ئانى سىپقارىپ پىرى ھەرى .

100

زىھى تۇرلۇك نەۋا قۇشلار تىلىدىن ھەمدىنىڭ ئاياتى ،
مۇلەۋۋەن باغ ئارا گۈل يافراغىدەك سۇنئۇك ئىسباتى .
جەھان مەھرولارىغە ئۆزلۈكىدىن بۇد ئەمەس مۇمكىن ،
كى بىل ھۇسنۇڭ زۇھۇرىغە ئېرۇرلار بارچە مىرئاتى .
بىرەۋ قەھرىڭ ھەراسىدىن مەگەر تەقۋاغە ئېيلەر جەھد ،
كى مەن لۇتفۇڭغە ئەيلەپ تەكيە بولمىشمەن خەراباتى .
خىرەد پىرىغە نې ھەد زاتىڭ ئەۋسافىدا دەم ئۇرغاي ،
ئاشار كۆك تاقىدىن ئول دەم مەگەر ھەيھاتۇ ھەيھاتى .
كىشى بىھەد سىفاتىڭ مەزھەرىنىڭ ھىكمەتىن بىلمەس ،
بولۇپ بەئزى خەرابات ئەھلىدىن بەئزى مۇناجاتى .
مەزاھىردە ئاتىم ، لېكىن نېگە بىر نازىش ئەتمەسمىز ،
قۇياش نۇرىدىن ئولسە زەررەلەرنىڭ كۆپ مۇباھاتى .
سىفاتى ۋەسفىدە ھەركىمكى ھەد ئىستەر ئىمىش ھەددىن ،
تۈگەنمەس مىڭدە بىر مىڭ يىل ئولسە ئۇمرۇ ئەۋقاتى .
ئاتانماق قەسد ئېتەرسەن دەھر ئارا گۇمنامىلىق ئىستە ،
كىشى يوق ئەيلەسە ئاتىن قالۇر باقى ئانىڭ ئاتى .
نە ھەد ، ئەرشى ، ساڭا ۋەسفىن دىمەكدە چەك قارا تىلنى ،
بەيانۇ ۋەسفىدىن چۈنكىم مۇقەددەسدۇر ئانىڭ زاتى .

101

تۇرفه سۇنئى ئىلاھىدۇر كۆك چاي ،
تەبئىنىڭ جىلۋەگاھىدۇر كۆك چاي .
چىقتى چىن شەھرىدىن چىنى بىرله ،
چىن ئېلىنىڭ گۇۋاھىدۇر كۆك چاي .
ھېچ رويى زەمىندە يوق بۇ گىياھ ،
دارۇلار پادىشاھىدۇر كۆك چاي .
كۆزنى ئۇيقۇ ئېلى خەراب ئەتسە ،
دەستىگىرى فەناھىدۇر كۆك چاي .
تولا يەپ ئاشى كۆپ ئاغىر كەلسە ،
ئىچسەلەر ئەزم خاھىدۇر كۆك چاي .
قەدرىنى نامۇناسىب ئەل بىلمەس ،
ئەھلى مەشرەب غىزاسىدۇر كۆك چاي .
ئەرشىنىڭ تەبئىغە مۇناسىبدۇر .
بۇيى خۇش ، رەڭگى خۇشدۇرۇر كۆك چاي .

مۇسنەھزاد

بىر تۇرفە نىگارىكى ئىبرۇر ھۇرۇ پەرىزاد ،
كۆزلەر ئاڭا شەھلا ،
تائەت چاغى مىھراب كەبى قاشلارى ھەر بار ،
قەۋسەين ئەۋ ئەدنا .
نەۋ بادەئى فىردەۋس ۋە يا سەرۋى خىرامان ،
ياخىفچەئى تۇبى ،
يا بىر ئەلىفى جانغە بۇ رەڭ بولدى پەدىيدار ،
يا قامەتى زىبىبا .
ھەرچەند ھۇنەر پىشە ئىبرۇر ناۋەكى ئىشقى ،
پەيكانىنى ئانىڭ ،
كۆز مەردۇمى كۆڭۈل ئۆيىدە قان ئىلە ئەسرار ،
قىلسە ئانى مەئۋا .
يەر يۈزىنى قانلىغ ياش ئىلە ئالۇ قىزىلىلىق ،
گۇلزارلار ئەتتىم ،
ئوييناتسە سەمەندىن دەپ ئۇشول شۇخى سىتەمكار ،
قىلغايمۇ تەماشا .
ھەرچەندىكى ناز ئەۋجىدە خۇرشىدۋەشمدۇر ،
يەتسەم ئەجەب ئىرمەس ،
يۇسۇفنى تەلەب زورى بىلە كۆردى نەمۇدار ،
ئانداغكى زىلەيخا .
ئۇمر ئىچرە خەرابات ئارا مەستانە يۇرۇپمەن ،

تەركى ۋەردئ ئەيلەپ ،
يۈز كاش ھەربىر بولسام ئىدى يادىڭە سەرشار ،
پۈر ئەيلەسە سەھبا .
بىر كافىرى بەدمەست ئىدىمۇ ، ئەرشى ، نە دەرسەن ،
بولغاي ساڭا ئافەت ،
يا مۇغبەچەئى شوخ شەكەرخەندە جەفاكار ،
يوقكىم بۇتى تەرسا .

مۇخەممەسلەر

1

ئەي پەرى بىتابلىقدىن بەرقدەك پەررانمۇ سەن ؟
ئوت ساچىپ ھەريان يۈزۈڭدىن ئافەتى دەۋرانمۇ سەن ؟
يا لەبى مەيگۇن بىلە دەرد ئەھلىغە دەرمانمۇ سەن ؟
جىسىم ئەمەس سەن ، جانمۇ سەن يا جان ئارا جانانمۇ سەن ؟
شۇئلە سەن ياشەمئىسەن ، ھەي ـ ھەي ، نە خۇش جەۋلانمۇ سەن ؟

چالغىنىپ مىھر سەبۇھىدەك ئەجەپ مەستانە سەن ،
تەلبە سەن ، بىباكسەنمۇ ياكى ئوتدەك يانە سەن ،
مەستسەن ، مەستانە سەن ھەم مەيسەنۇ مەيخانە سەن ،
خۇمر سەن ، مەخمۇرسەن ، خۇمر ئەھلىغە خۇمخانە سەن ،
چەشمەئى خۇرشىدسەنمۇ يا گۇلى خەندانمۇ سەن ؟

ئارەزىڭ ئوتدەك يانىپ ئولدەمكى بولغاچ جىلۋەگەر ،
نەيلەسۇن ئىشق ئەھلى كۆرمەي كۆرگەچ ئوق خۇنىن جىگەر ،
كۆزلەرىڭ كافۇر ، قەدىڭ ئەرئەر ، لەبىڭ گۇلبەرگى تەر ،
ئەلھەزەر ، مۇنداغ بەلايى ناگەھاندىن ئەلھەزەر ،
بەرق جىلۋە ، شۇخ پەيكەر ، ئاتەشى سوزانمۇ سەن ؟

قامەتىڭ سەرۋۇ ، ساچىڭ سۇنبۇل ، خەتىڭ رەشكى سىمەن ،
ھۇرسەن يا نۇرسەن ، يا رۇھ ، ئەي گۇل پىرەھەن ،
زىيبۇ زىينەت ، خەتتى خالىڭدىن تاپىپ سەھنى چەمەن ،

كاكۇلۇڭ جان ئۇقدەسىدۇر ھەم ئىپسى مۇشكى خوتەن ،
مىھرى رەخشان يا تەجەللى يا مەھى تابانمۇسەن ؟

ناز ـ نازان كەلمەگەي ئالەمگە سەندەك نازەنىن ،
گۇلشەنى فىردەۋس ھۇسنۇڭ خىرمەنىدىن خۇشە چىن ،
مىھر ئايىن ، ھۇر تەلئەت ، سەرۋ قامەت ، مەھجەبىن ،
ئەرزىمەس بىر كاكۇلۇڭ چىننىغە يۈز ئەقسايى چىن ،
غۇنچەئى سىرابسەنمۇ يا گۇلى خەندانمۇسەن ؟

سەرۋ ئۆزە گۇلدەك يۈزۈڭ قەد ئۆزرە تۇشمىش بۇلئەجەب ،
ئىزدەگەن تاپماس سىڭىدەكنى ئەجەمدىن تا ئەرەب ،
چىن ـ ماچىن ، تۈرك ، تاجىكۇ خۇراسان تا ھەلەب ،
بارچە ئالەم ئىچرە ئىشقىڭ سالدى يۈز شورۇ تەئەب ،
ئىشقسەن ، مەئشۇقسەن ياھۇر يا رىزۋانمۇسەن ؟

گۇل يۈزۈڭ شەۋقىدە كۆز يۇمماي ئېرۇر بىدار گۇل ،
قۇللۇغۇڭغە داغىنى شاھىد قىلىپ ئىقرار گۇل ،
نەر گىسىڭ نەززارەسىدىن بولدى ئاتەشبار گۇل ،
لىبىڭ سەندەك يوقتۇرۇر گۇللاردا بىر خۇنخار گۇل ،
سەرۋسەن ، شەمشادسەن ، تۇبلمۇسەن ، رەيھانمۇسەن ؟

يېڭى ئاي رەشكىن تۇتۇپدۇر ھەلقە ئۇرغان غەبغەبىڭ ،
تۇكتەئى ۋەھدەتدۇر ، ئايا ، يۈز ئۆزە خالۇ خەتىڭ ،
يۈزدە بۇ تەم ـ تەم ئەرەق كۆر ، ئەي ، فەلەك تۆك كەۋكەبىڭ ،
لالەئى ھەمرامۇسەن يا ئەختەرى رەخشانمۇسەن ؟

ئەي جەمالىڭ لايەزالۇ بىمسالۇ بىبەدەل ،

سۇرەتىڭ تەسۋىر ئېتىپتۇر تۇرفە نەققاشى ئەزەل ،
قايدا يول تاپغاي بۇ زىبا شەكلىگە نۇقس خەلەل ،
سايرادىڭ ، ئەرشى ، ئانىڭ ۋەسفىدە ئايتىپ كۆپ مەسەل ،
تۇتىئى شەككەر فەشان يا بۇلبۇلى نالانمۇسەن ؟

2

كۈندۈزۈمدۇر كېچە ئول خۇرشىدى تاباندىن جۇدا ،
مەشئەلى ئەيشىم ئۆچۈك ئول ماھى تاباندىن جۇدا ،
تەۋقى غەم بويىنۇمدا ئول سەرۋى خىراماندىن جۇدا .
گويىيا بولمىش بۇ دەم بۇلبۇل گۈلىستاندىن جۇدا .
يا مەگەر تۇتى بولۇپدۇر شەككەرىستاندىن جۇدا .

ھەجر ئوتى تەندىن ئۆتۈپ نەچچە سۆڭەكنى ئۆرتەگەي ،
كۆل قىلىپ كۆڭلۈم بىناسىن تا يۈرەكنى ئۆرتەگەي ،
ئەندەك ئاھىم ، قورقەمەن ، توققۇز فەلەكنى ئۆرتەگەي ،
گەر قويى يۈزلەنسە بىللە تا سەمەكنى ئۆرتەگەي ،
بولسا ناگەھ بىر ئوچۇق بۇ دۇدى ئەفغاندىن جۇدا .

ئەشك ئەمەس ئاقتى كۆزۈم ھەجرىدە قانلىغ ژالە كۆپ ،
بەلكى باغرىم چىقتى فۇرقەتدىن تۆكۈپ پەركالە كۆپ ،
داغدىن ھىجران ئاچىلدۇرمىش تەنىمدە لالە كۆپ ،
نې ئەجەب ھەددىن فۇزۇن قىلسام بۇ كۈندە نالە كۆپ ،
بولغۇچە ئاندىن جۇدا ، بولغاي ئىدىم جاندىن جۇدا .

كۆيدۈرۈپ كۆل قىلدى ھىجران ئوتىدىن جانان مېنى ،
ھەم ساۋۇردى كۈلدىن ئارتۇق سەرسەرى ھىجران مېنى ،
قىلدى گۇلدىن ئايرۇ تۈشكەن بۇلبۇلى نالان مېنى ،
كۆركى ، بۇ شەكلى بۇزۇلغان گەردىشى دەۋران مېنى ،
قىلغۇدەك ئېرمەس داغى ئۆلگۈنچە ھىرماندىن جۇدا .

كۆڭلۈمە ئەي نىشى فۇرقەت دەم ـ دەبەم سانچىلماغىل ،
ئەي فىراق ئەندۇھى تىيغى بىرلە باغرىم تىلماغىل ،
جانسارى ئەي تىيرى ھىجران تۈنۇ كۈن ئاتىلماغىل ،
كىم ساڭا دېدىكى ، بۇ دەمنى تىياننى تىلماغىل ،
قىلغاي ئېردىڭ بارچەدىن ، قىلغۇنچە جانانىدىن جۇدا .

سوزى ئىشق ئىچرە كۆڭۈلنى كۆيدۈرۈپ كۈل قىلدىكىم ،
جانغە ئانداغ ھەجر ئوتىننىڭ شۇئلەسى ياقىلدىكىم ،
باشىمە باشدا مەگەر ھىزمان خەتى يازىلدىكىم ،
گويىيا پەرۋانە كۆيدى ھەجر داغىن بىلدىكىم ،
ئۆلمەك ئىستەپ بولغۇچە شەمئى شەبىستانىدىن جۇدا .

قۇمرۋەش ئولماسمۇ ئاشق سەرۋ گۇل رۇخسارسىز ،
تۇتىدەك ئۇچماسمۇ ئارامى شەكەر گۇفتارسىز ،
ۋاي ، ئول بىدىلغەكىم ، ئېرمىش نىرىك دىلدارسىز ،
ئەرشى ئاغنار ئۆلمەلىك قۇشدەك نېچۈككىم يارسىز ،
بولماسۇن پەرۋانە ، يا رەب ، شەمئى رەخشانىدىن جۇدا .

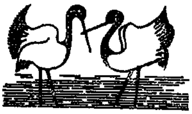

3

ئېرۇر دەردىم نىھايەتسىزكى، مەن جانىمدىن ئايرىلغاچ،
نە تەنها جانىم ئېردى بەلكى ئىمانىمدىن ئايرىلغاچ،
مەلاھەت شەھرىدە شىرىن كەبى جانىمدىن ئايرىلغاچ،
ئازىپ ھوشۇ خىرەددىن نەچچە سامانىمدىن ئايرىلغاچ،
بارىن سەھۋ ئەيلەدىم بىللاھكى جانانىمدىن ئايرىلغاچ.

نېدۇر ئەھۋالىڭ، ئەي جانا، بۇ كۆنلەردە جۇدالىقدىن،
كى فۇرقەت خارىدىن ھەر كۆندە كۆڭلۈڭ كۆپ يارالىقدىن،
ماڭا نې سەبرۇ تاقەت قالدى بۇ دەم بىنەۋالىقدىن،
كۆزۈڭ ھەجرى قارارتتى رۇزگارىم كۆز قارالىقدىن،
قالىپ زۇلمەتدە سەندەك ماھى تابانىمدىن ئايرىلغاچ.

ساچىڭ فىكرىدە كۆڭلۈم ھەردەمى يۈز پىچتاب ئەيلەر،
داغى ئۇسرۈك كۆزۈڭ داغى ۋۇجۇدۇمنى خەراب ئەيلەر،
دۇداغىڭ شەۋقى ھەردەم خەستە جانىمنى كەباب ئەيلەر،
يۈزۈڭ ئۆزرە ئەرەقلەر يادى كۆزۈمنى پۇرئاب ئەيلەر،
دەۋا تاپماي قالىپ دەرد ئىچرە، دەرمانىمدىن ئايرىلغاچ.

ئۇزارىم گۇلشەنى يادىدادۇر كۆڭلۈم بەسى نالان،
ئىكى نەرگىسلەرىڭ شەۋقىدە كۆڭلۈم كۆزگۈسى ھەيران،
ساچىڭ سەۋداسىدىن بۇ خاتىرىم تارقاپ كېتىپ ھەريان،
لەبىڭ ئارمانىدا مەندە نېچۈككىم قالمادى دەرمان،

كى سەندەك شوخ تەبئ، شوخ جەۋلانىمدىن ئايرىلغاچ.

تۇنۇ كۈن بەلكى ھەردەم ئۇلفەتىڭنى ياد ئەيلەرمەن،
گەھى ئۇيقۇدا كۆرگەچ سەسكەنىپ فەرياد ئەيلەرمەن،
ۋىسالىڭ تاپماغاچ يادىڭدا ھەردەم شاد ئەيلەرمەن،
فىراقىڭ زورىدىن گاھى بارىم بەرباد ئەيلەرمەن،
كى سەندەك بىر سۇخەن فەھم سۇخەندانىمدىن ئايرىلغاچ.

سەبا بۇ ئەرزى ئەرشىنىكىم ئول يارىمغە يەتكۈرگىل،
كى يالغۇزلۇق بەلاسى ئۆرتەگەن زارىمغە يەتكۈرگىل،
فىراقىم ئىچرە ئول مەجنۇنى بىمارىمغە يەتكۈرگىل،
كى ئاندىن سەۋتى دىلكەش بۇ مىنىڭ تارىمغە يەتكۈرگىل،
نەۋا تۈرلۈك چىكەي شەمئى شەبىستانىمدىن ئايرىلغاچ.

4

ئۇزارىڭ جىلۋەسى زۇلفۇڭ ئارا شەمئى شەبىستاندۇر،
سەۋادى سۇنبۇلۇڭ يادىدا گويا ئەنبەرىستاندۇر،
ئەلىفدەك قامەتىڭ شەكلى نىھالى باغۇ بوستاندۇر،
كۆزۈڭ بىر كافىرى ناز ئۇيقۇسىدە ئاندا ياتغاندۇر،
گۇلىستان ئىچرە ئاغزىڭ چەشمەئىكىم ئابىھەيۋاندۇر.

نەجەللىدۇرمۇ [بۇ] يا بۇرجى ۋەھدەتدىن ئۈزۈپ سەربەر،
لەتافەتدىن مەھۇ خۇرشىدنى ئەيلەپ مەگەر دەربەر،
مەلائىك پىرىدىن يا ھەم نۇزۇل ئەتتى بۇ رەڭ شەھپەر،
سەئادەت بۇرجىدىن يا ھە تۇلۇئ ئەيلەپمىدۇر ئەختەر،
تۆمەنمىڭ كۆز بىلە چەرخى فەلەك ھۇسنۇڭگە ھەيراندۇر.

قارا كۈن باشىمە تۈشتى جۇدا بولغاچ قۇياشىمدىن،
خەراب ئۇلغۇسىدۇر ئەمدى جەھان توفانى ياشىمدىن،
كۆيۈپمەن ھەجرىدە فۇرقەت ئوتى كەتكىلى قاشىمدىن،
غەرەز جانىم ئەمەس، جانانىم ئىرمىش ① جان تالاشىمدىن،
ۋە گەر نە جاننى جانان بولماسا بەرمەكلىك ئاساندۇر.

قارا بەخمەل ئەمەس غەم شامىدىن كەيدى كۇلەھ باشىم،
كى فۇرقەت تۈنلەرى جانا فىراقىڭ ئىچرە يولداشىم،
غەمىڭ چەكمەكدە فۇرقەت تۈنلەرىدۇر بوم مۇڭداشىم،

---

① ئەسلى نۇسخىدا بۇ سۆز « ئىرمەس » دەپ يېزىلىپ قالغان، مەنە ئېتىبارى بىلەن « ئىرمىش » ئېلىندى.

بولۇپ دەريايى سېل ئاقسە كۆزۈمدىن يۈز سارى ياشىم ،
ئەجەب ئېرمەس كۆڭۈل كۆپ زەخمدىن قان بىرلە تولغاندۇر .

سەبا غەمكىن كۆڭۈل هالىدىن ئەر سورسە مەهى فەتتان ،
دېگىل ۋەسلىڭ خەيالى شەمئى باشىدىن ئېرۇر گەردان ،
جۇنۇن تاغىدا خاراكەن كەبى هەردەم قىلۇر ئەفغان ،
بۇلۇتدەك كۆزلەرىم ئاقۇ قاراسى ئالىشىپ گىريان ،
ساچىلغان كاكۇلۇڭ يەڭلىغ بەسى هالىم پەرىشاندۇر .

ئىشتىمەس ، ئاهكىم ، هەرچەند ئايتسام ناله زارىمنى ،
ۋىسالىڭ تاپمايىنمۇ بەس قىلاي تاكى خەيالىڭنى ،
نه چاغ مەخفىي قىلۇرسەن ئەي مەهى تابان ۋىسالىڭنى ،
كۆيەي پەۋانەدەك ، كۆرسەت ماڭا شەمئى جەمالىڭنى ،
جەمالىڭدىن جۇدا كۈندۈر ماڭا شەمئى شەبىستاندۇر .

سەۋادى ئىشقدىن ئانداغ قارا كۈنلەرگە سالدى نار ،
يۈرۈرلەر سايەدەك يانىمداۋۇ باشىمدا ماتەمۋار ،
قۇتۇلغايمەن مەگەر كويىدا سالغاچ بوينۇمە زۇننار ،
جەفالاركىم مېنىڭ جانىمغە قىلدى ، قىلمىغان كۇففار ،
ئەجايىپ كۆڭلى قاتتىغ تاش ① باغىرلىغ نامۇسۇلماندۇر .

نېگەدىن جانىمە يۈز فىتنە سالدى ئول كۆزى قارە ،
سىرىشتىم گەر بۇ نەۋئ ئولسە نېچۇك قىلغۇم ئاڭا چارە ،
تېگەر چاغىدا جان نەقدىن ئاڭا بولمىش هەدەڧ پارە ،
كى مىژگان ئوقىنى قاش ياسىدىن ئول ماه رۇخسارە ،
ئەلق ئېرمەس ئوقىدۇر « جان » ئىچىندە ، جانغە ئاتقاندۇر .

---

① ئەسلى نۇسخىدا بۇ سۆز « ناس » دەپ يېزىلىپ قالغان .

قۇياش رۇخسارىدىن ئالەم يۈزىنى زەرنىگار ئەتتىڭ ،
لەبىڭ پەرتەۋ سالىپ خاراغە لەئلى ئابدار ئەتتىڭ ،
نىگە ئەرشىنى خارى فۇرقەت ئىلە دىلفىگار ئەتتىڭ ،
گەدايى خەستە دىلنى گۈل يۈزۈڭگە خارۇ زار ئەتتىڭ ،
جۇدا قىلماق ئانى گۈل خارسىز بولماق نە ئىمكاندۇر .

5

كۆزلەرى ساھىر سەنەمنىڭ زىكرىۋۇ ئەفزاسى بار ،
قەددىدىن سەرۋ ، لەبىدىن لەئلى شەككەر خاسى بار .
ئەگىندە كۆگلەك ھەرىرى جامە تەتىللاسى بار ،
نىمچە نارەنجى سەنەمنىڭ ژوسمەندىن قاش ياسى بار ،
قىرمىزى ساچباغ ئىچىدە كاكۇل ئەژدەرھاسى بار .

ئالغۇسىدۇر ناقد ئىمانىمنى بۇت قالماق ئۈچۈن ،
غارەت ئەيلەپ بار مەتائى دىنىمە ئالماق ئۈچۈن ،
لەشكەرى ئىسلام كۇفرى كىشۋەرىن چاپماق ئۈچۈن ،
زۇلفى چىن چىن ئارەزىنى خال ئىلە ياپماق ئۈچۈن ،
لەشكەرى شامۇ ھەبەشنىڭ رۇم ئىلە غەۋغاسى بار .

سۈرەئى « تاھا » ① نى زاتىدىن بىر ئىما ئاگلادىم ،
ئايەتى « ۋەللەيلى » ② شەرھىن زۇلفى يەلدا ئاگلادىم ،
« ۋەززۇھا » تەفسرىنى ۋەجھىدە پەيدا ئاگلادىم ،
مەتلەئى ھۇسنىدە « ۋەششەمسى » ھۇۋەيدا ئاگلادىم ،
سۈرەئى « نۇن ۋەلقەلەم » ③ دەك سەبزەخەت تۇغراسى بار .

نەغمەئى قەقنۇس ئىلە تەك ئۇلسە ئاۋازى جەرەس ،
سۆزى ئىسرافىل ئىلە ئاھىم ئىرۇر گەر ھەمنەفەس ،

---

① « قۇرئان كەرىم » 20 ــ سۈرە .
② « قۇرئان كەرىم » 92 ــ سۈرە ، 1 ــ ئايەت .
③ « قۇرئان كەرىم » 68 ــ سۈرە .

تۇتتى تەبئىمگە بولسە ئاشيان زەررىن قەفەس ،
نالەئى بۇلبۇلغە ھەمدەم بولسە كۆڭلۈم ئەيب ئەمەس ،
بار دىماغى گۇلشەنى ماچىندە بىپەرۋاسى بار .

تىرناغىڭنىڭ تابى ھۇسنىدىن خىجىلدۇر بارچە ھۇر ،
خۇش چۇ خۇرشىدى جەبىنى ئۈززە تۇشكەن تۈنجى تۇر ،
لەئىلىگۇن نەئلىن ئىچرە نۇقرەئى خامىنى سۇر ،
زەئفىران مەندىن قىزىل بەخمەل تۇمارغە ئۈززە كۆر ،
زەر نىگارى قۇببەئى شاھىندە ئىستىغناسى بار .

بەزمى ئەيش ئىچرە ۋىسالىڭسىز ماڭا ، ئەي دىلرەبا ،
جەننەتۇلمەئۋا ئالۇر ھەمرەڭگى دەشتى كەربەلا ،
بۇ ھەمە گىردابى غەملەردىن خەلاس ئەت ، ئەي خۇدا ،
زەۋرەقى كۆڭۈل نەزەردە جىلۋەگەر قىل ، يا خۇدا ،
مەجمەئۇل بەھرەين يەڭلىغ كۆزلەرىم دەرياسى بار .

ئەرشى بۇ ئەفلاك زۇلمىدىن دەمى بىغەم ئەمەس ،
يا ھىجرانى ، نىھالى قامەتى بىخەم ئەمەس ،
ئەرزى ھالىمنى نە دەي چۇنكىم ماڭا مۇبھەم ئەمەس ،
مەئلۇم ئۇلدۇركىم نەۋائىينىڭ جۇنۇنى كەم ئەمەس ،
باش ئاياغى كاكۇل ئەژدەرھاسىدەك سەۋداسى بار .

6

مەنى ، ئەي دوستلار ، ھەر يەردە بولسام ياد ئەيلەگەلەر ،
تىلەپ ھەقدىن مېنىڭ سىھھەتلىكىم فەرياد ئەيلەگەلەر ،
كۆڭۈلدىن كىينەۋۇ بۇغزۇ ھەسەد بەرباد ئەيلەگەلەر ،
دۇئايى خەير ئىلە بۇ خەستە رۇھۇم شاد ئەيلەگەلەر ،
ماڭا لۇتۇف ئەيلەبان غەم قەيدىدىن ئازاد ئەيلەگەلەر .

غەرىبۇ بىكەسۇ بىچارەلىكىنىڭ ھالىنى دەيمۇ ،
يېتىملىك ، ئاجىزۇ يالغۇزلۇقۇمنىڭ ھالىنى دەيمۇ ،
غەرىبلىق دەشتىدە يەتكەن ئەلەمنىڭ ھالىنى دەيمۇ ،
مەنى ئەۋۋارە قىلغان ئول سەنەمنىڭ ھالىنى دەيمۇ ،
مېنىڭ بۇ دەردىمە ، تەگرى ئۈچۈن ، بىر چارە ئەيلەگەلەر ،

ماڭا جەۋرۇ جافا ئەيلەرگە ئالەم ئەھلىدۇر مايىل ،
زەئىفۇ ناتەۋان ھەم بولسام ئۆز نۇقسانىمە قايىل ،
ۋىسالىدىن رەقىبى بەھرە ئالدى بەندەگە ھاسىل ،
مەنى ئەۋۋارە قىلغان دائىما ئول رەھمى يوق جاھىل ،
كۆڭۈلگە جۇز رىزا كەلسە ، باشىم يۈز يارە ئەيلەگەلەر .

بەلا دەستىدە مەندەك يوقتۇر رەسۋايى جەھان بولغان ،
بۇ غۇربەت كىشۋەرىدە ساكىن ئول دەيرى فەنا بولغان ،
ئەجەلدىن ئىلگەرى دەۋزەخ ئوتىغە مۇبتەلا بولغان ،
ئۇلۇسنى ساقلا ، يا رەب ، دەردلەردىن كىم ، ماڭا بولغان ،
رىزا گەر بەرمەسەم بۇ زۇلمغە يۈز قارە ئەيلەگەلەر .

پەرىشان ئەيلەدى ھالىم مېنىڭ بۇ دەشت ـ سەھرالار ،
كۆڭۈل مۇلكىنى ئالدى ھەجر ئوتى بىدادى يەغمالار ،
① ....

---

① بۇ مۇخەممەس قول يازمىدا مۇشۇ جايدىن باشلاپ كۆچۈرۈلمەي قالغان.

7

دەرىغ ، ئۇل جەددى بۇزرۇرگۋار پىرى ئالىي شان كەتمىش ،
سالىپ زۇلمەت ئارا بار ئەلنى خۇرشىدى زەمان كەتمىش ،
قىلىپ بىزنى بەسى ئازۇردە ، بىلمانكىم ، قايان كەتمىش .
بەقاسىزدۇر جەھان مۇلكىنى شاھى خۇردەدان كەتمىش
ۋەلې گەر كەتسە ھەر كىمدەك نە بىنامۇ نىشان كەتمىش .

نېتەي ، نەيلەي ، مۇسۇلمانلار كېتىپدۇر ئۇل شەھى ئەئلا ،
نە سۇد ئەمدى ئەگەر قىلسام تۇمەن فەريادۇ ۋاۋەيلا ،
سىيادەت بەھرىدە ئانداغ قاچاندۇر گەۋھەرى ۋالا ،
دەرىغ ، ئۇل خۇلقى شىرىنۇ دەرىغ ، ئۇل رۇتبەئى ئەئلا ،
كى يەئنى ساھىبى مەسنەد چىراغى خاندان كەتمىش .

سۇتۇنى بامەدارى بارگاھىدىن ئىدى زاتىڭ ،
زىيائى مەشئەلى نۇرى نەبۇۋۋەت ئېردى كۆن ئاتىڭ ،
ھەمىشە نائەتۇ نەقۋايۇ نەسىبە ئېردى ھالاتىڭ ،
مۇرۇۋۋەت ۋەقتى يەكسان ئېردى ئانداغ ئۆز بىلە ياتىڭ ،
شەرىئەت شەھرىدىن يەئنى بۇ دەم ئەمنۇ ئەمان كەتمىش .

جەھان بىھبۇدى كەتمەكلىككە بۇ ئىشنى خەبەر بىلدىم ،
چىراغى دەھر خۇبان تىرە بولماقىغە ئەسەر بىلدىم ،
داغى مەھشەر كۈنى ياۋۇشماقىنى مۇختەسەر بىلدىم ،
بۇ كۈننى بىزگە بەل مەھشەر كۈنىدىن ھەم نەبەر بىلدىم ،
جەھاننى تىرە ئەيلەپ چۈنكىم ئۇل مىھرى جەھان كەتمىش .

قايان كەتتى ، دەرىغا ، زۇبدەئى ئەسلى بەنى ئادەم ،
كېتىپ ئانداغكى تەئخىر ئەتمەدى بىر دەم مەسىھادەم ،
ئەلىف ئېرمەس ، تالڭ ئېرمەس بولسە ئەمدى دال يەڭلىغ خەم ،
بەس ئېرمەس ئېردى مۇنداغ كۆزلەرىم سەيلابىدىن پۇر نەم ،
قويۇپ غەم ئىچرە بىزنى بۇلئەجەب ئول شادمان كەتمىش .

شەكەر يەڭلىغ كەلامىڭ ياد قىلسام ئۆرتەنۇر جانىم ،
نە تەنها ئۆرتەنۇر جان . خانىمانىم ، بەلكى ئىمانىم ،
نېتاڭ گەر ئەيلەسەم كۆڭلۈم قۇشى چاكى گەرىبانىم ،
فەلەكنى قىلغۇسى پەژمۇردە ئەزبەس سوزى ئەفغانىم ،
مەدارى مەزھەبۇ ئايىنى شەمئى شەب رەۋان كەتمىش .

تىلىم ۋەسفىن بەيان ئەتمەكدە ئانداغ گۇڭگۇ لال ئولغاي ،
ھۇما تەئرىفىن ئەتمەك سەئۋەگە چۇنكىم مەھال ئولغاي ،
قاچان ئەۋسافىغە شايىستە مۇنداغ قىلۇ قال ئولغاي ،
ئەمەس مۇمكىن بار ئەل بىرىگە ھەمدىڭگە مەھال ئولغاي ،
مەھالى ئالەمى مىھرى سىيادەت ناگەھان كەتمىش .

نېچۇكدۇر ھالىڭىز فۇرقەت ئىچىدە ، ئەي بۇرادەرلەر ،
مۇسىبەت شامى كۆپ ئەۋۋارە بولغان بارچە ئەختەرلەر ،
بەلىيەت خارىدىن مەجرۇھ بولغان بارچە ئەسغەرلەر ،
فىراق ئەندۇھى تىيغىدىن بەسى ئازۇردە پەيكەرلەر ،
ئېرۇرمۇ سەۋتىڭىز دەپ بۇ مەھەل ئارامى جان كەتمىش .

بەياجانى فىراق ئىچرە بەسى ئەۋۋارەلەر سىزمۇ ؟
قايۇ ئەۋۋارەلەر ، دەرد ئىچر باغرى پارەلەر سىزمۇ ؟

يەتىم قالغان ئەلەم دەشتىدە ئاھۇ بەررەلەر سىزمۇ ؟
خەزان بەرگىدىن ئارتۇغراق سەرىغ رۇخسارەلەر سىزمۇ ؟
دەبانكىم ، ئالغاسىدۇر كۆڭلىمىزنى دىلىستان كەتمىش .

ئالىپسەن باشىمىزدىن تاجىمىزنى ئەي ئەجەل تۇيساڭ ،
نە بولدى ئەي قەزا ئەمدى ئەجەلنىڭ كۆزلەرىن ئويساڭ ،
ئويۇپ كۆزىنى جانىمغە تۆمەنمىڭ مىننەتىن قويساڭ ،
جەھان ياخشىسىنى چۈنكىم كۆرەلمەيدۇر كۆرۈپ تۇرساڭ ،
ۋىلايەت شەھرى ئۆزرە سەرۋەرى ساھىبقىران كەتمىش .

كەل ئەي مىھرى جەھان بۇ دەم ماڭا لۇتفۇڭ قەرىب ئەتكىل ،
قەبۇلى دەرگەھى قۇدسىڭنى مەدھىمگە قەرىب ئەتكىل ،
مەنى مۇخلىسلارىڭ دەردىگە يادىڭنى تەبىب ئەتكىل ،
كويۇڭدا ئەرشىنى سايىرارغە ھەردەم ئەندەلىب ئەتكىل ،
دەبان مىھرىن قويۇپ مەھزۇن كۆڭۈلدە ، ناگەھان كەتمىش .

مۇسەممەنلەر

I

ئول كۆنكىم، بۇ توققۇز تارەمى پەيدا قىلدىلار،
ئايۇ كۆنۇ تۇرفە ئەنجۇملار ھەۋەيدا قىلدىلار،
ھەربىرى رەخشەندە شەمئى بەرقى سىما قىلدىلار،
بەر قەدەم ئۇلغالى [كىم] لەۋھى مۇجەللا قىلدىلار،
نەردىبان يولماق ئۈچۈن كۇرسىنى پەيدا قىلدىلار،
سەير گاھى بولسۇ دەپ ئەرشى مۇئەللا قىلدىلار،
لامەكان خىلۋەتگەھىنى ئاڭا مەئۋا قىلدىلار،
نې ئۈچۈنكىم ئېردى ئول مەتلۇبۇ مەھبۇبى ئىلاھ.

لامەكان ئەۋجىگە ئول تۈن قىلدى بۇراقى شىتاب،
خىيمەلەر كۆكدىن چىكىپ بەردىلەر زىيب بىھىساب،
ئاندىن ئولدى تەشتى زەررىن ئافتابە ئافتاب،
زۇھرە تۇرلۇك سەۋت ئىلە چالمىش ئىدى چەڭۇ رەباب،
قىبىر گۇن ئول كېچەگە سەپتىلە داغى مۇشكىناب،
ھەر سەھاب ئول خىيمە ئەترافىدا بىر سىيمىن تەناب،
بارچە ئەرۋاھى نەبى يەپ ھەسرەتىن ھەم بىھىساب.
ئېردى ئول كەۋنەين ئۆزە چۇنكىم نەبى ھەم پادىشاھ.

قۇدرەتىن نەققاشى ھېكمەت نەقش پەرۋەر ئەيلەدى،
گۇل مەشامىن ئەيلەدى، سۇنبۇل مۇئەتتەر ئەيلەدى،
پەرتەۋى گۇل بىرلە گۇلشەننى مۇنەۋۋەر ئەيلەدى،

زىبب ئۇچۇن سەۋسەن ئەرۇسىن ھۇللە ئەخزەر ئەيلەدى ،
ھەر چەمەنگە نەچە تۇرلۇك غۇنچەنى تەر ئەيلەدى ،
ھۇللە چىنى تۇگمەسىگە غۇنچەنى تەر ئەيلەدى ،
سەبزەدىن گۇل ئاستىغە سەبزىيە نەستەر ئەيلەدى ،
چەكمەدى قامەت سىنىگدەك بىر نىھالى تەبئى خاھ .

ئەي ، ۋۇجۇدۇڭ شەئنى كەلدى رەھمەتەن لىلئالەمىن ،
ئاندىن ئولدى بەھرۇبەر ھۇكمۇڭ بىلەن زىرى نىگىن ،
ئولدى بىر نۇرۇڭ رىكابىن نەرگىسى رۇھۇلئەمىن ،
رەھمەتىڭ پىنشانەسىدە دائىما يوق ئېردى ھېن ،
مۇرغۇارى رەھمەتىڭدىن بار خەلايىق خۇشە چىن ،
بار مەلائىك سۇردى ئانداغ فەزلىڭ ئىشكىگە جەبىن ،
قىلدى ئەلقابىڭ ئەزەلدە ھەق « شەفىئۇل - مۇزنىبىن » ① ،
كەلمەدى ئالەمگە بىر سەندەك سەئادەتمەند شاھ .

قىلمادى زات ئىقلىمدىن جىلۋەسىدەك ھېچ زات ،
تاپتى جۇدۇڭدىن ۋۇجۇد ئانداغ جەمئى كائىنات ،
سىغمادى گۇلدەك ئىچىگە شادلىغدىن مۇمكىنات ،
بارچە ئىسيان ئەھلىگە سەندىن دۇئا ، مەندىن نىجات ،
رىفئەتىڭ دەركىدە ئانداغ خەير كەلدى مۇدرەكات ،
چەشمە سارى رىفئەتىڭدىن ئىچتى جان ئابىھەيات ،
شەۋكەتى شەرئىڭ كۆرۈپ شەرمەندە بولدى سۇمنات ،
سەن ئېرۇرسەن ئىكى ئالەم ئەھلىگە پۇشتى پەناھ .

---

① « گۇناھكارلارنى شاپائەت قىلغۇچى »

ئەي سەۋادى نەرگسىلىڭ شەئنىدە « مازاغەلبەسەر » ①،
سۈرەئى « ۋەششەمسى » تابى ئارەزىدىندۇر خەبەر،
كەلدى ھۆسنۈڭ تەئرىفىدە « ۋەززۇھا » يۇ « ۋەلقەمەر » ②،
ئايەتى « ۋەللەيلى » مۇشكىن كاكۇلۇڭدىن بىر ئەسەر،
قابى قەۋسەين ئولدى مىئراجىغە شەرھى مۇختەسەر،
ئىردى سىررىڭ چاغى ئەرشى لەۋھى كۇرسى رەھگۇزەر،
ئانەشى نۇر ئىردى لەئلىڭ شۇئلەسىدىن بىر شەرەر،
شەققى سەدرىڭ بابىدا كەلدى « ئەلەم نەشرەھ » ③ گۇۋاھ.

ئىردى جۇدۇڭدىن ۋۇجۇدى ئەنبىيا ئىھسان تاپىپ،
قوپتى ئادەم بىرلە ھەۋۋا خىلئەتىڭدىن جان تاپىپ،
خىزرى لەئلىڭ نەشئەسىدىن ئۆلمەدى ھەيۋان تاپىپ،
غەيرەتىڭدىن نۇھ شۇرىش باشلادى توفان تاپىپ،
سوردى يۇسۇف دەرەسىدىن ئەفسەرى رەھمان تاپىپ،
ئەيسا جانبەخش ئولدى لۇتفۇڭ فەيزىدىن ئىرفان تاپىپ،
چەشمەئى لۇتفۇڭدا ئەييۇب ئاغنادى دەرمان تاپىپ،
تاپتى فەيزى دەرگەھىڭدىن ھەم سۇلەيمان ئىززۇ جاھ.

ئەي قەدىڭ زىيبا جەمالى گۇلشەنى ئەۋجى قەدەم،
بۇي تارتىپ بارلىقىڭدىن سۇنبۇلستانى ئەدەم،
ئافەرىنىش سۇبھ زاتىن ④ خاۋەرىدە ئۇردى دەم،
قويدى سەندىن يوق جەھان بارلىق سارى بىر ـ بىر قەدەم،

① « كىۆز (ئوڭ ـ سولغا) بۇرالمىدى » « قۇرئان كەرىم » 53 ـ سۈرە، 17 ـ ئايەت باش قىسمى.

② « ئاي »، «قۇرئان كەرىم » 91 ـ سۈرە، 2 ـ ئايەت 1 ـ سۆز.

③ « قۇرئان كەرىم » 94 ـ سۈرە، 1 ـ ئايەتنىڭ 1 ـ سۆزى.

④ ئەسلى نۇسخىدا « زاتىدىن » دەپ يېزىلىپ قالغان.

شەۋكەتىڭدىن شاھلىغ ئالەمگە تولدى، يېتتى غەم،
ھەلقەئى ئىشكىڭ تەمەنناسىدا گەردۇن بولدى خەم،
دەفتەرى لۇتفۇڭغە ئىسيان خامەسى سوقتى قەلەم،
قالماس ئاندىن ھەشردە جۇرم ئەھلىدىن بىر دادخاھ.

ئەي، بۇراقىڭ ئېردى فىكرەت شاھىنىدىن تىز پەر،
لامەكان ئەۋجىگە ئولدەم ئەيلەدىڭ مەمنۇن سەفەر،
گەرد پەيما ھەم بۇلالماي سۇرئەتىڭ چاغى قەمەر،
مىزبان مىھمانلىغىڭگە بەردى چەندان زىيبى پەر،
ھۇسن قۇرسىن ۋەسل خانى ئىچرە قويدى ماھەزەر،
مېھرۇ مەھ ئولدەم قىران قىلدى ۋەيا شىرى شەكەر،
شامى ئىسيان ھۇرمەتىڭدىن زورىدىن بولدى سەھەر،
بىر شەرەر لۇتفۇڭدىن ئۆرتەر بولسە مىڭ خىرمەن گۇناھ.

« قەۋلۇ لەۋلاك » ① ئېردى زىيبا قامەتىڭدىن بىر نىشان،
« ئەھسەنى تەقۋىم » ② شەرھى خىلئەتىڭدىندۇر بەيان،
تۇتىئى باغى « ئەنە ئەفسەھ » ③ دېدى لۇتفۇڭ ئەيان،
« لەيلەتىلمېئراج » ④ بۇيى كاكولۇڭدىن تاپتى جان،
« لى مەئەللاھ » ⑤ مەنزىل ئېردىڭ داغى ئەۋئەدنا مەكان،
نۇكھەتى ۋەللەيلى زۇلفۇڭدىن ئىدى ئەنبەر فىشان،

---

① « ئەگەر سەن بولمىغان بولساڭ ئاسمان ـ زېمىننى ياراتمىغان بولار ئىدىم، ئىلاھلىقىمنىمۇ ئاشكارىلىمىغان بولارئىدىم » دېگەن ئايەتنىڭ قىسقارتىلمىسى.

② « بىز ئىنسانىنى ھەقىقەتەن گۈزەل شەكىلدە ياراتتۇق »، « قۇرئان كەرىم » 95 ـ سۈرە، 4 ـ ئايەتنىڭ قىسقارتىلمىسى.

③ « مەن ھەممىدىن پاساھەتلىكدۇرمەن » (ھەدىس).

④ « مىئراج كېچىسى »

⑤ « مەن ئاللاھ بىلەن بىللە »

لەفزى لائۇھسى فىراقىڭ زورىدىن ئېردى فىغان ،
ئەي شەفىئۇلمۇزنەبىن ئىسمىڭ بار ئەلگە نىكخاھ .

ئەي مۇبارەك خەيلىغە بۇبەكىر ئىدى تاجى سەر ئول ،
بارچە ئىقلىمى شەرىئەت ئۈستىدە ئىسكەندەر ئول ،
رۇمى ئىشقى شامى دەردى سوز ئۆززە قەيسەر ئول ،
بارچە ئەسھابۇ سۇلۇكۇ سەيرلەرگە رەھبەر ئول ،
ناقىلان دەفتەرى ئەسرار ئۆززە سىررى دەفتەر ئول ،
ماھى مەسجىدە مەشئەلى مېھراب ، مېھرى مۇنبەر ئول ،
سەرۋەرانى سەيىر فىللاھ ① بارچەسىغە رەھبەر ئول ،
جۇملە خەيلى ئىشقى ئىرفان دەرگەھىدە خاكى راھ .

بەردى قۇۋۋەت مۇستەفا شەرئىگە بازۇيى ئۇمەر ،
تۇمتەراقى كۇس قامەت بىرلە بولدى بەھرۇ بەر ،
مېھرى فەتھى ، ماھى نۇسرەت جەبھەسىدە جىلۋەگەر ،
نەچچە مىنا زەھر ئىچسە قالمادى ھەرگىز ئەسەر ،
شەمس بولغاچ ھېكمەتى كەلگەن سارى كەتتى بەدەر ،
قىلدى دىن ئەھلى غۇبارى كوينى كۇھلۇلبەسەر ،
تىترەتىپ ئەرزۇ سەمانى بىر باقىپ ئول نامۋەر ،
ئولدى خالىس دەرگەھىگە كېلسە يۈزمىڭ روسىياھ .

ئېردى زىننۇرەين نۇرى بىرلە ئەنجۇم زىۋەرى ،
مېھرۇ مەھ خىلۋەت گەھىدە بولسە ئىككى چاكەرى ،
زۇھرە داغى فەخر ئېتىپ بولمىش ئىدى رامىشگەرى ،
خىزمەتىدە خەم قىلىپ قەددىنى چەرخى چەنبەرى ،

① « ئاللا يولىدا مېڭىش » بۇ تەسەۋۋۇپتىكى بىر دەرىجە ، مەرتىۋە .

قۇللۇغىنى ئىستەر ئېردى ھەم بىلالى بۇزەرى ،
رەقسلەر يۈز زەۋقكىم بەزمىدە ئېردى مۇشتەرى ،
خەتم ئولۇپ ئاستىندا ھىلمۇ ھەم شەرىئەت پەرۋەرى ،
مەجمەئۇل بەھرەين رەھمەت ئېردى ئول بى ئىجتىباھ .

ئەي ئەلىيۇن ، بابەھا دەپ ۋەسفىدە ئول شەھرىيار ،
كىرسە مەيدان ئىچرە ھەيبەت بىرلە ئول دۇلدۇل سەۋار ،
سۇرمىش ئېردى كۇفر ئېلىنى گەھ يەمىن گاھى يەسار ،
كۇفر تۇغيانىدىن جەھاندا قالمادى ئاندىن غۇبار ،
ئايدى ئول سۇلتانى دىن بىر كۈنى بولۇپ بىئىختىيار :
« لافەتا ئىللا ئەلى ، لاسەيفە ئىللا زۇلفىقار » ①،
شىرى دەرگاھىم ئاتاپ ئاتىن ئەزەلدە كىردىگار ،
زىكرىن ئەيلەپ بار مەلەك تەسبىھ ھەر شامى بىگاھ .

ئول ئىكى شەھزادەگە قىلسام فىدا يۈزجان رەۋا ،
ھەر ئىكەۋ ئېردى نىچۈككىم نۇرى چەشمى مۇستەفا ،
ھەر ئىكەۋ دىلبەندى زۇھراۋۇ ئەلىيۇلمۇرتەزا ،
ھەر ئىكەۋدۇر شەمئى ئەرزۇ ھەر ئىكەۋ مىھرى سەما ،
ھەر ئىكەۋدۇر قاتىلى كۇففار قەۋمى ئەشقىيا ،
ھەر ئىكەۋ ئېردى فۇرۇغى مىھرى ئەۋجى ئىستەفا ،
ھەر ئىكەۋدۇر نۇر بەخش ئافتابى ۋەززۇھا ،
ئول ئىكەۋ مەدھى تۈگەنمەس گەرچە قىلسام سالۇ ماھ .

دەير پىرى ئىلكىدىن ئىچتىم بۇ دەم جامى ھۇدا ،
ئىكى ئالەم زىۋەرىگە ئۇردۇم ئانداغ پۇشتى پا ،

① « ئەلىدىن باشقا ھەقىقىي يىگىت يوق ، زۇلفىقاردىن باشقا ھەقىقىي قىلىچ يوق »

بولغۇسى شاھى ھەقىقەت دەھر ئارا بولغان گەدا ،
لەززەتى فەقر ئاڭلادىم شەۋكەت ئۆيىن ئەيلەپ ھەبا ،
رەخنەكى غەم بىرلە كۆڭلۈم سازىدىن چەكتىم نەۋا ،
ئول شەفىئۇلمۇزنەبىن ئىسمى قىلۇر مۇنداق نىدا ،
چىقتى داغى سىينەئى پۇرغۇسسەدىن تۈرلۈك سەدا ،
بولمە نەۋمىد ، ئەي ، يارۇغلۇق بولسە گەر فىئلىڭ تەباھ .

ئەيكى ، « ئەررەھمان » ① سىفاتىڭ قۇلزۇمىدۇر فەيزى جۇش ،
« ئەررەھىم » ② ئىسمىڭ تەزەرۋى دائىما رەھمەت خۇرۇش ،
يازدى ئەلھەي ئاتىڭ ئانداغ دەھر ئارا بىھەد نۇقۇش ،
جىلۋەگەردۇر جىلۋەئى ئاتىڭدىن ئىنسان تا ۋۇھۇش ،
رەھمەتىڭ خۇمخانەسىدىن دائىما رەھمەت خۇرۇش ،
لال ئۇلۇپ ۋەسفىڭدە ئەرشى بولدى بۇ دەم گەر خەمۇش ،
فەخرىنى لۇتفۇڭدىن ئانى بولسە ھەم قىل ھۇللەپوش ،
باردۇ ئەزبەس چاكەرى ئالى رەسۇلۇڭ ، ئەي ئىلاھ .

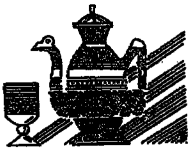

① « ناھايىتى مېھرىبان » (ئاللاھنىڭ سۈپەتلىرىدىن بىرى) .
② « ناھايىتى شەپقەتلىك » (ئاللانىڭ سۈپەتلىرىنىڭ بىرى) .

2

ئەيلەدى ئاخىر ئىشىن چەرخى سىتەمكار، ئەي كۆڭۈل،
باغرىمىزنى جۇزۋى يەكۈنلىغ ئەيلەپ ئەفكار، ئەي كۆڭۈل،
ئۇمردىن ئەۋلادۇر ئۆلساق بىزنى بىزار، ئەي كۆڭۈل،
چۈنكى قىلدى بىزنى بۇ غەمگە گىرىفتار، ئەي كۆڭۈل،
ئىشلا كەلگەي باشىمىزغە ئەمدى بىسيار، ئەي كۆڭۈل
نې ئاسىغ ئاھۇ فىغانلار قىلساك ئىزهار، ئەي كۆڭۈل،
قايدا ئەمدى غەم سورۇشماقلىقغە غەمخار، ئەي كۆڭۈل،
بولغۇمىز بىر نۇكتە ئايتۇر كىمسەگە زار، ئەي كۆڭۈل.

ئەھلى دەرد ئىچرە ماڭا ئاھۇ فىغان بولدى نەسىب،
ناله گويا قۇش ئىچىدە قىسمەت ئولدى ئەندەلىپ،
ئارەزى ئېرمەس ئۆچۈن بۇ دەرد بىلمەس ھەر تەبىب،
شاد ئولۇپ ئىلكىن قاقار ئەيلەپ چۇ نالىشلار رەقىب،
سەرنەۋشتىم ئېركەنىن ئانداغكى بىلدىم ئەنقەرىب،
غەمكىن ئولغاچ تەئنە ئەسبابىن تۈزەر بۇ دەم ھەبىب،
چۈنكى بۇ مېھنەت ئارا ئاشۇفتە بولدۇم ھەم غەرىب،
ئۆزلۈكۈڭ تاشلاپ ئۆزۈڭدىن بول خەبەردار، ئەي كۆڭۈل.

نەچچە يارۇ دانىش ئەھلىغە بار ئېردى ئۈلفەتىم،
كۆز ئاچىپ يۇمغۇنچە ئايرىلغاچ ئاشىپدۇر ھەيرەتىم،
يۈز نەدامەتلەر بىلە ئەمدى يېگەيلەر ھەسرەتىم،
ئۆرتەبان گاھى فىراقۇ گاھى سوزى فۇرقەتىم،
ئاڭلاغاچ ھەم ھالىسىز بۇ فۇرقەت ئىچرە شىددەتىم،

شىددەتىم يوق، فۇرقەت ئىچرە ھەددىن ئەفزۇن مېھنەتىم،
قالمادى يۈرمەككە بەسكىم ئالەم ئىچرە تاقەتىم،
قايدا تاپغۇڭ ئىزدەپ ئەمدى بول خەبەردار، ئەي كۆڭۈل.

ئاخىرى بىر كۈن ئەجەل دامىغە تۈشكەي باشىمىز،
ئەيلەبان بىچارە، ئاجىز، قويماغاي دەرمانىمىز،
دەردىمىزنى ئايتىشۇرغە قالماغاي ئىمكانىمىز،
تاپماغاي تەغيىردىن خەتلەر بىزنىڭ پېشانىمىز،
باشىمىزدا سايەبان بولغاي ئەزىز ئىمانىمىز،
يەر يۈزىنى لالەزار ئەتكەي تۆكۈلگەن قانىمىز،
بارچە يارى مۇئتەقىدلەر كۆپ يىگەي ئارمانىمىز،
قانىمىزنى ئىچكۈسى بىر نەچچە خۇنخار، ئەي كۆڭۈل.

ئەھدلەر ئەيلەپ مەگەر بۇچەرخ ئاخىر سىندۇرۇر،
قايدا بىر ئازادەۋەشدۇر ئاڭا جەۋرى يەتكۈرۈر،
دانىش ئەھلىن قايدا كۆرسە تىيغى شىددەت بەلگۈرۈر،
يۈز تۈمەن دەردۇ بەلا ئوقىن باشىغە ياغدۇرۇر،
دىمەسە جاننى بۇ غەم گەر دىسە تىلنى كۆيدۈرۈر،
ئاسراسا ھەرچەندى مەخفى ھەم كۆڭۈلنى ئاغدۇرۇر،
ئۆلتۈرۈر بۇ غۇسسە ئانداغكىم تىرىلگۈم يوقتۇرۇر،
بەسكى، بۇ ئىشلارغا سەن قىلدىڭ گىرىفتار، ئەي كۆڭۈل.

كەلگۈسى مەشرىق سارىدىن بىزنى ئىزدەپ نەچچە يار،
بىزنى دەپ بولغان مۇسافىر غۇربەت ئىچرە خارۇ زار،
رىشتەئى ئەھدىنى قىلغان بىزگە مەھكەم ئۇستۇۋار،
ئەيلەگەي بىرەھملەر بىرلە نەچە يىل كارزار،

رۇستەم ئاسا سالغۇسى خۇنخارەلەرغە ئىزتىرار ،
قانىمىزنى ئالماغۇنچە بولماغايلار بەرقەرار ،
جۇملەئى خۇنخارەلەر ئۆز شەھرىدىن ئەتكەي فىرار ،
تۇرفەتۇل ـ ئەينى ئۇلاردىن قالماس ئاسار ، ئەي كۆڭۈل .

نەچچە ئاي مەھزۇن گىرىفتارى ئەلەمكىم بولغاسەن .
پايمالى مىھنەتۇر رەنجۇرى غەمكىن بولغاسەن ،
نەچچە بۇغەم سەرسەرىگە ھەمقەدەمكىم بولغاسەن ،
ئاجرابان بۇ جەركەنتدىن نەچچە كەمكىم بولغاسەن ،
شايەد ئاخىر ھەشر چاغى مۇھتەشەمكىم بولغاسە
بارىگاھى مەھرەمۇ خاسۇ ھەرەمكىم بولغاسەن .
ھۇرمەتى فەقر ئاڭلاپ ئول كۈن مۇھتەرەمكىم بولغاسەن ،
بولماغىل نەۋمىد ھەقدىن ، بول تەلەبكار ، ئەي كۆڭۈل .

گەرچە بولساڭ بۇجەھانى فانى ئىچرە خارۇزار ،
جانغە ھەردەم يۈز ئەلەم يەتسە ، كۆڭۈل بۆلسە فىگار ،
خۇش دىل ئولغىل بۇ جەفاغە قىلمە ھەرگىز ئىزتىرار ،
فەقرنى فەخر ئەتكەن ئىبرمىش ئۆزگەدىن ئول شەھسەۋار ،
بارچە ھۇش ئەھلى قىلىپدۇر بىزگە تەجرىد ئىختىيار ،
پەردەئى فەقر ئىچرە كۈنجىن مەخفى ئەتكەن پەردەدار ،
كىمگە بۇ تالەئى مۇسائىد ، كىمگە بولدى بەختىيار ،
سەبر قىل تاپساڭ ئەگەر قىلغۇنچە مىقدار ، ئەي كۆڭۈل .

ئىشق ئىلىدىن يىغلاماق ئەمدى نە مەئنا تارتىپ ئۈن ،
تەلبەلەردەك قىلمە ھەرفىڭ دەردىڭ ئايتۇردا ئۇرۇن ،
قانىلىغ ئەشكۇ ئوتلۇغ ئاھىڭ فاش بولماسدىن بۇرۇن ،

كۆلبەئى فەقر قەنائەت ئىچرە تۇتغايسەن ئورۇن ،
نى ئاسىغ ئوتلۇغ كۆڭۈلدىن مۇنچە ئۆرلەمەك تۈتۈن ،
مۇنچە سورۇلماق نېدۇر غەم دەشتىدە گويا قۇيۇن ،
ئەۋلا ئول ئېردىكى ئولغاي ئېردى ئەلدىن ياشۇرۇن ،
قىلدىڭ ئاخىر ئەرشىنىڭ دەردىنى ئىزهار ، ئەي كۆڭۈل .

تەرجىئبەند

بۇ ئالەم مۇلكىدۇر يەل ئۆزرە بەرباد ،
كېتەر ئاندىن بارى بىر دەمدە ناشاد .
بۇ رەڭ بەرباد بولماغلىق بىلىپ ئەل ،
ئەجەب ئولدۇركى ، بولغايلار ئاڭا شاد .
ئېرۇر تەمكىنى ئانىڭ زەررە مانەند ،
ئەمەس مۇمكىن ئانىڭ بۇدىيدە بۇنياد .
تىرىكلىك قۇشلارىن تۇتماقغە تارتىپ ،
ئەجەل سەررىشتەسىن مانەندى سەيياد .
سىنان كىرپىكلەرىدىن تارتىبان يۈز ،
قىلىچلار قاشدىن ئەيلەپ مىسلى جەللاد .
جەھان ئەھلىنى ئاھۇ بەررە يەڭلىغ ،
خورەك ئەتمەكلىك ئولمىش ئاڭا مۇئتاد .
تەرەھھۇم ئايەتىن ئەيلەپ فەرامۇش ،
نىدايى « ئۇقتۇلۇ » ① بولمىش ئاڭا ياد ،
فەنادىن ئۆزگە كىم تاپتى بەقاسىن ،
مەلەكدۇر ، گەر پەرى ، گەر ئادەمىزاد .
ستەم تىغىن ئۇراردا بىدەرىغ ئول ،
فەزا ئورنىغەدۇر خارا ۋۇ فۇلاد .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىۋەركى ، يەئنى ماسىۋەللاھ .

---

① « ئۆلتۈرۈڭلەر »

بۇ ئالەمگە بەقا قاندىن مۇيەسسەر ،
فەنا گەردى بىلە بولسە مۇخەممەر ①.
نەسىم ئەسكەچ فەنا ئالەم ۋۇجۇدىن ،
ساۋۇرمىش گەردنى چۇن بادى سەرسەر .
بۇ گەرد ئەمۋاجىدۇركىم مەھزى زۇلمەت ،
سۇ ئىستەپ ئاندا ئۆلمىش يۈز سىكەندەر .
ئەجەل دەندانەسىن يەر باشقا ئاخىر ،
كىشى جەمشىددەك گەر بولسە سەرۋەر .
فەنا شىرويەسى ئۆلتۈرمىش ئولكىم ،
كى خىسرەۋدەك جەھان قىلمىش مۇسەخخەر .
خەراب ئەيلەر بەسى فەغفۇر جىسمىن ،
ھەلاك ئەيلەر داغى گەر بولسە قەيسەر .
ئۇلۇغ زاتىدۇرۇر بىچۇن ، بى مىسىل ،
تەئالەللاھكى ئاندىن بارچە ئەسغەر .
تولادىن ئۆز كۆڭۈلنى ، بىرگە بەرگىل ،
ئەگەر بىردۇر ۋەلې ۋەللاھۇ ئەكبەر .
بۇ ئالەم زىنۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىنۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم ئەھلىدىن ئىزدەپ ۋەفانى ،
ئالىپدۇر يا مەگەر بەرمەپدۇر . ئانى .
نە قانىئ بۇ ۋەفاسىزلىقلارىغە ،
ستەم تۈرلۈك قىلۇرلار جاۋىدانى .
سەبا خارىنى ئەيلەپ نىشى دىلدۇز ،

① ئەسلى نۇسخىدا « مەخمەۋۋەر » دەپ يېزىلىپ قالغان .

جىگەر خۇن غۇنچەنى ئەيلەر نىھانى .
ھەۋادىس سىلسىلىن گەردۇنغە ئانداق ،
ئۇرۇپ كۆكلۈك قىلىپ يۈزدە نىشانى .
ئىچۈرگەچ غۇسسە راھىن مىھر ئاياغى ،
شەفەق يۈزىگە چىقمىش كۆڭلى قانى .
جەھان خۇش جىلۋە شوخىدۇركى ، ئەمما ،
ئېرۇر بىر بىۋەفابىمىھرىبانى .
ۋەفا ئىستەر ئىسەڭ جۇز زاتى ۋاھىد ،
فەلانى ئىستەمە ، دېمە فەلانى .
بۇ ئالەمنى بەقاسىز ئاڭلا ، ئەي دوست ،
كۆڭۈل بەرمە ئەساسى بار دەپ ئانى .
ئەگەر ئاقىل ئېسەڭ بۇ سۆز قەبۇل ئەت .
« فەھۇم لايەئرىفۇن ھازەلمەئانى » ① .
بۇ ئالەم زىنۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىنۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم كۆرگۈزۈر گەر لالەۋۇ باغ ،
ئېرۇر باغى سەقەر ھەر لالەسى داغ .
جەھانىنىڭ قۇشلارىدا فەرق ئېدۇر ؟
ئانىڭدۇر زاغى بۇلبۇل ، بۇلبۇلى زاغ .
جەھان ياخشىسىدىن كەچ ، رەنجىن ئالغىل ،
ئانىڭدۇر باغى گۈلشەن ، گۈلشەنى تاغ .
خەزان يەلى ئۇچۇرماقدۇر نەسىبى ،
شەجەرلەر ئۆزرە كۆپدۇر گەرچە يافراغ .

① « ئۇلار بۇ مەنىلەرنى چۈشەنمەيدۇ »

ئەجۈزىكىم كېلىپدۇر بىكرى مانەند ،
چىكەر ئەفسۇن ئۈچۈن يۈز لالە لاغ ـ لاغ .
ۋۇجۇدۇڭ شەمئىنى كۆيدۇرمەك ئاخىر ،
يارۇتماغلىق ئۈچۈن قۇيسە ئەگەر ياغ .
قىلىپ ھەسرەت ئېلى كۆڭلىنى پارە ،
سۇڭەكلەردىن داغ يىرتار تىرناغ .
بۇ رەڭ فانى جەھانغا نازىر ئۇلساڭ ،
فەنا ئەھلىكى تىشلەر كۆرسە بارماغ .
مۇسبەتلەر يېتىپ ئاخىر ئاتادىن ،
قايۇ فەرزەند ساچماس باشقە تۇفراغ .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ .
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم زىيبىدىن بولغىل مۇجەررەد ،
فەنا ئەھلى قىلىپدۇرلار ئانى رەد .
قەبۇلىدۇر نە يەئنى بەسكى سور دەپ ،
ئانىڭ رەددىدە تەجرىد ئەھلى بىھەد .
بولۇپ ھېكمەتدە مۇنچە ئىقتىدارىڭ ،
فىلاتۇن گەر ئۇقۇر ئالدىڭدا ئەبجەد .
فەساھەت فەندە بولساڭ بۇ يەگلىغ ،
كەلامىڭ ئەيلەسە ئىسانى بىخۇد ① .
كەرامەت يوقكى مۇئجىز پەرۋەر ئۇلغاچ ،
چۇ مۇسا كۆرگۈزۈپ گەر ئەلگە يۈز يەد .
سەباھەتدە جەھان مەشھۇرى ئۇلساڭ ،

---

① ئەسلى نۇسخىدا « بىخۇد » دەپ يېزىلغان ، بۇ سۆز قاپىيە نۇقتىسىدىن ئورنىغا چۈشمەي قالغان ، شۇنداقتىمۇ ئەينەن ئېلىندى .

ئەگەر يۈسۈپ مەسەللىك كۆرگۈزۈپ خەد .
كەمالى رىفئەتنىڭ ئانداغكى بولسە ،
ئاياغىڭ ئۆپكەلى گەردۈن نىگۈن قەد .
شۈجائەت بابىدا بولساڭ تەھەمتەن ،
بولۇبان زىر دەستىڭ دېۋ ئەسۋەد .
بۇ مەزكۇر ئولغان ئىشلار بارچەسى ھېچ ،
بىرەۋگە باق بۇلاردىن بول مۇجەررەد .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر زىيب ۋەللاھ ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم جامىدۇر پۇر زەھرى قاتىل ،
ھەزەر قىل گەر ئېرۈرسەن مەردى ئاقىل ،
قاچان ئاقىل كۆرۈپ ئىچمىش تولا زەھر ،
كى جاھىللىقدۇر ئولماق ئاڭا مايىل .
بۇ رەڭ زەھر ئىچكەن ئېرمىش ھۇشمەند ئول ،
كى بەل بىلمەك ئانىڭ ھۇشىنى زايىل .
ئىچىپ گەر ئۆلدى كۆپ ، قىلمىش پەناھىم
بۇ ئىچكەنلەرنى ئۆلگەنلەرگە داخىل .
بۇ رەڭ داخىللىغىن تەئسىرىن ئاڭلاپ ،
غەرايىبكىم بولۇرلار ئاڭا شاغىل .
قۇتۇلماق قايدا مۇمكىندۇركى ، قىلماس
خەلاس ئول زەھردىن گەر پىرى كامىل .
ۋەلى پىنھان فەنا مۇلكىدە ئول شاھ ،
تەئەللۇقدۇر ئاڭا يەتمەككە ھايىل .
ئىچىپ يۈز زەھرنى ئەيلەپ پۇشەيمان ،

ياقاڭ چاك ئەيلەسەڭ ئەمدى نە ھاسىل .
بۇ زەھر ئەسرارىدىن بىر نەچچە سۆزكىم
دېدىممەن : ئاگلا ① ئەي مەغرۇرۇ غافىل .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم زالىدىن تۇتغىل كەنارە ،
ئېرۇر تەزۋىرى ئانىڭ بىشۇمارە .
بويۇنلارىدا ئالتۇن تەۋق ئېرۇر ئوت ،
قۇلاقلارىداغى ئاندىن شەرارە .
يۈزىدە داملار شەكلىن كۆرۈپ ئول ،
قىلۇر جان قۇشلارىن تۇتماقغە چارە .
ھىنا رەڭگى ئەمەس ئىلكىدە قاندۇر ،
قارارتماغلىق ئۇچۇندۇر كۆزى قارە .
بىساتلارىدا ئەنجۇمدەك ساچىلغان
نوخۇددۇر گەر ئۇچۇندۇر گۇشۋارە .
ئەساسى ئىلكىدە سېھر ئافەرىندۇر ،
ئەمەس مۇئجىز كۆڭۈل قىلماقغە پارە .
كى بىر مۇتلەقغە يوق بۇ تۇرفەدۇركىم ،
مۇقەييەدغە قىلۇرلار ئىستىخارە .
بەقالىق يار ھۇسنىن كۆرە ئالماي ،
كى زار ئولغۇڭ ئاگا قىلساڭ نەزارە .

① ئەسلى نۇسخىدا بۇ سۆز « ئاگلاي » دەپ يېزىلىپ قالغان . مەنە ، ۋەزىن ئېتىبارى بىلەن « ئاگلا » دەپ ئېلىندى .

ئىشتىپ «كۇللۇ شەيئىن ھالىكۇن» ① نى،
كى تۇتىغايسەن سەۋەللاھدىن كەنارە.
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ.

بۇ ئالەم شوخىن ئانداغ قىلكىم ئىخساس،
كىيەر زەربەفت يازدىن، قىشدىن ئول ئاس؛
بۇ زىۋەر بىرلە يۈزمىڭ گەنجى قارۇن،
قىلۇر قانچە كىشگە ئانچە ئىفلاس.
جان ئۇتماق فىكرىدە غەم كەئبەتىنىن
يۈز ئاچسا كىشگە بەرمەس يۈزدە بىر تاس.
ھەۋادىس راھىغە ئەل نۇشى ئۇچۇن،
فەلەكنى تاس ئەيلەپ، مىھرىنى كاس.
بولۇپ ئاجىزكى ئاندىن قورغاشۇنغە،
مۇسەللەت گەر ئىدى تاشلارغە ئالماس.
كۆرۈپ قاتىللىغىن بولماق نە يەئنى،
ئانىڭدەك سۇد ئىلى كۆڭلىدە ۋەسۋاس.
جەھان سەلبىيدە ئايتىپ بىر نەچە سۆز،
بەقا ۋەسفىدە بولدۇم گەرم ئەنفاس.
ۋەفا ئاندىن ئۇمىد ئەتمەك نە يەئنى،
ئۇمىد ئورنىدە ئاندىن كىمسەگە پاس.
«ۋەلا مەۋجۇد فىددارەين قىتنە،
فەقۇلتۇ ئەسمەئۇ يا ئەييۇھەنناس» ②

① «ھەممە نەرسە يوقالغۇچىدۇر» «قۇرئان كەرىم» 28 ــ سۈرە، 88 ــ ئايەت.

② «ئىپىتىتىڭكى: تىڭشاڭلار، ئەي ئىنسانلار، ئىككىلا ئالەمدە پەقەت بىر ئاللاھدىن باشقا ھەقىقىي مەۋجۇدىيەت يوق» (ھەدىس).

بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

كەل ، [ئەي] ئەرشى ، فەنا جامىنى سىپقار ،
بۇ فانى دەھر ئارا ئاندىن نە ئارتار .
فەنا جامىن ئىچىپ بولغىل سەبۇكرەۋ ،
تەئەللۇقدىن ئىبسەك گەرچە گىرانبار .
نەچە سۆزلەركى يازدىڭ بىخۇدانە ،
جەھان فانىلىغىنى ئەيلەپ ئىزھار .
فەساھەت كىشۋەرى ئىچرە ئەگەرچەند ،
نەۋائىيغە مۇسەللەم ئىردى گۇفتار .
جەھان فانىلىغىدىن شىكۋە ئەيلەپ ،
ئانىڭدىن ھەم بۇ تەركىب ئىلە سۆز بار .
ئانىڭ پەيرەۋلىغىنى لازىم ئەيلەپ ،
بۇ فەندە سەنھەم ئۇلدۇڭ نەچچە دۇر بار .
نە مۇمكىن ئىردى مۇنداغ سۆز دىيمەكلىك ،
ئانىڭ جامىدىن ئۇلدۇڭ بەسكى سەرشار .
نە ئۇل شەھ بىرلە بىز ئىككەۋ دىيدۇك سۆز ،
كىلىپدۇر بۇ غەرەزدىن نەچچە ئەخبار .
غەرەز ئۇلكىم سىۋەللاھدىن كۆڭۈل ئۈز ،
كى چىز ئۇل يوقتۇرۇر بىر يار غەمخار .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

مەسنەۋى

ئەي شوخ سىنەمگەرى پەرىزاد،
ھەردەم قىلۇرەم بەسى سېنى ياد.

يادىڭدا بەسى خەراب ئۆلدۇم،
ئىشقىڭ ئوتىدا كەباب بولدۇم.

ئىشق ئىچرە گەھى زار ناتەۋانمەن،
فەرھاد ئىلە چۈنكى تەۋئەمانمەن.

ئەي جۇملە سەنەملەر شاھى سەنسەن،
مەھبۇبلارنىڭ پەناھى سەنسەن.

ھۇسنۇڭدىن ئېرۈر جەھاندا يۈز شور،
شەرمەندە بىھىشت ئارا بارى ھۇر.

سەن ئاي، پەرىلەر ئەختەرىڭدۇر،
رىزۋان ئىلە ھۇر چاكەرىڭدۇر.

« ۋەششەمسى » يۈزۈڭ فەسانەسىدۇر،
« ۋەللەيلى » ساچىڭ نىشانەسىدۇر.

زۇلفۇڭدىن ئېرۇر كۆڭۈلدە يۈز بەند،
جان داغى ئېرۇر كۆڭۈلگە پەيۋەند.

گەر ئەيلەر ئىسەڭ ئانى فەرىشان،

تارتار بۇ كۆڭۈل ھۇجۇمى ھەريان .

مىژگانىڭ ئېتىپ كۆڭۈلنى پارە ،
قاشىڭدا داغى ھەم ئىككى پارە .

ئول بىر ئۇرۇبان كۆڭۈلگە يۈز نىش ،
بۇ بىر بولۇبان داغى جەفاكىش .

كۆزۈڭ كۆزۈمە چۇ شۇئلە سىزدى ،
كۆزۈم كۆيۈبان فىرات ئاقىزدى .

تار ئاغزىڭ ئەيلەسەم تەۋەھھۇم ،
ئۆزۈم كۆرەرەم جەھان ئارا گۇم .

لەئلىڭكى ئاچىلدى سۆزگە چۇن گۇل ،
ئارى چۇ نەۋادىن ئۆلدى بۇلبۇل .

يادىمغە كىرەر نەفەسلەرىڭ گاھ ،
تارتارمە فىراقدىن [يۈز] تۈمەن ئاھ ① .

قەددىڭدۇ مىسالى سەرۋى ئازاد ،
گۇلدەستەئى يا نىھالى شەمشاد .

نازۇك بىلىڭ ئەر خەيال قىلغۇم ،
جان رىشتەسىغە مىسال قىلغۇم .

قىلساڭ مەگەر ، ئەي ، خىرام جانىم ،
مەيل ئەتكۈسى چىققالى رەۋانىم .

① ئەسلى نۇسخىدا « گاھ » دەپ يېزىلغان . مەنە ئېتىبارى بىلەن « ئاھ » ئېلىندى

پەنجەڭنى كۆرەر ئىسەم بەناگاھ،
قىلغۇمدۇ مىسال زاتى ئەللاھ.

ئۇريان قىلغان پۇتۇڭنى ھەرشام،
فەرز ئەيلەدىم ئانى نۇقرەئى خام.

كەيدىڭ نەچە كۈن لىباسى گۈلگۈن،
ئاندىن بىرى كۆزلەر ئولدى پۇرخۇن.

سەندەك يەنە يوقدۇر نازەنىنى،
خۇرشىد لىقاۋۇ مەھجەبىنى.

خۇش ئىشۋەنەماۋۇ دىلرەباسەن،
ئەمما نەدىنكى بىۋەفاسەن.

ۋەسلىڭ تەمەئىدە زاردۇرمەن،
سەرگەشتەئى بىقەراردۇرمەن.

ئىشقىڭ بىلە گەرچە مۇتتەھەممەن،
ۋەسلىڭدىن ھەمىشە بى بەھەممەن.

مەھرۇمى جەمال نەچچە قىلغۇڭ،
نەۋمىد ۋىسال نەچچە قىلغۇڭ.

غەيرىڭ كۆڭۈل ئىچرە يوقدۇرۇر، ۋاھ،
بىلكىم، يادىڭدا بۇلسە ۋەللاھ.

گەر دەرسە، دىسەڭكى بىنەۋا مەن،
زۇلفۇڭ گىرىھىغە مۇبتەلا مەن.

ھەرچەند تىلىڭدا مۇبتەلاسەن .
كۆڭلۈڭدە رەقىبغە ئاشناسەن .

بۇ سۆزدىن ئېتەرمە كۆكسۈمە چاك .
ئۆرتەرمە جانىمنى مىسلى خاشاك .

مۇنچە نېگە ئەيلەدىڭ دىلفىگار ؟
يوقتۇر يەنە سەن كەبى ستەمكار .

كىمگە ئايتاي بۇ ماجەرانى ،
كۆڭلۈمداغى داغ ئىلە يارانى .

يا رەب ، نېگە مۇنچە زار قىلدىڭ ؟
ئىشق ئىچرە زەبۇن خار قىلدىڭ .

ھەر نەچچە بولۇپ يۈرۈر ئېسەم زار ،
ھالىمنى بىلمەيدۇر ئول ستەمكار .

ھەرچەند ئىشىتمەسەم مەلامەت ،
جانىمغە يېتەر تۈمەن ھەلاۋەت .

دەرد ئىلە فىراقدۇر سىرىشتىم ،
مىھر ئىلە ۋەفادۇ سەرنەۋىشتىم .

ھەجر ئىلە خەراب فۇرقەتىڭدىن ،
مەخمۇر شەرابى شەفقەتىڭدىن .

ئەرشنى ئۇنۇتمە گاھ ياد ئەت ،

ۋەسلىڭ مەيى بىرلە بەلكى شاد ئەت .

ئول نەۋئ ئىچىپ بۇلاي ئانى مەست ،
ئالدىمدا توقۇز فەلەك بولۇپ پەست .

ئانداغ ئۇنۇتاي ئىككى جەھاننى ،
نې ئىككى جەھاننى ، بەلكى جاننى .

يۈز جان ئېرۇر ئەر نىسار بولسۇن ،
مۇھۇمى لەئلى يار بولسۇن .

*　*

ئىنشا قىلۇرەم فەسانەئى ئىشق ،
ئول نەۋئ دەبان نىشانەئى ئىشق .

ئالەمغە تىلىمدىن ئوت ساچىلسۇن ،
ئالەم ئېلى كۆڭلىگە ياقىلسۇن .

ئەلقاب كېلىپ ئەزەلدە ھەم ئىشق ،
ئەل زىكرى بولۇپ ئەبەددە ھەم ئىشق .

ئەيندۇر ① ئانىڭ چۇ ئەينى ئەفلاك ،
ئۆرتەر بارى ئالەم ئەھلىنى پاك .

شىنى ② نېكىم ئەررەئى جەفادۇر ،
ئۈچ نۇقتەسى ئانىڭ ئۈچ بەلادۇر .

---

①②③ بۇ سۆزلەر « ئىشق (عشق)» سۆزىدىكى « ئەين» ، « شىن » ، « قاف » تىن ئىبارەت ئۈچ ھەرپنى كۆرسىتىدۇ .

قافى ③ كىلىبان چۇ كوھى ئەنبۇھ ،
ئەنبۇھ نە يەئنى كوھى ئەندۇھ .

ئۇستىدە ئىكى نۇقتە ئىكى زاغ ،
يوق زاغ ، كۆكۈللەرگە ئىكى داغ .

ئاۋازەسى پۇر بولۇپ جەھانغە ،
ۋەسفى داغى سىغمايىن بەيانغە .

دەرد ئىچرە كۆكۈل خەرابى ئاندىن ،
جانىنىڭ داغى ئىزتىرابى ئاندىن .

ئاندىن ئىرۇر ئەھلى دىل فىغانى ،
بەلكىم بارى مىھرى قوزغالانى .

ئىشق ئەھلىغە دەرد ئاھ ئاندىن ،
ئەئشۇقغە ئىززۇ جاھ ئاندىن .

بىرىنى ئەيلەپ ئەزىزۇ خۇررەم ،
بىرنى ئاڭا زار ناتەۋان ھەم .

بىر كىمسەگە بىرنى ئاشق ئەيلەپ
ئىشق ئىچرە ئاتىنى سادىق ئەيلەپ .

بىرنى ياساپ ئافەتى زەمان ھەم ،
بىرىگە نەسىب ئىتىپ فىغان ھەم .

بىردە كۆرۈنۈپ بۇتى پەرىۋەش ،
زاھىر يەنە بىردە بىر بەلاكەش .

ھەر ئىككە شۋە ئىشقبازى ،
نازىيۇ ئەگەر بىرى نىيازى .

شەمئ ئىچرە گەھى ئاچىلدۇرۇپ گۇل ،
پەرۋانەنى كۆيدۇرۇپ چۇ بۇلبۇل .

ئىشق ئوتىغە بىرنى كۆيدۇرۇپ پاك ،
مەئشۇقنى ئەيلەبان تەرەبناك .

بۇلبۇلغە نەسىب ئېتىپ ھەم ئەفغان ،
گۇل باغرىنى ھەم قىلۇر ئىمىش قان .

ئاشىقغە ھەمە ۋەفا قىلىپ خۇي .
مەئشۇقنى ئەيلەبان جەفاجوي .

گەھ ھىرقەتۇ گەھ مۇھەررىق ئېرمىش ،
گەھ ھارىقۇ گاھ مۇھەررىق ئېرمىش .

يۈز رەڭگىدە گاھى جىلۋە ئەيلەپ ،
كۆزلەر كەبى گاھى شىۋە ئەيلەپ .

قاش سۇرەتىدە بولۇپ نەمايان ،
ئەل كۆڭلىن ئېتەر بەسى ھەراسان .

گەھ لەب بولۇبان قىلىپ تەبەسسۇم ،
ئانداغ خىرەد ئەھلىنى قىلۇر گۇم .

گەھى قامەت ئولۇپ خىرام ئەيلەر ،

ئەيش ئەھلىگە بەسى ھەرام ئەيلەر .

ساچ سۇنبۇلىغە گەھى سېپىپ ئۇد ،
ئۆرلەتكەلى ئەل ئىھادىدىن دۇد .

خەت ئۆزرە بولۇپ گەھى سىمەن ساي ،
ماتەملىك ئېتەرگە ئىشق ئېلىن ، ۋاي .

كىرپىك نەدىنكى بەلكى بولۇپ نىش ،
ئەل كۆڭلىنى ھەردەم ئەتكەلى رىش .

مەقسەد ھەمەدىن جەفا ئاشۇرماق ،
ھەر نەۋئى قىلىپ بەلا ئاشۇرماق .

ئىشق ئەھلى بارىنى غارەت ئەتكەي ،
غارەت ئېلىگە ئىشارەت ئەتكەي .

ئەلقىسسە ، بولۇپ ماڭا فۇسۇنساز ،
ھەردەم مېنى ئەيلەدى نەۋاساز .

ئۆزلۈكدىن ئەمەس ئىدى بۇراھىم ،
ئىشق ئالدى ۋەلېكىن ئىختىيارىم .

سالدى مېنى بۇ غەم ئىچرە ناچار ،
غەم خەيلى ئارا قىلىپ نەمۇدار .

غەمكىم دېدىم ، ئول سېنىڭ غەمىڭدۇر ،
سەنكىم يوق ئېسەڭ بۇ غەم نېدىندۇر .

بۇ ۋەجھىدىن ئەيلەدىم نەچە ئەرز ،
بولدى ماڭا ئەرز ئەتمەكىم فەرز .

رۇبائىيلار

1

كەلگىل، سانەما، قۇچۇپ دۇداغىڭغە ئۆپەي،
مەگزىڭنى شۇرۇپ ـ شۇرۇپ قاپاغىڭغە ئۆپەي.
ئېسلەپ داغى سەقاغىڭغە ئۆپەي.
بەس ئەمدى، دېسەڭ، تۆشۈپ ئاياغىڭغە ئۆپەي.

2

ئولدەمكى مېنى زارۇ نىزار ئەيلەدى ئىشق،
غەم تىغىدا كۆڭلۈمنى فىگار ئەيلەدى ئىشق.
هەي ـ هەي، نە قىلاي ئەمدى كۆڭۈل ئەسرارىن،
بىر يولى بارىنى ئاشكارا ئەيلەدى ئىشق.

3

ئول كىمسەگە كىم يار ئاڭا چىنىدۇر،
يوق چىنىكى بىر نىگار ماچىنىدۇر.
گۇلشەن ئارا بەزم ئېتەرگە ئول ئەيلەسە ئەزم،
مەرغۇب ئاڭا چايى بىلە چىنىدۇر.

4

دەۋران قىزىنىڭ هۇسنىدە بىر چىنى يوق،
گەر كۆپ دېسە ئەل بىرىدە هەم چىنى يوق.
بۇ غۇسسەنى دەفئ ئېتەرگە سەئيئ ئەتسە كىشى،
مۇشكىلدۇر ئاڭا چايى بىلە چىنى يوق.

5

خۇش ئول كىشىكىم مەشرەبىدۇر شاھانە،
ئۇرداسى بولۇپ لايىق ئاڭا مەيخانە.
مەي ئورنىدا چاي ئولسە پەيمانە چىنى،
نې بولغۇسى بۇندىن ئۆزگە ئىشرەت يانە.

6

بۇ شۋەنى مەئزۇر تۇت، ئەي يار نەدىم،
كۆر گىل بۇل نەچە نېئمەت ئەزىمايى ئەزىم.
قىسمەت ئاڭا ئەيلەپ ئېرمىش ئول ھەيىبى قەدىم،
چىنى بىلە چاي، چايجوش چىلىم.

7

خۇش ئول كىشىكىم دىلبەرى دىلجوي ئولسە،
كافۇر چىنىدە چاي خۇش بوي ئولسە.
ئالدىدا چىنى سۇراھى، ئىلكىدە چىلىم،
بۇ شەرت ئىلە ئۇمر ئىچى تەرەبجوي ئولسە.

8

بىر جۇرئە ئىچىپ مۇدام مەست ئولسە كىشى،
مەست ئولسە نە يەئنى مەيپەرەست ئولسە كىشى.
ئۇريان بولۇبان خاھىش ئېتىپ رەسۋالىق،
دەۋرانىنى بۇزۇپ مەست ـ ئەلەست ئولسە كىشى.

لۇغەت

ئا

ئابدار	(1) سۇلۇق ، سۇيى مول (2) تىنىق ، ساپ ؛ يالتىراق
ئابى ھەيۋان	ھاياتلىق سۇيى .
ئاتەشبار	ئوت ياغدۇرغۇچى ، يالقۇنلاتقۇچى
ئاتەشىن	(1) ئوتلۇق ، يالقۇنلۇق (2) ئوتتەك قىزىل
ئاداب	« ئەدەب » نىڭ كۆپلۈكى
ئارەز	يۈز ، بەت ، چىھرە .
ئارىف	بىلگۈچى ، تونۇغۇچى ، مەرىپەتلىك ، دانا
ئارىفى كامىل	تولۇق ، مۇكەممەل بىلگۈچى
ئازمايىش	سىناش ، ئىمتىھان
ئازۇردە	ئازار چەككەن ، رەنجىگەن
ئازۇردەدىل	دىلى رەنجىگەن
ئاس	يۇگىي ئاق ، يۇمشاق بىر ھايۋان ۋە ئۇنىڭ تېرىسىدىن ئىشلەنگەن جۇۋا
ئاسا	سۆزلەرگە قوشۇلۇپ : (1) تىنچىتقۇچى ، راھەتلەندۈرگۈچى ؛ راھەتلىك (2) كەبى ، ئوخشاش قا- تارلىق مەنىلەرنى ئىپادىلەيدۇ
ئاسىغ	پايدا ، نەپ
ئاشام	(1) يېيىش ، ئىچىش (2) سۆزلەرگە قوشۇلۇپ « ئىچكۈچى » مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ
ئاشۇب	غوۋغا ، توپىلاڭ

ئاشۇفتە (1) پەرىشان ؛ چېچىلغان ؛ تارقاق (2) بېرىلگەن ، مەپتۇن ، ئاشىق ، شەيدا

ئاشيان ئىن ، ئۇۋا

ئافەرىدە يارىتىلغان

ئافەرىنىش يارىتىلىش ، ۋۇجۇدقا كېلىش

ئافىيەت ساقلىق ، تىنچلىق . ئافىيەت ئەھلى ـ ساغلام ، پاكىزە كىشىلەر

ئالەمسوز جاھاننى ئۆرتىگۈچى

ئالۇدە بۇلغانغان ، ئىپلاس

ئامىز سۆز بىرىكمىسىدە « ئارىلاش ، قوشۇلغان ...» قاتارلىق مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ . خۇن ئامىز ـ قانلىق ، قان ئارىلاش

ئان ۋاقىت ، پەيت

ئاھۇ (1) كېيىك (2) ئەيىب ، گۇناھ

ئە

ئەبەس بىھۇدە ، بىكارغا ، پايدىسىز

ئەبىر بۇلۇت

ئەبرار ياخشىلار ، ياخشىلىق بىلەن تونۇلغانلار ، پاك كىشىلەر

ئەبرۇ قاش

ئەتفال گۈدەكلەر ، باللار

ئەجز كۈچسىزلىك ، زەئىپلىك ، بىچارىلىق ، ئاجىزلىق

ئەخبار خەۋەرلەر

ئەختەر يۇلتۇز

ئەخزەر	كۆپكۆك ؛ يېشىل
ئەخگەر	قىزىرىپ يېنىپ تۇرغان چوغ
ئەدەم	(1) يوق ، يوقلۇق (2) ئۆلۈم
ئەدىم	يوق ، بولمىغان
ئەرئەر	ئارچا ، تاغ دەرىخى
ئەرەق	تەر ؛ سۇ
ئەرغەنۇن	چالغۇ ئەسۋابى .
ئەرغەۋان	باھاردا ئېچىلىدىغان قىزىل گۈللۈك دەرەخت
ئەرغۇۋان	« ئەرغەۋان » غا قاراڭ
ئەرمۇغان	ئارتۇق ، ھەدىيە
ئەرۇس	كېلىن ، كېلىنچەك
ئەزبەس	چۇنكى ، شۇنىڭ ئۈچۈن .
ئەزم	بىرەر ئىشقا قەست ، قىلىش نىيەت قىلىش ، ئىنتىلىش ، يۈرۈش ، جۈنەش
ئەزھار	چېچەكلەر ، گۈللەر
ئەسرار	« سىر » نىڭ كۆپلۈكى
ئەسرۇ	ناھايىتى كۆپ ، ئارتۇق ؛ تالاي ، غايەت
ئەسغەر	كىچىكرەك ، ناھايىتى كىچىك
ئەسفەر	سېرىق ، ساپسېرىق
ئەشجار	دەرەخلەر ، ياغاچلار
ئەشقىيا	يارىماس ، ياۋۇز كىشىلەر
ئەشك	كۆز يېشى
ئەفئال	پېئىل ـ ھەرىكەتلەر ؛ ئىشلار ، قىلىقلار
ئەفزۇن	ئارتۇق ، زىيادە ، كۆپ
ئەفسەر	تاج ، جىغا ؛ بىرەر نەرسىنىڭ يۇقىرى تەرىپى ، ئۇچى

ئەفسۇردە	روھسىزلانغان ، سۇلغان ، چۈشكۈن
ئەفشان	چاچقۇچى ، چېچىش
ئەفغان	قايغۇ ئەلەمدىن نالە قىلىش ، پىغان
ئەفكەندە	تۆۋەن ، پەست ، تاشلاندۇق ، يىقىلغان
ئەفگار	يارىلانغان ، جاراھەتلەنگەن ، مەجرۇھ
ئەفلاك	« فەلەك » نىڭ كۆپلۈكى
ئەقتائ	پارچە ـ پارچە نەرسىلەر
ئەقسا	ئەڭ ئۇزاق قىرغاق ، چەت
ئەلقاب	لەقەبلەر ، ناملار
ئەلھان	يېقىملىق ئاۋازلار
ئەمۋاج	مەۋجلەر ، دولقۇنلار
ئەمىق	چوڭقۇر ، تېرەن
ئەناسىر	ئېلېمېنتلار ، ئۇنسۇرلار (سۇ ، ھاۋا ، تۇپراق ، ئوت)
ئەنبۇھ	(1) توپلانغان (2) دۆۋە ، كەڭ ، تولا
ئەنجام	ئاخىر ، تۈگەش ، تۈگەللىنىش ، نەتىجە
ئەنجۇم	يۇلتۇزلار
ئەنداز	تاشلىغۇچى ، ئاتقۇچى ؛ تاشلاش ئېتىش
ئەندام	بەدەن ، بوي ، گەۋدە ، جىسىم
ئەندەلىب	بۇلبۇل
ئەندۇھ	غەم ، قايغۇ
ئەنسار	ياردەمچى ، ياردەم بەرگۈچى
ئەنفاس	نەپەسلەر ، دەملەر
ئەنقەرىب	يېقىندا ، يېقىن كۈندە
ئەنۋار	«نۇر» نىڭ كۆپلۈكى
ئەھباب	دوستلار

ئەھلى ۋەرەئ	تەقۋادارلار ، پەرھىزكارلار
ئەھلىيەت	يېقىنلىق
ئەھمەر	قىپقىزىل ، قىزىل
ئەۋساف	سۈپەتلەر ، تەرىپلەر ؛ ماقتاشلار
ئەۋقات	ۋاقىتلار ، پەيتلەر ؛ كۈنلەر

ب

بادە	مەي ، شاراب ، ئىچكۈلۈك
باران	يامغۇر
باك	قورقۇنچ ، خەپ
بال	(1) قانات (2) ھەسەل
باۋەر	ئىشىنىش ، ئىشەنچ .
بائىس	سەۋەب ؛ باھانە
بەرەھمەن	ئاتەشپەرەسلەر ئىبادەتخانىسىنىڭ روھانىي باشلىقى
بەرەھنە	يالىڭاچ
بەرد	سوغۇق
بەرق	(1) چاقماق ، چېقىن ، يېشىن (2) ئوت ، يالقۇن
بەلەند	يۇقىرى ، يۈكسەك
بەلىيەت	رەنج ، مۇشەققەت ، ئازار ؛ قايغۇ ، مۇسىبەت
بۇراق	ئۇچار ئات ، تۇلپار
بۇرقەئ	پەردە ، نىقاب
بۇل ــ ئەجەب	ئەڭ قىزىق ، تەئەججۇب ، ئاجايىپ
بۇل ــ ھەۋەس	ھەر نەرسىگە ھەۋەس قىلغۇچى ، ھەردەم خىيال
بۇنياد	ئاساس ، نېگىز ؛ تەرتىپ ؛

بۇنياد ئەتمەك ـ بارلىققا كەلتۈرمەك

بىھەمتا — يەككە، يىگانە؛ تەڭدىشى، ئوخشىشى يوق

بىھبۇد — (1) ياخشىلىق، ساغلاملىق (2) پايدا؛ نىجات

بىھجەت — (1) شادلىق (2) گۈزەللىك

پ

پەرتەۋ — نۇر، شولا، يورۇقلۇق، پارلاقلىق

پەردان — ئۇچقۇچى، ئۇچقان ھالدىكى؛ ئېتىلغان؛ پەرران بولماق ـ ئۇچماق

پەرگالە — (1) پارچە ـ پارچە، بۆلەك (2) تىتىلغان، يۇڭزىلانغان

پەژمۇردە — (1) سولغۇن، پۇرۇشكەن (2) غەمكىن

پەيام — خەۋەر، دېرەك

پەيكان — (1) كاكان ئوقنىڭ ئۇچى، ئوق ئۇچىدىكى مىتال باشاق (2) تىكەن (3) كىرپىك

پەيۋەند — سۆز بىرىكمىلىرىدە «ئۇلىنىش؛ بالا» قاتارلىق مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ

پوش — (1) كىيىم، لىباس (2) سۆز بىرىكمىلىرىدە «كىيگۈچى، كىيگەن» مەنىلىرىنى بىلدۈرىدۇ

پوشدە — (1) مەخپىي، يوشۇرۇن، يېپىك (2) كىيىنگەن

پويە — يۈرۈش، مېڭىش، كېزىش

پىچۋتاب — (1) تولغىنىش، ئىزتىراب (2) سىقىلىش، قىيىنىلىش

پىرەھەن — كۆڭلەك

ت

تاب (1) تاقەت ، كۈچ ، قۇۋۋەت ، قۇدرەت ، چىدام (2) تولغىنىش ، پۈكلۈلۈش (3) نۇر ، تاۋلىنىش ؛ ئىسسىقلىق ، هارارەت ، ئىستىما

تابان يورۇق ، يارقىن ، پارلاق ، يالتىراق

تەباھ خاراپ ، بۇزۇق ، ۋەيران

تەجەررۇد ئالاقىسىزلىق ، چەتلىنىش ؛ يالغۇزلۇق

تەجەللى كۆرۈنىش ، جىلۋىلىنىش

تەجرىد ئارتۇقچە نەرسىلەردىن خالى قىلىش ، چەتلەشتۈرۈش ، ئاجرىتىش ، ئايرىش

تەرەب خۇرسەنلىك ، شادلىق

تەرەبناك خۇرسەن ، خۇرسەنلىك بىلەن

تەرەننۇم كۈيلەش ؛ سايراش

تەرەھھۇم رەھىم قىلىش ؛ غەمخورلۇق ، مەرھەمەت

تەرراھ نەقىش سالغۇچى ، نەققاش ، بىنالارنى بېزىگۈچى

تەرياك (1) ئەپيۈن (2) زەھەرگە قارشى دورا

تەزەلزۇل (1) قىمىرلاش ، تىترەش (2) ئۆزگىرىش ، ھۇلۇقۇش

تەزەللۇم شىكايەت قىلىش ، زارلىنىش ، داد ـ پىغان

تەسخىر قولغا ئېلىش ، ئىگىلەش ، رام قىلىش

تەشبىھ ئوخشىتىش

تەشرىف ئۇلۇغلاش ، شەرەپكە ئىگە قىلىش ، شاراپەتلىك قىلىش

تەغافۇل بىلىپ تۇرۇپ بىلمەسلىككە سېلىش

تەغيىر ئۆزگەرتىش

تەفاۋۇت	ئايرىما ، پەرق
تەكەللۇم	سۆزلەش ، سۆزلىشىش
تەلخ	ئاچچىق
تەمۇغ	دۇزاخ
تەھەمتەن	(1) باھادىر ، پالۋان (2) « شاھنامە» دىكى باش قەھرىمانلاردىن بىرى بولغان رۇستەمنىڭ لەقىبى
تەۋەھھۇم	ۋەھىمىگە چۈشۈش ، قورقۇش
تەۋق	باغ ؛ مارجان تىزمىسى ؛ قۇشلارنىڭ بوينىدىكى ھالقا شەكىللىك سىزىق ؛ ھالقا
تەئۋىز	تۇمار ، تىل تۇمار
تۇبى	(1) جەننەت دەرىخى (2) كېلىشكەن قامەت
تۇرفە	يېڭى ، يېڭىلىق ؛ قىزىق ، كىشىنى ئەجەبلەندۇرىدىغان ، ئاجايىپ . نادىر
تۇلۇئ	چىقىش ، كۆرۈنۈش
تۇمتەراق	تەنتەنە ، دەبدەبە ؛ شاۋقۇن ــ سۈرەن
تۇند	(1) شىددەتلىك ، قاتتىق (2) ئاچچىق ، غەزەپ (3) شوق
تۇندخۇ	(1) بىر سۆزلۈك ، ئۆز گېپىدە قاتتىق تۇرغۇچى (2) نازۇك ، نازۇك تەبىئەت
تىفل	گۇدەك ، ياش (بالا)
تىر	(1) ئوق ، كامان ئوقى ، ياي ئوقى (2) مىركورىي (3) ماچىتا (4) كىرپىك

ج

جارۇب	سۈپۈرگە
جاۋىدان	ئەبەدىي ، دائىمىي ، مەڭگۈ
جەببار	(1) قۇدرەتلىك ، ئەزىمەت (2) غەزەپ قىلغۇچى
جەبھە	ماڭلاي ، پېشانە
جەبىن	ماڭلاي ، پېشانە
جەرەس	قوڭغىراق ، كولدۇرما
جويەندە	قىدىرغۇچى ، ئىستىگۈچى ، تەلەپ قىلغۇچى
جۇرئە	بىر يۇتۇم ، بىر ئوتلام
جۇرم	گۇناھ ، جىنايەت
جۇزۋ	بۆلەك ، قىسىم ، پارچە ؛ كىچىككىنە ، ئازغىنە
جۇستۇجو	قىدىرىش ، ئاختۇرۇش ، ئىزلەش

چ

چابۇك	چاققان ، تېز ؛ چەۋەنداز ؛ ئويناق ، شوخ
چابۇكسۇۋار	چەۋەنداز ، ئات مىنىشكە ئۇستا
چالاك	(1) تېتىك ؛ ئىلدام ، چاققان (2) كېلىشكەن
چەرخ	(1) ئايلىنىش (2) ئاسمان ، كۆك ، پەلەك (3) تەقدىر ، تەلەي

خ

خار	تىكەن

خاۋەر شەرق ، كۈنچىقىش

خەلەل نۇقسان ، كەمچىلىك ، زەرەر

خەللاق ياراتقۇچى ، خۇدا

خەم ئېگىلگەن ، بۈكۈلگەن

خەيل گۇرۇھ ، توپ

خۇدنەما شۆھرەتپەرەس ، ماقتانچاق

خۇرشىدۋەش قۇياش كەبى ، قۇياشتەك

خۇشخان ھاپىز ، يېقىملىق ، تەسىرلىك ئوقۇغۇچى

خۇمخانە مەي تەييارلايدىغان ئۆي ، مەيخانا

خىرەد ئەقىل ، پىكىر ، زېھىن ، ھوش

خىلئەت ھەشەمەتلىك كىيىم ؛ تون ـ سەرۇپاي

خىلقەت يارىتىلىش

د

دامەن ئېتەك ؛ ئۆڭكۈر

دانەندە بىلگۈچى ، بىلىملىك

دەريۈزە گادايلىق ، تىلەمچىلىك ؛ پېقىرلىق ؛ گاداي ، تىلەمچى ؛ دەرۋىش

دەستگىر (1) ياردەمچى ، قوللىغۇچى (2) قولغا ئېلىش ، قولغا چۈشۈرۈش

دەفئ قايتۇرۇش ، رەت قىلىش ، كەتكۈزۈش

دەندانە چىش ، چىشنىڭ ئاراچلىرى

دەھر دۇنيا ، ئالەم ، زامان ، دەۋر

دۇن پەست ؛ رەزىل ، ناكەس

دۇداغ	لەۋ
دىلجوي	كۆڭۈلگە تەسەللى بەرگۈچى ، كۆڭۈل سورىغۇچى ، ئەركىلەتكۈچى
دىلىستان	كۆڭۈلنى ئۆزىگە ئەسىر قىلغۇچى ، دىلبەر
دىۋار	تام
دىيدە	كۆز

ر

راز	سىر ، مەخپىيەت
رازدار	سىرداش ، ئىشەنچىلىك
رامىش	مۇزىكا ، كۈي
رەخشان	يالتىراق ، پارلاق
رەخشەندە	« رەخشان » غا قاراڭ
رەفئە	كۆتۈرۈش ، يۈكسەلدۈرۈش ؛ يوق قىلىش
رەفئە	يۈكسەك ، يۇقىرى
رەمەق	ئەڭ ئاخىرقى نەپەس ، ئاخىرقى تىنىق
رەمۇز	ئىما ، ئىشارەتلەر ؛ بەلگىلەر
رەھ	يول
رەھگۇزار	(1) يول ، چوڭ يول (2) ئۆتكۈنچى
روزگار	(1) تۇرمۇش ، تىرىكچىلىك ، كۈن كەچۈرۈش (2) دەۋر ، زامان
رۇتبە	مەرتىۋە ، دەرىجە
رۇخ	(1) يۈز ، بەت (2) شاھمات ئۇرۇقىدىن بىرىنىڭ نامى
رۇمۇز	ئىما ـ ئىشارەتلەر ، بەلگىلەر

رىدا چايشاب؛ دەرۋىشلەرنىڭ ئۈست كىيىمى

رىز سۆز بىرىكمىسىدە «تۆككۈچى، چاچقۇچى، ئاچقۇچى، تۆكۈلگۈچى» مەنىلىرىنى بىلدۈرىدۇ

رىفئەت يۈكسەكلىك، يۇقىرى مەرتىۋىلىك

رىكاب (1) ئۈزەڭگە (2) پادىشاھ ھوزۇرى

ز

زايىل (زائىل) يوق بولغۇچى، يوقىلىدىغان، ئۆچىدىغان

زەرد سېرىق، سېرىقلىق، سارغايغان

زەغەن قۇزغۇن

زەنەخدان ساقا، زىناق

زەۋرەق قېيىق

زۈلف چاچ

زۇھد دۇنيادىن ۋاز كېچىپ، تائەت ـ ئىبادەت بىلەن شۇغۇللىنىش

زۇھۇر زاھىر بولۇش، كۆرۈنۈش، پەيدا بولۇش

زىشت خۇنۇك، يامان

زىھى ياخشى، گۈزەل؛ جايىدا

زىيب بېزەك، زىننەت؛ گۈزەللىك، ھۆسن

س

ساكىن توختاش، تۇرۇش (بىر جايدا)؛ تېنچ، ئارام

سالۇماھ يىل ۋە ئاي

ساھىر سېھىرگەر ، جادۇگەر ، كۆز بويامچى ؛ سەنئەتكار ؛ قىزىقچى

سەبا تاڭ شامىلى ، مەيىن شامال

سەباھ تاڭ ئېتىش پەيتى ، تاڭ سەھەر

سەباھەت گۈزەللىك ، ھۆسن

سەبزە مايسا ؛ يېشىللىق ؛ يېشىل رەڭ

سەبۇك يەڭگىل ، يېنىك

سەبۇكەش مەي قۇيغۇچى ، ساقى

سەبۇكرەۋ تېز ماڭغۇچى ، چاققان

سەبۇكرۇھ خۇش چاقچاق

سەد (1) توساق ، تام (2) يۈز (سان)

سەدر (1) ئۇلۇغ مەنسەپ (2) كۆكرەك

سەرئەنجام ئاخىر ، سوڭ ، تۈگەللەش ، تۈگەللىنىش

سەربەسەر پۈتۈنلەي ، باشتىن ئاياغ

سەربەستە بېشى باغلانغان ؛ يوشۇرۇن ، مەخپى

سەربەلەند ئاتاقلىق ، داڭدار ، شۆھرەتلىك ؛ يۈكسەك

سەرد سوغۇق ؛ خۇنۇك

سەرسەر سوغۇق ، كۈچلۈك شامال

سەرگەشتە بېشى ئايلانغان ، سەرگەردان ، ھەيران

سەرمەست كەيپىلىك ، خۇش كەيپ ، مەست

سەرنەۋىشت تەقدىر ، پېشانە

سەرنىگۇن (1) بېشى چۈشكەن ، ئاستىن ـ ئۈستۈن (2) تەلەيسىز ، تەتۈر پېشانە

سەفى پاك ، تازا ، تاللانغان

سەقا سۇ توشۇغۇچى ، سۇ بەرگۈچى ، سۇ سەپكۈچى

سەقەر	دوۋزاخ ، جەھەننەم
سەڭگدىل	باغرى تاش ، تاش يۈرەك ، رەھىمسىز
سەما	ئاسمان
سەمەك	(1) بېلىق (2) يەر ئاستى
سەمەن	ياسىمەن گۈل
سەمەند	ئۇچقۇر ئات
سەھبا	قىزىل مەي
سەھل	ئاسان ، يەڭگىل ، قۇلاي ؛ ئەرزىمەس
سەھۋ	(1) خاتا ، يېڭىلىش (2) ئۇنتۇش
سەۋت	(1) قامچا (2) تاۋۇش ، ئاۋاز ، شاۋقۇن ؛ ئاھاڭ ، كۈي ، مۇقام
سەيد	ئوۋ ، شىكار
سەيياد	ئوۋچى
سوز	كۆيدۈرۈش ، ئۆرتەش
سوزان	(1) كۆيگەن ، يېنىپ تۇرغان ؛ يالقۇنلۇق (2) ئەلەملىك
سۇبھدەم	تاڭ پەيتى
سۇجۇد	سەجدىلەر
سۇد	(1) سۇت (2) پايدا ، بەھرە ، نەپ (3) سۈركەش ، سۈر- تىش ، ئىشقىلاش ...
سۇراھي	ئۇزۇن بويۇنلۇق مەي ئىدىشى ، شىشىسى
سۇرۇر	شادلىق ، خۇرسەنلىك
سۇرۇش	پەرىشتە ، ئەلچى ؛ جىبرەئىل
سۇلۇك	يول تۇتۇش ، يول تېپىش ، ياخشى يولغا كىرىش
سۇمنات	بۇت نامى
ستەمكار	زالىم ، ئەزگۈچى ، ئازابلىغۇچى

ستنز	(1) خۇسۇمەت، دۈشمەنلىك (2) زۇلۇم (3) ئۇرۇش، جاڭجال، ماجىرا، غەۋغا
سدق	چىن، راستلىق، توغرىلىق؛ ھەقىقەت؛ خالىسلىق
سرىشت	يارىتىلىش، تەبىئەت، خۇلق
سيادەت	ئۇلۇغلۇق، بۈيۈكلۈك
سيمن	(1) كۈمۈش، كۈمۈشتىن ئىشلەنگەن (2) كۈمۈشتەك ئاق
سينە	كۆكرەك، كۆكس؛ يۈرەك

ش

شاغىل	شۇغۇللىنىش، مەشغۇل
شاھەنشاھ	ئۇلۇغ پادىشاھ، شاھلارنىڭ شاھى
شەب	كېچە، تۈن
شەباب	ياشلىق، يىگىتلىك
شەرار	ئۇچقۇن؛ تاۋلىنىش، يالتىراش
شەرارە	«شەرار» غا قاراڭ
شەرەر	ئۇچقۇن، يالقۇن
شەرمسار	ئۇياتچان، ئۇيالغان
شەفەقگۈن	شەپەق رەڭ، قىزىل
شەمايىل	تۇغما خاراكتېر، خۇلق، ئەخلاق؛ شەكىل، سۈرەت، كۆرىنىش، تۈزىلىش
شەمەت	نەقىش
شەمىم	خۇش ھىد، يېقىملىق ئىس
شەنىئ	يامان، خۇنۈك، يارىماس

شەھباز	لاچىن
شەھرىيار	بۈيۈك پادىشاھ
شورىدە	پەرىشان
شئار	ئەسەر ، بەلگە ، ئادەت

غ

غارەت	بۇلاڭ ـ تالاڭ ، تالان قىلىش
غەبغەب	ئېڭەك ، ساقاق
غەزال	كىيىك ، ئاھۇ
غەلتان	يۇمۇلاق
غەمزە	كۆز ئىشارىسى ، كۆز بىلەن ئىشارە قىلىش ، ناز ۋە دىلـ بەرانە خۇلق بىلەن كىرپىك سوزۇپ قاراش
غەمزەدە	غەمكىن ، قايغۇلۇق
غەنىم	دۈشمەن ، قارشى تەرەپ
غىنا	بايلىق ؛ مالدارلىق ؛ توققۇزى تەل

ف

فەرجام	سۈڭ ، ئاخىر ، ئاقىبەت
فەرخۇندە	قۇتلۇق ، سائادەتلىك ، بەختلىك
فەرراش	خىزمەتچى ، مۇلازىم
فەرران	راۋان ، تېز
فەريادرەس	ياردەم بېرىشكە يېتىپ كەلگەن ، ياردەم بەرگۈچى
فۇرۇغ	يالتىراش ، يورۇقلۇق ، روشەنلىك ، شولا ، نۇر

فۇزۇل	(1) ئارتۇق ۋە كېرەكسىز (ئىش ، سۆز) (2) تەلۋە ، تەنتەك
فۇزۇن	ئارتۇق ، زىيادە ، كۆپ
فۇنۇن	ھۈنەر ؛ ئادەت ، نەيرەڭ
فىردەۋس	باغ ، جەننەت بېغى
فىگار	جاراھەتلىك ، يارىلىق

ق

قەبا	تون ، تون چاپان
قەراغ	كۆز قارىچۇقى
قەقنۇس	قۇش نامى ، قەقنۇس قۇش
قەۋىي	كۈچلۈك ، قۇۋۋەتلىك
قۇدس	پاكلىق ، تازىلىق ، مۇقەددەس
قۇرس	پارچە ، پارچە نان
قۇللاب	قارماق ، ئىلمەك ؛ ئەگمە
قىرمىز	قىزىل رەڭ
قىيرگۇن	قارا تۇسلۇك ، قاپقاراڭغۇ
قىيل	گەپ ، سۆز ؛ قىيلۇ قال ـ گەپ ـ سۆز

ك

كاش	كاشكى
كاشانە	(1) كىچىك ئۆي ، خانا ، تۇرار جاي (2) ئۇۋا

كاشىﯔ كەشىپ قىلغۇچى ، تاپقۇچى

كافۇر ئاق ۋە خۇش بۇي ماددا ؛ ئاپئاق

كام (1) تىلەك ، ئىستەك ، مەقسەت (2) بەھرە ، بەھرە ئېلىش (3) تاڭلاي ، ئېغىز

كامران (1) ئۆز مەقسىدىگە ئېرىشكەن ، بەختلىك (2) ھاكىم ، ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى

كەبلك كەكلىك

كەنارە (1) قىرغاق ، چەت (2) قۇچاق ، قۇچاقلاش

كەۋكەب يۇلتۇز

كەۋنەين ئىككى دۇنيا

كەئس كاسا ، قەدەھ

كۇش سۆز بىرىكمىسىدە « ئۆلتۈرگۈچى ، سويغۇچى » مەنىلىرىنى بىلدۈرىدۇ

كۇشاي سۆز بىرىكمىسىدە « شادلاندۇرغۇچى » مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ

كۇنجايىش سىغىش ، جايلىشىش

كىردىگار ياراتقۇچى ، خۇدا

كىسۋەت كىيىم ، ئۇست ـ باش

كىشۋەر مەملىكەت ، ۋىلايەت

گ

گەردۇن ئاسمان ، پەلەك ، كۆك

گەردىش (1) چەمبىرەك (2) ئايلىنىپ يۈرۈش ، سەير قىلىش

گەرم (1) ئىسسىق ، قىزىق ، قىزغىن (2) يېقىملىق ، ئوچۇق چىراي (3) چاققان ، يۇگۈرۈك

گوي سۆزلىگۈچى ، ئېيتقۇچى

گۇستاخ ئەدەبسىز ، تارتىنمايدىغان

گۇفتار سۆز ، سۆزلەش ، سۆھبەت

گۇفتۇگوي سۆزلىشىش ، سۆھبەت

گۇلفام گۈل رەڭ ، قىزىل

گۇلگۇن گۈل رەڭ ، قىزىل

گۇلنار قىزىل گۈل ، ئانار گۈل ؛ قىپقىزىل

گىرىھ (1) تۈگۈن ، چىگىك (2) قىيىنچىلىق (3) قاشنىڭ چىمىرلىشى

گىريان يىغلىغۇچى ، يىغلاپ تۇرغان

ل

لايەزال ئەبەدىي ، سۇگى يوق

لايەئقىل ئەقلى يوق ، ئەقىلسىز

لەۋھ (1) تاختا ، يېزىق تاختىسى (2) روشەنلىك ، مۇلايىملىق ،

لۇتف رەھىمدىللىق ، مەرھەمەت

لىقا كۆرۈنۈش ؛ يۈز ، چېھرە

لىللاھ ئاللا ئۈچۈن

م

مانەند ئوخشاش

مەتلۇب تەلەپ قىلىنغان ، ئارزۇ قىلىنغان نەرسە ، ئىستەلگەن نەرسە

مەخمۇر	(1) مەست ، مەستلىك ھالەتتىكى (2) مەي خۇمارى
مەردۇم	(1) ئادەملەر ، كىشىلەر (2) قارىچۇق ، كۆز قارىچۇقى
مەرغۇب	يېقىملىق ، سۆيۈملۈك
مەرھەم	مەلھەم ، مەلھەم دورا
مەزاھىر	زاھىر (پەيدا) بولۇش ، چىقىش ئورنى ؛ چىقىش ، كۆرۈنۈش
مەزھەر	«مەزاھىر » غا قاراڭ
مەسرۇر	خۇرسەن ، شاد
مەسكەن	تۇرار جاي ، ئورۇن ، ئۆي
مەسكەنەت	بىچارىلىك ، پېقىرلىق ، مىسكىنلىك
مەسمۇئ	ئاڭلانغان ، ئىشىتىلگەن
مەسنەد	تەخت ؛ يۈكسەك ئورۇن ؛ ھۆكۈمرانلىق ئورنى
مەسئۇد	سائادەتلىك ، بەختلىك
مەسھۇب	ھەمسۆھبەت ، بىرگە يۈرگۈچى
مەسىھ	ئىسا پەيغەمبەرنىڭ لەقىبى
مەشام	بۇرۇن ، دىماغ
مەشۋەرەت	كېڭەش ، مەسلىھەت
مەفرەش	گىلەم ، كىگىز ، پالاس
مەفلۇك	پالاكەتكە يولۇققان ، قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەن
مەقدەم	قەدەم قويۇلغان جاي ۋە پەيت ؛ قايتىش ، قەدەم قويۇش ؛ بېرىش
مەلىھ	(1) گۈزەل ، چىرايلىق (2) شىرىن ، مەزىلىك
مەنزۇر	كۆرۈنگەن ؛ نەزەردىن ئۆتۈپ ماقۇل بولغان
مەنىش	تەبىئەت ، خاراكتېر
مەھتاب	ئايدىڭ ، يورۇق

مەھجەبىن	پىشانىسى چىرايلىق ، ئاپئاق ، گۈزەل
مەھجۇر	ئايرىلىپ قالغان ، ھىجراندا قالغان ، مەھرۇم
مەھز	(1) خالىس ، ساپ (2) پەقەت ، يالغۇز
مەھزۇن	غەملىك ، قايغۇلۇق ، خاپا
مەھل	مۆھلەت ، پۇرسەت
مەھلۇل	ھەللەنگەن ؛ ئېرىتىلگەن
مەھۋ	يوقىلىش ، پۈتۈش ؛ ئۆزىدىن كېتىش
مەۋزۇن	ئۆلچىنىدىغان ؛ كېلىشكەن ، چىرايلىق
مەۋلا	(1) ساھىب ، ھامىي ، ئۇستاز ؛ جاناب (2) قۇل ، بەندە
مەئزۇر	ئۆزرىلىق ، ئەپۇ قىلىنغان ، كەچۈرۈلگەن
مەئۋا	باشپانا ، تۇرار جاي ، ماكان
مەيگۇن	مەي رەڭلىك ، قىزىل رەڭلىك
مۇئەتتەر	خۇش ھىد ، خۇش بۇي تارقاتقۇچى
مۇئەللا	يۈكسەك ، بۈيۈك ، يۇقىرى ، ئەلا
مۇباھات	پەخىرلىنىش ؛ ماقتىنىش
مۇبتەزەل	خار ، پەست ، تۆۋەن
مۇبھەم	يوشۇرۇن ، بىكىك ، نا ئېنىق
مۇجەللا	جۇلالانغان ؛ يالتىراق ، پارلاق ، روشەن
مۇجتەمىئ	توپلانغان ، بىرلەشكەن ، جەم بولغان
مۇخەممەر	ئېچىلغان ، تۇرۇپ قالغان ؛ ئاشقان خېمىر ؛ يۇغۇرۇلغان
مۇختەسەر	قىسقارتىلغان ، قىسقىچە ، ئىخچام ؛ قىسقىسى
مۇدام	(1) دائىم ، ھەر قاچان (2) مەي ، شاراب
مۇدرەك	ئىدراك قىلىنغان ، چۈشىنىلگەن ، بىلىنگەن
مۇرشىد	(1) تـوغـرا يولغا سالغۇچى ، يول كۆرسەتكۈچى (2) پىر ، ئىشان

مۇرغ قۇش ، پەررەندە

مۇزتەرىب ئىزتىراپتا قالغان ، قارارسىزلانغان ، تېنچسىزلانغان

مۇسەخخەر ئۆزىگە قارىتىلغان ، بويسۇندۇرۇلغان

مۇسەخخەر ئەيلىمەك — ئۆزىگە قاراتماق ، بويسۇندۇرماق

مۇسەلسەل بىر ـ بىرىگە زەنجىرسىمان ئۇلانغان ، زەنجىر شەكلىدىكى

مۇسەللەم ئىنكار ياكى قارشىلىق قىلىنماي ماقۇللانغان ؛ تەسلىم بو-
لۇش

مۇسەۋۋەر سۈرەتلەنگەن ، تەسۋىرلەنگەن

مۇستەغرەق غەرق بولغان ، چۆمۈلگەن

مۇستەغنىي ئېھتىياجسىز ؛ تارتىنغۇچى

مۇستەكرەھ يېقىمسىز ، خۇنۈك

مۇستەمەند غەملىك ، قايغۇلۇق ، گىرىپتار ؛ باغلانغان ، بىچارە ،
مۇھتاج

مۇستەمئ تىڭشىغۇچى ، ئىشتكۈچى

مۇشكبىز خۇش بۇي ھىد تارقاتقۇچى ، چاچقۇچى

مۇشكىن خۇش ھىدلىق ؛ قارا تۇسلۇك

مۇغەننىي سازەندە ، چالغۇچى

مۇغبەچە مەي توشۇغۇچى ، مۇلازىم

مۇلەۋۋەن ھەر تۈرلۈك ، رەڭمۇ رەڭ ؛ بېزەلگەن ، بېزەكلىك

مۇلك (1) مەملىكەت ، ۋەتەن (2) دۆلەت ، پادىشاھلىق (3) مال ـ
مۈلۈك ، بايلىق (4) دۇنيا ،ئالەم

مۇھتاز تاللانغان ، ئاجرىتىلغان

مۇنىر نۇر بەرگۈچى ، يورۇتقۇچى ، پارلاق

مۇنس	ئۈلپەت ، ھەمراھ ، دائىم بىللە بولغۇچى
مۇھەررىك	ھەرىكەتلەندۈرگۈچى ، قىمىرلاتقۇچى
مۇئتاد	ئادەتلەنگەن ، ئۆگەنگەن
مۇئتەقىد	ئېتىقاد قىلغۇچى ، ئىشەنگۈچى ، ئىخلاسمەن
مژە	كىرپىك
مژگان	« مژە » گە قاراڭ
مسل	ئوخشىشى ، تەڭدىشى
منا (مينا)	(1) شىشە ، مەي شىشىسى (2) كۆكۈمتۇل ، ھاۋارەڭ (3) سىر ، نەقىش
مزبان	مېھمان كۈتكۈچى ، ئۆي ئىگىسى

ن

نارەنج	(1) ئاپېلسىن (2) سېرىق تۈس
نافىز	نۇپۇزلۇق ، تەسىرلىك
ناۋەك	(1) كامانىڭ ئوقى (2) كىرپىك
ناياب	تېپىلمايدىغان . تېپىلماس
نەخل	(1) كۆچەت ؛ خورما دەرىخى (2) يارنىڭ قامىتى
نەززارە	(1) قاراش ، نەزەر تاشلاش ، كۆز سېلىش (2) تاماشا
نەزىھ	پاك ، تازا ، ساپ
نەستەرەن	ئاق ئېچىلىدىغان بىر خىل گۈل
نەسرىن	« نەستەرەن » گە قاراڭ
نەشئە	كەيىپ ، ھۇزۇر ـ ھالاۋەت
نەفھە	خۇش بۇي ھىد

نەقد (1) تاللانغان، سايلانغان، خالىس، ساپ (2) قىممەت باھا نەرسىلەر (3) ئاقچا

نەقىي پاك، تازا، خالىس

نەڭ ئار، ئۇيات، نومۇس

نەڭۇ نام ئار ـ نومۇس، شۆھرەت

نەمەك تۇز

نەمەكدان تۇز ئىدىشى

نەھب تالاش، بۇلاش، ئوغرىلاش

نەھر دەريا

نەۋ يېڭى

نەۋئ تۈر، جىنىس

نۇزۇل چۇشۇش، يۇقىرىدىن پەسكە چۇشۇش، قونۇش

نۇقەت (1) نۇقتا (2) خال، داغ

نۇقس كەمچىلىك، يېتىشسىزلىك

نۇقل شارب ئىچكەندە ئىستېمال قىلىنىدىغان يېمەكلىك، شىرىنلىك

نىسار چېچىش؛ چاچقۇ

نىش نەشتەر؛ تىكەن

نىكخاھ ياخشى نىيەتلىك، ياخشى خاھىشلىق

نىگاھ بېقىش، قاراش

نىگۇن ئېگىلگەن، بۇكۇلگەن؛ تۆۋەن

نىگىن (1) ئۈزۈك (2) مۆھۈر

نىم يېرىم

نىھال كۆچەت؛ كېلىشكەن بوي، گەۋدە

نىھان يوشۇرۇن، بىكىتىلگەن

نىھان ئەيلەمەك ـــ يوشۇرماق ، بىكىتمەك .

ھ

ھازىق	بىلىملىك ، ماھىر ، ماھارەتلىك ، ئۇستا
ھابىل	توساق
ھەبا	(1) چاڭ ، توزاڭ (2) بىھۇدە ، بىكارغا
ھەبىب	دوست
ھەجر	ئايرىلىق ، جۇدالىق ، يىتىشەلمەسلىك
ھەدەف	(1) نىشان (2) يۆنۈلۈش
ھەدىقە	باغ ، گۈلزار
ھەرىر	يۇپقا ۋە نازۇك توقۇما
ھەزاقەت	(1) تېۋىپلىك (2) ماھىرلىق ، بىلىمدانلىق
ھەزىن	قايغۇلۇق ، مۇڭلۇق ، غەمكىن ، ھەسرەتلىك
ھەشر	(1) توپلىنىش ، يىغىلىش (2) قىيامەت ، قىيامەت كۈنى
ھەمراز	سىرداش
ھەنگامە	(1) يىغىن ، توپلىنىش (2) ۋاقە ، ھادىسە
ھۇباب	(1) كۆپۈك ، قاپارتما (2) ئاسمان گۈمبىزى
ھۇدا	(1) توغرا يول ، راست يول (2) ئىسلام دىنى
ھۇللە	بېزەكلىك ، نازۇك ۋە نەپىس كىيىم
ھۇللەپوش	كىيىم كىيگەن ، ئىپەك كىيىم كىيگەن
ھۇۋەيدا	بەلگىلىك ، ئاشكارا ، روشەن
ھىرمان	مەھرۇملۇق ؛ ئۈمىدسىزلىك

ئۈ

ئۈچماق	جەننەت
ئۈزار	يۈز ، بەت ، چىھرە
ئۈستۈۋار	چىداملىق ، مەھكەم ، توغرا، كۈچلۈك
ئۈسرۈك	مەست
ئۈششاق	ئاشىقلار
ئۈقدە	(1) تۈگۈن ، بەند (2) ئالاقە ، باغلىنىش (3) قىيىنچىلىق
ئۈلۈۋۋ	ئالىي ، يۇقىرى ، يۈكسەك ، يۇقىرىلىق ، يۈكسەكلىك ، بۈيۈكلۈك

ۋ

ۋابەستە	باغلىق ، بىر ـ بىرىگە باغلىق ؛ ئالاقىدار
ۋاژگۈن	تەشكەي ، تۆۋەن ، پەست
ۋاسىئ	كەڭ ، يېيىق
ۋالە	بىرىلگەن ، مەپتۇن ؛ ھەيرەتتە قالغان
ۋايە	(1) ھەسسە ، ئۈلۈش ؛ بەھرە (2) ئىستەك ، تىلەك (3) ئېھتىياج (4) ئادەت .
ۋەرد	ئەتىرگۈل
ۋەرزىش	مەشق ، كۈنۈكمە ، ئادەت
ۋەسەت	ئورتا ، ئورتىلىق
ۋەسۋاس	يولدىن ئازدۇرغۇچى ، ۋەسۋەسە

ۋەھدەت بىرلىك ، يەككە ـ يىگانىلىق ، تەنھالىق
ۋەھىد يەككە ، يىگانە
ۋۇسئەت كەڭلىك ، كەڭرىلىك ، يېيىقلىق

ئى

ئىبتىلا مۇبتىلالىق ؛ بالاغا قالغان ، گىرىپتار بولغان
ئىبتىھاج شادلىق ، خۇشاللىق ، سۆيۈنچ
ئىتاب قەھر ، غەزەپ ، قىيناق
ئىتتىھاد بىرلىشىش ، قوشۇلۇش ، بىرىكىش
ئىجابەت قوبۇل قىلىش ، ماقۇللاش ، رازى بولۇش
ئىجتىناب ساقلىنىش ، چېكىنىش ؛ قېچىش
ئىجلاس مەجلىس ، يىغىلىش ، ئولتۇرۇش
ئىجمال قىسقىلىق ، ئىخچاملىق ؛ قىسقا
ئىددىئا مۇددىئا ، ئارزۇ ، تەلەپ
ئىرفان بىلىش ، تونۇش (تەپەككۇر بىلەن)
ئىزتىراب تاقەتسىزلىك ، بىقارارلىق ، تىنچسىزلىق
ئىزتىرار چارىسىزلىق ، نائىلاجلىق ، مەجبۇرىي
ئىز (ئىزز) ئەزىزلىك ، ئىززەت ، قەدىر ـ قىممەت ؛ ئىززۇ جاھ ـ ئىززەت ۋە ھۆرمەت
ئىسار (ئىيسار) بېغىشلاش ، ئىنئام قىلىش ، تەقدىم قىلىش
ئىستىخارە چۈش ئارقىلىق پال سېلىش
ئىستىغنا (1) مۇھتاجسىزلىق ، مۇھتاج بولماسلىق ، ئېھتىياجسىزلىق (2) ناز ، خۇلق

ئىمداد	مەدەت ، ياردەم
ئىمساك	(1) ئۇشلاش ، ساقلاش (2) بېخىللىق
ئىنفىئال	خىجالەت ، ئۇيىلىش
ئىئلام	مەلۇم قىلىش ، بىلدۈرۈش

ي

يازۇق	گۇنا ، ئەيىبلىك
ياۋۇشماق	يېقىنلاشماق ، يېتىشمەك

فاکسمل

بسم الله الرحمن الرحیم

اطلعت من جبهة الساقی تجلی الهدا | مرشد اهل حقیقت وصل ایلار اقتدا
اوخشاماس کاس صبحه شمس کیفیتنده فیض صبح | لامکانا سیر اولنمیش بو نشئه دین تاپغان کدا
غم غباری می خماریدین کونکل کوزی رسوا | ساقیا جرعه توت انداغکه بو فتور غمزدا
باده زوریدین ایل حجره سی اوتلوغ فغان دور | بوقیسه کی کر ارغون قانیدین حکار توتوک صدا
هر قطره کا اوکه جرعه سین منجاره لار | بولسه یوز ناهر بیری بر کا ایلای یوز فدا
ساقیا تشنه سی منم بو کیم دور بو دم | می تمامین منده ستغا مندین ایکیل ابتدا
زر قیزیت کیفیتی سندیک کادین مست دور | بیلماهر این بجوک نقش قلیغونک ادا
جامی اسمیدین ذکر ایلامک مرغوب ایمیس | ذکرینی ایلا کیشی هر حرف ایله قیلغای ادا
محو مطلق بولسه اندغ باده زوریدین ابریت | قایدا آلسون بو کونکل جامیدا نقش ما علا

عرشیا

عرشیان هیچ دمادم فیصلما غیل تأخیر کیم

اشربوا یا ایها العطشان کلوری هردم ندا

زینت‌نا نشان اندا ایماس محرم نیان — سغیب اندا که سیغماس نکته حرف بیان اندا

آتاب اتتنی عصیان ایلکو کلا عرصه سیدا کیم — یاز وقلا صفی لا ابن سیند و عکس صاحبوان

بورنک خلوتکه زینا تک بیلکه عادت بودو زوریغ — ای طالب مهجان مطلوب لیغا مهمان اندا

خطو غیر دین کر چه حرمکم قدس ایرور فارغ — ای ثواق اوزکا دین تا باقیغه بولدر سبیان

بورنک بار ماغلیق کمالی کیک الکلاب تشنلا بان بارماغ — تجلی جلوه قیلدی یا ریان هجر رشید سیان اندا

وجود مجمع البحرین جمتدین تابت ترکیب — بحر لطف شفاعت ساتاسانکلیق عرفیان

نبی یا خود ملک فیض ایلادیکم کرم مکانیا یسن — زمانی اول مکانیا تی بحر اول هر زمان اندا

حریفکم فهم اونکلعا اینک یا هدمی عیب — یوق ایرمیش جلوه جانا نینک اوزکا محیح جان

عجایب غنچه بو مهما جو بیلکم نغم شه حسنک خوب براق — یوق ایرمیش خبر متاع فخر ازمعان اندا

مکارم الا مکارم ایردی نسبی فضل شرافت دین — یقین اولنو علیم وسبب دین تا بی مکان

خیالک انداد و گرچه اوزره دعوت اولمش — نشانک ایردی اگر بولسه افزون جهم هر قچان ابدا

یازوقلرم عفو اشکین اجورماق ادعا ایدرین — لوا رحمت باشنده حبیب شاه جهان اندا

بو خلوت بزمیده محبوب اولماغلیق ابدا — بنی بولغای همان انداولی بولغای همان

نفوس قدسی لار ایچنده بولوق بر ذره گنجایش — عجب اولدر که بو صوت ایله بولگای عیان

الهی بار جرمین عفو ایت دا اول شفیع او لغا ج

فراموش اولماسون عرض قولی نگ فهم لغان

جنون تار ایچره منده جان زنجان پیدا — نشانسوی ماغلی جو نکم ایمس نام نشان پیدا

گونگل باد آخرسند خیال ایرجانه شترو — نه حاجت بولما اول قیتد فرمان

ها گرو نجوم انکو ریسه کرسک نازی دو بت با قفس — قجان عالمده معنی لغ ایردی جسم ناتوان

دواج حسن او جهان ها ایلا مش ازبس — بولور گل حسنی ظاهر اگر رنگ خزان پیدا

منی کوزگا نجه نفرین قیلما انگیز ای اهل عالم کم — جهان بخت یبغی معلوم ایمس کیم بولوق قایان

جهان ملکریغه خرسند اولما ای باسیغیم — بو دهر حره بولوبدور فتنه آخر زمان

فلک

فلکده کیمده مهر و ذره مهوشلرله طیش اولو
سمندین سکردیب اول شوخ یولنا کفا ل

سجودی درکهندین باشن کوتاره عرشیا وهم

جهانده اولمادی موندا اکرشا خرده وان پیدا

کوندوز وه کیجه اول خورشید تابانلی بولمسا
قامتیم خم دور اگر سرو خرامان بولماسا

زاهدا فردوس ایله حور و رونق تماشاسن نتای
کلبه‌م گر خیال حسن جانان بولماسا

بیش دین و بین بو بیکلیغی سوز افغانیم نیر بور
بو کوکل گر آتش عشقیده گریان بولماسا

بلبل شوریده قایدین کیب اینیار ایردی نوا
گر بو شوریده ایله کونکلوم اوبیله ویران بولماسا

در یکتا تابماس ایردیم صدف قعر وجوده
کوزلاریم اگر مهر بیله گریان بولماسا

باده نوشین زماننده بلکیم شیدا ایل
قیلماس ایردی بکر بو کونکلوم اوبیله ویران

گر فراق تیغلارا اول همم ایر ور پیر هیچکیم
سیماس ایردی لذت وصلنی هجران بولماسا

عرشیا یار زیرک نقد ایمانیمنی تاراج ایلادی

یکره بس اول شوخ ظالم نا مسلمان بولماسا

خوشا حسنک ظهوری جلوهٔ مسیحی مینایه وا شیدا
بو لوبیدور عشقیله هجران بیخود و مست

بو لوبی حسنک نکاه زار عشقنکار بر کیم زاردیم
بو رورلانشیمه شوق بر شاهانه یاشنه بیر لوبی زعوجا

اکر اول گل گذرایلسه چمن ساری بولور گل لاله
بر مست بر بیخود بر واله بر شیدا

قنوت سوز نتاج بلبل دیکیلسه نالمه شو فونکدا
بولوب فیض فغانیدن سراسر برک لاله گویا

تونسوب مضمون رنکین لوی گل کوکلکا سالغاج برق
گلستان سخن بحره بولوبدر لؤلؤ گل یکتا

نجوک ای عاشق شیدا دیماسین وصف
کیم اول عکس توشار گل لا گلستان بحره دور رعنا

دیمه ای سخن خبر شیخم کوکم استعدا
صدف بر قطرهٔ کافانع بولوب تاباقی دریکتا

لوبکا ز غنچه هم آغزینک کبی دوران ارا
قامتینک دیک یکسرو قمقور روضه رضوان ارا

غنچهٔ گلدین دیسام باز قدیک نی خوب
رشتهٔ دوریم نهان الغدیک عارا

عنبرجا شینک مو دیوزرجه ماجرا اوزه قوش
یا هلال عید ابرو بولسه لوان ارا

دانهٔ خالینک کوز کاج بر توتار کوز مردمی
طرفه دوریم صید قیلغالی دام کمر مان ارا

بوزاوزه

قزیل

یوزا وزه منکزنینک سکری کلیج ینکر اوزه تم غرق ایله دور سیم و نجو توشکا فارغ بیکان قالارا

جاکلیکه تکلوم ارا عشقینک اوین باشتوغم زرنی تو کانلار یرور زرمت لار ابیال

سکریتور جانیمنی بلبل دیک فغان ایلار کونکل کلعذاریم یاد ایاین سکرتیب میدان ارا

ای فتوحی قابول تا یار وجود دین اثر
قدر بلمس کیمسه کا بو چرخ کجگردان ارا

حقیقت کیمی توتونی قاشدین توتم قیبلا ایلاب ایلنکدیک یکا جا حقیقت کوکیم دین شتاب ایلاب

وصلی جانیدین کوکول سرشار انتدیم بو کونکلنی فرقت خماریدا خراب ایلاب

لینک یادیدا لوکا کا و یانیمدوریم سهید عشق تمنا ایلاکوم یالیتنی کنت تراب ایلاب

ایاغینک غشنی رغیبلا وزره کوزلاریم حیاتنی نازنینی یا همیشن سیدین سیام کلاب

فلکدا مهر شن چهره کل لاریغ اعینن تا ترلزل چهره بیس کدعارضنی بیجاب ایلاب

فراق رنکی رخسارینک کیدا تو نلار کوزلاب سرشکیم نعلا و قطره سین دز خوشنا

دیاری سنیدسرم ایلا کلیم سنا نا که لولینه کوزلاریم سردابه اقلیغوم براب

یوزونگ مه ریدا کونگلوم زره‌دیک اضطراب ایلاب ساچینگ یاد ایلا تونلار تولغانورمن پیچ و تاب

کبی کیم کونش کورسا اول ایرنی جلوه‌گه یورس

نیکه عرش کیبی تا روز محشر ترک خواب ایلاب

محبت نا یاردیم قانیغه اکه‌دین مداد ایلاب انگا کونگول مین بیل مخمر ایتیم عشقا د ایلاب

سنا ایچکا اوق الطاف ایلابان غمزین بیشکه نه بولغای ایسا بیلیک بیله جزین کونگلوم بناه

صبا بیلگوسیده اوتلوغ بیا دردی ایلا کونگلوم نه قویبان آیلار زعفران برگیدا ایلاب

فراقینگ لحظه‌لار وصلینگ خیالی گر میسر دور بر ایرکیم گونیش دوری ایلای ایجاد

بو یانگلیغ ایلاکی یکینک کر گیمکی نسخه‌سی یارب یا عالی ادیمی بیاد ایلاب

کونگولنگ امنی اورتاب بولغا صنعی نیغ ابتلار سو ایرسین موکی جالیب انگا ایبیاد

قاشینگ و بین کوزینگ قیل کل عزم نقشیدا محرم آی مجنون کیبی خسرو شاه قباد ایلاب

اوزی حسنینگا اول مه‌ل انبار کوزگو کوروب سودا کوبیا تنو فورسی تنگری ترک ایلاب

مرحیلکر

عیبلمکیز ناصحا کوچ عشق اهلی بولمیش رنک بو | قصد جان اندا غمزه کوز کورپ بلکای تیغ کوزدو

هر بجه زخم ایرا اولغان ساغری بانی سونکاکی | تا تکی قیلو عالم ایلی چیمیه الو کو لکو کورو

دو و دلدا کیم کر بیک ایکی تاکین سیتار رسن | جج اولوب تکلمیش ایرکی باریدین خوش بو

بجه شاغمدا اولسام عجابین فریاد رس | شاد اولوب بیلکین قاقا با اسد قیل جهم

دهر بریا شوخ بریا ظلم ایتار کر ودی واغ | آوز یاغیم بنالغ جغا انهی فی کسر و کوروب

و بحدیدین اوز با یدب جانم جالا اوزره واغ | تو یغا یدین بجه اوزدا خال لبس بیلکو کوره

اوز فراقی تو نتکرا اولکوز کار یار شیغ علو | غمزه ینک حیونکیم سواد تولوب تراشو را اهو

شوق عارض تو تیلسا اول کولکوم منکز یا ایلامیش

عزیزی غبارایدین کلیرکای اوزه یاغدو تکوب

تونمیشن ایردی ایلکار مشرق ساریدین آفتاب | بو العجب یا تنیک بیلن اول سار منی ایلار کباب

تو لغانت تو شکان ساحتیکا یدفرقه تو نلاری | یا قیبلا تم لغانیب بیلکیل بزمین عتاب

جان و العلینک شکربیغ ره سیو کوزره قیلکای | قیلمیش سیدیدین که کونده وکوزلارم بولدی براب

دولت وصلک سپهر برده کوکلوم ایردی جوش
وقت سحرده خسته آنلارکی فیلدن جوشا

قیله‌لیک ابرولارینک طاقینی یا اکاکن یار
اقارلیداغیکم شهم ادستیدن گردون خراب

ای اولوکا کلیبا کوزو فوبیا فارده
سیزد کوز روهم تاره سی کیکا لولو لو زیبا

بلالرینک کیفیتی هر دم تصور ایلا سام
ای ارهم خون ناب حسرتکا هم کلکو شرا

نالو اجابتیدیا الوتک در نقا ایدی
منکا ایدر فرقتنک تیغ لوایی قالدی

ننکا اوق اولونا کیکل تلو تکا یار
قبله خوشیم لوکلتی عرش تعلابا

سن کیم الا کوندر لعل خندانین گبی
خاطریم آشفته زلف پریشانین گبی

براوزه بیدا ایلیس خضر فلکدا ورمسیح
لوبلیلار بها ایکو لعل درفشانیم

خسرو فرهاد و مجنون پیش کوتارمس سخنور
لوجهاندا اوسکه عشقیم شان ایوانیم

تواله‌ما مهر اقهم ایسته آتر که صبح
اوکلکام جابا چاکی گریبانین گبی

باغ گشتیندا اسها وجد کوردی کونکل
جلوه نخل نشاتی نخل خرمانیم

سوزل

سودای سینه کی فقط نوعیتن تنکلکلری | فهم ایتدیم لوکولکل قوجه سوداء سحراین

وکلدی یاهما وقت ینه تکانیی ایلدیلر | نفت اولدی جاندا هر یار غم یکانین

سنبره کلثوم کوردو نورنقارطمطی | خضر خطی لبه لعل شکرافشانین کور

سنبل عنبر شته لی ملاردن نوای ویم فقوح

مرغ نظیم آرا مرغ خوش الحانین کور

ایلنک قللر حسنی خراندین سر اغیل | نهال قدیم نهدن سیماندن سر آغیل

سنی اوجراغی جیل اولدی هتار زهر نکا | لوکل اهلین بالانا کیماندین سر اغیل

قجا بلبل کلسنه کر دیکسا فغانم | جمن حسنی اول سعد فغاندین سر اغیل

فتنه یار انجی بدعت اولدی عمر حقا | جهان خیلا ریکزی من بماندین سر اغیل

تنم جوبن اوزلی الدی عزو جهم تنکی او | بوز نکل ایکدی عتاب مهر بلندین سر اغیل

عتاسو خداکور دو بسی لطفی محبتلی | نه دی ایکلدی لطف مهربندین سر اغیل

بو عشقم غیری ندی ایکی عالم اغرانی | نظیمی ایجدی اول ایکی جهاندین سر اغیل

قیانلیجه میل ایتیار جانانه محبت اهلی زار ایله   عروس گل الحره بهارلر اقارنه جاندین غسل ایله

اولوبسن ننک عادت ایمانیه کرجه اول کافر   فراموش اولماسون عهدنکم اندین

کیلو موجی ایلکا که دنیا جانا اندین کوب   یا ساین حجره لار کوب اولوغ کاشانه اندین

متبولسیر وصل غنیمت سیل کوپ وقت   کیبوما که دور صحرا ایکم نیغ اندین کوب

بودم قویب جامی الیب ایکی اوکساقی   جواهر لار باشدین ساجی اقادر وانه اندین

قیلو فرکیم جو بهر ورکسین یادی حج جامی   ایرور خمخانه لار ایم پاک بودم میخانه اندین

گر اول مهر نزول ایتماک نعم یرکا خیال ایتسه   مهیا ساغر کلفام مینا خانه اندین کوب

عذار شوقی اولغاچ جلوه کر بو خلوت   کوبار شمع جهانار کوم داغی پروانه اندین

مکر تشریف ایتسه عرش اساس ارده بیدین کیم

کوزونک ها والا ایاب سند شاها اندین کوب

ازدیکی نکلومم جلوه گر کوز کا لعل زنک عاقل یکسب   برق دیک جی لا قیلو دایم طرف مایل بکسب

سورکی

سورگالی قتلیم فسونگ کوزینگا ای سروِ من — کیم قیلسمان اولماغای یاریکیم اول قاتل یکیت

هر توی حسنونگ فهمی لذت لعل شکر — بولمو باشتین بیر سوزیدین جاهل

نی اوچون ایا اهل جهان عشقیدا کامل او لمیا — کیم ایرتماغای مشتی عشق ایلار کا دور قاتل

کوزوب عارض صلوات قاتون جانی بلا — روزگار الینی ایلا مشکل یکیت

ایلاشمن انکا ماقادر ایتیم وصفین سخن — کیم قچان ایلار قاری نی بزمیکا داخل یکیت

ممکن ایرمس عرض باشقه تونک کالک تا ابد
مست کورکاچ بو بیکلنی مست لایعقل یکیت

کوردیکیم عالم دا مونداغ شوخ بیر روا یکیت — خلق نوش آینی دلکش سیاحتی زیبا یکیت

قاشی کا عید بیک ناوک دلدوز ابرو — قدرعرعر لعلی شکر کوزلاری شهلا یکیت

هستا ساکیم هر بیر سرور رخسارا مین ای قمر — باریضی خرم مهر سرو کوهر والا یکیت

بیکه وصلینک کزند تین قیلغونک تیر روز — کیم شعار ایلا او زوکا موکب استغنا یکیت

مست بیر باقاغیدین کیم جهان تک ملک — کوزلاری جامی بیله مونداغ قدح سیما یکیت

ممکن ایمش صحبت لاغر بو رنگ حسن جمال — بو جهتدن بر اوزره اولدی جهانک دوری شیدا

ممکن ایمش فی مرادی بو شکل ایله بر کافری — بو عجب میّت ارا هم بو فتور و حیرته شاکیت

یار روی شعشعه تجلی یا عکس یا ید بیضا نور — تیره کلبهم نورانی ایلادی ماوا بکشت

کعبه بر روا اسیاسی گر حسن عشقندن دین

قبله‌گاه ایدینک کاهی عرش یار وایکیت

آهیم کدی اقتنام منی زار ایلکا بکیت — شش تن مژگان ظلم جانیم فکار ایلکان

احبابم کلدیک بوزین ابلا ایلکان صحن چمن — بر نگاهی تیغین انداخار فار ایلکان

دیکا دیکم شیدا ایلکا اولوکدین اول جادو سنه — سر ایم حیدکوکلین اختیار ایلکان

ایلار ایردیکم بر اوز روم دعوای عاشق لیغ ایسکا — عاقبت تیغ زهر مژه مندین شه سار ایلکان

برکیچه کلیم یا تونتیم رقیب وصل ماه وش — بلکه لبوزین نور تجلی اشکار ایلکان

من وفا و مهر آیینی تعبدلیغی ساری — سین جفا و جور رسمنی شعار ایلکان

آتش لعلینک ایله وسیده خالینک داغیدن — آه کیم بو خسته کوکلوم لاله زار ایلکان

البیان

الیبان مندین قراریم صبر و هوشیم دغی بیلکه تورمیندکی نی هر دم سوراراکان

عرض ایتکاردا نوایی هم سیر اوتیش ایکان بولماغای مونداغ ایل دیوانه وار ایکان

ایکی گل دور غمیدین قطره خونابه یوت اندین ایلا غنچه دیک کونکلوم تنکا قوت ایوت

یاد وصلینک دین ایل هجر و لوکل سرمایه سیدین لعلینک ارمانیدین قیلدی جهان کینجا قوت

بزم اوزلوک رشته سیکا قیلغانین واسطه آل ایشیغمی ایکی قدح سقاردی اوزنی اولوت

کوز بیچولسدور یوز اوستا جمالینک ایی آق سقالیم قار کورولوب قوروتوب قیلغای قوت

جار فصل بیرکیدیر قارایغ ایرمس غصه دین حک منغی جاریکانینکیل بوکونکلوم اوت

دهر ایابین نیک رسیغ کوزجوا دو قلادین ایکانینکدور ساقی برا وتار کونکلونکا ساوت

کار بار دهر رایوقدور تفاوت ای خرد غمیم کوب غم غباریدین اوزونک مسرور توت

دلربالار قصدیدین بولمایل مغرور کیم شاهد دوران کا کوز سالور باد ارو توت

جون نظر کاتیره ایلیک و جهنه مهرینک کوردیکم کور کیم دیرسیرمه ایلانیش کوزونکنی نازوت

کوزونک قیلغالی کونکلوم قیلوریجا برله بحث
دین قیلور تاراج آلوغه بلکه ایمان برله بحث

زلفی اولتورماک کا یوزنی کوزکا لیجه قیلمش جدل
بجم قیلور بیلدا اوزنی خورشید تابان برله بحث

لعل بحیوانی بولیب جلوه خضر مسیح
قیلماغای دیدیم شیب اول لعل خندان برله بحث

سوز دیکه سرو الیغم منع ایلابان ای نسیم
عقل بیلکای خوب ایکیس دور قیلیب حیران برله بحث

بوی لب اول دیبرا دیر پاک جیلوکر نسیم
قایدین استاکو یندا اول زلفی پریشان برله بحث

لعلی لوقیلم بادی دم تیر کوزور اول کوکل
عار ایتار اندین که قیلماغای مجبور برله بحث

ظلم جاهی گر رای گردونسه عرشی جیک لوا
کیم اجل موجی در دهر کیمکه سلطان برله بحث

ایروردم نهایت نسکه من جانیمدین ایریلغاج
نیتسه جانیم ایروری بلکه یارمدین ایریلغاج

کوزونک بحر قرار روز کاریم یوق قرار الیندین
قالیب ظلمت دا اسکندیک تا یارمدین

یوزونک اوزرا عرقلار یاد کوزوم نم آلاب
دوا تاپماغای قالیب درد هجران یاریمدین ایریلغاج

بیلینک

بیلینگ ایلا قایدا منداغ بیجیگیم قالمادی درمان — که سندک شوخ طبع شوخ جولانیدین هابر
منی محکم ایمس تیج کونکول لاردین بری کام و هم — سینینگ دیک نوش لب جانفزا خورشید یوز
فراقینگ زوریدین بار ایکیم بادا ایلا — نه سن دیک کیمسه فهم سخن دانیدین
تا ایدین مسود لیکشن قلینک بار — نوا تو کوک سیکای شمع شبستانیدین

توتحیل هر کاه قدینگ کوزلار اینکا — هر انسان ملیدیک او طفلیکا قرار ایکیداشان
سودای کوز شهیدینگ ... جانکین — جبعا شهر زنگین ستم تغیدا قان کوز
تیلسیمکش کوزلار تحلو طاعت تقدیس — سیز اندنغه غار تنکرلار ایلار خانمان
کوز هر کاه حین قصد ایلار اندا عالم — سا نوکین قرا قیچی لار تیکلاری جاودان
دیکا بالایم مسایس ... اوجوبای کوز — ایا غیلنگ تعقیدیس رخند پیرا و زره

یورونکی توقیعینی بلطف ایره سعادت ایلا اعلی حرم　　تجلّی ایروزینیت قورولوب توندی عیان

منوّر ایرور نیکم تمعّ فلکار کا مثال انیک　　نجه خرشید اخترلار کا آئی ایرله قران

تورو وم آق و قرانی شبی کوکل قاشیم یا ذات　　بولوب لال محجوریدین دیکیم مهلکه فغان

وفاسیز دور جهان ای عمر بیهوده بولما غافل خرسند

نجه کام اهل دین ایزیوق اوروزنیک کام ایله زنجیر

ای کوزلار نرگس خط ریحان قدی شمشاد　　بلبل عشقینکدا ایشیم ناله و فریاد

جان ملکینی سیزی ایلادیم غارت انکا کوزماق　　بر نیم نگاهی بیله کیم ایلادی برباد

شیرین لبلرینک یاد ایدار لیلی فروشی نکته　　قان یوتار ایمس من کبی مجنون ایله فرهاد

کونکلوم نی کوزیت خسته مژکان و قیلدینکیز　　صیدی کبی اینکلای ای کیم کوزلار جلاد

اوقلار کوزنیم قیلغوم سبق عشق　　جونکیم ییم حیرت اوکای دار رسته

کر تونتی سینک بندیه لیکن تاریخ بولوبتغه　　بولغوم دو بوحالت و ایلیکی کوندین ازاد

عمیم اول ... قلیم سید و تصویر　　عشق اینک ... جسمم غوا به برزاد

خیال شعری

خیال شتغلیم

خیال شغلیغه زنگی قیلیب یاشیم قیلیغا بهدور | دمی قاشیغه ملالی نازنینیم سجده‌گا بهدور

نی منی بزمینگ دایم رواجی مندین اولغاندور | ریا و زهد اهلی قریا ایلاب دادخواهیم دور

یوز مینگ کون اوچیس قانلیغ یاشیم تیز یورو سلکیم | فراکا کل ایماس باشیدا اوچکان باهر دور

دیسانگ کیم یوق حدیث و شیدا سو رسالام | حجابیم ولا دور روی اذکر و شیخی کواهیم دور

قچان ابسه اولوغم دوشتی عشقینگغه اوز لوکدین | منگا لیکن آیر اولمق جو تقدیر الهی دور

نه حد بهر عرشیگه وصالینگ ادعا قیلماق
سلوکیم لیکه ولی اجبت الی اعرف ناهم دور

یار منگا یوز وفا نیدین دور | دیدیم اول کونکلوم کابلا نیدین دور

عشقینگ بو سیداکر یوروز من | دیدیم اوزه سیدا جانیدین دور

بر مهوش بر جفا قولیدین | هر دم منگا یوز بلا نیدین دور

سین رحم نگاهی برله یا قاری | مندین سنگا بو وفا نیدین دور

ای عشق کوییغه توشتیم هر کیمز — جان جگرنینگ پرانه دین دور

گر عاشق اولسانگ ایرنینگ دین کیچ — بو کوی ایکی دیده جیبانه دین دور

گلچهره جهره سینی کورماکی — بلبل کیبی بو نوانه دین دور

عشق اوتینی جانیغه اتمای — اولماق انگا مبتلا ایدین دور

عشّاق ارا سیدا شاعر شیخی

سلطان گدا انگا ینیدین دور

سنی چابکسوار اوزیم دلربا دیرلار — منی دایم زلفونگ رشته سیغه مبتلا دیرلار

سنی تخت ملاحت سیدا رشاه زوال پائیل — منی کونکلیدا خار زار بولغان بیر گدا دیرلار

اگر او شوخ رحیم گا کیم کرک یا ندین حرام ایلا — ایرور بولسه کافر و یا جهد بلا دیرلار

انینک دوریدا بولماهیت فخرا ابنای عشق — ایشیکی تیره گردین کوزوم مینکا طوطیا

بو عمر لحظه رو بیلار شغل اجاب حکم سام — نه عاشق مهرو باقیلد و زینگا آشنا

بو زلفونگ زلفونگ نی کورکا شکدوز سنبل سا را — یوزونگ نابین کوررو و الشمس و الضحی

مدنی ایل

منی اهل ادا ایما فرما دیر الله تعالی کورکاچ عقل شیدا اویدین ناگاه کیتکال شیوا دیر

جنون صحراسیدا عشق اهلی فخر ایتکان کورکاچ

شهید عشق تاسین تو پا بولوب دشت کربلا دیرلا

جسمکم بانیم جلا تاقی اثر تو شیب — ایتی نینک کوزی نیچه بولور تیغی همه دورمکر

جان سجود ایلاب کوروب یا افتاغا زتنین — جلوه گر رخساره سیدا نور قید دورمکر

یوقتور فرزند آدم اوزنکه حسن جمال — دیده بولسه کل بیل دین فرشته دورمکر

جسمکم بانیم وجود دوم قیلور اندا اقبال کوتکل — جلوه کیم دانه لوسکان بیر دورمکر

کوشته برقع کیتور بیسه لوزیدین دیرلو — جلوه گر شمع تجلی کا بیکر دورمکر

عرشی نینک باشی فخر دا عرش دین او بیک بولیدرو

کر دیبانکه بوزار مسکین جان در که دورمکر

جهاد ار تنکلا بیک یار اینچو اولوقتور — محبت باریچه دایم آیر مثلا یوقتور

بنم کبی غم عشق و بلا ایله آشنا کورمدیم یار سن ای عاقبت
کیم کوکسنی بو عالمده دلربا یوقدور

عبث کرمه بو روزی من آه و آه نشئه‌ی اولدی
زیرا محبوب الده یکسان بو دنیاده یوقدور

هلال ابرو طلوع طالعیم دور کوکب دین
جهانده مهر کبی بر رفیق آشنا یوقدور

متاع حسنک کاه و سایل کوت دورر لیکن
او لونکدا امن کیچ اول البته پرکدا یوقدور

منی بسم شهید ایلدی ابرو قانیم ایکی کوز
وکرنه اول انیمتر غیدار ... یوقدور

هر نیکه ناوک لار قیدور کوکلوم آفت
جانیم کویده قالیر بکا یکبلا

کوکل اهلنی ساتمایل فرقت ارایار
شهید عشق غم اولنوع وشتکه بلا یوقدور

نیکه یاد ایدر عشق روزکار یالنکیز ایره
زبس کیم دهر ارا اندلق کوزوه قاغ فرا یوقدور

ای صنم لار یانیم دیوانه هجر
کیم چراغ حسنکا کوکلوم قویار پروانه هجر

بو کوکلوم صفا و صدق دین
کیم زوال ایشانکه دکناکا سانه

دی عشقیم کمال و نوعیم
الغامن وقت سبو و ارکعبه بتخانه هجر

خسته

خسته کوڭلم کاکل زلفڭ اتاسی خرام ایلیوب — نتکیم ایلر خورشید غیره لو سماک اگر ویرانه دور

بو طلب وادیسنده اهریمکا بر مقصود وصل — زاهدا سالوس غم جنت نه جانانه در

تا سنک ایکیسی بر ساعت اولور سنک دمعڭ ارادوکیم نصیب — بار بیا اهلیکا کاسی مسجد منکامنجانه در

شول کدی جسنک نکته لیه نشان جنو لوغمه یا قبیب — دفتر فرهاد شیرین پاره افسانه در

ترتیب جام محبت دیبن نوغان نسر انیس — جوش ازل ساقی سیدم دمنیکا پیمانه در

خسته عزیز تا سیم اول کلغه رکبل ای صبا

بوی مهر کلکای اول مرحبا کیم بیکانه در

نکار اغاک بانکنه بنا ازهانانم — دمی تیغی جهالیکنه فدا یوز قاتل جانم

بکوک نوشی لعلیکنه ایلر آرضوا زبس — حیات تازه جاتبریک اوبکا زمانم

اوز ووم ویرلار خاکلیکنه بربین نثار اولمش — نهال قدیکا هم فدا روح وانیمدور

سیا عشوق ظلم انیسه عجب جالیبنی بر سور ماس — محبت کشور ینه کرده اولکوز نوانیمدر

جدا ایلاتو فوز افلاک آیم رقیبدنی ارزس — جهان ترکدی دور کول ایلا اوغو فغانی بیمدور

وصالینگدین یوک ایمدی اوزکا بر لحظه لیکین — منی سندین جدا قیلغان فلکنینگ فتنه‌سی نیمه‌دور

فراقینگ ایلاکی اداغ ذلیل ناتوان گویا — یوزوم هم رنگ نالی جسمم ناتوانیمدور

~~کونگلی برچه حیرت و قیلغان~~ قیلغانس

حزین کونگلوم نیم ازین ناوک عشقینگ نی انکاج — کوزوم یاشی کلکلوب ایلاکا زخمم نهان نیمه‌دور

لبی لعل توزی لعل سراپا لعل کیم کلسه — دیمانگ کیم کل قبا یلکیم قضاسی تشنه‌جانیم

اوزوم ... قیلمیشلار جادل یار بیت ایثار — لبنگ یاد ایدیکو بهر چشمیم خون فشانیم

خدنگینگ طعنه‌سیکا عمر کوکسونگ نشانه قیل

دمی ... از بس حیات جاودانیمدور

اوینا توغیلار اوز اوزره ایکی فتنه‌نینگ آشوب — یار ... ایکوا ولنوکا ... شور

غمزه کا و کوزلارینگ نیغدا یار اجی جو — سبقت ایلار ایکوالا ... شور

غمداسار ولغانیم کوروب کوزین تماشا ... — توغ کوروب اداغ کیلاکیم ... شور

مگر آیین دایم ... عزیز کا کلالاریکه — خاطریم تار قانما او جوهر طرفکا تار شور

عزیز

غیرت حسن لبنک قندلری قیلدی عشاقی قرار / جان قلوبین ایلدی خاک الیم درد و غم بنیاد شور

اوینادیب لوزینه لبلر کوزلری و هیبت / یا الکی آهو کبی قراندقاین شور

ای کوکل مدهوش ایدن قلبمی مکر ایله توحید / اوینادی جان و قیش ابرونی ساز شور

بو العجب بارلیدا جرمم لوبکچه نقیب / آه ایلدی کلکل ذیب داییم قالو شور

عرش تحرقدن جانکو کان زمانی سکریب عیار

سکرت کالی سمندین شوخ لایم اوینادیغی شور

اول تیب جانک سوار الفتنه سمندری ناز اید / شرکوج شیخ ساخت عالم اهلین شور الور

عشق ایلی تکلیین یارسین غارت قلوبیه قلندرین / کالورکار ایرک قولونیاز اینه ایرغا لور

قانیم خم ایلاب جانبعز سکریوک اوجغی / کالاقیشین قیرایب کیجی زلالیخ اوینار شور

تعجیم خلدیرین کلاه اخرال و تمیش / کیمسکی شیخ جالنکینی و کنجا او قتا لور

اولایم عاشقینک صبر ایدا حیکساین زره دیکی / ای کوکل بلکلم اقتوز جرخ زبری نثر الور

اول شه جانبک سوار العاشقین ایلکیما / عشق ایلی سودا ایله ایلاب جسمینی سود الور

تیلامان غیر که تیلماکو مدام ایکرا عشق عشق ایرور منبع ایتیب اونی کان غم اولور

مهوشیم رخساریدین خورشید پرتوراسی یار خضر خطی استیدا لعل مسیح انفاسی بار

عارضی اوزره خال و خط سنبل گیسوسی آرا اوراسی لب کیم قانی نینک اسلام ایله غوغاسی بار

پرتو حسن تجلی یا ید بیضا ایرور غمزه سی کوزنی کورکیم لا امکان ایمانی بار

نکته غم خلقی آراغه سالدی مجنون اوما غبسار غنچه غم محبوبینینک لوزعرب مالدوم

قاشلاری فرخ هلالی تیشلاری دُرّ گهر لاله ینکلیغ لب لارینینک لعل ناپیدا ساری بار

نجه اولسا کیم معامیدین صنیم لطف ایلایا یار کاهی نازنینی کیم استغناسی بار

نازنینی کیم انکوکل عشقیدا اولکورکی نینکی هر طرف اولوس نینک بیک بلبل شیداسی بار

فخر ایتمای وصفی اول ابر رخسار دین هر ساری وصف ایتا کاکره لوی نینک طوطی گویاسی بار

دیکه عشقیم منعیدین کر غم دور کریانک

عرشینینک لعیار سوزدین کوک کرواسی بار

٥٥٨

خوش ترشو فصل گل ایچره سالکور گلزارلا　　گل ارسه یدا نیه اول تورسه گلرخسارلا

گل ارا ایلاب تماشا قیلیسم هر یان ذوق گل　　یوق ایرور اول جان وصل یار لولیا اغیارلا

یوق ایدی معلوم گلرنگی قرار اول زمان　　اول یلی کوکلوم اوردی تا کیم آه آتشین بیلار

گل چاغی کوکلوم قیلدی لیک گل عراقین صوت ایله　　نیچه اوقوماس ایسم توتسا شکر گفتار ایلا

ساوروغان گل برکینی یلما خزان ییلی　　یا مگر تمتیشنی نسیم آه دل افکار ایلا

گلشن ایچره رنگ گل ساقی قولیدین گل همین　　سیغاریب حال نقدینی قیلب ایثار ایلار

بسکه نرگس لوح چمنده جلوه جوکمار ایلادی　　یوق چمن نرگس لار ایل نرگس بیمار ایلا

گلشن کلبرک ساقی سایه برک گیدی　　بل غنیمت کیر ابرو اطرافیدا کیماره لا

گو بیار اوزره گل لار کورساتور فصل بهار
غنچه دایرت آچیلدوریش گل اشعار ایلار

گورمه گوز دهشتی لاله گل رعنالر گور　　نازغیبان جولانغه کرکان یوق ایکی عنانی
جان مصور لعلغانین گوهر مکتبدار سین ای　　جلوه قامش لوزاید اول قامت زیبانی

داغلیغ کونکلوم تیلاسا قامتی ایله کوز قاراتاک — یل یوق اوی اوزره کوزلاری لشکر یغماسی کور

کوزنی قیلنینک کمسار ولا غیل تو میلکیم — درج لب دین نیر کوز و کاز خسته سوب ایمانی کور

قوتیش یلاسی سیاه اوزره یالان کورکاج کیبی — خاطر شیدا زولفی تاپیدین غوغا زکور

نرگس الیغ جامیدین ایچانی انسانی آرزو — کل نظر و قیدا کوزدین لب قدح سیمای

مهر اوزره تیتسان قیل عالیمنی قیلنینک طلب
مضطرب کوب ذره ینکلیغ عشق خورشیدا کور

یوزمو یا مهر تابان یا ید بیضا مودور — یا کوکل لاله کوزگوسی یا برگ گل حمرا مودور

شهپر جبریل یا نور سنهال باغ عشق — جلوه گر یا روح کیمی یا قد رعنا مودور

رشته بحرانمو یا سنبل باغ بهشت — آه دود دیدین نشانه یا زلف عنبرسا مودور

کوز ایکی خونریز کافر یا ایکی آهو بره — یا ایکی جان نقطه سی یا نرگس شهلا مودور

صحن گلشن یا تجلی یا مکرر عین جمال — مشعل خلد برین یا مهر روح افزا مودور

مد بسم الله مو یا سطر آیات حسن — یا جناحمی زلیخا حسن یا خط زیبا مودور

نقطه

نقطه موهوم یا میم فهم یا عین عشق مطوف
یا اغیز یا غنچه یا اوقلوق نشانی ایما مور

کوییدور مورث کی جنت یا ملایکا
یا کونکل از خلوتی یا مسجد اقصی مور دور

بلبل باغ سیا منبع فیض غفور دت
جام دین جام ازل کا یا عرش کوی باهو

نور دا نور یوزونک حکمیدا آیات والشمس القمر
لبدا خطینک صفحه سی کلکوم آیات ضحی

غبغب اول سیمین زقن دور بدا اندغم اکر ور
هاله اوز حرمیدین ال دورکا قلغاندیک قمر

سبز سرعت [illegible] اول عارض اوزره نم عرق
نونهال اوستیدا قدرت میوه سی شبنم گهر

کوی کو یوزونکدا اکا تبسم یا جوکا تنکیدا آکو
ابد انصاف ابلا اسا ایکین یا لا نب آینه قمر

خون دل لدین توشه ایلاب عرش فیل قطع طریق
عشق اطواریدا اوقتو موندین ارتوغراق قمر

اولدی حسن جهان حسن ایله دور مکر
تونلا دیم آق ور الیق ایکی اخر کرده دور مکر

جسم کریانیم حلاوتی ابزیر تونینا جیب
ای نینکه غنچه سی نو ریخته مه دور مکر

جان سچوب ایلار کوروب آفتاب عارضین — جلوه گر رخسارینده پیدا اولور قیتیدا دور مگر

یوقتور فرزند آدمدا بو رنگ حسن جمال — دیر ملائک شکل تمثال دین فرشته دور مگر

جسمی گر یانیم وجودیدا منی قیلور اندا غ خیال — حلقه گرداب دین اوتکان پری دور مگر

اوتی عشق غه کوتاریب تا نور بیدین دیر لبو کونگل — جلوه گر شمع تجلی کا همیشه دور مگر

عرشی نینگ باشی فرح دار عرشدین اوتکوسیدور

گردسانک بوزار مسکین خاک درگه دور مگر

اول صنم اشنو لوب ایغا او کونگل خرم ایماس — بو فالیق قیلغا اول جانیم نینگ سیغم ایماس

بصرا اوغوم جاندین داغی کلکوم دوره — بو جهان بحره منگا جانان اگر همدم ایماس

ایکی گریان کوزلاریم کیم بوینگلا انقلاب او لتور دور — لعبده اهل جهان کوکان صورتی زمزم ایماس

خوش نظاره دمرار ارمیش کنید هم ان کورو — بیت یا یلی او ما یه فردوس آدم ایماس

قان یوتوب شام سحر لعل لبینگ ارمانیدا — بر زمان گریان لار ایکم شادغیدا اونوغا هم

عالم آرا مه نینگ حسن سرو بوی ماهی جلوه گر — بو سنا لالار بوستان عالم منگا عالم ایماس

عرشی

عرشی هجردین اوتی کوک تقصیرلار
وصلینکا ای شاه خوبان ارزمان محرومیم ایماس

دریغ اول کونکلوم هجره پاره قیلدی یاره سلطانین — اوکوت جانیم ارا پاره غمین افکاره لیک سیغماس

اونکادور دلبریدا طرفه جا طرفه بیم بولماس — بولوپ مونس اهلیدین کیم بو لطف اغیارلنغه سیغماس

کیم اول بندور بر شوخ ستمکر عشقی زوریدا — عجیب من حیرتیم دین کیم ده حرمت داغی

ربیت کونکلوم دلبریدین سهو لاینکان ارمشتیمین — غلط دلبرنی کیمک عرض دل ازار لینه سیکان

تغافل دین یانالیغیدین موسلا المایکیم — الیب تقوی منیدین لحظه بیدارلیغ

بولوپ هرکیم کا یار کیم دل ازار بولغای — منی ترا غم دین قیلیب ازارلیغ

کوزوم ایلا تماشاسیدا کیم راست لیق — کوزین فهم ایلا سالم خبر شیوهٔ مکارلیغ

اگرچه اول خورشید خوش دل بیخبر شاهم — ایرور بو طرفه عرشی غیر دل افکاره لیغ

جان مکار ایرماس کیم دم هجره جانیم بولسه — مهر کونکلوم هم اول ماه مهربانیم بولسه

گه کوبدور دلبر بالا وصلین ایتمان آرزو — دهر ارا دلجو بولوق انگا دلستانیم بولسه بس

مهر اگر بولور دور چرخ ادا جید اسالمان نغا — کلبهٔ هجره جلوهٔ های جهانیم بولسه بس

چون وصلی بر له وجهاو قیلسالار بیر لفظین دیگای — کاکلی شیوهٔ شیرین زبانیم بولسه بس

تیغ قلیم اوزره کویب شاه ارینکا منظور الماس — کشور حسن ملاحتنا عذره جانیم بولسه بس

نتکونک ای جانا گرهیم ستابب تار امینک سنکا — رام ولیغا کوبدین اوق ارا مجانیم بولسه

بیلماکان قدریم یکیت لیک چاغی ایدی کیم بیلور
عرش تا سلاب اوزکا نه بو قدر دانیم بولسه بس

کلی بیل کلشن هجره لوک کلرخسار بس — شیوهٔ حسن ملاحت جلوهٔ دیدار بس

زلف غنچه بیر جهانکا کور ستابا سالمانقی منظ — مار زلفی یاد بیر له ایلا ساهم بیدار بس

دولتینکا استا ما دو قوت بیر نیلک سایه بس — تیک برکول کوی سایه سایهٔ دیوار بس

اهل جفا و جور آیینی نه گرایلار قوتنم — سین وفا و مهر رسمین قیلما غیل زنهار بس

گه کوبدور هجره جلوهٔ جور یری — بولدا لکم کلبهٔ هجره بیریر رخسار بس

کوزو

کوزوم کونکلوم خوشلوغین خال لبیدین استیمان — هجر ایدا کونکلوم داغ و دیده خونبار بس

اوییدور ب روی جانانکا تکل قامتین ایماکلیک اوچون — لعل تشنه ایلا اول کیش نی خونخوار بس

اوزلغیدین نیازغه توبه قصدین ایلاسانک — ایم یوبیکلیغه توبالاردین قیلسام استغفار بس

سایراسانک کویدا ایمدی قیلما یل اندین صریح

عرش عرضینک قویش تیل ایلا ایلاسانک اظهار

ای یوجا طلیق قامتینکا نخلیوفه رفتار اولس — رشک لعل لبینکا موکه گفتار اولس

اوزدینکیم باقی نینکلدیکا کوزونکا اوزکا دیدین — قیمت چینونکا منکا ایم خریدار اولس

یوبوز وغلوق تیش کونکلوم کا نیکا اوزوا استادین — استانیاها عزیز یوتونلوک قابچه افکار اولس

مونجه میم ملیش غرور حسن شیدا اطرفهم — دیمکا سین ساریدین یوز گرفتار اولس

کل وصلینک شماسی دا سایر اجا هو تیغ — عمر باقی کونکا سندین مجو دیدار اولس

نیکه بس قبیلادینک خغار سیمین وفا آیین اوب — من قحان دیلیم قوی ایمدیت موکه ایزاد اولس

قم لبینک تاعرشی قیلغای یاریو سندین طمع — زار کونکلوم کا خیال لغتینک یار اولس

کوز لعلی یوق سرزمین اسانک الماس　　　اورتا ماغلیک دو جهان املین علی هذا القیاس

خلعت زر کورکلچ انکنیدا کوکلوم حسن　　　بولداندا عکم زر یاقوتیه خار الماس

زلفی سوداسی شب چلدین کوکل ایچه کیم　　　کوز کامانک اوقلاری سحر ایدکانه لونداندن بکری باس

عاشق شوریده دین قور قیرقچار لها لواقع　　　شیر کورکالوق عجب کرلو لکیکا لولراس

قیماش کوکلوم دا قیر قیلما معاصر دین　　　تجرید الولغا نکوم قدکم الکاز دورکوم جکم داس تناس

خانقه شیخی و ماجین حاکیم لوق ایمدی سجود　　　ساقی ایمدی جام می ایچیب لا ابولدم حق

کوز قاشی نور زلف لعلیدین اولدی لبی لوب　　　الدی مندین جلوه لار ایلاب بوبس حس حواس

خانقه طوفنی قیلسام عرض شیخ ایتماس قبول　　　مرحبا دیر دیر دین کی اتام التماس

عرش کرسی رند فناسین کی لباس فقعم کیم

زر قاشیدین ترجح کلدی فقر لحره لباس

عارضین جانانا احبب دور مهر لو نو را ایماس　　　خوش نگاهی کرم قیلدی شاه صهبا ایماس

اغمازینش کلدار را معشوق عاشقا بولو　　　ایکی رنکلیک جلوه قیلدی برکلی عنا یا س

قاشیین

قاشینگ ایلکیدین حسن اوجی اوزره قیلدی قوس قزح　　کاکلینگ قیلدی پریشان خاطر شیدا ایماس

ضرب تیغینگ قاشیده کونگلیمگه انداغ بولدی نقش　　ضعف فرهاد و مجنوننی قاشی اوزره پیدا ایماس

آیدا کوز کالج داغ تمثالین دیمانگ عشق ایلیدین　　دودی آهیمدین قرارد دور بولور سودا ایماس

عینیم نینگ کیم مهر ماهی کوزگه کیلدی اقبلماس سکون　　صدق اطواریدا اول حجب جنخ یا رجا

باغ ارا سرو صنوبر قد گر موزون ایرور　　نونهال قامتینگ تیک گلینه ولی زیبا ایماس

قامتی موزون لونگ اوزره عارضینگ گلگونه سی　　سرو باشیدا آچیلغان برگلی حمرا ایماس

عشق جامیدین آچیلغان مست بیخود بولغایل

عرشنی کیجه‌دین قروم سندک ولی رسوا ایماس

منگا بر کوتیزی فقر فنا بس　　فراشیم اور بندا بیر توقا بوریا بس

اولوس وصلی می نوشین تیلار زه　　منگا فرقت جامی خار بلا بس

بوزوقلو قدو ازلیده اوق سرشتیم　　توزوکلوک بندین ایت ای پارسا بس

چمنده ییلانین آچیلسه یوز گل　　گر اول جلوه قیلسه گلگون قبا بس

منی کوریدو سر کرا اولدک نوله تشبیب | نگاهینک قتلیمه میل ای دلربا بس
ثنیء وصلیدا قیلماس شکرا او زره نسکو | انکا یوز حسرت لحظه ابلابس
سرشته اول جونیکا شورش عشق | بجوک قیلغایمیز اندین ماجرا بس
ثنای حضرت دا اولسه یوزیمن جور | جهان باغیدا بر جور لقا بس

حنیک احمدی عرش آلتور لوک لواینه
نوای صوتیدا جیکسا نک نوا بس

ای حریمیکم انکا جبرئیل انکا محرم ایماس | لی مع الله کلدی شاهد بسکه بو مبهم ایماس
در یتیمنک فیض دین اول طیش یارب غرق کمال | قرة العینک ذکر بین قیلماغا آدم ایماس
چشم سار سر نینک مریان قیلو نور لوک ظهور | اول لوکیدین کوکلا کوثر اوزره زمزم ایماس
مهر آیین شرعینک انوار نی قیلما آرزو | مهر اوجیدین سکن انکان عیسی مریم ایماس
فتح الابواب فیوضاتنکیدین ایر دی عز جاه | مایهٔ مهر سلیمان ایلکیدا خاتم ایماس
انما بین کوی نسیم خلعتینک انوار یدین | جانشه الله بر کلی بو باغ ار اخرم ایماس

نردبان

نردبان اولغاندا رینک چاغی توقوز چرخ کیم — پایه لاردین پایه ایریدی عرش اعظم ایماس

ای کی الیسکننک اوی باقصید اخرج اوکردوتو — شیخ لیق دعواسین ایلا قدرینک فهم

کیوننک هجره ار کرا ایلکیدا ارتکول کیم — سلکیدا اولماقفه اثرینک جام جم ایماس

رحمة للعالمین رسلگا مختص او کیم — گر رسول و نبی سننک یک سرور عالم ایماس

گور ماک سنتاتابی گور ماکلیک نداسی کیم — ما عرفناک ایردی چون تیکیم سر نغمه معلوم ایماس

مقدم صورت بیله نزهتگه کیم قوید ونگ قدم — شهپر روح الامین هم لال اولوب محرم ایماس

عرش ابراهیم تو میدیماس حق تیکیم ایرور لطفونک عمیم

بار دم جرم اهلیدین اینینک حرمی کرم کم ایماس

چرخ زالیدین کورکه یوز رنگ مکر بنیاد ایلامیش — یوز جهان نی اهلی نی دردمند انیسا ایلامیش

گور الماکا عافیت دین دهر ایلی خرمی لیغینی — شاد لیغ معموره سینی فتنه آباد ایلامیش

مکر ماریدین توریکا سالیبان لور لوک لو — اوزنیکا آزاده لار قیدین تیغ معتاد ایلامیش

فتنه احکامیدین روزگار دانه انجم تنا حسیب — ایکنه سیسین غم خرمن تیکیلکا فولاد

وسعت کوکلومده سالسا اکر شاه لعبدین تنا — فتنه لر ایلات دعا دم حمله بر بار ایلمش

بونه طالع ها عمللارنه بخت و اقبال کون — همت اعلی نبذ السبب دو قلانی آزاد ایلمش

تو زخطا و جور اصحابین تو زار کوزکیم بو دهر — خاطریم خرم لسعین لحظه کیم بار ایلمش

هامت قدیمک جهاندن سکا افریدو عصر — مدحتی دلوا لالابان سپر زیرا ایلمش

باده غم ایلات ستم همچو ایلات آتو عراق منگا — ظلم کشن لیک باید اغنی اوستا ایلمش

نه عنبر بوی خطا اول گل رخساره یاقمش — نه دود آه عاشقلار الوارە یاقمش

دیکم کوبیدا بوسه آچیلغان نرگس شهلا — سرسر رهگذارین سکر نظاره یاقمش

کوزلو چیدا قیاقی قاموب ای شوخ بی پروا — سکر کوزلونک بیللار عاشق بیچاره یاقمش

منی حیران یاغیه سایه سی لوت عجب ایرمس — نیانک خورشید شوقی سر دلوار یاقمش

قچان سیکای بلارینک یادی کیتر مجروح کونکلوم دین — اکو یا مرهم کافوریدور یاره یاقمش

بیلور منصور سرارینک توحید ایگانلار — حقیقت دار فنا غم درکه جباره یاقمش

لوماره

طوتارمه باشن سجود آستان یاردن عمره   جوهر کیمه بوک عاشقه درکهی دلواره نصیب

می توبه سی بوکون کوکلم طوتمش ملال ایلامش   باده ایچکان اینمز فلک دیکدانی چالاک

کاه جهره کوسترب ساقی مییله دفعین قیلور   غم ساقی زلفی تیب جهره غمناک

بو کوکل آینه سینی ایرده توتسه زنک و غم   باده صافین زیرا تیب اولنور عکسم پاک الماس

اوزره آلم صبح جامی باده کلکون ایچب   کوک تعاسین صبح ویرس دماء اوله چالاک

کویدور کدیب آتشین می زرد اول سنکم   ایچر اوکی یانیه اخگر خاشاک ایلامش

ایلامش دم سر تیب کرچه مستغنی   ساقی اوکلوعی می ابنک دفعیکار زیاک

قانع اولمیول ردیعه یم عرش اکبر دیر

جرعه غم صافی دن زاکا امساک ایلامش

توکن عزم ایله اول عالمکا لولعا کوزیاتمش   خجلت ایلیه آبکی قرا لیق لوکی ساغاره نوش

جسم اکوکیم قبلیب دن قصد نغمه کوزلاتیز   غارت ایمان بیتن با عافیه قوتلاریند باتمش

طرفه کیم سرسبز لیک ایچره قلغای اول گل لبینگ
لبینک اینار و شیوه لاینی نازیرور اینکی قاش

ایلکینه کوزگو بولوب جان بیلگوز اولماغونی
کیم قویاش نظاره سین منع ایلاگاندیک کوزدا یاش

داغیدین جسمیم ارا هر سار شعله سی تتلیق بلا
کوبسه رحیم ایلاماگای کونکلوم تیلسون اول باغر تاش

خط سوری کونکلوم قوشیدیکه اندا غمکیم ابرو در
کافر او لوب صید اوزره قیلغانلا تاشی

بر دمی وصلینک خیالیدین کونکلوم فارغ ایماس
صحبتیم اهل تمنا ایله ایرور محض معاش

عقل دیر بو سوز بولوب لیکن تاب ایله باقیم کوب
عشقی اوستیده بیر بیر کونکلوم اوچی بر تیله قراش

من قیلان دیدیم کونکل دردی غمیشی فاش ایتیبا
قیلدی عشقی بار تیجاشی یا شور و شیم درد غمی فاش

قهم اتیارمن بولماغوسم اولکو کم بحر اندین خلاص
هیچ تجرید ایتم بحر لوز آه افغاندین خلاص

بر ساقیت زلف زینی لوز عالم ایرسالماغ ایلایم
من تجوک لولغایمن اول زلف پرشاندین

عشق و بی هیدین عبث دور لو کونکلدا ایشورفم
ایم کری ویرانه ایچره لولدی طوفاندین خلاص

التماسم جرعه دیر ایچره بیر جام دین
اسنانکم دردی جان اندوه دوراندین

عشقی تیغی

عشق تیغی بر له جانیم دیره قربان ایلاسا　　بولسه یوز جان سنکا لوکما اوکونده قربان ایدین

کیمکه کیسکینک یاشاتماق دین اوفلیت تیتور ملول　　هجر ایله تا روز محشر قیلیه جرماندین خلاص

عرشنی قیلدینگ نگاهینگدین خلایق الخیل دیبادم

دیدی قیلمایم لیحا باسا کر حکم سلطاندین خلاص

باشیم یاغیمدین نشان بیرماک کا کیم باریب خط — اول خطی موی دیک تنیمدین باش چیقاریب یاغلیق اولغای علم

قبله یا قاشلاری زینک اوزرا کیسیدین [illegible] — نه اوچون مطلوب ایرور دین و دنیادین [illegible]

نجم غم تیکسا مجلیکدین لیب [illegible] چهره مزینتی — نوحه زرین اوزره اندین غم کمیم [illegible] نمط

بردم جان تیلیق کات حسیندین قیلمیش دریغ — دم انکیدین ملک کوپ بیلا سا جسامیم [illegible] نمط

یوزلاریم کم دم ارسی کوز کا آفت [illegible] — یا مگر کلدی [illegible] یا زلیغا نقط

یار ملک خلیغه کردوم زور قیچ سلمن ایرور — بحر دین ناکوکی کا تنکه وصل اکیم بولادی [illegible]

زرقنیز [illegible] عرش [illegible] بولیکیم

کوزلاریم [illegible] محیط هر دمی اوینار غط

کیمسه کیم کنیز کوکمای بو طرز ایلا نازلیق — نازنین بیردی [illegible] قیلغای اول طنازلیق

قوزغالیپ اهل جهان تولوک تمام [illegible] — اوت ساچیب [illegible] آیل طرفه آتش بازلیق

چیکامیم [illegible] بیرا تورلوک نالا — قاندین [illegible] بلبل [illegible] هم دم سازلیق

موسکه مو [illegible] ظلم [illegible] — هر دمی [illegible] قیلور اول [illegible] ازلیق

ساغر خورشید کوکده پیدا قیلیب تیز تیک — موج اوروپ بولمیش کبی جیحون ای شازلیق

آط ایاغیدا قالور فرهاد و مجنون خوب بولیب — عشق میدانیدا قیلسام من ترکتازلیق

مهر کیم کشتین لیغیدین شعله سی توشمیش قوری — دانه لار ریزه کا یا تیغاج کوکره سرافرازلیق

چرخ اوزه خورشید دیک یارمین جهان اغزیده — دردمندی تابمادیم قیلغالی منکا همرازلیق

شاهد معنی غیرتیدین یوز و تورلوک کتاب

کور کوزی یا ملک دا خرد اهلیغه صعب سازلیق

یار کا شعار اولمیش اکرچه بیوفا اولماق — منکا معتاد اوکور کوییدا انینک بینوا اولماق

مثل اردیکه آدم کا یتیشکی وصلی ایماس ممکن — ولی اول حکم زینهار بولور کم مشکل اینا اولماق

فلاسی قعر زنده جریکیم کور ارز بوت دین اولی — مین بولسرکه اول شوخ کوییدا کدا اولماق

جهوریه کی سیتلی ازیس کونکلم کوبیغه بیزار اوتش — نه حاجت اول صنم نینک تاری زلفیدین روا اولماق

ازل دین روق کونکل تعبه تاز عشق اولغا تندور — ایماس حاجت نیار کا کیم اولدی دلربا

خرامینک جاغی لطف ایلا نیلو لعلیا یمال التفات تیک — منکا بس کیم تمنا دور انکلا کا ما اولماق

نه ممکن

نه ممکن جان قوشی تاپماق ریالیق عمر ایچره بس کیم	کرانبهادین اوق انکا قیمت ایمس دور مثلا

بو جان باشیغه کی ظالم دی تیغینک تمنا قیلور	نیس جان باشیغه معراج تیغینکغه فدا بولماق

جواهرنت ایچره یالغیل سالماین بار آوتیغه	بیسی مشکل دور معشوق عاشقدین جدا بولماق

اگرچه بی نشان بولماق منکا مطلوب ایرور عمری
ولی مرغوب دور مهر و بلاغه نشان بولماق

کوردیکم عالم دا مونداق قاتل بکیا ساوق	زشت روی تندخوی کفت بی پیمانا ساوق

فیتنه لار اطفالیغه بولونکلار ماق بیتی تعلیم ایتیب	درس سردابلار کا بولوقتور بولوکیبی مکتب ساوق

بر نفس واح تاشیین یلار اول افرنج لیغ بیکه	بو لیبیه یوزی مینک عالم ایچره سروکر بی تا ساوق

کور بود دم اشجار حالینی ساوق زاهد کیبی	جعد ایمرلار بولونکیب یا ثنی سرتاپا ساوق

دل او جاغی چید جاغی جلوه گر دوزخ تولی الیعی	بو قدور دوزخدا مونداغ هم تیا حاتا

بر نفس خسار ایر کوردوم ساوق قیلدی کیم سبی	کوردیکم موندغ ساوق دیمک لیق نیا اصلا ساوق

کلیان ایماک لیکیدین کیم کا غم سیل کیکی	سود لوق بیدا ایلغیدیک بولنیا پیدا ساوق

یوق ساووراق بو جهان ایچره ساووق ایلاین بولک

عمرینی نادان بولوب تغییل ایچابال ساوق

بوز گرداندین اول غایب ایلاب کونکلوم قلق — سایه دیک کادفع بوتکل اریم رب الفلق

من مجا اوزلو کدین ایتیم حیث حیجو اولدین اوق — قسمیم بیلمیس زیبس حمی ار کبنی المتفق

انکدین تیز عالی حسیم زیره کوزلار حکمی — کو یاکوکب ساحیلغایار اوز زره تین طبق

بیلا اوز حدین تاقیلغا هوس من تصور عشق — سر نکون اوز قاره هم لولو بیده ور ناشی ششق

ار کالی اول کا اوبرده جلوه کلکون ایلاپس — کون یاشو نغاج حبیب اولغا افق رکه شفق

کوز نزاکت کل کبیدیا تاکی ملیدین کلکرک یم — میل رفتار ایلاسه اظام قیلور یوز داغرق

ذکریم اول لد عشق عمر ایچره کوچکیم برمادی — عشق بر عبین شین قافدین اوزکا سبق

او تغنه تونشا فیحا لوما نکیبینی کافل — قایدا قالسوم سوقتی عشق ایچره بو جانی زمنق

کر ز یرسامن بر اشارق بولاکیم عرش تنیک

قسمتی ملیس زیبس حی ار کیبنی المتفق

سرنغ

سرینگه کلاه ایله اول شوخ کل قبا باقینک | کلاهی اوزره هلالغا داغی جبال غم باقینک

سنانی ایلکیده کی قوراسور اغنه سنیز | قراقرامزه برله کوزر قراغی باقینک

ظهور قایندین ایلاب اچه کاکل | بورنک رموز بیله ضعفی خداغه باقینک

یاینیدا ایرکه قاتل اوزریدور درد خونخوار | هجوم مار بیله کاکل اژدهاغه باقینک

تموزلیق یوزیکا تیلار سنبر تشبیه | قراقون اوتوقوبو یاسمن صباغه باقینک

بوشیوه بیله کی غارت جهان قیلیان | غلاقی لجهربی شو ابتلاغه باقینک

صداغی اوجیدا اسرا ایدر بولوبک قاتل | جهان خرابیغه اول کافر بلاغه باقینک

وفا ایلیکا اوراردیم دیدم جفا سغنین | فلک شهیده کورونک شوخ بیوفاغه باقینک

نوائی کرده نواتا بابین اوکوسیز دین
کلینکه ابجد سنیز عرشی سیواغه باقینک

نه ممکن سیجی ایله کوپیانی بیخه اورسا تیکم | بریلاغو جنون تیلی بیدور
گوکو تو بیلدا ایم بحر بلاساغار جا غلیتیم کوبا | ایر دورکیکا نما اوخانستین لغو اغیدین کونکلیک

بیناطیعنیدورو دالی اوی ... بیلسان

علو درکینک غمی بیلا ایبردم بقا املای — اتینک سیغناغالیدین بیناس کوز توتیک

الف تمثال کیم عجایب لار ارا قاش یاسیدین الیغ — خدنگ تار مژکان پاره سیلیدو دیدهانکیز باروک

محبت غیرتیدین کونکلوم حریرین قیلمیش ابداغ فرح — تون اقسام لوکیم جبینه کر تکلم ابرو ز

نه جدر لفونکه وارسیمین قیلغالی لوهمتا بان — انینک لوحی طلسمینه الای زنار و جهی

لبینک دا ابتسین اوتیغم ایکی خالینک جابا ایکی داغ — نه امکان لولغا اول سعی اپلا ایکی نقطه سیدیک

بولوبان جمع حالت لوماغای هجران بلاسیدین — خوشا ایکی کوکل لوک لوبیسه وصل قیلسا میدار ویک

لب لطفی بیله اول لوغ عذار سبز و سین بیلادم — بر کا قصد تیر کوز لوک کانذیک کالکو بیدور

فراق اندوهیدین عمر بیحریه ایم لوبالایین فارغ — تیکک دین اوق منکا ورنش ایکان ماکم کمالوز

فراق اندوهیدین عمر پر یرده م لوبالادیکم فارغ
بهم لوبالاس سیکا یار کوییدا لوزنکا و ملک

ساحر جرات کا حسن ذیلا اول قان تمکا — تورنه فاتمه نیک حیجابا ابلهبن عجب ذا الکیا

فارغ اول الله دین مرجانه لوریم باکی ابکاس — خواه اونکه خواه سول جور و کرنی فلک

نوا

خوبلار کوییده دور عشق غباری بیر کونی سوزوم بیله   خال یکلیغ نیل ایرور چون کیم نوشته چمن مشکراک

پرده دا بولغاچ نظر کوزلار یاشی میل نظر   توکون یاشیغ نغانیدین کیبی چون کیم اوچار آشکارراک

دیدکر صد عاشق ایسین و لبن شهد طلب اول   ناله بی حد چکیب بلبل کیبی لیک آهسته راک

آه کوب بیهش ایلا چکیم انکا ایشار اوجو   خواه ای فاش ایلا تسمیم خواه ای ضبط بوررکی کوکراک

خالین انکا داغ نایم ذاتین ایلایب کوزنی شیغ   چون کیم شیء وعده حسنک سایل در آرزو ذره تیکراک

آز منکا عشق اهلی تکرت دعوی سین غم فلک   غیرت عشق ایتیب بلغا چون کیم ارور اصلی راک

بسی بو کلوغم الدینک بیر نکاهی برای جانیم   سنکا ای بت فدا ایلای بو جانیم بلکه ایمانیم

ننیانم هر کون سین ایدا شاد خرم ایتیش   بسی سین سیز ... لیکن حالیم پریشانیم

محبت وادیسیدا کر سنینکی سار میلانده   بو عالمده منینک سندین اوزکا بو فتورانیم

نونینک سر فتنه ای تکالیم آنی جابا   فالسینک تینک قیلیچ قیلور قصد قربانیم

تیشینگ کو یادگوهر لبینگ یاقوت احمردور — ساچینگ نیچم سنبل ساری اوزونلیکدور فغانیم

یوزونگ شمع و سایت ملک آوتلار آرا کونکلیم — جهانی کویدوروب کونکلوم قیلیغینگ ایدی سوز افغانیم

منگا بس کونکلومه غمخار ابرو ول نساجو باتنین — عجب ایرس اگر عشق اهلی اولی بنیده فرمانیم

مژه‌نگ چون ناوک جاندور داغی تنگ غنچه دین آغزینگ — بلینگ قیچ غنچه گلدور قدینگ سرو خرامانیم

طالع لار که عمر شیرینی اولوم کابا دا ایکیل

بسی کونکلوم آلدینگ کاهی بیراله ای جانیم

وادریغا عالم ایچره آشنایی تابمادیم — بیر وفالیغ کونکلومه الکیده دلربا تابمادیم

من وفا قیلغاسار ایرتا جفا یارینگ — دردیمه اول نوش لبدین بیر دوایی تابمادیم

عشقتا یارینگ کا یو کیلو کسوم بیهم — انیلارنینگ کیبی بیر اول ماجایی تابمادیم

سر کویمده بیر کیچه یا طالعیم نینگ دو غلوغی — بو بیچه مهر و بلاردین بیر دوایی تابمادیم

عالم ایچره تورت بار ار عناصرنی کزیب — بیر خلایق کو مریدار چیلابی تابمادیم

بلبل سا جهان باغی ایچره وادریغ — بوز نوا قیلدیم ولی برگ نوایی تابمادیم

دائم

دانه خالین کوروب ای عرشی قوشی توشدیم
عشق دامیغه سنینگ دیک مبتلا بوب قالدیم

قیلدی منکا اول جلوه ناگه تنها قالدیم — تیاسیم عقلیمنی جوی غم سنا قالدیم
شیره لبیدین بردی مکر وعده اول شوخ — جان نقدینی ایلکیمه الیبان برا قالدیم
معشوق دیدین باور ایکن منکا عشقی — غیرت تیغی بیله بولوب کوکیمنی پارا قالدیم
غمزه اوقی بیله تیبرادی یوراکیمنی — برداشت قیلالماسیکیده تیا قالدیم
مجلس آرا اول شمع نیکو … آرا الای — پروانه دیک اورولوب ایلاین تیا قالدیم
قیلدی مکر اول قبوه صفت دعوی شور — طوفان بلا بحره ناگه اقا قالدیم
وصلیدن طمع … ایردیم شیکیکا — نومید بولوب بالکرا آلماینا قالدیم
می سوندیکیله نیارغه اول رشک یوزینی — در حال قبوب منی قولیدین آلا قالدیم

ساقی که بسی … کونکل توتی
صافی نی … دردی بیلا تغیریم تیا قالدیم

عشق اوتی باتمه دا یانغاچ حجر یانغدا سلیم — ناله لار تورلوک چیکاردایم فغان هر هلیم

اوت سلیب سوینی بهم املاب چیقاریب دودلار — نشتر شوریش سلیم مجز بیا نیدور حلیم

سوز دل تقریر ایتیا جاغ اغزیدین اوت لار سانچیب — طمطراق سینه بر لنکنه رانیدور حیلیم

بو جهانده ایو قبه دور براندین اوزکا موسیم — رازداریم غمکساریم مهر باسمه دور حلیم

دودنی تانیب اینی رد قیلکام یوق عجب — قوت دل هم قوت روح روانیده ور هلیم

روی زرد آه سردیم کیم کا تقریر ایلایین — او زیدا بو صورت اولغاچ رازدار یعدور

تا قیامت اوز مه کونکلونک غم تشا او دین

بس کیم عالم ایچره هر جا و دانیده ور حیلیم

ستمگری مروت چرخ کجرفتار بوغا الم — اینکدن زره مهر وفا یوق تا بنی آدم

نه اسکندر دارا قالدی نه جمشید فریدون — نه ایتمای اولاغه تختیده نه کا جام جم

اگر یوز ییل هیب سلطنت اوچکاکای بنده — وجود وم ابار یو قوب قیلغانی اینی ایکم

جهانینک تخت بختینی محبت قیر تکا سانقاچ — جمیع اهل محبت باشیغه یا اولدیلار آدم

کونکلونکنی آزاره طوتقیل زار لحظه‌اره — یوزینکه کوز سالیب کونکلین عمر ینکه قیلغایکیم
اگر سالدا اوفانی بر اوت شوعاه طلوغ — یوزینکه النفاتی نی قیلغای قطرهٔ شبنم — ساجقادر

الهی رحم اییب عرش نی دعاسین تجابت ایله قیل

رحیمی مناسن بین منکا قیل مغفرت ارحم

گرده کار الطو ایسیب قیلغیل گناهیمنی کرم — توبه یا بوقلا ایلاکا فعل تباهیمنی کرم
غفلت ایلا عمر زمانی یادونکنی یاد ایتمای منکا قیل آلودهم — مارتعال عشق مجاز ایچره آهیمنی کرم
رحمتینک ساکین اید قهرینکنی ایمدی ایلاکیم — قیلغای اول شوجرم دین روی سیاهیمنی کرم
ایلا یارب قیغو کور لذتین بیلدورماسین — ایلیکان کونکلوم اینداغ عذرخواهیمنی کرم
کوزلاماحسوننک طلوعیدین تیباهیمنی کرم — غیرنکا سالغانی نظر قیلغیل نکاهیمنی کرم

یارب انکیل خسته غریب بیردم کا اولمایین

غفلت ایچره اوتکان اوشبو سال ماهیمنی کرم

دم دیر ایچره موتداغ قایدا زیبا حنم — گویبا او حسن خلاقینه مظهر دور انجم

کاشکی اکرا ایریق ظاهر قیلور نرکس آثار — احسن التقویم اینینک نسخه سیکا مخفی رقم
قاشینک کوزی کوزیدی یا قیلادی موزون خرام — خیر تکلم فهم اولماس انکا خسار الحرم
باو ینکان مهدیدین کیمی بیلار انبیا قبل — محمل اسرا بس کمالی تعریف غیرنوع عدم
نوش لب آلی غنچه سندین محمدی شیرین سکم — یا ملکی حیوان سو بیله و آب زمزم ...
نور ایرسکی بال اوکستیه مرکان لوتفی — مصحف الحر کلنیغین یا نیزام باروور
بی تجاتی حکم اول دکر یدا عرب نوب مرور — حق کا امید نسب مرغوب ایکیش صوت غنم

اکر فوت مالکیم وصلینی آتاهر عنبد جو اقلیم — کور روب تازه کل زوقیدا بلبل دیک لیو اقلیم
جمال سوی برشح جابو جلوه کرا وکیا — نظر منعیس قیلا الا خوب جانوه جابالیم
قوچلماس فی یرین توحیدلی لعلنا ذیس محو کلرکی — قزیلکل نوغرالیغین بو ندلا ایلا قیا قیلدیم
حیات ماء نیسنا لعلینک ارماینین کم خیالکنم — نه عمر قوت قیل ما اتیم نه درد کا دوا قیلدیم
غلاریننک سو قیدا تو بلارنکا حیرت لولوب غرق نم — نوا لار ایلا کاکنچه ایلا ایکی با صبا قیلدیم

بلند

بلند قربا اولیچه دعا ولیریغه یوق او مرغوب   حزین نالیش ایله ان جامع بو دیدین اندک صدا

کیل ایمدی عرشی اوزره گوزکوک صلاح باب سالقیدن

کوکیم پاره ایلا آخرقه یاربدن رداقلیم

کمال حسنوکا الحمد ایله دعا قیلایین   یوزونک صفاتنی والشمس ایله ادا قیلایین

سواد سایه سرو قدینک اگر توشه   ایکی جهانده ایکی یوزوفه قرا قیلایین

هوای کاکل کفرونکی ایلایان زنار   ساجینک سوادی خیالنده من ردا قیلایین

بودیر اگر که یوکاسن خمار آلود   شراب شوق و عیب ذوقنی رسا قیلایین

دیالیدین اگر ایلیاسا روا کائم   که نقد جان جهانده انکا فدا قیلایین

بو شورش ایله سالسا عالمه هجر بو غوغا   که تیره آه ایله گوک گوزسینی را قیلایین

ثنا کا لو زهد ریانی مسجد ایچره ملام   یاریب صنم کده کا ذکر ثنا قیلایین

میان اوسلا اگر ایلای بنک الین اوکال   اولوپ گوزوم ماعبارینه طوطیا قیلایین

بو نظم یاریغه معنی دردین ترتیب عرشی   سخن سرا ایله یوزین مثل طربا قیلایین

ایتیب ایردی غمزه اوقین جانغه قاشی یا ایدین یاره لیغ قوینوش ییک اوجوب کیتتی کونکلوم قاشیدین

من کبی کوک تیسا ایلا ایکه بس کیم اول کلرو یکه خاطر آزرده اولمیش بلبل بی‌سیدین

گوشه ویرانه دا اولسام نشیمین عجب خاطریم شغلیه جو یوکیم اولوش عشقیدین

ارتوشیین کوروب و مجلس آرا خورشید چهر چورولوب پروانه تکلیغ شمع بزم آراسیدین

طوطی کرد نقل شکردین ایرور شیرین دهن کیم لوجانکاهی خوش اولمیش لعل شکرخاییدین

اولکی زلفونک خیالی بو کونکلده جلوه‌گر شانه تکلیغ چاک چاک اولمیش کونکول سوداسیدین

سرنگون بولدی باغ ارا شمشاد ایسا الحره سرو کوریب کی رزنک خرامی قامت رعناسیدین

ز رقیب زینک حسرتیدا آتشه کلدیم بیتا قیلا تشنایات ایلی لبینا لعل افشاندیدین

قیلغوسیدور عزت کونکلی بی‌غم جنونینی فزون
کورسه کیم سوفالنی شوخ پریرو آندیدین

لطفی یه جانانکا انسنیا ارکوم لوجانیم بجز نثار اتسه بو جان جانانا ایلیم قیلمیش فراق

کلاچاغی

گل چاغی بلبل کبی من ایلامش تورلوک نوا
من هم اول گل فرقیدا ایلارم گوناگون فغان

گل ورق آچیب چمنده مصحف فیضین اوقور
غنچه لار شرحی گل حسنی اوچون دور صد بیان

عارضی دوربیر ادو زلف لار گویا اگر
کعبه اطرافینی الغای کیم هندوستان

سورهٔ عشقینک تفسیری الکا بار بیر دلیل
مکتب خاموش تو فهم کرد ارباب بیان

ناوک عشقینک ایلیکینی اینلاغ کونکل مجروح دور
هر قیان بولدی روان هر قطره قان بیدین فغان

اهل عالم گرچه اسکندر نی عالمگیر دیر
عالم عشق ایچره من گویا سلیمان زمان

خود نما عشق دین نشان ایستمه بیلسانک سوز ما
بی نشان دین کیم قچان اهل نشان برگای نشان

عرشی مهجور نی موکیم نظر دین سالماغیل
لطف ایلا جانا انکا ایستسانک [illegible] جان

قوز دین اوچقالی اول بت تیندیم موبا نمود دین
جان آرامیدین باقا تا ایمان الفتح موددین

انسز چاکی سیر گو رامین کرنبیم حاجتیغ زور
یا منکا جان روحی یا جانغه در نعمت دین

قامتینی اول بالا سامی ایلادیم غنچه لوکلوم
حیحا ایمدور مولو یادود ححرا مو دین

کویدی روا اوتدک تنی اوزین کوردین — آفتی دوران مولویا طبع ایرانمودین

اوتسا کیکدین نقش کوزکا لیدین سوار — اوزناکلیج جانا ریاکه جانا نمودین

نجه صنعتلار کوب و نظم ایراهم کوم لوکلا — حکمتی لونا مولویا طبع ایرانمودین

عرشنی قوشلار بیلیر الوبی تکلیه سار اغاج

بلبل نالان مولویا مرغ نخجیر انمودین

قوشتوقوش نکا باقسه ترانش ریدین — عشق برله جانسوسیا عاشق نماریدین

سحرلار کوزدین اول لوزغمزه جادو سیله — من یکوک جان ایلیا بین غمزه خونخواردین

لعل لبکه هندینه حنقبس و بیدین آفتاب — باده رنگین فی لحی لب ساریدین

من جمالیغه اجارین حیر تماشا کوزلیکی — خونش قیلو کوکلنی زاهد جورلار دیداریدین

من شراب لعل دین سرشار و رقیب ای — سین لبوروین لب اچامی حیا ریدین

من اطبه بسیار لو عشقوتو نساکی شقی — هرنه فیض نامینیامن نحجرم سراریدین

تار ملک نشاد ولار عشق ذاتیدین تمام — عرشیا کیل جامی محکیل تحب سیاریدین

بو باشیم تاشلار بیرله اوردوم نه چاغ یار ایلا اوکسوق | فلاخن کبی آتار ول یار باشیم اوزنیغه تیک اوکسوق

سمند نعلی یاپیب اوزره کوی کاج بدل قیلیم | باتوب ای شعله لیغ جولقا ویا کوکده قویاش

ماه و مهر که اوت بوزی کوکلوم شرار ازنیکا | نه چاغ تحفه قیلوب سن شوق اوتیدا فانیش اولسه

مصیبت لارکه سالدی کوکلوم صحرا اوتوزی گردون | بوزنی سیر ایلیه لوکو کوکلوم ایچین خراش

قویا سکیم مهر ایمس یانا وحدا اولتو علم تنهاس | دمی غیب سلی آهیم عروجی کر توتاش او

بو یلار ظلم جدین ول ایکو غم کوزلار الماس | جفا ایلیک چشمی کوزیم منم نینک سینی فاش

ربیب سوزغا بو کوکل فاید ایکانین نیه ایتمس | صعیب اول لول سلا ایمدی بو کوزلار ایچره باش

او کوکل وحشی سین ول زلف دامیغه ایلتکیم | نه چاغ صبا لارغه برکیک اوزره تلاش

ترحم لو بیدین تیب ایار داغ فغان باخبر | ایکی او قویمغه ما واکوز معرف کاس او کالس

نه سود ایر لول زمان و فریدین لارغه کوب مغرش | کداغه | کر قراش

نوایی دیک نشانی اوزنیغه باشین توپار عرش

اگر عشقینک هوسیدین یاپار ماه زار ایاشی اوکسوق

کوزی آیا کوزتان ایکی ترآجمو ایکین
جان آلاجو قیته اوت باقا قچا اوت قاجمو ایکین

نرکس اوکار زنبت سرو لار کوزینه
بیرتلاج اریماس اتیکدار کی محرم لوقیجا جمو ایکین

او جیدین تا اوچیکا ساقا ما منتظر قیلکین آن
یا ابرو بر لو دود هجران اوریقم ساچلو ایکین

غنچه عاشق کسلیک او سطام قیلاس لیک
یا اوزی خونریز قاتل یا کوزی آچمو ایکین

تیر کوزور هر چند لب قیلمش اولوم کوزنکا
هر دمی قیلیم خیالین کوزی قیلماجمو ایکین

ارده عالم کبیر لوز وصل قیلمای امید
اوید ورو هجران اوتی داغی غاور غاجمو

اوقدری آیدین لوز روم کو ماس لیکنی سلامدیم
عمر هر دمی اسیل اکیم او تغرا اوغاجمو ایکین

سالیب اوکلوکو کاهی مهر لیک مهر باتیم قایداسین
جانیم آرامین الیب آرام جانیم قایداسین

جانی نی کوم جان ارانو ساقالی غذیک قانیک
لوبلیسه کر وصل انینک آه جانیم قایداسین

کرم جهان قو رها ایما سن درد هجرم تندین اکیما
لوقسه سنورسن شیرین دیلی سیرین زبانیم قایدا

کوز کارا کاو کوزونی آلا سانکا یدر کوزنکا
کلکو دیک یو لار کوزنکا دین دلستانیم قایدا

سلسل سرین

سینگین کوندوز نگارم توندین آرتوق تیره کوزیم   روشن ایلار کوزنی ای ماهی جهانیم قایداسن

عمر باقی نادالا دیک قدرینی هرکیم بیلمادی   بیلکلی قدرینگنی احمد قدردانیم قایداسن

~~کوز کیلی کوزلار ... ساکن احمد کوکلی~~

سرو ایله شمشاد تورلوک دعوی قیلسین کلیب   قیل خرام ای سرو غنچه سیز روانیم قایداسن

توزلاریکا سایه ایل مردمین تحت ایلادینگ   احمد اولتورسنکا ای تخت اوزره جانیم

کوندوزلر اولکوسی فرقت بیله اولتوربولی

عرشدا احمد بیلاین نالهایم قایداسین

عارضینگ زلفینگ بیله قیلسام کیچه مهر ورب آرزو   تانکلا ای باس قناعش قیل توندا مهتاب آرزو

بوکه مجنون اوقدا توشتی کونکلوم سودای زلف   قیلماغای ایرمش من مکر زنجیر قلاب آرزو

لعل لبینگ اوزن قدحنی جام اگر ایلکیمه دوور   نیکه قویقای من لعل دهان لعل سیراب آرزو

اونکلا ابا تمام او شبیله کونکل کاج عارضینک بر لول کوزوم   قیلدی کوزلار قیلماغای مونداغ شکرخواب

جلوه کر اولت تب مهلی کونکل کاج اوق باس ایدرور   کعبه دا کر سبر کا دوراکی مج محراب آرزو

قانیغ اولماغی کویدا ایت لار ایاغی قانیغه تشنه اولغانمن کرانسام باده ناب

نوک مژگان نینک لوحی غرسی کی قیلدی بوس

باور ایتمه بن دیبان قیلدی حواو نبات آرزو

اوزمادیم کونکلوم آلیب غمزه سین کیدی یاری نینه
خسته جانیم تیرکوزور کالعل درباری نینه

جنت فردوس اگر حور رضوان ایزدا سیاتیم
یا معاغا ایمین زسینک دیک صاحب سراری نینه

ای کونکول بیلکیم ندیبصابر بوسالدی بوکیلکیم
کوزوم کورو مدور بوکیجه هجر دیداری نینه

تیلار نیک یاد ایدا هر دم دُرّ غلطان بغلادیم
بوماغا عشقی نینک دا موندا غ جسم خونباری نینه

وصل ایتا دیب کر ایتین اوتسام سز بانیم اوز تالوز
بو قتور عالم دا بیزنک کرفتاری نینه

تاغ اراغیم تیشه سین اورماقده فرهاد ایلاد نینک
اوزماس ایرمیش کیشی سندک ستمکاری نینه

ای حقیقت اسا سانک یلکیم عجایب دلبری
طرفه موندا بوماغا غم دست خونخواری نینه

تیره قیلغان اوزکاریمی بوکون قارا هجر
معلوم اولغایم قیتور ور منزک اول افکاری نینه

هنوا دور کرم کوکونک دا تمن منیک شالار
بار مو دور عمر کبی عاشق زاری نینه

کعبه روم

کعبه روم ایتکان عارضی نینک خطابه / هندو حبش یا عیشلاهین کوزلاری نینک قرابه

ناوکین آتسه مژه‌ها جان کوزکا ییدی تیغ / کوز قراسین قدا ایلاکو حالاری نینک ترابه

رمز موزدا یغمه لوق باریم نیاز حجب / جان کوزکا کروفیلا کشتیوه خوش ادراسینه

دکو یدا ایودوم که تعلیب کبی قولوب / بر نظرینی سالمای عاشق نینو سینه

او زنیاسا رفیکیم انیوریش عجب لوحم / وصل جاقی اکریتی عرضه قرباسینه

خال خطیکه لوزدا دو جیم ساحب انکا بیدین / لعل اوز لعل لوک کامین لعلی روان فرانشه

اولکوچه عرش کیونده یوز ترکونی اولکه تیکا اوله

ظالم شوخ برخوابر لولی مدعا سینه

خلاق اسم و جوان یور مزدین توطیس کیب اکی / بر زادی بر سیمی دین تو بیره بالغای

وفا طریدا جیکسا قم وصلیدا اندیشه موی زنار / بجوک کیم کل وصالین یاسه بلبل کبی جکارجم

منی زاهد جکا زیاره وه بوهم راهی حند / تم بر باغ ابره کویا ناله بلبل جعفد اوراقم

نصیبم ایماس ایرکن گلشن وصلینک تماشاسی
ایرور باغ ارم دوزخ فردوس تک منکا

کوزوم جامی وصلینک دین ایرور تولوق کوروسه
ایرور کوثر سوین نوش ایلامک کونکلوم کا تشنه لیک

اذار کعلونک اول لعل لبی عزیز دردی کامیم
قویار باش باغیغه هردم مرصع تاج قوینیغه

سنوق کونکلوم غم الی نیک قیدین قاش عیش کونکلوم
یاالال انداغ کیم اوطلیس مهر یدین اون کورت کونکلوم

فغان ایلار یوسفین هردم سپهر ایماک اوجه
زنخدانی اراو غنچه سیدک کونکلوم قانیس

منکا مطلوب درد سوز ایرور نه غم آسایش
نجوک کیم من ایرورمن عاشق اول هردم فریب ایلا

نوا ورانی سینکلدین دود هجران غم ساتلیم
فراق باشی جهان بیرب بولماس تکوک ...

قیا یاقیب غمزه برکوز ست قاره
قیا باشلادی کونکلوم نه چاره

هزه لار نار دین انما قفه میات
بنی اوق برین ایلار کناره

من اوزدوریدکوس نظم اوردوم
سوزا علی پاره جالیش لار نغاره

کوزین یوسف بوق اولقوزیلی
جهان شوریغه اوقدور ستاره

منکا ملقا

منکا قیلغالارین تعدا وا ییارکا یوق افزونکی کونی کوک سنک شماره
کونکلومنی درد ایله درمان پذیرایت کیشیکیم دردی یوق اول هیچکاره
تون کون ای سوزنک اولسون عشق بازی دسانکیم کورکامی عمر دوباره
کونکل ایکریش خرد بیدین عبث توت توروب بلبل زغن صوب نچاره
طرب وقتی نی عرش هفتمین بیل سوموکرد ونغا و لیا بتنکاره

عشق ارامن اولدوم اغیار اولکا کام ایله طرفه کیم اول جان تاپت کرام الدین بدنام ایله
خوش تنی ایزو برین دیک جونکیم قیت اجرخ جو چرخ لطف برله سوسا کر جالیمنی هم دشنام ایله
سانجار سکا باش اقار تیت جادی اغزتیم جونکه یوردوم وصلینی ایزداب کوب ابرام خام ایله
نجه امساک کاسین ساقی دیر تولتوب بر یولی یا غیوق تیت یا تیر جانیم جام ایله
بر کون اولغای صوفیلا صوریتا عیدین ملول جالدوروب دینک جغانه او نیادیکیم صنم ایله
کاهی جسم اوزره تیش الیب شرح حال ایلاب توروب ابلاکاکی عرض حالیمنی بجوک اعلام ایله

زهی طالعم کیم هر چند سوزشین ایتار کوهر　　بروجی هم اولدی لبغیلی بند و روشنائیم

گوییدور روشن کل ایلادکی جسمم نی ایدغ عشقیله　　غملجی اولدی نشیم آغاز نالی ماهم ایله

عشق ایله بو میسلم عرشی نوری اوکرلدی ایت

اوکلوم رسوالیق ایزدادیل اوله بوزنکامیله

کلموسونتی آجی جانلین هر کون اول ماه اوزگامه　　دیرمن اوز جانلیم غم لودم سکر لید اوزگامه

حین خیردین البت اول ادم حلک کل کلی　　بولماغاناکه لوافت سب ناکه اوزکاه

غملجی ابلاذی بوشوخ جانلین نیادیم　　بو نه حالت کیم لولو کاری توروکاه اوزگاه

جواهرشین هر چند ایزدادی مسنعه سنعایم　　بارمو بوافکی سیمانام دلهوا اوزگاه

ای فلک سونکدا اخمیش کریم لوبدور قتل خلقی　　بیر دلدار اوزگاده بو زباوکی امر اوزگاه

بعق بارین مرکیلی بانهالو قزوره　　طرف دور کیم لوز مالدین ایزدیال خواه

عرشه یاسیلمافقروین قیبله کوکماده فلو

شیوه کلکی بولکلدی وشان لخرکاه اوزکاه

دهر نینگ سکالری کوریم بولدی حالی اوزگاچه | بیلمادیم یار هجری نینگ خیالی اوزگاچه
تقوی اهلی بیرا ایرول یا باده و قیل قالی رفیق | مست اولوب میخانه لار ایچره یار لی اوزگاچه
ای مصور سن بولوب تصویرین قیلما خیال | کوز قاشی اوزگا انینگ خط و خالی اوزگاچه
بوالهوس لا غیغی ایلا بسکل نینگ اچابلیم | تلمورور ایرور سیدا انینگ تعدالی اوزگاچه
تا کلیتور ماس نظر حسن جمالی نینگ | یا سوره کورک بیرده کینه دین قرالی اوزگاچه
ساغاریکا قرار ... رجال اهل | ایلا ایشق انی غذار انفعالی اوزگاچه
عشق ارا قدر ... بیلک کوکلیم اوزگاچه | اهل تقوی نینگ زندلاو بالی اوزگاچه
فلک کوز غارت ... کونکل نور قیلو اوزنا کا | زلف انکا تعویذ بولاب جسم دالی اوزگاچه

دهر مهر خند کولسه عشقی سین ساغل زهرخند
یار موجا قصدین قیلودین احتمالی اوزگاچه

جلوه کر بولدی ... نازک کنی | کاکلی دریا ساچلیغا کوزلار نازک کن
یا ... ایلا موبا ... قیلودین بیلادیم | لا به لا کور کوز میش اول ... خط لو کن

لبلاریدین جان بوردی نازایماسین کوروب جان الوردا الوق ایمش هیچ بداغ بینه جانیم کینه
سبزه کلر ینگلیغ ابجالیغ قوبیا قیش طرفه دعویکیم قوتبریل منکر قاشی قرکوز کینه
ایب اری بر کوزنی کلکیل خمار ینک نیزاری دیب الکای بارسام ایمدی یالیات یابین اورو
توغلوق اقامین ایب سیلماغی بچه دیش لوکم سیهل کرده اوغلان وتیش ایرور اول ابولسیم سیوزلوک کینه
سیلوغ خوبلار جلوه کا فرشیوه میادلیق سرو سیمین رقص ایتیم عارض افتلوک کینه
نیمچه یارنی قیزیل کوکا یک شدا قرقرا سنبل ششدین اورونال جبتی لوبرک

عربی باشلار وصفیدا پیشلیق ایتقینیک نی قویماین
لاوبالیقدین دیدی نیک سوزلار بول ایدی شوق کینه

ایلاهاسین منکا اول شوخ جفادین غیری یوق الکا منده بجز صدق صفادین غیری
رحم ایتینک اشکلی آچوقدین لوتارم کوزوزینه نه قیلور عمر الحی بنده خطادین غیری
یار بوقیلغالی کونی نی بیر قرا لوندین جهم سنبلونک بحر هیچ بخت قرادین غیری
عمر ایچی باشین ایاغیکه ییتکرا اولغام نیدور عشق دشتیدا سیر و پادین غیری

طرفه کیم

طرفه کیم سرّ نهانیم یارغه کاشف سین غیب ایشین بیلماس ایرکیم سن و خدادین غیری

قاتیلالار بولون اندین کیم ظلم ایلاکوب سنه قیلدا یوق احتیاج ایلاسه خواجه رضادین غیری

عرشی کونین ایچیدین استاسه خیر فوق حصول

یوق ایمش اهل شرافت فوادین غیری

عارضینگ اوستیدا قاشلار کورکانینگ افکندهسی ای اوکو لوکونگلی سیغیب سیمدا اپلار بندهسی

قامتینگ سرو دیسیدین بولیغای فلکنیر سروی کیم باشیدا اشکال کیم برکیدین اولدی زنده

اغزینگ تحقیقیدا کوب دین بارایدی کونکلومدا شک ناگه انینگ سوزلاریدین چیقاردی لطف بر خندهسی

قرین اولغای خفت لار کیم کویدا قیلغای بیلیک ایلاگر عرض اوزین کوک نینگ مهر خشندهسی

ارز شاهنشه ینگ کوکاج مردی تخت اوره برکیدا طرز بیده کلکن الجره هر جوینده سی

تیمنه کردن گناهکار کیم قول اتو غدیکیم قاسی طالع برجیدین بولاخر فرخندهسی

یار عکسین عرش اکورکاج بولوبدی یار غزار

سار غاریب کابی قیلدی ریب استرین شرمندهسی

وه نه بلا هجر بولوب تون جلوه گر اولدی پری
عارضی گلشنیدین ایلکانتا میشادور ملاحتی

کاکلین اتی دام اسدی ایکی زلف مسلسلین موذنی
نرگسین جادو ایلیب سوذی گوزگو مله الوغ رغم آفتی

عاشقی باقمس تیرلار دریا گهر
غنچهٔ گل مو دوبوباکو رسا من انینک گی فا متی

خسته جانینینک ایکو نگاه استار ایسانگ دی وصلین ار
چارهٔ قیلو غیر لطف ایلیه بار دور انینگ جذ اغنی

بولیعا عشق ایجره گوکلوم بهر کوب جرور
خسته جانیم زنیرکو زور تیبه تمس حلاحتی

یتی فلک ن اوریاسا آهم اگر حیثیت بتانک
جوبکه تو شوبدر کوکلومه عشق اوتی نینک حرارتی

نازقلیب موز ایلیه قیلدی کوکل نی رجموسم
بار مدی باکه سیلجادیم لیلی سلان قرارتی

لبلاری رنگی لعل اولوب لاله داغی ایرور خجل
سوزلاریدین جوذ تا ماریکعیندوز انینک نزاکتی

قان یرجوبکه بغل ساعری خسته دل بتانک
باردو جاینیدا لوزمن عشق اوتی نینک حرارتی

وصال هجریدین تالی لاکو را من جاز اریمی
مینکا یار نصیب ایسا نگی تولعا لعا کاغذ ذ ریمی

بجزیه رحم ایلیکا لولوب من مبتلا اخر
ساوریشلا رمواغ جو کورت عمکین غبار یم

تایب

تا عشقیم کمال انداغکه روح وامق و فنا | کلیب پروانه تکلیف اوپرولوشعه مزاریمنی

گور و بلبل تماشا نوبهار لاله زار دیر | باغیر قانین شغفون ایلا کال کبی غذاریمنی

دیکیل بو عمر عالمین وفا کورمادیم هرگیز | بودم هجر نفس الحوکه بیلمسمن توراریمنی

اگر گل پرده دا اولوسه کورک آرام اولور بلبل | یوزا چغیل سقرا ایکیل لوحا سقراریمنی

بجه کیم خسته جان دور ... می لعلینگ کا ای ساقی | تبسم جامی نه برا ایلا کیل دفع ایت خماریمنی

جمالینگدین نی محروم اولوب من فراق اول روزی جانا | وصالینگ بیرله مشغول قیل دل امیدواریمنی

بولوپسن شاد کوکسوم داغیدین فانی تغافل دین | گور و سیندا اولوب رحم ایلقان الله

اگر عشق آلوده بولسانگ منیدین شاه انای بس | فنا دشتیدا نابود کورا مرغ مزاریمنی

لقا ممکن ایمس تجرید حاصل قیلمایین حاصل

خزان برگی بیک برباد ایلای عزت و باریمنی

دریغا کیم منی نتلابی کون اول آنگا نسیم | قالیب اوچرا انجه تا آشنا اولماسنا کیم

نظر دین تشنه اول امین اونیا بس اولی بیک حال | ابر نینگ تفرقه سی کوز کا ایلاب طوفان

نه سودا ایدی کیم صبر اول جوان خرمنیغه یاریدی	نثاری ایدی ایکی عالمنه دُرّ بی بها کیتی

خوشا بزم صالیدین بجه کوک کلهرانی اردیم	بو کون مهتاب عینیم تیره یا آفتاب آلقا کیتی

عیب مجنون لار دین ایدی امید وفا قیلماق	اسیر درد هجران ایلابان اول بیوفا کیتی

نچوک بر بیوفا بر شوخ ظالیم شوخ ایدی یارب

تمن دردا ایلس عرشینی ایلاب بنیغا کیتی

سحر خورشید سیماسی تا اوزره زرین علم چکتی	داغی پرتو ساجیب گردون ایلا تورلوک رقم چکتی

فنا فرائشی ایلاب صبح نینک سیمین ترو تابین	هر صبح تا مرکانی جاروب حرم چکتی

واعظ کعبه ده هر دم صمد ذکرین بیان ایلاب	برهمن دیر تختی اوزره اسرار صنم چکتی

باش الیب الکعبه دین شیخ حرم دیر بهسانی اولادم	که اول بت زلف عنبر بار بنا گه پیچ خم چکتی

حقیقت اهلی تعریف ایتما بین فهم ای کاردیک ایلامکا	مغنی ارغنون تار ازغک زیر بم چکتی

کیم گوید اول اکتاب قایمک ازدر	فریدون بل سلیمی تختی اوزره جام جم چکتی

خوشا اول زندکیم عمر اساکی قلوغین سلجی	طرب جامین ترنم ذوق بیله دمبدم چکتی

جعا نیتغیبی

جفا تیغینی دوران لطفلری احبابه ایلیکم
نه تنها بیر کار اوردیلن اوغریکا همم حکمتی

دیار نظم ارسالنه لوا یکرم گوتوردی

گدا عشقی مونسم سوز ملکیدر ایلله اولدم حکمتی

یا سوز و گلدیکی یوزین کلنار شفق حمره — گویا طلوعش قزیل ابر حمره بتان آلتون آی

شعله دین طلعش یوزیکا پرده اندا عکس فروش — یوبعادن بعکس دیسام کم نیک اللیب قرای بردم

بر عرض جمال قیسام یار و ایناس وایکم — داغ حل طاهر قیلور غم ایمدی اکثر کوکسوم سرای

باد قلسنوم رقیبن همکت نسیمی سنبلی — دیسه کرامی دلی هر لحظه اوزدم دین برای

جان منزلی سعی ساعتی املرجو وصلین سلام — قوبرو غین محکم سوزوم املدین ایکی کاری

بیکه گوکسوم احسانین ملعاک ایناجان پرده سیلی — دیسه کر صدقا یارکب سوزک ریغ جمیل برابای

اینلا بزک نعتین سنالین که تصمیم ایلاماکه — تک لیکدین قاشین انداغ نقشی برله سعتبرک

نه تسکینم سلامیسین آل جمالنکدین نقاب — عارضینک مهر دین اندایغ زره لار دیک آلدرای

عشقی جانان یاد یله برقدح نوش ایله — آردیسانک اوزدنک اولوکدین قو نقاب

قوتارک

قامتی الف دور باغریم اوزره رخسار بولکیم اوزنینگ تری　　اول پری رخ خورشید تابان اوزگالار دور مشتری

نی حسن اهلی کاب ایتیب آنداغ بلکور دور　　بر تنی تیغ خیر چهره کو بیار یکیعه پرس

قیمتی جنونینک منزیلک اوزگالار فهم ایلامس　　انکا امس گوهر بهاسین کرایا سندور جوهری

اول یکیت غنچه مین کوب رو ناکه لوی کودی کوب　　اول یکیت لاردین موتیم آهنوق لوی کوز قرمی

دوره خطا عارض دور بدا اندا لغیم ابرور　　مهر اطراف پیدا اتیلی زلف رنگ جیح عنبری

حسن اطوالیغه لوحی عارضیدین سبق　　انی تلقین ایلکاندیک شعله مهر خاوری

آدمی لیق حب ایلا عشق افزون ایلاکیل　　عملکلین بیرسین اول پریکار جم عاشق پروری

اول پری راتی بینک انی لارین اوغریب سیکیم
اوی کاک استاسین جهاندین کیم گلبرگ تری

اولدم کدینی زار زار ایلادی عشق　　غم تیغی اوکلوقم فکار ایلادی عشق

هی هی نی قیلای ایکیدی کونکل اسرایین　　بر لول بلدینی آشکار ایلادی عشق

کلکیل صفا توجوب دولتسغه اوپای — فکر ایتینک شوربه و شوربه و قباغیغه اوپای
ایسلاب داغی سوماغینک اوپای — بس ایکی دیسانکلاتی شوربا اغینک اوپای

اول کیمسه کیم یارانکا جینی دور — یوق جینی کیم بیکار یا حسینی دور
کلمش ارا هزدم اتیانکا اول ایا عزم — مرغوب انکا جایی بیله حسینی دور

دور اقیز نینک حسینی دلبر حسینی یوق — ازلوب دیسه اهل بریدا ایم حسینی یوق
بو غصه رنج رفع اتیانکا سعی اتکیشی — مشکل دور انکا جایی بیله حسینی یوق

خوش لکلیک او کیم مشربیده شاه اتیم — اوردا سی اولوب الیقی انکا میخانه
می اوزنیدا جاک اولسه پیمانه حسینی — نه بولغوسی معذین ادرکا عذر بیانه

بو شیوه‌نی موزون توت ای یاریم کوزکیل بو تیکه نعمت عظمای عظیم
قسمت ایتکان ایلا بو میش اول حق قدیم حسنی بیله جانا یاجوش حلیم

خوش اولمیش کیم دلبر دلجوی او کافور جبین آجا خوشبوی اولسم
الدیدا حسنی صراحی ایلکیدا جام بو شرط ایله عمر ایچره طرب جوی اولسم

بر جرعه لب حالم مست اولسه کیم مست اولسه یغنی می پرست اولسه کیم
عریان بولوب یا خواهش انیب ریسوا لیق دوران یغی بوزوب مست الست اولسه کیم

بو عالمکه دیدوک وزره بر باد کیتیار آندین بارب بردم اناش
بورنکه بر باد بولماغلیق هلیب ایل عجب اوزلدورکه بولغای لار انکاش
ایروی تمکینی انینگ زره مانند ایماس ممکن انینگ بودیدین آش

ترکملیک

تیکلک قوشلرین توتمق قیغو باریب | اجل رشته‌سین مانند صیاد
سنان کربیکلاردین تاپیبان بوز | قیلیبلار قلیچ شسدین ایلا انیل جلاد
جهان اهلنی آهو بره یکلیک سینه | اجل رشته‌سین مانند صیاد
ترحم آیتین ایلاب فراموش | ندای اقتلوا اولمیش انکا یاد
فنادین اولکیم تاپتی بقاسین | ملک دور کریب سرای مینا
ستم تیغین اوزار دابه درینه اول | قیلیز اوزینه دور خار او فولاد

بو عالم زیوریدور فانی واسد
ایماس زیور که یعنی ماسوالله.

بو عالمکا بقا قاندین میسر | فنا کردی بیله بولسه مخمور
نیلم ایسکاج فنا عالم وجودین | ساویمیش کردین جون باد صرصر
بو کرد امواجی دوریکم ظلمت مهر | سو بهشتانده اولمیش کوز سکندر
اجل دندانه‌سین پیراسته آخر | کیبی جمشید دکرکی بولسه سرور

وفا استار ایسانک خضر وار ابد | فلانی استامه دیکه فلانی
بو عالمنی بقاسیز انکلای دوست | کونکل برمه اساسی بار دیبتی
اگر عاقل ایسانک بو سوز قبول ایت | فهم لایعرفوا هذا المعانی
بو عالم زیوریدور فانی والله | ایماس زیور که یعنی ماسوی الله

بو عالم کور کوزر کر لاله و باغ | ایرور باغ سقر هر لاله سی داغ
جهان نینک قوشلاریدا فرق یوقدور | انینک دور زاغ بلبل بلبل زاغ
جهان نینک تجسی سیدین که رنج پچین الغیل | انینک دور باغ گلشن گلشن تاغ
خزان ایلی اوجورماقدور نصیبی | شجرلار وزره کوبیدور کریه یفراغ
عجوزنیکم کلیب دور بکر ماننِد | چیکار آقسول اوچون یوز لالیلاغ
وجودونک شمعنی کویدورماک آخر | یاروتماغلیق اوچون قوبیه اکر یاغ
قیلیب حسرت ایلی کونکلنی یاره | سونکاکلاردین داغ بر تاره تیرناغ

فنا شیروینی اولتوردی ای کلیم کسی خسرو دیک جهان اقلیمینه مسخّر

خراب ایلار ابسی فغفور چسمین هلاک ایلار داغی کبر ایلی قیصر

اولوغ ذاتیدور روی جهان مثلی تعالی الله آندین بار صد اکبر

تولادین اوزکو نکل نی بیرکا بریلی اکر بردور ولی والله اکبر

بو عالم زاهر ایدور رفانی والله

ایا سن زاهر که یعنی ماسوی الله

بو عالم اهلیدین ایزداب و وفا تنی الیب دو سیا مکر یر مایدور آنی

نه قانه بوو فاسیز لیق لار یغه ستم تورلوک قیلولار جاودانی

صبا خار نی ایلاب نیش لدوز جگر چون غنچه نی ایلار نهانی

حوادث سلسلین کردونغه اتداق اوروب کوکلوک قیلب ایلکا لوز نشانی

اچوب کاه غصه لر احن مهر ایاغی شفق لوز یکا حتیب کوز کلی قانی

جهان خوش جلوه شوخی دور که اما ایرور بیر بیوفانی مهربانی

وفا ایسار

بورنګ فانی جهان غه ناظر اولسانګ　　فنا اهلیکه تیشلار کوریسه بار مانع

مصیبت لار یتیب آخر اتا دین　　قالیو فرزند سا جما باشتو توفراغ

بو عالم زایل و بیدور فانی و اس　　ایماس زایل که یعنی ماسوی الله

بو عالم زیبی دین بولغیل مجرّد　　فنا اهلی قلیب دور لار انی رد

قبول ایدور نه یعنی بس کیم سورد ب　　انینک دیک ید اتجرید اهلی بید

بولوب حکمت دا موجه قدار ینګ　　فلاطون گر اوقور الدینګدا ابجد

فصاحت فنی دا بولسانګ یوبیکلیغ　　کلامینګ بیلا عیسی نی نجود

کرامت یوقلیغ تحریر و راولغاچ　　جو موسی کوز کوز وکر ایلکی ایوزید

صباحت وه جهان مشهور اولسانګ　　اگر یوسف مثل لیک کوزکوز و خجله

کمال رفعتینګ انداغ که بولسه　　ایاغینګ اوپکالی گردون بکون قد

شجاعت با پید اولسانګ تهمتن　　بولوبان زیر دستینګ دیو سود

بو مذکور

بو منکو اولغان ایشلار بارچه سی هیچ　　بری کا باقی بولادین بول مجرّد
بو عالم زیوریدور زیب و لله　　ایاس زیور که یعنی ماسوی الله

بو عالم جاهی دور پر زهر قاتیل　　حذر قیل کیم ایرور سین مرد عاقل
قچان عاقل کوروب انجمیش تولا زهر　　که جاهل لیق دور اولماق انکا مایل
بو رنگ زهرا ایکان ایرمیش هوس مند اول　　که بیلماک انینک نوشینی زایل
ایچیب کرا اولدب قتیل مشتی تمام　　بو ایکانلار اولکالار کا داخل
بو رنگ داخل لیغیسین تا تری انقلاب　　غریب کیم بولبولار انکا شاغل
قتولماق قایدا ممکن دور که قیلماق　　خلاص اول زهر دین کر بر کامل
ور نه نهان فنا ملکیدا اولتش　　تعلق دور انکا تیماک کا حایل
ایچیب لوغی زهر نی ایلا پشیمان　　یقانک جاک ایلا سانک ایهدی حاصل
بو زهر اسرار دین بر جه بسوز کیم　　دیدیم من انکا ای مغرور غافل

بو عالم زیوریدور فانی و الله   ایاس زیور که یعنی ماسوی الله

بو عالم زالیدین تو تغیل کناره   ایرور پیدو یری آیینک شماره
بو بونلار بیلا التون توق ایر اورت   تولاقللاریدا غی آندین شراره
بو زیبا دام لار شکلین کوروب اول   قیلور جان قوشلارین توتماقغه چاره
چنارنکی ایاس الیکیدا قاندور   قزاری غلیق اوچوندور کوزی قاره
بساط لاریدا انجم دیک ساچیلغان   نخود دور کر اوچوندور گوشواره
عصاسی الیکیدا سحر آفریندور   ایاس معجز کونکل قیلماقغه پاره
گه بر مطلق غه دور بو طرفه دور کیم   مقیدغه قیلورلار استعاره
تعالیق یار حسنین کورا آلمای   گه زار اولغونک الکا قیلنکلار نظاره
ایشیتیب کل شیء هالک نی   گه بولغای سین سوی الله دین کناره
بو عالم زیوریدور فانی و الله   ایاس زیور که یعنی ماسوی الله

بو عالم

بو عالمنڭ شوخلرین انداغ قیلکیم اختصاص — کیا ز زربفت باز رین قیش دین اولباس

بوریا بیرله یوز مینک کنج قارون — کلور فانیجه کیشی گه انجه افلاس

جان او تماق فکریدا غم کعبتین — یوز آچسا کیشی گه بر مانس یوزدا برطاس

حوادث دراجیغه ایل توشی اوجون — فلک نی طاس ایلاب مهر بنی کاس

بولوب عاجز که اندین قورغاسونغه — مسلط کرایدی تاشلارغه الماس

کورب و قاتیل لیغین بولماق نه یعنی — امید او زینغه اندین کیمسه کا یاس

جهان سلیدا ایتیب بیجه سوز — بقا و صفیدا بولدوم کرمه انفاس

وفا اندین امید اتماک نه یعنی — اینک دیک سودا ایلکو تکلید او سواس

وَلَا مَوْجُوْدَ فِی الدَّارَیْنِ قَطّ — فقلت اسمعوا یا ایها الناس

بو عالم زیور یدور فانی والله — ایاس زیور که یعنی ما سوی الله

کیل عرشی فنا جامی لغ سبقار — بو فانی دهرارا آندین نه ریار

فناجامین ایچیب بولغیل سبکرو   تعلّق دین ایسانکیم گران بار
نچه سوزلارکه یازدینگ بیخودانه   جهان فانی لیغی نی ایلاب اظهار
فصاحت کشوریده لهجه اگرچند   نوایی غه مسلّم ایردی گفتار
جهان فانی لیغیدین شکوه ایلاب   انینگدین هم بو ترکیب ایلای سنوبار
انینگ ره ولیغی نی لازم ایلاب   بو فن داسین هم اولدونگ نکته دربار
نه ممکن سیرده مونداغ سوز دیماکلیکه   انینگ جامیدین اولدونگ بسکه سرشار
نه اول شهر اهل ایکو دیدوک سوز   کلیب دوربو غرض دین نچه اخبار
غرض اولکیم سوی الله دین کونگل اوز   نه چیز اول بو قیتورو بر یار غمخوار
بو عالم زیوریدور فانی والله   ایاسن زیور که یعنی ماسوی الله

ای بریتنبا بلغتدیم برقدیک ایمتو سین   اوت سیلاحیم باغریم تنک آفت دورنمو سین
یالب بیلکو بیلم ددر اهلیغه درمانمو سین   جسمیم ایچاسین سین تن جانمو سین یا جان ارا جانمو سین

شعله

شعله‌سین یا شمع بزمی عیش و نوش عالمی‌سین

جالغینه مَی صبوحی دیک عجب مستانه‌سین　　تلبه‌سین یا پاک‌سین یوق یا که اوتدینگ یانه‌سین
مست‌سین مستانه‌سین یا همدمی میخانه‌سین　　خمر‌سین خمخوار‌سین خم اهلی‌غه خمخانه‌سین
چشمهٔ خورشید‌سین یوق یا گل خندان‌مو‌سین

عارضینگ اوتیدا یانیب اول کبی بولغای جگر　　نیلاسون عشق اهلی کور ماکوکاج اوق خونی جگر
کوزلارینگ کا قودینگ عمرلینگ کلیر تر　　الحذر موندا غ بلایی نیک کمانیدین الحذر
برق جلوه شوخ بیکر آتش سوزان‌مو‌سین

قامتینگ سرو و چچینگ سنبل خطینگ ریحان سمن　　حور‌سین یا نور‌سین یا روح ایکل پیرهن
زیب و زینت خط و خالینگ‌دین تاپیب صحن چمن　　کاکلونگ تارلاری عقده‌سی دور ای صنم مشکی ختن
مهر رخشان‌ یا تجلی یا مه تابان‌مو‌سین

نازنین‌لیک‌ کا عالم‌ کا سندیک نازنین　　گلشنی فردوس حسنونگ خرمنیدین خوشه‌چین
مه‌آیین حور طلعت سرو قامت مه جبین　　ازرماسن کاکلونگ چینی غه نور افصالی چین

غنچه بیرله سنمو یا گل خندانمو سین

سرو اوزره گل بیتیبدور یوزونگ و قد اوزره شمشادمو یا بو العجب
ایزلاکا تا پاس نینگ دیک غنچه دین تا کف

چین ماچین تا چیک خراسان تا حلب
بارچه عالم کیزه عشقینگ سالدی یوز شور و تعب

عشق سین معشوق سین یا حور یا رضوانمو سین

گل یوزونگ و شوقیدا کوزلوم های ایرور بیدار گل
قول یوزونگ دا غنچه داغ زینتی مه قیلیب آواره گل

نرگسینگ نظاره سیدین بولدی آتش بار گل
لیک سیندیک یوقتورور گل لاله زار خونخوار گل

سرو سین شمشادمو سین طوبی مو سین ریحانمو سین

نیلکای سنکین توشوبدور حلقه اوزره غنچه نینگ
نکته و حجت دور یا لب اوزره خال خط نینگ

یوز دا یوکم کم عرق کورار فلک لرکو کینینگ
قامتینگ روح روان یا دام تردوزر کوزلارینگ

لاله حمرا موسین یا اختر رخشانمو سین

ای جمالینگ لایزال بی مثال بی بدل
صورتینگ تصویریدین دور طرفه نقاش ازل

قایدا اول یار تعالی یوزینگ نی استکالیکا نقص خلل
سایرا دیک عشقی اینینگ وصفیدا تیب کوی بلبل

طوطی

طوطئی شکرفشان یا بلبل نالان موسین

گوندوز وکیچه اول خورشید تابان دین جدا مشعل عیشیم وکوکب اول ماه تابان دین جدا
طوق غم بوینومده اول سرو خرامان دین جدا گویا بولدوم بلبل گلستان دین جدا

یا مگر طوطی بولوب دور شکرستاندین جدا

هجر اوتیدین اوتوب سونگاکلری اوریکا اول قلیب کونگلوم تنی باسین تالوکری اوریکا
اندک آهیم اوقی تون قلعه فلک اوریکا تروی یوزلر سپهر تا سمک نی اوریکا

بولسانکه بر اوچوق بودوندین افغان جدا

اشک ای آس عقیق کوزوم بیچیدا قابلیغه تاله کوب بلکه یا غیرتیم حقی فرقت دین توکولور لاله کوب
داغ دین هجران آچیلدی میش تنیدا لاله کوب زعیم جیددین قرنداش سایه لیق کوندا ناله

بولغوسیدین جدا بولغای ایدیم جاندین جدا

گویدور کول قیلدی هجران اوتیدا جانانه نی ایم ساوور کولدین آرتوق قهر صحرا ایچینی
قیلدی کوکلیدین ایرو توساغ بلبل نالان نی کور که نو بشکه لیرز ولغا گردشی دوران نی

قیلغو دیک ایرماس داغی اولکوگه چرماندین جدا

کونکلومنی ایتیش فرقت دمیدم سانچتی تیغ ایل — ای فراق اندوهی تیغی برله باغریم تیغ ایل

جان سارای بنیانی هجران توفیغی آیتیغ ایل — کیم سنکا دیدیکه بودم ته بیانی تیغ ایل

قیلغای ایردینک یار جه دین قیلغونچه جاندین جدا

سوز عشقی یانکر کونکل نی کویدوروب کول قیلدیکیم — جانغه اندوهی اوتی نینک شعله سی یاقیلدیکیم

بانیچه باشیم داغلر ماه خطی یازیلدیکیم — تو بیا پروانه کیم کویدی پچه داغین بیلدیکیم

اولماک استاب بولغوسی شمعه شبستاندین جدا

قمرویش اولماسمو عاشق سرو گلرخسار تیز — طوطی دیک اوچماسمو اول شکر گفتار تیز

وای اول بیدل غه کیم ایرمیش تریک دلدار تیز — عرشی غنا اولماس ایک قوش دیک کیچکیم یار تیز

بولماسون پروانه یارب شمع رخشاندین جدا

بیت

ایر وورد دیکم تنها سیز که من جانیمدین ایریلغوچ — نه شها جانیم ایر دیک بلکه ایمانیمدین ایریلغوچ

ملاحت شهریدا شیرین گیچ جانیمدین ایریلغوچ — ازیب جوش خرد دین نیچه سامانیمدین ایریلغوا

باریم

یارین سهو ایلادیم یا بلّه ایچا تا تغدین

ینه اول چو الینکای جانا بو کونلار دا ایتقدین — که فرقت خاریدین کوزنکه کونکلوم کوزی یب التقدین

مینکا صبر طاقتی قالدی بو دم یوق التقدین — اوزونک هجرینک قرارین روزگاریم کوز قرالیق

قالیب ظلمت دا ینکدیم آتا بانیمدین اتریلغا

صباحینک فکریدا کونکلوم هر دم یوز بیچتاب ایلار — داغی ایکیر کوزونک داغی وجودوم نی خراب ایلار

دوداغینک شوقیدا هر دم خسته جانیم نی کباب ایلار — یوزونک اوزره عرق ایلا دیب کوزوم نی پرآب

دوا تاپمای قالیب درد و هجر دا مانیمدین ایرلغا

عذارینگ گلشنی یاد ایدا دور کونکلوم بیشی نالان — ایکی نرگس لاریننک شوقیدا کونکلوم کوزی حیران

صباحینک سحر دا ایدین بو خطاریم قالیب پریشان — لبینک ارمانیدا منی جکیم فلکدا دوران

که سنینک شوخ طبع شوخ جوانیمدین آیریلغا

تونی کونی ایلکه هر دم اوغونک نی یاد ایلارمین — کهی او یوق دیکونکا جکیسکا نی فریاد ایلارمین

وصالینک تاپمای آتش چاغ نی یاد ایلارمین — فراقینک زوری دین کاهی یاریم زار ایلارمین

گرکشندر سخن فهم سخندانمدین ایریلغاچ

صبا بو عرض عشقیمنی اول یاریمغه تیکورگیل | کیم یالغوزلوق بلاسی ورطه زاریمغه تیکورگیل

فراقیم بحره اول خونیم بیماریمغه تیکورگیل | که اندین صوت دکشلیق نیکیا یاریمغه

نواتورلوک چیکای شمع شبستانمدین ایریلغاچ

عذاریک جلوه‌سی زلفونک ارا شمع شبستاندور | سوادی سنبلونک یا دیدا کویا عنبرستاندور

الوریک قامتینک شکل نهال باغ بوستاندور | کوزونک کافر بازاد تیو سیده اندا یاتغاندور

کلستان بحره آغزینک چشمه کیم باغ بوستاندور ایچیواندور

تجلیدورمو یا برج وحدت دین آشکاره | لطافت دین خورشیدنی ایلاب مکرر دیر

ملایکیدین یا هم نزول اینی یوزینک شهر | سعادت برجیدین یا هم طلوع ایلابمو دور اختر

تمن مینک کوزیله چیخی فلک شونکا جیراندو

موراکون تشنه توشتی جدا بولغاچ قویاشیمدین | خراب ولغو سیده وی ایمدی حباب طوفان یاشیمدین

کویلوم هجریدا اوفقتا اتی کنکیل کوتاشیمدین | غرض جانیم ایکس جانانیم ایرمس جان تلاشیمدین

وکرنه

ورنه جانی جانانه یوماربا کلیک آساندور

قرانغو امیس غم شامیدین کیدی کلیک باشیم
نه فرقت تونلاری جانانه فراقینگ بیله یوقلادیم

غمینگ چکیکالدا فرقت تونلاری یدور توهم مونگلاریم
بو لودریا سیل اقسه گوزوم ملدین یوزوم سارغایدی باشیم

عجب ابرماس گم کیکی گوز جمیدقان باغلاتلندور

صبا غمکین گونگل جامی الیدار سوزسه دوران
دیکیل وصلینگ خیالی شمع باشیدین ایرور گردان

جنونم تاغیدا اغیارا گر بیهرده قیلو افغان
بو لوتدیک گوز لاریم اوق قراسی الیشیب گریان

ساجیه لعلی گلونینک شیخ لبی جالیم پریشاندور

اشتیباهیم گیم جنبلدیستانم ارزام
وصالینگ تابی یاسین سعی بس قیلایماکی خیالینگنی

نه جاغ تقی قیلوسین عمر ای دم تا وصالینگنی
تویلی پروانه دیک ریشته منگا شمع جمالینگنی

جمالینگ دین جدا گونذور منگا شمع شبستاندور

سواد عشق دین انداغ تیزگون لاری ساریغ
نورو لار سایه دیک یا نغیدا قویعیدا مانم توا

قو توتولغا من مگر گویدا سالغا بو نیوم ترلار
حیفلار کیم منینگ جانیم تو قیلدی قیلمی کلغار

عجایب کونکلی قاتیغ تاش بغیر ایکنی معلوم دور

نکه دین جانیم یوز قیله سالکدا اول کوزی قاره
سریشتیم کیبی لوء لوء ولیکن کیم قیلغوم انکا چاره

تکرچه غیدا جانیمدین ایکان اول مهپیکر مدق باره
که مژکان اوقی قاش یاسیدین اول ماه رخساره

الوای پرسی او قید دوران ایکنده جانغه اتقاندور

قویاش خسار یدین عالم یوزی یغزر زر نکار اینک
لبینک پرتوی سالیب خار اغه لعل آبدار اینک

ینکاغ رشتی خار فرقت ایله دلفکار اینک
کدای خسته دل یکی کل یوزونکا خار زار اینک

جدا قیلماق ایله کل خار سیز بولماق نه امکاندور

کوزلار ساحر صنم نینک زنکر وفرایی بار
قدوین سرو لبی دین لعل شکر خاسی بار

انکیبده کوکلاک تری جامه تیلاسی بار
نیچه ناز بجه صنم نینک وسمه دین قاش باسی بار

قیبر میز سنا جیاغ ایچیدا کاکل ازدرهاسی بار

الغو سیدور نقد ایمانیم بت قالماق او جون
غارت ایلاب بار متاع دینیم الماق او جون

لشکر اسلام کفر کشوری جابماق او جون
زلفی چین چین عارضی خال ایله یاپماق او جون

شکر

لشکر شاه حبش نینک روم ایله غوغاسی بار

سورهٔ طه‌ن دا ایدین برایما انکلادیم — ایتّی واللّیل شرحین زلفی بیلا انکلادیم

والضحی تفسیرنی وجهی بیلا انکلادیم — مطلع حسنیدا والشمس هویدا انکلادیم

سورهٔ ن والقلم دیک سبزه خط طغراسی بار

نغمهٔ قُقنوس ایله تینک اولسه آواز جرس — صور اسرافیل ایله هم ابرو کر هم نفس

طوطیٔ طبعیم کا بولسه آشیان زرین قفس — نالهٔ بلبل غم هجرده لعابه کونکلوم عیب ایماس

بادماغی گلشن ماچین دا بی‌پرواسی بار

حور
تیرناغینینک تاب حسنیدین خجلدور ماره — خوش جو خورشید جبینی اوزره آینینک کان
توبجی نور

بین
لعل گوهر نعلین لحبره نقرهٔ خامینی سور — زعفران قزیل لجمل تومارغه اوزره کور

زرنگار قبهٔ شاهن دا استغناسی بار

محرما
بزم عیش ابحره صالینک سیز مینکا ای — جنت لیلا والوجه مزنیک دشت کربلا

بو یم گرداغ جلادین خلاص ایت ای خدا — زورق کونکل نظردا جلوه کر قیل یا خدا

مجمع البحرین بیکلیغه کوزلاریم دریاسی بار

عرشی بو افلاک ظلمیدین دودی بیغم اماس یا ریحرانی نهانی قامتی پیچم اماس
عرض حالنی نه دی جوبکیم منکا مبهم اماس معلوم اولدو کیم نوایی نینک جنونی کم الم
باشی ایاغی کاکل اژدرها دیک سودا بار

دریغه اول جید بزرگوار عالیشان کیتمیش سالیب ظلمت ارا بارلیغی خورشید زمان کیتمیش
قیلیب یفرینی بسی آزده سیلی نکیم قیان کیتمیش نقابی سیز دور جهان ملکی شاهی خود وان
ولی کرکیته هر کیمدیک نه بی نام نشان کیتمیش

نجابتی نیک اصلی الا کیبیت دور اول شه اعلا نه سود کیمدیکی کر قیلسام تمنی فریاد واویلا
سیادت بحریدا انداغ قیا ندور کوهر والا دریغا اول خلق شیرین دریغا اول رتبه اعلا
که یعنی صاحب سند چراغ خاندان کیتمیش

ستون بامدا بارکاهی دین ایدی فاتنینک ضیایی مشعل نور نبوت ایردی کون تنینک
همیشه طاعت تقوی تسبیح ایردی حالاتینک وو وقت قتلی یکسان ایردی انداغ اولوز ببله یاتینک

تمت

شریعت شهریدین یعنی بو دم من امان کتمیش

جهانا بهبود تیکا کلیک کا اوبیس نی خبر بیلدیم
چراغ مهر خوبان تیره بولما قفه اثر بیلدیم

داغی محشر کونی یاد و تشناقی نه مختصر بیلدیم
بو کون نی نیکا بل محشر کونی بیدیم تیر بیلدیم

جهان نی تیره ایلاب چون نکیم اول مهر جان تمیش

قیامت دریغا زبده اصل بنی آدم
کیتب اندا غکه تا اخر ایتمادی بر دم مسیحا دم

الغ ایرمس تانک ایرمس اگر ایلیک دال ایکان خم
بس ایرمس ایردی موندا غ ابولارنم بیدا بر دم

فولوب غم بحری نیرزی بو الجب اول تشنه ال تمیش

شکستکینیغ کا امکان یا قیلسام تا اوزانیم
نه تنها و تالو یوب خانانیم بلکه ایمانیم

تنانک کرایل اسام تحونی گولومنی چاک گریبان
ولک نی قیلغوسی شهرده ازین بس سوز افغانیم

مدار مذهب آیین شهیه شب روان کتمیش

تیلیم وصفین ایتیا اندا لنک لال اولغی
ها تعریفین ایتماک صعب کاج نکیم مجال اولغی

قی او وصافی شاسته موندغ قیل قال اولغی
ایماس ممکن بار ایل بیکا جهد نیکا مجال اولغی

محال عالم مهر دستانا ناگهان کیتمیش

بو کون کیم جانینگیز فرقت ایله‌دی ای برادرلار
مصیبت شامی کوب اول پاره‌لر یولغان باره اخترلار

بلبت خاردین مجروح بولغان پاره اعضولار
فراق اندوه تیغی دین بسی آزرده پیکرلار

ایرور مو صونینگیز دیب بو محل آرام جان کیتمیش

بیابان فراق ایچره بسی آواره‌لار سیزمو
قیبو آواره‌لار درد ایچره یاغری پاره‌لار سیزمو

یتیم قالغان الم دشتیدا آهو بره‌لار سیزمو
خزان برگیدین آتوغراق سرخ رخساره‌لار سیزمو

دریغا کیم الوغ سیدور کونکلومیزنه دلستان کیتمیش

الیب سن باش میرزا تاج‌بخش ای اجل توسانگ
نه بولدی ای قضا آیمدا اجل نینگ کوزلاری اوسانگ

اولوب کوزنی جانیمغه تمن مینکینکینتی قوی سانگ
جهان نخشیسی جوبکیم کوزلاری لا بیدو روب توسانگ

ولایت شه اوزره سرور صاحب قران کیتمیش

کیل ای مهر جهان اول دم لطفونکا قربت ایکیل
قبول درگه قدسینکه خدمتکا قربت ایکیل

منی مخلص لار نینگ دردیکا یاد ایکلنی طبیب ایکیل
تو لونکدا غربی سیاوار غم مرد مم لیب ایکیل

دین آرا مهرین تیوب محزون کونکل دانالغان ایتمیش

اول کونی کیم بو توقوز طارم پیدا قیلدیلار ای کون طرفه انجم لاری هم پیدا قیلدیلار
هر بری رخشنده شمع برق سیما قیلدیلار بر قدم اول لعلی اوچ تجلا قیلدیلار
نردبان قیلیب بو عالم اوچ کرسی پیدا قیلدیلار سکیزی بو لسیو عرشنی معلا قیلدیلار
لامکان خلوتکهی نی انگا ماوا قیلدیلار نی اوچون کیم ایردی اول مطلوب آله

لامکان اوچکا اول تون قیلدی سیر براقی بیتاب خیمه لار کوکدین چکیب بردیلار زیب
زرین اندین اوی لذت طشت آتشین افتاب زهره نور کوک صوت ایله میش ایدی چنگ رباب
قیلدی اوگل کیچه کا تیلا داغی مشکناب هر سمانا اول خیمه طرفیدا ایر چلبی طناب
باربه ارواحی نبی حبیب تیرن هم بیحساب ایردی اول کونی اونی کونکیم نبی باتم دوشه

قدرتین نقاش حکمت نقش سرو ایلادی گل قشامین ایلادی سنبل معطر ایلادی

پرتو گلبرگ گلشن نبی منور ایلادی — زیب اوجون عرش و سین جنتنه خضر ایلادی
هر چمن گلبرگ نور ایله غنچه‌یی تر ایلادی — جنته جنتی توکه سیکا غنچه‌یی تر ایلادی
سبزه دین گل تکیه‌نی سبز ایلادی — جنبکادر قامت یکدیکر زیبا جوانه

ای وجودک شانیکا کلدی رحمة للعالمین — اندین اولدی بحر بر حلقه‌سی پایان زیر نگین
اولدی پر نور رکاب یر کریمه الامین — رحمتینک پیشانه‌سی سیدادی یا لوق بردی حلیم
مرغزار رحمتینک دین باغ خلایق خوشه‌چین — بار ملایک سعد انداغ فضلینک اشکال حقه
قیلدی القابیکا لدی حق شفیع للمذنبین — کلمادی عالمکه بر سندیک سعادتمند شاه

قیلدی ذات اقلیمدین جلوه ایک مهیب ذات — تا انی جود و وجودیکدین ایداغ جمیع کاینات
سعادتمند کلدی اکنا شان لیغدین ممکنات — بار چه عصیان اهلی سندین امید نجات
رفعتینک درکیدا انداغ حیر کلدی مدرکات — جنبش سار رفعتینکدین تحیّت جان آیاب

شوکت

شوکت شرعینگ کوروب شرمنده بولدی سومنات
سین ایرورسین آنکه عالم اهلیکا پشت پناه

ای یوز انکر سنک شانیده مازاغ البصر
سوره والشمس آیات عارضیدین دور خبر
کلدی حسنونک تعریفیده والضحی والقمر
آیتی واللیل مشکین کاکلونکدین بر اثر
قاب قوسین اولدی معراجینکه شرح مختصر
ایردی سرینک تاجی عرشی ایله کرسی مکذر
آنشی طوبی ایردی لعلینک شکر شیریندین
شق صدرینک بیانیده الم نشرح کواه

ایردی حج دونکدین حج دانبیا احسان تافیب
قوبتی آدم ایرا ایجوا خلقینکدین جان تافیب
خضر لعلینک نثاسیدین اب حیوان تافیب
غیر تنکدین نوح رشین یادی طوفان تافیب
سوزدور سنیندین افسر جهان تافیب
عیسی جان بخش اولدی لطفونکنک فیضیدین عرفان
تبسم لطفونک دا ایوب اغنیا درمان تافیب
تاپتی فیض درکهنکیدین هم سلیمان عزوجاه

ای قدینگ زیبا جمال گلشن اوج قدم / بوی تاریب بارلیق تینگلاندین گلستان عدم

اوزنی حسن صبیح ذاتیدین خاوریدا اوردی دم / قویدی سندین لوق جهان بارلیق بزم ساری قدم

شوکتینگدین شرح لیغ عالم کا تولدی بیتی غم / جلوه حسنینگ تماشاسیدا گردون بولدی خم

دفتر لطفونگ عصیان نامه سی یوقتی قلم / قالماس ایردی حشر واجرم اهلیدین بر دادخواه

ای براقینگ ایردی فکرت شاهیدین تیز سیر / لامکان اوجیکا اولدم یادینگ مجنون سفر

اوردی یا هم بولالماس عزتینگ چاغی قمر / مینبر یا مهمالیغیغا بر حیدا زینت فر

حسن وصل وصل چاغیده قویدی ما حضر / مهر مه اولدم قران قیلدی و یا شیر شکر

شامع صیامیر تیفیلکیدین زوریدین بولدی سحر / بر شرر لطفونگدین اوت تار بولمینگ خرمن گناه

قول العمل ایردی زیبا قامتینگدین بر نشان / احسن التقویم شرحی خلعتینگدین دوربیان

طوطی باغی انا افصح دیدی لطفونگ عیان / لیلة المعراج بو یکه کلونگدین تاپتی جان

لمع الله منزل ایردیکی داغی او ادنا مکان　　نکهت وجه اللهی زلفنکدین ایلدی عنبرفشان
لفظ لا احصی فم اقدسکدن ایدی فغان　　ای شفیع المذنبین احبابک بار ایلکانک خوار

ای مبارک خلیفه ابوبکر ایدی تاج سر اول　　یار غار قلبی بعثت سر او ستیده اکبر اول
روم عشق شامی درد سوز اوز اقیصر اول　　یار اصحاب سلوک سیرلارکا رهبر اول
ناقلان دفتر اسرار اوزره سر دفتر اول　　ما مسجد مشعل محراب مهری منبر اول
سروران شیر فخر الله یار صفوه بر اول　　جمله خیل عشق عرفان دکیدا خاکراه
بر دقوت مصطفی شرعکا بازوی عمر　　طمطراق ئوس قلمت برله بولدی تحریر
مهر فتحه ما نصرت جبیه سیدا جلوه کر　　نجه مینا زهرکه قالمادی هر کیمزا اثر
شمس بولغاچ حکمنی کلکا ساری کرتیدر　　قیلکدین اهلی غباری ئونی کحل البصر
تتر نینک ارض سماتی برابا قیب اول نام ور　　اولکه خالص درکینکا کلیسه یوزمینک روسیاه

ای ذی النورین نوریله انجمن پروری | مهر خلوتگهیدر اولسه ایکی جاکری
زهره داغی فخر ایتسه بو طیش ایدی رامشگری | خدمتیدر انجم فلکیه قدینی چرخ چنبری
قول اوغلی استا ایردی هم بلال اوزری | رقص ایلر ایدی ذوق ترمیده ایردی مشتری
ختم اولوب سیده اعلم همم شریعت پروری | مجمع البحرین رحمت ایردی اول احبابه

ای علی با بها دیب وصفیدر اول شهریار | گر سه میدان الحرب هیبت ایله اول دلدل سوار
سوریش ایردی کفر ایلینه کهمین کرسیا | گوز طغیان دین جهان دایی قالمادی اندین غبار
ایدی اول سلطان دین کون بولوب اختیار | لا فتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار
بیردی کاهیم ایتا ب آیتین ازلده کردگار | ذکرین ایلر بار ملکلر تسبیح هر شام سحر

اول ایکی شهزاده که قیلسا قدم نور جان روا | هر ایکیسی ایردی نخل کیمه نور چشم مصطفی
هر ایکی دلبند زهرا و علی المرتضی | هر ایکیسی دو شمع ارض هر ایکی و مهر سما

مهر ایکاو

هم ایکاو هم قاتل کفار هم شقیبا
هم ایکاو ابر دست فروغی مهر اوجی مصطفی
هم ایکاو نور بخش آفتاب والضحی
اول ایکاو مدحی توکاناس گر قیلسام سالها

دیر پیر الکیدین ایچتیم لو دم جام هدا
ایکی عالم لوریکا اوردوم انداغ پشت پا
بولغونی شاه حقیقت دهر ارا بولغای گدا
لذت فقر ایکانی دیکیم شوکت اویین یلای پیا
زخمک غم ریکه کونکلوم سازیدین چکتیم نوا
اول شفیع المذنبین اسمی قیلور مونداق ندا
چیقتی داغی سینه پرغصه دین تورلوک صدا
بولمه نومید ای یاروغلوقلوک گر فعلینک تبا

ایکه الرحمن صفاتینک قلزمیدور فیض جوش
الرحیم اسمینک ایدور داریای رحمت خروش
یا ذی الحی اتینک انداغ دهر ارا ایچید نوش
جلوه گر دور جلوهٔ تا اننکلادین انسان تا وحوش
رحمتینک خرمنیدین سید دایما رحمت خروش
لال اولوب وصفینک ادا عرشی بولدی لودم سرخموش
فخرینی لطفونکدین ایتیغ بولماهم قیل حلقه گوش
باردور ازبس عاجز آل رسولونک ای اله

ایلادی آخر تشین حسن نه ستمکار ایکو نکل — باغ عمرنی نی جزو بکلیغه ایلاب افکار ایکو کل

عمردین اولی دور اولساق بیزنی بیزار ایکو نکل — چونکه قیلدی بیزنی بو غمکا گرفتار ایکو نکل

اقبال ایلکای تا منی غم ایمدی بسیار ایکو نکل — بس کی آه فغان ایلا قیلنک اظهار ایکو نکل

قایدا ایمدی غم سوروشقا قلیغه غمنی تار ایکو نکل — بولغو منی بیز تکمه تسو تیمکا زار ایکو نکل

اهل درد بیچاره کا آه و فغان بولدی نصیب — ناله کوبان قوش کبی قسمت بولدی عندلیب

عارضی اریمس اوچون بو درد بیماسن مهر طبیب — شاه اولوب ایلکین قیقار ایلاب چون الیب قیلیب

رقیب ... ل

نورستیم ار کاشین انداغکه سیلدیم عنقریب — عملدین اولغای طعنه کسابی یغین زار بولدیم حبیب

چونکه بو محنت ار آشفته بولدوم غریب — اوزلوکونکا تاب اوزرو کدین بولوب خبردار ایکو نکل

نجه یار دانش اهلیغه یار ایردی الغیتم — اوز احبیب بو معنی که ایریلغانیشیب دور حیرتیم

یوز ندامت لار بیله ایمدی یکا یالچی سریتم — اوز تاب کاهی فراق کاهی سنیز فرقتیم

انجام

انکلاغاج هم حال سیز بو غربت ایچره شاتیم   شاتیم یوق فرقت ایچره دین افزون محنتیم
قالمادی یوز ملکا بسکیم عالم ایچره طاقتیم   قایدا تاپغونک ایزدا یبدی بول حنز داغ کونکل

آخر ای ترکون اجل قامتیغه توشکای بیز   ایلابا بیچاره خبر قویماغای درمانیمیز
دردیمیزنی ایتیو شورغه قالماغای امکانیمیز   تا یماغای تغیر وین خطالار بیزنی کیم پیشانیمیز
باشیمیزدا سایه بان بولغای عزیزانیمیز   یر یوزینی لالازار ایتکای کوکلکان قانیمیز
بارچه یار معتقدلار کوب یغلاغای ارمانیمیز   قانیمیزنی اکلوسی بیر خنجر خونخوار ای کونکل

عیدلار ایلاب ملکیم بو چرخ آخرسینیدورور   قایدا ابر آزاده وش هر انکا جوریتین تیکورور
دانش اهلین قایدا کور تیغ شدت یتکورور   یوز تمن درد بلا اوقین یکشمیغه یاغدورور
دنیاسا جاننی بوغم کردبیه تیلنی کویدورور   اسرا هر خنجی محنتیم کونکل اغدورور

اولنور بو عشق الله اغلیم بیلکو بیم تتوروم　　بسکه بو ایشلار غم سین قیلدی بیک کرفتاری کوکل

کلکون شفق ساریدین ایرقانچه یار　　بیز نه دیب بولغای مسافر غربت چه خوار
رشته تهید قیلغانیز کاکلیم استوار　　ایلکای یخ رحم لار بیرله نچه یل کاززار
رستم آسا سالغوسی خنجر زار غم اضطرار　　قاتمینه سیز الماغیچه بو بالاغلار قرار
جمله خونخوار لار کورشه بیدین الکای فرار　　طرفه المعنی اولادین قالماس اثار

نچه ای مجنون کرفتار الم کیم بولغایین　　پایمال محنت رنج و غم کیم بولغاسین
نچه بو غم صرصریکا معتمد کیم بولغایین　　اجرا بان بو جرکنت دین نچه کم کم
شاید حرخ جفانی محتشم کیم بولغایین　　بارکاهی محرم خاص حرم کیم بولغاسین
مرحمت قهر انکلاب عجز اکرم محترم کیم بولغایین　　بو باغیل بو مید حقدین بیل الطاف کوکل

کرصه بو نیکب

گر بولنک بو جهان فانی ده چهره خوار زار — جان غم هر دم بولور لیک تیشه کونکل بولسه فگار
خوش دل اولغیل ای حق فیضی قیلمه رنگین اضطرار — فقر تونی فخر اتکان ایرمیش اوزکا دین اول
بارچه هر یش اعلی قبادوزی کا تجرید اختیار — پرده عجز تجره کیکین منخ اتکان پرده دار
شیمکا بو طالع مساعد کیمکا بولدی بخت یار — صبر قیل بسانک اکر قیلغونکچه مقدار

عشق ایلیدین یغلاما ایمدی نه معنی تاریب اوی قاپون — تلبه لار دیک قیلیه حرفینک دو ایتور داد و روم
فانی نه اشکه تلو ع ... نه اورون — کلبه فقر و قناعت حجره تقوای بیلین اورون
زی سنی اوتلوغ کونکل دین موکه اورامکه تونوکنکه — موبجه سوملاق نیدورسم و نیدکو یا فنون
اول اول ار دیکه بولغای ایردا یلدین یانشورون — قیلدینک آخر عشقینک درد ... اولتار

ای شوخ ستمگری پریزاد — هر دم قیلورم سینی یاد
یادینکدا سینی خراب اولدوم — عشقینک اوتیدا کباب اولدوم

عشق ایچره که زار ناتوان من فرهاد ایله چو بکه توامان من

ای جمله صنم لر شاهی سین سین محبوب لارنینک پادشاهی سین سین

حسن ینکدین ایرور جهاندا نور شور شرمنده بهشت ارا بارى حور

سین ای پریلار اختری یکدور رضوان ایله یار چاکر یکدور

والشمس یوزونک فسانه سیدور واللیل ساچینک نشانه سیدور

زلفونکدین ایرور کونکل الوزبند جان داغی ایرور کونکلگا پیوند

آزیلار ایسانینک لار پریشان تار قار بو کونکل تعجوبی حیران

مژکانینک اتیب کونکل نی پاره قاشینک داغی هم ایکی پاره

اول لبلار و بالکونکل کا نوز نیش بو بر لو بان داغی جفاکیش

کوزونک کوزوم چو شعله سیز رو کوزوم کوروبان فراقی تیز دی

تا آغزینک ایلا سا تبسّم اوزوم کورارم جهان آرام

لعلینک که آچیلدی سوز کا چون گل عاری چو نوا دین اولدی بلبل

یادیغنه

یادیمه کیرانفسلاریک گاه   تارتار فراقیدین تمن گاه
قدینگ دور مثال سرو آزاد   گلدسته یا نهال شمشاد
نازک بلینگ ار خیال قیلیغوم   جان رشته سیغه مثال قیلغوم
قیلنگ گذری خرام جانیم   میل ایتکوسی چیقتالی روانیم
نیچنگ نی کورار یسام بناگه   قیلغوم دو خیال ذات الله
عریان قیلغالی بو تونگ مرشیم   فرض ایلادیم آنی نقره خام
کیدینگ نچه کون لباس گلگون   اندین بری کوزلار اولدی پرخون
سن ذیک ینه بو قد ور نازنینی   خورشید لقا و مه جبینی
خوش عشوه نما و دلربا سین   امانه دیین که بیوفا سین
وصلینگ طمعیدا زار دورمن   سرگشته بیقرار دورمن
عشقینگ بیله گرچه متهم من   وصلینگ دین همیشه بیبهرهمن
محروم جمال نچه قیلغونگ   نومید وصال نچه قیلغونگ

غیرینک کونکل ایچره بو قدور دور — بلکیم یادینکدا بولسه الله
گر دیرسه دیبانینک بینوا من — زلفونکنینک گرهیغه مبتلا من
هر چند تیلینکدا آشناسین — کونکلونکدا رقیبغه آشناسین
بو سوزدین ایتیارمه کوکسوم چاک — اورتارم جانیمنی مثل خاشاک
موندین کیه ایلاو نینک دلفکار — بو قیتورنیه سین کیبی ستمکار
کیمکا ایتای بو ماجرانی — کونکلوم داغی داغ برانی
یارب نیکه موندا زار قیلدینک — عشق ایچره زبون خار قیلدینک
هر نچه بولوب بولور ورایسام زار — جانیمنی بیلمایدور اول ستمکار
هر نچه ایشیتماسام ملامت — جانیمغه بیتار محن جلاوت
درد ایله فراق دور سرشتیم — مهر ایله وفا دور سرگوشتیم
هجر ایله خراب فسر قیلدینک بیز — مخمور شراب عشقینکدین
عشقینغه اولوکیمکا بیاوایت — وصلینکدین بیکم نهایت

اولوغ

اولنوع کیم بولای ارزه مست الدیده اوتوز ملک بولوب پست
اندا اونوتای ایکی جهان نی نه ایکی جهان بلکه جان نی
یوز جان ایرور اینثار بولسون محو ایتی لعلی یار بولسون

انشا قیلورم فسانهٔ عشق اولنوع دیبان نشانهٔ عشق
عالمغه تعیدین اوت ساچیلسون عالم ایلی کورنکلیکا یاقیلسون
القاب کیبی ازلده هم عشق ایل ذکری بولوب ابدده هم عشق
عینی دور اینینک چو عینی افلاک اورتاب بارب عالم اهلی پاک
شینی نینک ارّه جنبا هره اوج نقطه سی اننینک اوج بلا دور
قافی کلیبان چو کوه انبوه انبوه نه معنی کوه اندوه
اوستیده ایکی نقطه ایکی زاغ یوق زاغ کونکل الکا ایکی داغ
آوازه سی پر بولوب جهان غم وصفی داغی سیغمایین بیان غم

درد ایچره کونکل خراب آندین — جان نینک داغی اضطرابی آندین
اندین ایرور اهل دل فغانی — بلکیم باری مهر قوزغالانی
عشق اهلیغه درد و آه آندین — معشوقغه عزّ و جاه آندین
برینی ایلاب عزیز و خرّم — برینی انکا زار ناتوان هم
بریکیسه کا برینی عاشق ایلاب — عشق ایچره اتینی صادق ایلاب
برینی بیاب آفتی زمان هم — بریگا نصیب ایتیب فغان هم
بردا کورولوب بتی پریوش — ظاهر بنیه بردا بر بلاکش
هر ایکیکا شیوه عشق بازی — نازی و اگر بری نیازی

شمع ایچره کهی آچیلدوروب گل — پروانه نی کویدورور چو بلبل
عشق اوتیغه بیرینی کویدورماک — معشوقنی ایلابان طربناک
بلبلغه نصیب ایتیب هم افغان — گل باغرینی هم قیلور ایمیش قان

عاشقغه

عاشق غه همه وفا قیلیب خوی ،،، معشوقنی ایلابان جفاجوی

گه حرقت کا محرق ایرمیش گه بارق کا محرق ایرمیش

یوزونکا اوکا جلوه ایلاب کوزلارکی کا شیوه ایلاب

گه صورتیدا بولوب نمایان ایل کونکلین ایتاریسی هراسان

گه لب بولوبان گهی تبسم ،،، انداق خرد اهلینی قیلور گم

گه قامت اولوب خرام ایلار عرش ایلکا بسی خرام ایلار

ساچ سنبلیغه گهی سبب عود اورلانکالی ایل نهادیدین دود

خط اوزره بولوب گهی سمن سا ماتم لیک ایتار کا عشق ایلین وای

گه پیک نه دین که بولوب نشیش ایل کونکلنی هر دم انکا ریش

معشوقه همه دین جفا آشورماق هر نوع قیلیب جفا آشورماق

عشق یارینی غارت انکای غارت ایلیکا ایثارت انکای

القصه بولوب منکا فسون سان هر دم منی ایلادی نمانسان

اوزلوکدین ایاس ایدی تورام عشق آلدی ولیکین اختیاریم

سالدی منی بو غم ایچره ناچار غم خیلی ارا قلیب نمودار

غم کیم دیدیم اول سینینک غمینکدور سین کیم یوق ایسانک بو غم نیدین دور

بو وجه دین ایلادیم که عرض

بولدی منکا عرض ایتماکیم فرض

بر طرفه نگار که ایرور چهره پریزاد طاعت جانی محراب کرقاشی نگار چهره یار

نو باوهٔ فردوس و یا سرو خرامان یا ریلی جانی بو رنگ لب پیدا [illegible]

هر چند مهر شیوه ایرور ناوک عشق کوز مردمی کبی نگل و پیدا ایلم اسرار

پری وش قاتیلیه یاشین ایلا قرتلیق اوینا سمید دیب اوشو لنغ سیتمکار

هر چند که نازو چیدا کوزی سید و شیدا دور اوشو نه طلب [illegible] کوزی نمودار

عمر ایچره خرابات آرامستا یور و بس یور کاش [illegible] آیدیا دیکا شار

بر کاو بد مست ایدی عشقی ویر سین یا غنچهٔ شوخ شکر خنده جفاکار

طرفه صنع الهی دور کوکچای   طبع نینک جلوه گاهیدور کوکچای

چیقتی چین شهریدین چینبرله   چین ایلینینک کواهیدور کوکچای

هیچ روی زمین ده یوق بو گیاه   دارولار پادشاهیدور کوکچای

کوزنی اویقو ایلی خراب ایتسه   دستلری پناهیدور کوکچای

تولا ایب آتشی کوب آغر کلسه   ایچلار عزم خواهیدور کوکچای

قدرینی نامناسب ایل بیلماس   اهل مشرب غذاسیدور کوکچای

عرشنینک طبیعه غذاسیدور   بویی خوش رنکی خوش دور کوکچای

مەسئۇل مۇھەررىرى : راخمان مامۇت
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى : تۇردى قادىر نازىرى

خوجا جاھان ئەرشى

دىۋانى ئەرشى

نەشرگە تەييارلىغۇچى : مەھەممەتتۇرسۇن باھاۋىدىن

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى ۋە تارقاتتى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى N⁰348)
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى : 850×1168 مىللىمېتر 32 / 1
باسما تاۋىقى : 75 . 9 قىستۇرما ۋارىقى : 5
1995 ـ يىل 9 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
1995 ـ يىل 9 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
تىراژى : 1100 ــــــ 1
ISBN7—228—03480—5/I • 1241
باھاسى : ئاددىي مۇقاۋىلىقى : 60 . 17 يۈەن
قاتتىق مۇقاۋىلىقى : 50 . 19 يۈەن

责任编辑:热合曼·马木提
封面设计:吐尔地卡德尔·纳孜尔

霍加·加罕·艾尔西

艾尔西诗集

买买提吐尔逊·巴吾东 整理

策划:新疆维吾尔自治区维吾尔古典文学研究会

新疆人民出版社出版发行
(乌鲁木齐市解放南路348号 邮政编码830001)
新疆新华印刷厂印刷
850×1168毫米 32开本 9.75印张 5插页
1995年9月第1版 1995年9月第1次印刷
印数:1——1100

ISBN7-228-03480-5/I·124
定价:平装:17.60元 精装:19.50元